

บทบัญญัติว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย
ให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการกฎหมายทะเล ค.ศ.1982

นายชวลิต ขจรจำนรจ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-4244-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LAW ENFORCEMENT LEGISLATION IN THAI EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE UNDER UNITED
NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA 1982

Mr. Chavalit Kachornchamnan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-4244-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบัญญัติว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ
ประเทศไทยให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย
ทะเล ค.ศ.1982

โดย

นายชวลิต ชจรจันทรจักร

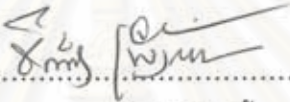
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

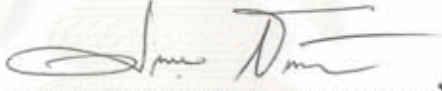
อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจสานนท์

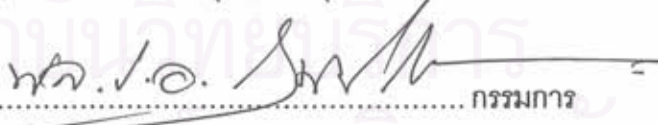
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิตินันท์ เชื้อบุญชัย)

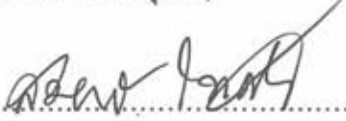
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศราวุธ สันติวาสะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจสานนท์)

..... กรรมการ
(พลเรือเอกถนอม เจริญลาภ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชาคร สุชีวะ)

..... กรรมการ
(อาจารย์สมพร ไพลิน)

ชวลิต ขจรจันทรจักร : บทบัญญัติว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ
ประเทศไทยให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982.

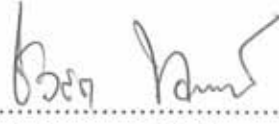
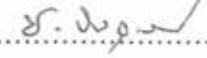
(LAW ENFORCEMENT LEGISLATION IN THAI EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE
UNDER UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA 1982)

อ. ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์, 266 หน้า. ISBN 974-17-4244-4.

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ถือเป็นอนุสัญญาฉบับหนึ่งที่มี
ความสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวกับทะเล เนื่องจากอนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดสิทธิ หน้าที่และขอบเขต
อำนาจของรัฐที่เป็นภาคีไว้มากที่สุดฉบับหนึ่ง และอนุสัญญาฉบับนี้มี 149 ประเทศทั่วโลกที่ได้ให้
การยอมรับโดยการให้สัตยาบันตามอนุสัญญาฉบับนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงหลักการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
ตามที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดไว้เป็นสำคัญ เพื่อดำเนินการหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไข
กฎหมายของประเทศไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้ให้มากที่สุด หากประเทศไทยจะต้องมี
การให้สัตยาบันตามอนุสัญญาฉบับนี้ แนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ผู้เขียนได้เสนอไปก็จะ
สามารถนำมาใช้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทยได้ในเรื่องดังกล่าวนี้

ผลจากการศึกษาพบว่า กฎหมายของประเทศไทยบางฉบับได้กำหนดขอบเขตอำนาจกับ
พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างเพียงพอตามสิทธิที่ประเทศไทยพึงจะมี
ได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่กฎหมายของประเทศไทยบางฉบับไม่ได้กำหนดขอบเขตอำนาจกับ
พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างเพียงพอเช่นกัน ซึ่งในส่วนของนี้อาจจะ
ส่งผลให้ประเทศไทยอาจจะมีปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจ
จำเพาะของประเทศไทยได้ ดังนั้น ประเทศไทยควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนที่
เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนี้ให้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญา
สหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ฉบับนี้ให้มากที่สุด.

สาขาวิชา นิติศาสตร์ ..... ลายมือชื่อนิสิต .....
ปีการศึกษา 2548 ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4586068534 : MAJOR LAWS

KEY WORD: LAW ENFORCEMENT / EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE / THAI LAWS

CHAVALIT KACHORNCHAMNAN : LAW ENFORCEMENT LEGISLATION IN THAI EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE UNDER UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA 1982. THESIS ADVISOR : PROF. CHUMPHORN PACHUSANOND, Ph.D. 266 pp. ISBN 974-17-4244-4.

United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 is an important convention involving sea matters. This is due to the fact that it extensively stipulates rights, responsibilities as well as authorities of the Parties. Currently, 149 countries worldwide have deposited their ratifications

This thesis aims at studying the principle of law enforcement in the exclusive economic zone as specified in the Convention in order to find out guidelines in revising Thai laws to most conform to say Convention. That is, once Thailand ratifies it, the proposals provided in this thesis would be greatly beneficial accordingly.

The study reveals that although some Thai laws suitably determine the authorities and State officials on law enforcement, some of them are still improper. Consequently, it may produce some problems in enforcing laws in Thailand's exclusive economic zone. Therefore, for Thailand, it is needed to revise her laws regard to law enforcement in the exclusive economic zone to most comply with United Nations Convention on the Law of the Sea 1982.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Field of study.....Laws.....Student's.....
Academic Year.....2005.....Advisor's.....
Co-advisor's.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวคิด คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาทั้งหมด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณพลเรือเอกถนอม เจริญลาภ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศาลทูล สันติวาสะ อาจารย์ชาคร สุชีวะ และอาจารย์สมพร ไพสิน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาดำเนินการสอบให้แก่ข้าพเจ้า ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการนำมาปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้สำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณ คุณวิมล บุญชนะวรรณ ที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะสำเร็จลงไม่ได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านแรงใจและทุนทรัพย์จากครอบครัวของข้าพเจ้า คุณตา คุณยาย คุณแม่ คุณลุง คุณป้า คุณน้า คุณอา และบรรดา น้องๆ ที่คอยช่วยเหลือและห่วงใยมาตลอด ขอขอบพระคุณทุกคนอย่างจริงใจที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีวันนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานในการศึกษาวิจัย.....	4
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	4
บทที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่า ด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982.....	6
2.1 ความหมายของการบังคับใช้กฎหมาย.....	7
2.2 องค์ประกอบของคำว่าการบังคับใช้กฎหมาย.....	8
2.2.1 เนื้อหาสาระของกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่.....	8
2.2.2 องค์การหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย.....	8
2.2.3 เนื้อหาสาระของกฎหมายในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย.....	12
2.2.4 บทลงโทษ.....	13
2.3 บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่า ด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ.....	16
2.3.1 เนื้อหาสาระของกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่.....	18
2.3.2 องค์การหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย.....	34
2.3.3 มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่มีบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจน ภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ.....	43
2.3.3.1 มาตรการการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไปของรัฐชายฝั่ง.....	43

	หน้า
ก. มาตรการการเฝ้าระวัง.....	44
ข. มาตรการการขึ้นเรือ.....	45
ค. มาตรการการตรวจเรือ.....	46
ง. มาตรการการค้น.....	48
จ. มาตรการการยึดทรัพย์สิน.....	49
ฉ. มาตรการการจับกุม.....	49
ช. มาตรการการใช้กำลัง.....	50
ซ. มาตรการการใช้สิทธิไล่ตามติดพัน.....	51
2.3.3.2 มาตรการการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไปของรัฐเจ้าของธง.....	56
ก. มาตรการการตรวจเรือ.....	56
ข. มาตรการการสอบสวน.....	57
2.3.4 มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ.....	58
2.3.4.1 มาตรการของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต.....	58
2.3.4.2 มาตรการของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	65
2.3.5 บทลงโทษในส่วนที่มีบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจนภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ.....	80
2.3.6 บทลงโทษในส่วนที่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ.....	82
2.3.6.1 บทลงโทษในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต.....	82
2.3.6.2 บทลงโทษในเรื่องการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	87
บทที่ 3 สถานะของกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่อาจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ.....	89
3.1 หลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย.....	91
3.1.1 องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย.....	91
3.1.2 ขอบเขตอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย.....	94

3.1.3	หลักการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	96
3.1.3.1	หลักการสืบสวน.....	100
3.1.3.2	หลักการสอบสวน.....	101
3.1.3.3	หลักการค้น.....	107
3.1.3.4	หลักการจับ.....	111
3.1.3.5	หลักการควบคุม.....	113
3.2	กฎหมายเฉพาะของประเทศไทยที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายใน เขตเศรษฐกิจจำเพาะ.....	115
3.2.1	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ที่ไม่มีชีวิต.....	117
3.2.2	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อ การสำรวจและแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ.....	123
3.2.3	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการสร้างและการใช้ เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ.....	125
3.2.3.1	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ.....	126
3.2.3.2	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ.....	128
3.2.4	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ ทางทะเล.....	133
3.2.5	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีชีวิต.....	136
3.2.6	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและการ รักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	142
3.2.6.1	บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมมลพิษ ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเล ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย.....	145

3.2.6.2 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมมลพิษ ที่เกิดจากการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย.....	147
3.2.6.3 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมมลพิษ ที่เกิดจากการเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย.....	152
3.2.7 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ ประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธง.....	159
บทที่ 4 แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในเขต เศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย.....	164
4.1 ความผูกพันของประเทศไทยตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย ทะเล ค.ศ.1982.....	165
4.2 แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทยกับการบังคับใช้กฎหมาย ในเรื่องต่างๆ.....	169
4.2.1 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต.....	169
4.2.2 เรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการสำรวจและแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ.....	170
4.2.3 เรื่องการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ.....	172
4.2.3.1 เรื่องการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ.....	172
4.2.3.2 เรื่องการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ.....	173
4.2.4 เรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล.....	174
4.2.5 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต.....	177
4.2.6 เรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	179
4.2.6.1 ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการประกอบกิจกรรม บนพื้นดินท้องทะเล.....	179
4.2.6.2 ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการทิ้งเท.....	181
4.2.6.3 ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการเรือ.....	186
4.2.7 เรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ในฐานะรัฐเจ้าของธง.....	190

	หน้า
บทที่ 5 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ.....	193
รายการอ้างอิง.....	258
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	266

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทะเลถือเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมถึงทางด้านคมนาคม ถือได้ว่าทะเลมีความสำคัญต่อรัฐทุกรัฐ ส่งผลให้ประเทศไทยเล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของทะเล จนเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2524 ประเทศไทยได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยโดยเป็นการยืนยันและประกาศสิทธิและหน้าที่ของประเทศไทยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อมุ่งประสงค์ในการใช้สิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจในเรื่องที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดไว้ แต่สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังจากการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยนั้นจนถึงปัจจุบันนี้ คือ ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่แน่ชัดในเรื่องขอบเขตของสิทธิอธิปไตย สิทธิและหน้าที่ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่จะนำมาปรับใช้กับการใช้สิทธิของรัฐเหนือบริเวณดังกล่าวยังไม่พอเพียงและไม่ชัดเจน ซึ่งก่อให้เกิดความกังวลใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศไทยยังขาดกฎหมายภายในในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล กฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเลยังคงกระจัดกระจายและจะต้องพิจารณาถึงความสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศด้วย การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในบริเวณดังกล่าวยังมีปัญหาว่าพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอย่างไรในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น อำนาจในการตรวจค้น อำนาจในการจับกุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นต้น ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่งศึกษาในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหลักในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

จากการที่ประเทศไทยได้มีการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ส่งผลให้ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตและกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิตพลังงานจากกระแสไฟฟ้าและลม และเขตอำนาจตามที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดในเรื่องการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมถึงสิทธิและหน้าที่อื่นๆ ตามที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.

1982 กำหนดไว้ แม้ว่าประเทศไทยจะยังไม่ได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 แต่สิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจที่ประเทศไทยมีสิทธิและหน้าที่ในบริเวณดังกล่าวก็เป็นไปตามหลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยควรจะปฏิบัติตามที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดไว้ สิทธิและหน้าที่ดังกล่าวประเทศไทยจะบังคับใช้กฎหมายอย่างไร

อนึ่ง ในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น เนื่องจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้กำหนดกรอบการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างแจ่มชัดในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลไว้ แต่ในเรื่องอื่นๆ อนุสัญญานี้ได้กำหนดกรอบการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างกว้างๆ ไม่มีการกำหนดในรายละเอียดการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจน หากประเทศไทยได้ให้สัตยาบันตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายถือเป็นปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยควรจะต้องศึกษาอย่างละเอียดเพื่อให้สอดคล้องตามที่อนุสัญญานี้กำหนด รวมถึงวิธีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเป็นแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐของประเทศไทย

ในอาณาเขตของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะถือเป็นบริเวณเขตที่มีปัญหาที่สำคัญสำหรับประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะกฎหมายภายในของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจรวมถึงสิทธิและหน้าที่อื่นๆ ที่ประเทศไทยพึงจะต้องปฏิบัติ นั้น กฎหมายหลายๆ ฉบับของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องนั้น กฎหมายบางฉบับไม่ได้ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตามกฎหมายไปถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะ กฎหมายบางฉบับไม่ได้กำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายไว้ให้ชัดเจน เป็นต้น เพื่อที่ประเทศไทยจะได้ประโยชน์ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยมากที่สุด เห็นควรว่าจะต้องมีการศึกษาอย่างละเอียดในเรื่องนี้

ด้วยเหตุที่กล่าวมาในเบื้องต้นในการศึกษาถึงบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 จึงได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 บทด้วยกันดังนี้

บทที่ 1 บทนำ จะกล่าวถึงความจำเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย สมมติฐานในการศึกษาวิจัย ขอบเขตของการศึกษาวิจัย วิธีการศึกษาวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

บทที่ 2 ศึกษาถึงความหมายและองค์ประกอบของการบังคับใช้กฎหมาย สิทธิ หน้าที่ และการบังคับใช้กฎหมายของรัฐในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รวมถึงองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย เนื้อหาสาระของการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

บทที่ 3 ศึกษาถึงบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับบทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

บทที่ 4 ศึกษาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบจากหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เป็นหลักและบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ให้สอดคล้องตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

บทที่ 5 ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาถึงความหมายและองค์ประกอบของคำว่า “การบังคับใช้กฎหมาย”
2. ศึกษาวิจัยถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
3. ศึกษาถึงวิวัฒนาการลักษณะและรูปแบบของกฎหมายที่ผ่านมาในอดีตของรัฐต่างๆ ที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล
4. ศึกษาถึงสิทธิ หน้าที่และขอบเขตอำนาจของรัฐที่มีตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับลักษณะของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ในฐานะที่เป็นรัฐภาคีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982
5. ศึกษาถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

6. ศึกษาถึงแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลที่ประเทศไทยควรจะมีบัญญัติใช้บังคับเพื่อป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในสิทธิและหน้าที่ที่ประเทศไทยพึงจะมีได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ศึกษาวิจัยหลักปฏิบัติของรัฐและบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลในเรื่องที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะทั้งในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายนี้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย รวมทั้งศึกษาที่มาและแนวคิดพื้นฐานทางทฤษฎีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ ประกอบกับกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่และหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

ศึกษาถึงสิทธิ หน้าที่และเขตอำนาจของกฎหมายประเทศไทยที่จะมีและบังคับใช้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลในเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

1.4 สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายภายในอนุวัติการในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย หากประเทศไทยจะต้องมีการให้สัตยาบันตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ประเทศไทยจะต้องออกกฎหมายภายในรวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในที่มีอยู่ให้เป็นไปตามอนุสัญญาฉบับดังกล่าว

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยทางเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือกฎหมายสนธิสัญญา บทความรายงานต่างๆ ขององค์กรต่างๆ ในทางระหว่างประเทศ และแนวปฏิบัติในทางระหว่างประเทศและรัฐอื่นๆ ตลอดจนวิเคราะห์ถึงกฎหมายของประเทศไทยเท่าที่มีอยู่ รวมทั้งวิจัยบทความทางวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยนำมาจัดรวบรวมเป็นระบบเพื่อใช้ในการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. การศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ คาดว่าจะทำให้ทราบถึงบทบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ว่ามีความพอเพียงหรือไม่พอเพียงในการจะบังคับใช้กฎหมายหรือไม่ รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในประกอบกับหลักปฏิบัติของรัฐและบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสมถูกต้อง และเป็นธรรมที่สุด
3. ทำให้ทราบถึงแนวโน้มของหลักปฏิบัติของรัฐและบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะว่าในอนาคตจะดำเนินการไปในแนวทางใด และผลประโยชน์ที่เหมาะสมที่สุดของประเทศไทยจากการศึกษาหลักเกณฑ์ตามหลักเกณฑ์ที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982

ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐถือว่าเป็นบุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นผู้ที่สามารถมีสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น สิทธิที่จะทำสนธิสัญญา หรือสิทธิที่จะเรียกร้องจากบุคคลอื่นในกฎหมายระหว่างประเทศที่ทำให้บุคคลนั้นเสียหาย หรือมีหน้าที่ที่จะต้องเคารพกฎเกณฑ์และพันธกรณีตามสนธิสัญญาที่รัฐได้ทำไว้ เป็นต้น และกฎหมายระหว่างประเทศยอมรับว่าให้รัฐนั้นมีอำนาจอธิปไตยภายในดินแดนของตน ซึ่งการใช้อำนาจของรัฐภายในเขตอำนาจของตนเป็นสิทธิเด็ดขาดของรัฐที่รัฐสามารถใช้ดุลพินิจของตนได้ ทั้งนี้การใช้อำนาจของรัฐดังกล่าว รัฐอาจใช้เขตอำนาจในการออกกฎหมายโดยผ่านกระบวนการนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมาย การออกกฎข้อบังคับต่างๆ การจัดระเบียบบริหารองค์การต่างๆ ของรัฐและรัฐอาจใช้เขตอำนาจของตนในการบังคับใช้กฎหมายตลอดจนการใช้อำนาจในการพิจารณาคดีโดยฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ

การใช้อำนาจของรัฐภายในดินแดนของตนนั้น ในที่นี้ให้หมายความรวมถึงการใช้เขตอำนาจของรัฐเหนือส่วนของทะเลที่รัฐสามารถใช้เขตอำนาจได้ตามกฎหมายระหว่างประเทศและในส่วนหนึ่งของทะเลนี้ คือ บริเวณทะเลอาณาเขต ซึ่งรัฐมีอำนาจอธิปไตยและให้รวมถึงอาณาเขตทะเลในส่วนอื่นที่อยู่ต่อจากทะเลอาณาเขตออกไปอีกด้วย เช่น เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะและเขตไหล่ทวีป ซึ่งถือเป็นบริเวณที่รัฐไม่มีอำนาจอธิปไตย แต่มีเขตอำนาจบางประการที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรอง ได้แก่ สิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เขตอำนาจเหนือกิจกรรมบางอย่าง เช่น การสำรวจวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล เป็นต้น

โดยที่วิทยานิพนธ์ในบทนี้สิ่งที่ผู้เขียนมุ่งจะศึกษา คือ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เพื่อให้เข้าใจในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายอย่างละเอียด ผู้เขียนจะศึกษาในส่วนของความหมายของการบังคับใช้กฎหมาย องค์ประกอบของการบังคับใช้กฎหมาย โดยทั่วไปก่อน หลังจากนั้นผู้เขียนจะมุ่งศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขต

เศรษฐกิจจำเพาะ ซึ่งมีทั้งในส่วนที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดไว้ไม่ชัดเจนและในส่วนที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

2.1 ความหมายของการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายถือเป็นกลไกหลักที่จะกำหนดกรอบกติกาของสังคม โดยกำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชนและของรัฐไว้เพื่อให้ประชาชนเคารพกฎหมาย กฎหมายจึงเป็นฐานรองรับการใช้อำนาจรัฐที่สำคัญที่จะนำมาบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพเมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย

ความหมายของคำว่า การบังคับใช้กฎหมายนั้นแยกพิจารณาได้เป็น 2 คำ คือ การใช้บังคับ (Application) กับ การบังคับใช้ (Enforcement) ซึ่งทั้งสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน การใช้บังคับ (Application) นั้น ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การนำกฎหมายมาใช้บังคับแก่ข้อเท็จจริงในกรณีเฉพาะเรื่อง ซึ่งอาจมีผู้ใช้แตกต่างกัน เช่น การบังคับใช้โดยเจ้าพนักงานตำรวจ อัยการ หรือศาลยุติธรรมเป็นต้น¹ และศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรมบูรณ ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงการนำตัวบทกฎหมายที่เป็นถ้อยคำที่อยู่ในหนังสือ หรือในราชกิจจานุเบกษามาใช้บังคับให้เกิดผลบังคับตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น²

ดังนั้น คำว่า การใช้บังคับนั้น จะปรากฏเมื่อร่างกฎหมายที่ผ่านกระบวนการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติแล้วและได้นำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ก็จะมีผลทำให้กฎหมายฉบับนั้นๆ นำไปใช้บังคับได้

แต่ในส่วน of คำว่า การบังคับใช้ (Enforcement) มีความหมายต่างไปจาก “การใช้บังคับ” คำว่า การบังคับใช้ หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินการ เพื่อบังคับให้เป็นไปตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ นั่นคือ เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายก็จะ

¹ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), หน้า 45.

² อมร จันทรมบูรณ, Law Enforcement: มิติ 3 ของกฎหมาย, วารสารปกครอง 9 (2533), หน้า 11.

³ Henry Campbell Black, Black's Law Dictionary with Pronunciations, Sixth Edition, (St. Paul Mien West Publishing Co, 1979).

นำกฎหมายไปบังคับใช้ตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายฉบับนั้น ก็จะต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่นนี้เรียกว่าการบังคับใช้กฎหมาย

2.2 องค์ประกอบของคำว่ากรบังคับใช้กฎหมาย

จากความหมายของคำว่ากรบังคับใช้กฎหมายนั้น จะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่จะปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายได้ให้ไว้ เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดไว้ วัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายมีไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้ใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้กฎหมายที่รัฐบัญญัติออกมา มีความศักดิ์สิทธิ์ ประชาชนให้ความเคารพกฎหมาย กฎหมายจึงจำเป็นต้องบัญญัติในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน คือ สิทธิและหน้าที่ตามที่กฎหมายคุ้มครอง โดยสิทธิและหน้าที่เหล่านี้จะต้องบัญญัติในส่วนของเนื้อหาและขอบเขตสิทธิและหน้าที่ที่ผู้หนึ่งจะได้รับการคุ้มครอง ประกอบกับระบุขอบเขตอำนาจในเรื่องต่างๆ ดังนี้ ใครเป็นเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างไรและบทลงโทษของผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนั้น

ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายแต่ละรัฐจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการบัญญัติกฎหมายดังนี้

2.2.1 เนื้อหาสาระของกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่

ในกฎหมายภายในแต่ละรัฐที่ออกมานั้น กฎหมายในแต่ละฉบับนั้นควรจะต้องกำหนดขอบเขตสิทธิและหน้าที่ของประชาชนและของรัฐให้ชัดเจน โดยกำหนดเนื้อหาในรายละเอียดของสิทธิและหน้าที่ว่าประชาชนมีสิทธิและหน้าที่อย่างไรหรือรัฐมีสิทธิและหน้าที่อย่างไรตามกฎหมายฉบับนั้น เมื่อปรากฏว่ามีการละเมิดสิทธิและหน้าที่เหล่านั้นที่กฎหมายคุ้มครอง รัฐอาจจะกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดได้

ดังนั้น เนื้อหาของสิทธิและหน้าที่จึงถือเป็นส่วนที่สำคัญที่จะกำหนดกรอบและขอบเขตอำนาจสำหรับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย

2.2.2 องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย

องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะบังคับใช้กฎหมาย เพื่อที่จะดำเนินการตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ กฎหมายที่บัญญัติออกมาจะต้องคำนึงถึงความเกี่ยวพันระหว่างองค์กรหรือ

หน่วยงานของรัฐ เพื่อไม่ให้กฎหมายที่บัญญัติออกมามีลักษณะซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกับองค์กรอื่น หรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย

เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย คือ เจ้าหน้าที่ที่อยู่ภายใต้อำนาจขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งองค์กรหรือหน่วยงานนั้นต้องปฏิบัติตามขอบเขตอำนาจที่กฎหมายให้ไว้และกำหนดอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของตนปฏิบัติตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจึงถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการบังคับใช้กฎหมายเพราะจะเป็นผู้ที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเพิกเฉยต่อหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติ ความเสียหายต่างๆ ก็เกิดขึ้นตามมา เช่น กฎหมายที่บัญญัติออกมาไม่ได้รับการปฏิบัติตามจากประชาชน บุคคลที่ถูกละเมิดอาจจะไม่ได้รับการเยียวยาหรือการชดเชยค่าเสียหาย ผู้ที่ละเมิดกฎหมายอาจจะไม่สำนึกผิดต่อการกระทำที่ตนได้ทำลงไปและอาจจะมีการละเมิดกฎหมายอีกครั้ง เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนั้น กฎหมายที่บัญญัติออกมาก็จะขาดความศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีประสิทธิภาพและขาดความเคารพจากประชาชน เพื่อให้กฎหมายมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายได้ให้ไว้อย่างเคร่งครัด

โดยทั่วไปเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมีหน้าที่หลักตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เพื่อบังคับใช้กฎหมายดังนี้

- อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcing Law) การบังคับใช้กฎหมายถือเป็นหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติการและดำเนินการต่างๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น การตรวจใบอนุญาต การจับกุม การสอบสวนผู้ทำความผิด เป็นต้น และที่สำคัญการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะส่งผลโดยตรงต่อแนวความคิดในการยอมรับกฎหมายของประชาชนด้วย ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด กฎหมายที่บัญญัติออกมาก็อาจจะไม่ได้รับการปฏิบัติตามและขาดการยอมรับประชาชน

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ เนื่องจากแต่ละรัฐมีกฎหมายภายในที่บังคับใช้ในรัฐของตนเป็นจำนวนมาก เช่น ประเทศไทยมีกฎหมายเป็นจำนวนกว่า 1,000 ฉบับที่บัญญัติออกมา ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กฎหมายบางฉบับไม่ได้มีการบัญญัติในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายไว้ เพียงแต่กำหนดในรายละเอียดของระเบียบข้อบังคับของกฎหมายฉบับนั้น แต่

กฎหมายบางฉบับได้มีการบัญญัติเรื่องการบังคับใช้กฎหมายไว้เช่นกัน เพราะกฎหมายมีจำนวนมาก การบังคับใช้กฎหมายได้ทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพจึงไม่สามารถที่จะกระทำได้ รัฐต่างๆ รวมถึงประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายด้วย

- การรักษาความสงบสุข (Preserving the Peace) ถือเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งที่สำคัญ เพราะเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมีอำนาจต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือเมื่อมีผู้ใดละเมิดกฎหมายย่อมจะส่งผลให้เกิดความไม่สงบสุขต่อบุคคลผู้ที่ได้รับความเสียหาย หรืออาจก่อให้เกิดความไม่สงบสุขต่อสังคมได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจึงต้องปฏิบัติตามหน้าที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อไม่ให้มีผู้ใดได้รับความเสียหาย และเพื่อให้สังคมสงบสุขปราศจากการละเมิดกฎหมาย

- การป้องกันการกระทำความผิด (Protecting Crime) ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น การป้องกันการกระทำความผิดเป็นวิธีทางหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันการกระทำความผิดได้

การป้องกันการกระทำความผิดจะแตกต่างจากการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจาก การป้องกันการกระทำความผิดเป็นการป้องกันเพื่อไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เพราะถ้ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอาจจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล ทรัพย์สินของบุคคล ทรัพย์สินของรัฐ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมโดยรวมได้ การป้องกันจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ ลักษณะของการป้องกันการกระทำความผิดมีหลายวิธีการ เช่น การลาดตระเวน การสังเกตการณ์ การติดตามผล การให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบสิ่งใดๆ ซึ่งอาจนำมาใช้หรือด้วยวิธีอื่นใดซึ่งอาจจะเป็นความผิดได้ รวมถึงการมีมาตรการต่างๆ มาบังคับใช้เพื่อป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น แต่การป้องกันการกระทำความผิดนั้นไม่สามารถจะดำเนินการได้สำเร็จทุกครั้งเสมอไป เพราะเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าจะมีการกระทำความผิดอย่างไร ที่ไหน เวลาไหน ดังนั้นการป้องกันการกระทำความผิดจึงถือเป็นวิธีหนึ่งที่รัฐสามารถกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดได้

- การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (Protect Civil Rights and Civil Liberties) หน้าที่พื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้ความสำคัญเป็นที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องบังคับใช้กฎหมายโดยเคารพ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชน เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น และจะต้องกระทบ

สิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้น้อยที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน อาทิ เช่น สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เป็นต้น สิทธิและเสรีภาพต่างๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่ล้วนบัญญัติอยู่ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในส่วนนี้ด้วย

- การจัดการบริการ (Provide Service) เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีหน้าที่ให้บริการต่อสังคม คำว่าการบริการสังคม เช่น ให้ข้อมูลข่าวสารรายละเอียดต่างๆ ในการบังคับใช้กฎหมาย ให้คำแนะนำปรึกษา การให้บริการช่วยเหลือประชาชน เป็นต้น⁴

อย่างไรก็ตามการที่รัฐจะบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น รัฐจะต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานที่ชัดเจนเพื่อทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สูงสุดของประชาชน โดยคำนึงถึงความถูกต้องและความยุติธรรมของสังคมเป็นส่วนใหญ่

การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายนั้น เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีความรู้ทางกฎหมายทั้งในด้านทฤษฎีกฎหมายและหลักเกณฑ์ของตัวบทกฎหมายในแต่ละเรื่องได้เป็นอย่างดีและจะต้องเคารพในตัวบทกฎหมายถึงแม้ว่าจะขัดกับความรู้สึกของตนก็ตาม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงมีแนวทางในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดต่อไปนี้

- การบังคับใช้กฎหมายต้องมีความโปร่งใส เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายไว้
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องปราศจากอคติทั้ง 4 ประการ คือ จะต้องไม่บังคับใช้กฎหมาย เพราะชอบ เพราะชัง เพราะกลัวหรือเพราะเขลา ต้องปราศจากความลำเอียงและไม่เลือกปฏิบัติ จึงจะทำให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ดี
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องมีหลักเกณฑ์การวินิจฉัยที่ชัดเจน กล่าวคือ เมื่อมีข้อเท็จจริงที่จะต้องวินิจฉัยปรากฏขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องพิจารณาว่า

⁴ Henry M. Wrobleski and Karen M. Hess, Introduction to law Enforcement and Criminal Justice, (Wadsworth Thomson Learning, 2000), pp.129-135.

ข้อเท็จจริงนั้นเป็นเรื่องอะไร เช่น เป็นความผิดฐานใดระหว่างการลักทรัพย์หรือ การยกยอกทรัพย์ เป็นต้น เมื่อวินิจฉัยข้อเท็จจริงได้แล้วก็พิจารณาว่ากฎหมายได้ กำหนดหลักเกณฑ์ สำหรับเรื่องนั้นๆ ไว้อย่างไร เมื่อทราบหลักเกณฑ์ของ กฎหมายในเรื่องนั้นๆ แล้ว ก็นำเอาข้อเท็จจริงไปปรับใช้กับหลักเกณฑ์ของ กฎหมายดังกล่าวนั้น เพื่อจะทราบข้อเท็จจริงที่ปรากฏเข้ากับหลักเกณฑ์ของ กฎหมายนั้นๆ หรือไม่ และจะต้องดูว่าผลลัพธ์ที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างไร เพื่อดำเนินการกับผู้ที่จะผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนั้นได้⁵

2.2.3 เนื้อหาสาระของกฎหมายในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

ในเนื้อหาสาระของกฎหมายนั้น ในส่วนของกฎหมายที่ได้บัญญัติถึงสิทธิ หน้าที่ของ ประชาชนและของรัฐไว้ให้ชัดเจน เมื่อมีการฝ่าฝืนหรือละเมิดสิทธิเหล่านั้น เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้ กฎหมายจะต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ กฎหมายจึงควร ระบุถึงเนื้อหาที่เกี่ยวกับขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายและวิธีการบังคับใช้ กฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถบังคับใช้กฎหมายได้ เนื้อหาในส่วนที่ เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

- กลไกที่จะนำมาใช้จะต้องเลือกระบบให้ถูกต้อง กล่าวคือ ต้องเลือกว่าจะให้ องค์กรหรือหน่วยงานใด เป็นองค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้อำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และองค์กรหรือหน่วยงานนั้นจะมีการควบคุมอำนาจ ของเจ้าหน้าที่อย่างไรเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ อย่าง เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ
- เนื้อหาในขอบเขตอำนาจและวิธีการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้ กฎหมายนั้น จะต้องสอดคล้องกับกฎหมายสูงสุดของรัฐโดยเฉพาะในส่วนที่ กฎหมายได้ประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้

วัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายก็เพื่อให้กฎหมายมีประสิทธิภาพ กฎหมายที่ ออกมาก็เพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามแต่การที่ประชาชนจะปฏิบัติตามกฎหมายนั้น กฎหมายที่

⁵ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์, ข้อคิดในหัวข้อเรื่อง”การบังคับใช้กฎหมาย”, การประชุม นิติศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2, 27-28 กันยายน 2544, หน้า 35-38.

บัญญัติออกมาต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชนและประชาชนต้องให้ความเคารพกับกฎหมายที่บัญญัติออกมาด้วยความสมัครใจมากกว่าที่จะถูกบังคับ หรือกลัวถูกจับลงโทษ⁶ ถ้าเนื้อหาของกฎหมายนั้นให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่ไม่เหมาะสม ก่อซึ่งมุ่งหมายประชาชนกฎหมายฉบับนั้นก็จะไม่ได้รับความเคารพจากประชาชน ผลที่ตามมาคือ ประชาชนจะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นกฎหมายของรัฐที่จะบัญญัติเพื่อใช้บังคับกับประชาชนโดยตรง จึงควรบัญญัติออกมาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมส่วนรวม เนื้อหาของกฎหมายจะต้องกำหนดถึงสิทธิของประชาชนและของรัฐ ขอบเขตอำนาจและวิธีการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจน

2.2.4 บทลงโทษ

การลงโทษต่อผู้ทำความผิดควรจะเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะความผิดที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายนั้น วัตถุประสงค์ของการลงโทษก็เพื่อต้องการให้ผู้ทำความผิดถูกลงโทษและให้ผู้ที่กำลังจะพยายามกระทำความผิดรู้สึกกลัวที่จะต้องได้รับการลงโทษ

แนวความคิดของการลงโทษในอดีต กำหนดให้มีการลงโทษเพื่อเป็นการตอบโต้และแก้แค้นต่อผู้ทำความผิดอย่างสาสมและผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้นจะได้รับการชดเชยและเยียวยาในส่วนที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย จนถึงปัจจุบันแนวความคิดของการลงโทษได้มีการเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การกำหนดให้มีการลงโทษต่อผู้ทำความผิดนั้นเป็นไปเพื่อให้ผู้ทำความผิดได้รับรู้ถึงความผิดที่ได้ทำลงไปและปรับปรุงพฤติกรรมของผู้นั้นให้ดียิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้ผู้นั้นต้องกระทำผิดอีก

ลักษณะของการลงโทษมีได้หลายวิธี โดยแยกได้ดังนี้

- การลงโทษทางร่างกาย

การลงโทษทางร่างกายนั้นมีได้หลายรูปแบบ ตั้งแต่การลงโทษที่ไม่รุนแรงมากนักจนไปถึงการลงโทษที่รุนแรงที่สุด โดยที่พิจารณาตามลักษณะของความผิดที่ผู้ทำความผิดนั้นได้กระทำลงไป การลงโทษที่ไม่รุนแรง เช่น การประจาน การบำเพ็ญประโยชน์ การรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ การถูกควบคุมสถานที่ เป็นต้น ในส่วนของการลงโทษที่รุนแรง เช่น การทำให้ร่างกายได้รับความเจ็บปวด การเขียน การตี การจำคุก การกักขัง เป็นต้น และการลงโทษทางร่างกายที่รุนแรง

⁶ อุกฤษ พิมพีไจชน, ข้อคิดในหัวเรื่อง “การบังคับใช้กฎหมาย”, การประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2, 22-28 กันยายน 2544, หน้า 15.

ที่สุด คือ โทษประหารชีวิต โดยวิธีการลงโทษอาจมีได้หลายวิธี เช่น การแขวนคอ การใช้กระแสไฟฟ้าเข้าสู่ร่างกาย การฉีดยา เป็นต้น การลงโทษสำหรับโทษประหารชีวิตนั้น จะลงโทษผู้ทำความผิดด้วยวิธีดังกล่าวได้นั้น ผู้ทำความผิดจะต้องกระทำความผิดที่ร้ายแรงมากตามที่กฎหมายบัญญัติไว้จนถึงขนาดที่ เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการพิจารณาและพิพากษา เห็นว่าไม่สามารถที่ดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดได้อีกกับผู้ทำความผิดนั้น จึงต้องมีคำสั่งให้ประหารชีวิต

- การลงโทษทางจิตใจ

การลงโทษทางจิตใจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น การเนรเทศ การกักขัง การแยกบุคคลผู้ทำความผิดออกจากสังคม เป็นต้น การลงโทษเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ที่ทำความผิด ดังนั้นบทลงโทษจึงควรจะต้องเหมาะสมกับความผิดที่ผู้กระทำลงได้ทำลงไป

- การลงโทษทางเศรษฐกิจ

การลงโทษทางเศรษฐกิจถือเป็นบทลงโทษที่ไม่รุนแรงเท่ากับบทลงโทษที่ได้กล่าวมา การลงโทษทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การปรับ การริบทรัพย์สิน การจ่ายค่าเสียหาย หรืออาจจะมีรูปแบบในการถูกจำกัดการใช้รถยนต์หรือข้อจำกัดพิเศษต่างๆ เช่น การเรียกคืนใบอนุญาตในกิจกรรมบางอย่าง การระงับหรือเพิกถอนการให้ใบอนุญาตในกิจกรรมบางอย่าง เป็นต้น⁷

ถึงแม้ว่าบทลงโทษจะเป็นมาตรการที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนแล้วก็ตาม แต่การบังคับให้ใช้บทลงโทษก็จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือองค์กรตามที่มีสิทธิในการดำเนินการพิจารณาและพิพากษาคดีด้วย เช่น ผู้พิพากษา หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น ประกอบกับลักษณะของการกระทำความผิดที่ผู้ทำความผิดได้ทำลงไป เพื่อเป็นตัวกำหนดการลงโทษสำหรับผู้ทำความผิดนั้น

ตามที่คุณเขียนได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคำว่าการบังคับใช้กฎหมายนั้น ซึ่งได้แยกองค์ประกอบของการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายไว้เป็น 4 เรื่องด้วยกันนั้น เพื่อที่คุณจะนำองค์ประกอบทั้ง 4 เรื่องนี้มาปรับใช้กับบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่คุณเขียนจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

⁷ A.C. German, Introduction to law Enforcement and Criminal Justice, Twenty-fourth Printing (Illinois: Charles Thomas Publisher), pp.37-38.

วัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนจำต้องอธิบายในส่วนขององค์ประกอบในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจนนั้น ก็เพื่อที่ผู้เขียนจะนำองค์ประกอบทั้ง 4 เรื่องนี้มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการวัดในเรื่องของบทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาฉบับนี้ โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทยในส่วนของบทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายตามสิทธิและหน้าที่ที่ประเทศไทยพึงจะมีได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจากอนุสัญญาฉบับนี้ ซึ่งในส่วนหลักเกณฑ์ของการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยนั้น ผู้เขียนจะกล่าวถึงอีกครั้งในบทที่ 3 เพื่อวิเคราะห์และหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในส่วนของบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

โดยในหัวข้อถัดไปนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงในส่วนของบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ประกอบกับแยกรายละเอียดเพื่อให้เป็นไปตามองค์ประกอบหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1 เนื้อหาสาระของกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ ผู้เขียนจะกล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐว่ารัฐใดมีสิทธิและหน้าที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ เมื่อใดที่มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐที่มีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐนั้นมี รัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายก็จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย เช่นว่านั้น

2 องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย ผู้เขียนจะวิเคราะห์อนุสัญญาฉบับนี้ เพื่อพิจารณาว่าจะมีรัฐใดบ้างที่มีสิทธิและหน้าที่ตามอนุสัญญาฉบับนี้กำหนด ที่จะสามารถกำหนดองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะบังคับใช้กฎหมาย

3 เนื้อหาสาระของกฎหมายในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนนี้ถึงแม้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายในบางเรื่องที่อนุสัญญาฉบับนี้ให้สิทธิไว้อย่างชัดเจนแล้วก็ตาม แต่ในบางเรื่องอนุสัญญาฉบับนี้ก็ไม่ได้กำหนดเนื้อหาในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายไว้ ดังนั้นผู้เขียนจะดำเนินการเพื่อค้นหาแนวทางโดยทั่วไปที่ได้มีการปฏิบัติเพื่อดำเนินการบังคับใช้กฎหมายจากมาตรการต่างๆ โดยทั่วไปที่รัฐได้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย

4 บทลงโทษ ในส่วนนี้ผู้เขียนจะทำการศึกษาจากอนุสัญญาฉบับนี้ว่า ขอบเขตอำนาจของการลงโทษในส่วนของความผิดที่ได้เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ได้กำหนดไว้เช่นไร

2.3 บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เป็นอนุสัญญาที่กำหนดถึงขอบเขต สิทธิและหน้าที่ของรัฐภาคีในเรื่องกฎหมายทะเลไว้ครอบคลุมมากที่สุดฉบับหนึ่ง ปัจจุบันอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (ในที่นี้จะขอเรียกว่า “อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982”) นี้มีผลบังคับใช้แล้ว ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 โดยมีรัฐต่างๆ ที่ให้สัตยาบันเป็นจำนวนถึง 149 ประเทศ ณ วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2548⁸ แสดงให้เห็นว่าเกือบทุกประเทศในปัจจุบันได้ยอมรับอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ฉบับนี้ที่เรียบร้อยแล้ว

อนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ฉบับนี้ได้แบ่งเขตทางทะเลเป็น 5 ส่วนดังนี้ คือ น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวง โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่งศึกษาในเขตทางทะเล โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นสำคัญจึงไม่ขอกล่าวถึงเขตทางทะเลในส่วนอื่นๆ

ทะเลถือเป็นบริเวณที่มีความสำคัญต่อรัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐชายฝั่งหรือรัฐไร้ชายฝั่ง ในกรณีของรัฐชายฝั่งนั้น เขตทางทะเลมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาณาเขตส่วนที่เป็นแผ่นดิน เพราะทะเลนอกจากจะเป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตแล้ว ทะเลยังมีความสำคัญต่อรัฐชายฝั่งในการเดินเรือ ความมั่นคง วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย โดยที่อำนาจของรัฐชายฝั่งเหนืออาณาเขตต่างๆ ทางทะเลนั้นจะมีลักษณะที่รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจต่างกัน อาทิเช่น อำนาจอธิปไตยในทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง สิทธิอธิปไตยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่งไปจนถึงการมีเสรีภาพในทะเลหลวง ในขณะที่รัฐอื่นๆ หรือแม้กระทั่งรัฐไร้ชายฝั่งจะต้องคำนึงถึงสิทธิของตนด้วยว่ามีอยู่อย่างไรในอาณาเขตต่างๆ ทางทะเลด้วย

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ เป็นเขตทางทะเลที่มีความกว้างไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะได้รับการรับรองเป็นครั้งแรกในอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และถูกบรรจุเข้าไว้ในภาค 5 ของอนุสัญญา กฎหมาย

⁸ www.un.org/Depts/los/reference_files/chronological_lists_of_ratifications.htm.

ทะเล ค.ศ.1982 เนื่องจากรัฐต่างๆ เห็นว่าเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศของตน ในทางปฏิบัติจึงมีประเทศต่างๆ มากมายที่ประกาศอ้างเขตเศรษฐกิจจำเพาะรวมถึงประเทศไทยด้วย* และแต่ละประเทศเหล่านั้นก็บัญญัติกฎหมายภายในอ้างกฎระเบียบเพื่อควบคุมและบังคับใช้กฎหมายของตนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่สิ่งหนึ่งที่แทบทุกประเทศยอมรับ คือ แนวความคิดในเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นได้รับการยอมรับจนกลายเป็นจารีตประเพณีทางกฎหมายไปแล้ว⁹

วิวัฒนาการของเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นเกิดขึ้นจากการที่รัฐชายฝั่งต้องการขยายเขตอำนาจของตนออกไปในทะเล โดยเฉพาะเพื่อการสำรวจใช้สอย อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต แต่ขณะเดียวกันรัฐอื่นๆ ก็ไม่ต้องการให้มีการขยายเขตอำนาจของรัฐชายฝั่งไปกระทบกระทั่งถึงเสรีภาพต่างๆ ในการใช้ท้องทะเลที่ตนเคยมีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพในการเดินเรือ เสรีภาพในการบินผ่าน เสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล ตลอดจนเสรีภาพในการใช้ท้องทะเลประการอื่นๆ อันชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น เขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงเป็นเขตที่เกิดจากการประนีประนอมระหว่างเขตอำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติ กิจกรรมบางประเภทและเสรีภาพของรัฐอื่นๆ ในการใช้ท้องทะเล

เขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงถือเป็นเขตที่มีลักษณะทางกฎหมายเป็นการเฉพาะตัวของตัวเอง (Sui Generis) กล่าวคือ เขตอำนาจ สิทธิ หน้าที่ของรัฐชายฝั่งและรัฐไร้ชายฝั่ง รวมถึงรัฐอื่นๆ ในเขตดังกล่าวจะเป็นไปตามบทบัญญัติเฉพาะของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 55-75 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สถานะทางกฎหมายของเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นแตกต่างจากทะเลอาณาเขตและทะเลหลวง คือ ในทะเลอาณาเขตนั้น รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมในเขตดังกล่าวอย่างเต็มที่ เว้นแต่รัฐชายฝั่งจะต้องยอมรับการใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติ ในขณะที่ทะเลหลวงนั้น รัฐทุกรัฐจะมีเสรีภาพในการใช้ท้องทะเลเหมือนกันหมดทุกรัฐตราบเท่าที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้

* ประเทศไทยประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2524.

⁹ นพพร โพธิ์รังสิยากร, ดุลพินิจ เล่มที่ 5, ปีที่ 35, ฉบับ กันยายน-ตุลาคม พ.ศ.2531, หน้า 121.

ดังนั้น ในส่วนของบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เพื่อให้เป็นไปตามองค์ประกอบของหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 2.2 นั้น ปรากฏว่ามีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 เนื้อหาสาระของกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่

เนื่องจากในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้น ได้กำหนดขอบเขตสิทธิและหน้าที่ให้กับรัฐภาคีไว้เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตามพันธกรณีของตนมิได้ โดยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้น อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 56 ได้กำหนดให้รัฐชายฝั่งมี

1. สิทธิอธิปไตยในการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต
2. สิทธิอธิปไตยในการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต
3. สิทธิอธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ กระแสน้ำและลม เป็นต้น
4. เขตอำนาจในการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ
5. เขตอำนาจการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล
6. เขตอำนาจในการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

แต่การใช้สิทธิและการปฏิบัติหน้าที่ของตนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะภายใต้อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นี้ รัฐชายฝั่งจะต้องคำนึงตามควรถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐอื่นๆ และจะต้องปฏิบัติตามลักษณะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ โดยอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดสิทธิและหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ดังนี้ คือ ไม่ว่ารัฐทั้งปวงทั้งที่เป็นรัฐชายฝั่งหรือรัฐไร้ฝั่งทะเล ย่อมอุบุโภคเสรีภาพในการเดินเรือและการบินผ่าน รวมทั้งการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลและการใช้ทะเลในทางอื่นที่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ เกี่ยวกับเสรีภาพเหล่านี้ อาทิเช่น ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติการของเรือ อากาศยานและสายเคเบิลกับท่อใต้ทะเลเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติอื่นแห่งอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นี้

ซึ่งในเรื่องนี้นักกฎหมายระหว่างประเทศยังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่เกี่ยวกับเขตอำนาจของรัฐชายฝั่งในอันที่จะกำหนดมาตรการอันจะมีผลกระทบต่อการใช้เสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

ความเห็นฝ่ายแรกนั้นถือว่าเสรีภาพในการเดินเรือตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 58 แห่งอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 มีความหมายเช่นเดียวกับเสรีภาพในการเดินเรือในท้องทะเลหลวง ในการสนับสนุนหลักเสรีภาพในการเดินเรือนี้ เอกอัครราชทูต Elliot Richardson แห่งสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงหลักเสรีภาพในการเดินเรือตามข้อ 58 อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ว่า

เมื่อเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามข้อ 58 มีความหมายเช่นเดียวกับเสรีภาพในการเดินเรือในทะเลหลวง ตามข้อ 87 รัฐชายฝั่งจึงไม่มีอำนาจที่จะออกกฎหมายบังคับแก่เรือประมงที่ใช้เสรีภาพเดินเรือผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง เพราะการกระทำเช่นนั้นย่อมเป็นการขัดต่อหลักเสรีภาพในการเดินเรือที่กฎหมายรับรอง¹⁰

และความเห็นของอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า แม้ข้อ 58 แห่งอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จะรับรองเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะก็ตาม แต่การใช้เสรีภาพดังกล่าวย่อมตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องแห่งอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ซึ่งย่อมหมายความว่า เสรีภาพดังกล่าวอาจถูกควบคุมโดยอำนาจของรัฐชายฝั่งได้¹¹

ตามความเห็นหลังนี้ จะเห็นว่าได้ให้ความสำคัญต่ออำนาจของรัฐชายฝั่งอย่างมาก โดยถือว่าในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างอำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่นในเขตดังกล่าว ให้ตีความบทบัญญัติในข้อ 58 แห่งอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 อันเป็นคุณแก่รัฐชายฝั่ง

¹⁰ R.B. Bilder, The Emerging Right of Physical Enforcement of Fisheries Beyond Territorial Limits, in Fisheries Conflicts In The North Atlantic : Problems Of Management and Jurisdiction, (Cambridge Massachusetts, Ballinger Publishing Co, January 1974), pp. 150-152.

¹¹ E.D. Brown, the Exclusive Economic Zone: Criteria and Machinery for the Resolution Conflicts between Different Users of the EEZ, Maritime Policy Management, 1977, p. 325, 334.

จะเห็นได้ว่าความเห็นของแต่ละฝ่ายต่างก็ให้ความสำคัญต่ออำนาจของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นอย่างมาก ซึ่งไม่น่าจะต้องด้วยเจตนารมณ์แห่งอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ที่รับรองทั้งสิทธิอธิปไตย เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและเสรีภาพในการเดินเรือในเขตดังกล่าว ดังนั้นขอบเขตการใช้อำนาจของรัฐชายฝั่งและสิทธิหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ผู้เขียนเห็นว่า การประสานระหว่างอำนาจของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและเสรีภาพในการเดินเรือในเขตดังกล่าวเข้าด้วยกัน โดยให้ถือว่าสิทธิ หน้าที่ของรัฐอื่นๆ ที่กำหนดให้ รัฐอื่นๆ มีเสรีภาพในเรื่องต่างๆ นั้นมิใช่เสรีภาพโดยเด็ดขาด ทั้งนี้เรือต่างชาติที่อุปโภคเสรีภาพเหล่านี้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือมาตรการอื่นๆ ของรัฐชายฝั่งโดยมีเงื่อนไขว่ากฎหมายหรือมาตรการอื่นๆ ของรัฐชายฝั่งนั้น จะต้องไม่เป็นการทำให้เสรีภาพของรัฐอื่นๆ ต้องเสื่อมเสียไปเช่นกัน

สำหรับประเทศไทยนั้น ปราบกฏว่าประเทศไทยได้มีท่าทีในการเจรจากับประเทศมาเลเซียในเรื่องการใช้เสรีภาพอันชอบธรรมในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเช่นกัน อันเนื่องมาจากเมื่อเรือประมงของประเทศไทยออกไปทำการประมงในประเทศเพื่อนบ้านนั้น ปราบกฏว่าในบางกรณีประเทศไทยต้องนำผลผลิตทางการประมงผ่านเข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซียนั้น ประเทศมาเลเซียได้กำหนดรายละเอียดของเรือประมงต่างชาติที่จะเดินเรือผ่านน่านน้ำของประเทศมาเลเซียต้องแจ้งกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจโดยทางวิทยุ เกี่ยวกับชื่อ รัฐเจ้าของธง ตำแหน่งที่ตั้ง เส้นทางและจุดหมายปลายทางของเรือ ชนิดและจำนวนปลาซึ่งเรือได้บรรทุกมา¹² จะเห็นว่าการกระทำของประเทศมาเลเซียนั้นส่งผลกับประเทศไทย คือ เรือประมงของประเทศไทยที่จำเป็นต้องผ่านน่านน้ำของประเทศมาเลเซียจำเป็นจะต้องมีการแจ้งรายละเอียดการผ่านของเรือด้วย ซึ่งขัดกับเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ประเทศไทยจึงได้ออกหนังสือเวียนขององค์การสหประชาชาติที่ A/48/90 ลงวันที่ 22

¹² MALAYSIA, FISHERIES ACT 1985, Part V, Art 16

(3) The master of a foreign fishing vessel entering Malaysian fisheries waters for the purpose mentioned in subsection (1) shall notify by radio, telex or facsimile in the English or Malay Language an authorized officer of the name, the flag State, location, route and destination of the vessel, the types and amount of fish it is carrying and of the circumstances under which it is entering Malaysian fisheries waters.

กุมภาพันธ์ พ.ศ.2536 ซึ่งประเทศไทยได้ออกแถลงการณ์ประท้วงการจำกัดสิทธิ เสรีภาพในการเดินเรือโดยมีใจความสำคัญดังนี้

ตามหลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศและทางปฏิบัติของรัฐที่ได้รับการยอมรับและประมวลไว้ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เรือทุกระเภทของรัฐมีสิทธิในการผ่านโดยสุจริตในทะเลอาณาเขตของรัฐอื่น มีสิทธิในการผ่านช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศและมีเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐอื่น เรือต่างชาติทุกระเภทรวมทั้งเรือรบ เรือพาณิชย์และเรือประมงสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวได้โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งล่วงหน้า หรือได้รับอนุญาต หรืออนุมัติ หรือคำยินยอมล่วงหน้าจากรัฐชายฝั่งที่เรือนั้นๆ ประสงค์จะเดินทางผ่าน

ดังนั้น กฎหมายและข้อบังคับใดๆ ที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว จึงขัดกับหลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศและยิ่งกว่านั้นยังขัดกับพันธกรณีของรัฐนั้นๆ ยอมรับในขณะที่ลงนามในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982

จากเหตุผลข้างต้น รัฐบาลไทยจึงจำเป็นต้องประกาศว่าประเทศไทยไม่ถือว่าถูกผูกพันโดยกฎหมายหรือข้อบังคับเหล่านี้ ในขณะที่เดียวกับรัฐบาลไทยก็หวังว่าประเทศที่ออกกฎหมายนั้นหรือข้อบังคับเหล่านั้น จะไม่ดำเนินมาตรการใดๆ ที่จะขัดขวางหรือรบกวนการใช้สิทธิอันชอบธรรมในการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติในทะเลอาณาเขตของตน หรือการใช้สิทธิอันชอบธรรมในการผ่านช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ หรือการใช้เสรีภาพอันชอบธรรมในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน

จากผลของแถลงการณ์ฉบับดังกล่าว จะทำให้ประเทศไทยสามารถให้เรือประมงเดินเรือไปแสวงหาแหล่งประมงจากแหล่งอื่นๆ ได้ แต่ประเทศไทยก็จำเป็นต้องออกกฎหมายของตนให้สอดคล้องกับแถลงการณ์ฉบับดังกล่าวด้วย ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ซึ่งจะช่วยเหลือที่ของประเทศไทยในการเจรจากับต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ขอบเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งที่พึงจะมีนั้น รัฐชายฝั่งจำเป็นต้องคำนึงถึงสิทธิ หน้าที่ของรัฐอื่นๆ ด้วยตามที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้

โดยคำว่าสิทธิอธิปไตย (Sovereignty Right) นั้น หมายถึง สิทธิที่ครอบคลุมเฉพาะเพียงบางเรื่องที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศอนุญาตและรับรองไว้เท่านั้น ในแง่เนื้อหาของสิทธินี้ โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งจะครอบคลุมเฉพาะการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมอื่นๆ ในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น กิจกรรมอันใดนอกเหนือจากนี้จะไม่ตกอยู่ภายใต้สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่ง เช่น การเดินเรือและการบินผ่าน เป็นต้น ซึ่งต่างจากอำนาจอธิปไตย เพราะอำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจแต่เพียงผู้เดียวที่รัฐนั้นจะสามารถออกกฎหมายและใช้บังคับกฎหมายได้ทุกเรื่องภายในดินแดนของตน เว้นแต่ในกรณีที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศได้จำกัดอำนาจไว้

ส่วนคำว่าเขตอำนาจ (Jurisdiction) หมายถึง เขตอำนาจในการออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติ การบังคับใช้กฎหมายโดยฝ่ายบริหารและการพิจารณาคดีโดยฝ่ายตุลาการ แต่การใช้เขตอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบางประเภทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น จะมีความหมายแคบกว่าเมื่อเทียบกับคำว่าเขตอำนาจตามที่เข้าใจกันโดยทั่วไปในกฎหมายระหว่างประเทศ และเขตอำนาจในที่นี้จะแตกต่างจากกรณีของสิทธิอธิปไตยด้วย กล่าวคือ สิทธิอธิปไตย มีลักษณะเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในเรื่องที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ให้อำนาจกับรัฐชายฝั่งไว้ ซึ่งรัฐชายฝั่งย่อมมี “เขตอำนาจ” ในการออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายในตัวอยู่แล้ว แต่ในกรณีของรัฐชายฝั่งที่มีแต่เพียงเขตอำนาจนั้น รัฐชายฝั่งไม่มีสิทธิในเรื่องนั้นเพียงผู้เดียวเพราะรัฐอื่นๆ อาจมีสิทธิในทำนองเดียวกันด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สิทธิอธิปไตยมีความหมายรวมถึงเขตอำนาจด้วย แต่เขตอำนาจในที่นี้อาจจะไม่รวมถึงสิทธิอธิปไตย¹³

การที่รัฐชายฝั่งจะบังคับใช้กฎหมายได้นั้น รัฐชายฝั่งจะต้องรู้ถึงเนื้อหาในการใช้สิทธิของตนด้วยว่ามีอะไรบ้าง โดยในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ให้อำนาจกับรัฐชายฝั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต

ในพื้นที่ท้องทะเลและดินใต้ผิวดินของพื้นดินท้องทะเลนั้นมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญมหาศาลต่อมนุษยชาติเป็นอย่างมาก เช่น น้ำมัน แร่ธาตุต่างๆ ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น โดยอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจ

¹³ จุมพต สายสุนทร, คำอธิบายกฎหมายทะเล : อาณาเขตทางทะเล, (กรุงเทพฯ มหานคร, 2541), หน้า 109 -112.

กิจกรรมเหล่านี้ ซึ่งผู้ใดจะดำเนินการในกิจกรรมเช่นว่านี้โดยปราศจากความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่งไม่ได้¹⁴ ผู้ใดจะดำเนินการในกิจกรรมส่วนนี้จะต้องขออนุญาตจากรัฐชายฝั่งเสียก่อน

2. การประกอบกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ (อาทิเช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ และลม เป็นต้น)

รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจในเขต เช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ กระแสน้ำและลม เป็นต้น โดยในสมัยที่มีการประชุมในการจัดทำร่างเจรจาอย่างไม่เป็นทางการสมัยประชุมครั้งที่ 6 ในปี ค.ศ.1977 ประเทศอูรุกวัยในฐานะผู้เสนอเรื่องนี้ได้เสนอแนวทางแก้ไขในตัวบทในเรื่องนี้โดยได้แสดงเจตนาให้ปรากฏอย่างชัดเจนว่า รัฐชายฝั่งจะต้องมีสิทธิอธิปไตยในจุดประสงค์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ¹⁵ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตพลังงานอื่นๆ จากทะเล หรือกิจกรรมอันใดที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจทั้งหมด เนื่องจากกิจกรรมในส่วนนี้เป็นกิจกรรมที่พึงปรากฏในสมัยประชุมครั้งที่ 3 ของการยกร่าง จึงไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดรายละเอียดในเรื่องนี้ไว้ แต่กิจกรรมในส่วนนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับในส่วนของหลักการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ได้ เพราะการดำเนินการในกิจกรรมเช่นว่านี้ ผู้ที่ดำเนินการนั้นจะไม่สามารถดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ถ้าไม่มีสิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างใดๆ ในการช่วยเหลือในการประกอบกิจกรรมนี้ ดังนั้นผู้ใดที่จะดำเนินการในกิจกรรมเช่นว่านี้จะต้องขออนุญาตจากรัฐชายฝั่งที่มีสิทธิอธิปไตยในส่วนนี้เสียก่อนจึงจะสามารถดำเนินการในกิจกรรมเหล่านี้ได้

3. การสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ

¹⁴ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 77 (2) บัญญัติว่า

“The rights referred to in paragraph 1 are exclusive in the sense that if the coastal State does not explore the continental shelf or exploit its natural resources, no one may undertake these activities without the express consent of the coastal State”.

¹⁵ Division for ocean affairs and the law of the sea, Office of legal Affairs, U.N., the law of the sea: Exclusive Economic Zone, Legislative History of Article 56, 58 and 59 of the United Nations Convention on the law of the sea, (New York, 1992), p. 101.

อนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 60 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจที่เกี่ยวกับการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ โดยอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้ระบุรายละเอียดเพิ่มเติมดังนี้

- รัฐชายฝั่งมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะดำเนินการก่อสร้าง อนุญาต วางระเบียบ ปฏิบัติงานและการใช้สิ่งก่อสร้างเหล่านี้ คือ เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างเพื่อความมุ่งประสงค์ที่บัญญัติไว้ในข้อ 56 ของอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และเพื่อความมุ่งประสงค์อื่นๆ ทางเศรษฐกิจ
- รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจแต่เพียงผู้เดียวเหนือเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างรวมทั้งเขตอำนาจที่เกี่ยวกับกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่ว่าด้วย ศุลกากร การคลัง อนามัย ความปลอดภัย และการเข้าเมือง

จะเห็นได้ว่ารัฐชายฝั่งอาจจะสร้างเกาะเทียมได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อความมุ่งประสงค์อื่นๆ ทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด ซึ่งต่างจากกรณีของสิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างที่จะต้องสร้างขึ้นเพื่อความมุ่งประสงค์ตามข้อ 56 ของอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ดังนั้น การสร้างเกาะเทียมอาจจะสร้างขึ้นเพื่อต้องการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ของรัฐชายฝั่งได้ เช่น ประเทศญี่ปุ่นสร้างเกาะเทียมสำหรับจุดถ่านหินจากดินใต้ทะเลมา ประเทศบาฮามาสสร้างเกาะเทียมสำหรับทำเหมืองแร่ใต้ทะเล ประเทศบราซิลสร้างเกาะเทียมสำหรับเป็นที่บรรจุทุกเกลือเพื่อขั้วเรือ นอกจากนี้เกาะเทียมอาจจะดำเนินการเพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เกาะเทียมขนาดเล็ก สำหรับกำจัดของเสีย เก็บของเสีย คลังน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ สร้างโรงงานพลังงานไฟฟ้าและโรงงานขจัดความเค็มของน้ำทะเล
2. เกาะเทียมขนาดกลาง สำหรับเป็นที่เก็บน้ำมัน โรงงานอุตสาหกรรมเฉพาะด้านหรืออู่ซ่อมเรือ
3. เกาะเทียมขนาดใหญ่ สำหรับรองรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ต้องใช้น้ำมาก โรงงานไฟฟ้าและโรงงานกลั่นน้ำเค็ม¹⁶

¹⁶ Derek W. Bowett, The Legal Regime of Islands in International law, (New York: Ocean Dobbs Ferry, 1979), pp.116-117.

ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวและมีเขตอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการก่อสร้าง อนุญาต การวางระเบียบก่อสร้าง การปฏิบัติงาน และการใช้ในกิจกรรมเหล่านี้และยังกำหนดให้รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจที่เกี่ยวกับกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ในด้านศุลกากร การคลัง อนามัย ความปลอดภัยและการเข้าเมืองด้วย จะเห็นว่าอนุสัญญาฉบับนี้ได้ให้อำนาจกับรัฐชายฝั่งในกิจกรรมเหล่านี้มากพอสมควร ผู้ใดจะดำเนินการกิจกรรมเหล่านี้จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐชายฝั่งก่อน รวมทั้งความผิดที่เกิดขึ้นในบริเวณเกาะเทียม สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รัฐชายฝั่งอาจกำหนดให้เป็นความผิดที่เกิดขึ้นในกิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นความผิดที่อยู่ภายในดินแดนของตนได้

4. การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทางทะเล

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ฉบับนี้ ข้อ 246 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิวางกฎเกณฑ์ กฎหมาย ข้อบังคับและการอนุญาตที่จะดำเนินโครงการวิทยาศาสตร์ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลจะทำได้ต่อเมื่อได้มีการยินยอมจากรัฐชายฝั่ง กล่าวคือ ผู้ใดจะทำการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง ต้องดำเนินการขออนุญาตจากรัฐชายฝั่งก่อน แต่การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลไม่ได้เป็นกิจกรรมที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจในการควบคุมของรัฐชายฝั่งเพียงผู้เดียวแต่อาจจะอยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐอื่นด้วย เช่น เรือต่างชาติที่สำรวจและทำการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง แม้จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐชายฝั่งเกี่ยวกับการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล แต่เรือก็อยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐเจ้าของธงด้วยเช่นกัน

ถึงแม้ว่าอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จะกำหนดว่าในสภาวะปกติให้รัฐชายฝั่งให้ความยินยอมแก่โครงการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลของรัฐอื่นหรือองค์การระหว่างประเทศที่ดำเนินการตามอนุสัญญาฉบับนี้ เพื่อความมุ่งประสงค์ทางสันติ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางทะเลและเพื่อคุณประโยชน์ของมนุษยชาติทั้งปวง

ดังนั้นในสภาวะการปรกติรัฐชายฝั่งอาจจะให้ความยินยอมแก่โครงการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลตามความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 แต่อย่างไรก็ตามรัฐชายฝั่งก็ยังคงสามารถใช้ดุลยพินิจของตนได้ในการที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการดำเนินโครงการวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้ หากโครงการนั้นปรากฏว่ามีความเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการสำรวจและการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่ามีชีวิตหรือไม่มีชีวิต หรือเกี่ยวพันกับการขุดเจาะบนไหล่ทวีป หรือการใช้วัตถุระเบิด หรือการนำสารอันตรายเข้ามาสู่สิ่งแวดล้อมทาง

ทะเล หรือเกี่ยวพันกับการก่อสร้าง การปฏิบัติงานของการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้าง หรือรัฐชายฝั่งได้รับแจ้งข้อสนเทศจากรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศว่าผู้ที่จะดำเนินโครงการวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเลนั้นปรากฏว่า ลักษณะและวัตถุประสงค์ของโครงการไม่ถูกต้อง หรือรัฐหรือ องค์การระหว่างประเทศผู้ที่จะดำเนินการทำการวิจัยยังมีข้อผูกพันกับรัฐชายฝั่งจากโครงการวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเลครั้งก่อนอยู่และโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลจะต้องไม่ดำเนินการโดย ปราศจากเหตุผลอันควรต่อกิจกรรมของรัฐชายฝั่งในการใช้สิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจของตนใน เขตดังกล่าว

แต่ไม่ว่าอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ฉบับนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการ ดำเนินการโครงการวิทยาศาสตร์ทางทะเลอย่างไร อำนาจในการตัดสินใจนั้นจะขึ้นอยู่กับ การตีความของรัฐชายฝั่งเป็นสำคัญ¹⁷

เมื่อรัฐชายฝั่งอนุญาตให้รัฐหรือองค์การระหว่างประเทศดำเนินการวิจัยวิทยาศาสตร์ทาง ทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง รัฐหรือองค์การระหว่างประเทศผู้ที่จะดำเนินโครงการวิจัย จะต้องให้รายละเอียดที่ครบถ้วนแก่รัฐชายฝั่งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนที่โครงการวิจัยทาง วิทยาศาสตร์ทางทะเลจะเริ่มขึ้น เมื่อพ้นกำหนดหกเดือนแล้วหลังจากวันที่ได้จัดหาข้อสนเทศที่ กำหนดไว้ตามข้อ 248 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ให้แก่รัฐชายฝั่งแล้ว รัฐหรือ องค์การระหว่างประเทศอาจดำเนินการโครงการวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้โดยปริยาย เว้นแต่ ภายใน 4 เดือนหลังจากรัฐชายฝั่งได้รับข้อสนเทศนั้นแล้ว รัฐชายฝั่งได้แจ้งว่าให้รัฐหรือองค์การ ระหว่างประเทศที่จะทำการวิจัยทราบว่า ตนไม่อนุญาตให้มีการดำเนินการโครงการวิทยาศาสตร์ ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน หรือข้อสนเทศที่รัฐหรือองค์การระหว่างประเทศที่มี อำนาจให้ไว้เกี่ยวกับลักษณะ หรือวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏอย่าง ชัดแจ้ง หรือรัฐชายฝั่งยังคงต้องการได้ข้อสนเทศเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องอีก หรือปรากฏว่ามีข้อผูกพัน ค้างอยู่ในโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล ซึ่งรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศนั้นได้ดำเนินการ มาก่อน ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐชายฝั่งสามารถระงับการขออนุญาตในการดำเนินการดังกล่าวได้ และอาจจะสั่งให้ยุติกิจกรรมวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้ ในกรณีที่การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากข้อสนเทศที่แจ้งมาหรือผู้ยื่นไม่ได้แก้ไขสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ ของรัฐให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในช่วงระยะเวลาอันควร

¹⁷ Myron H.Nordquist, United Nations Convention on the Law of the Sea a Commentary, (London, Martinus Nijhoff Publishers), p.518.

5. ทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต

ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต รัฐอื่นๆ หรือเอกชนอื่นใดจะเข้ามากระทำการในกิจกรรมเหล่านี้โดยที่รัฐชายฝั่งต้องให้การอนุญาตเสียก่อน

สิทธิอธิปไตยที่รัฐชายฝั่งมีนั้น เป็นสิทธิที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตบนพื้นดินใต้ท้องทะเลและในห้วงน้ำเหนือขึ้นไป ในสิทธิที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะประกอบด้วยทรัพยากรประมงเป็นส่วนใหญ่ เช่น ปลา กุ้ง ปลาหมึก เป็นต้น เมื่อพิจารณาจากสิทธิอธิปไตยตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรประมงนั้น จะเห็นได้ว่ารัฐชายฝั่งมีอำนาจที่จะกระทำใดๆ ก็ตามเพื่อปกป้องทรัพยากรประมงของตน ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของรัฐชายฝั่งที่จะควบคุมเรือประมงนั้น อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เพียงแต่กำหนดให้ชาวประมงจากรัฐอื่นที่ทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องปฏิบัติตามมาตรการอนุรักษ์และตามข้อกำหนดประกอบกับเงื่อนไขอื่นๆ ที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง กฎหมายและข้อบังคับเหล่านี้จะต้องสอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้และอาจเกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ เช่น วิธีการดำเนินการในการบังคับใช้และเรือประมงต่างชาติก็ยังคงได้รับการรับรองจากข้อ 58 (1) ให้มีเสรีภาพในการเดินเรือได้ โดยมีเงื่อนไขว่าการใช้เสรีภาพดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982

6. การคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา มนุษย์แทบไม่ต้องกังวลในเรื่องของการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลเลยเนื่องจากจำนวนประชากรยังน้อยเมื่อเทียบกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ แต่เมื่อจำนวนประชากรของโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอดเวลาในขณะที่มนุษย์ได้ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทำให้กิจกรรมของมนุษย์มีความหลากหลายมากขึ้น ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 สงบลงประเทศที่พัฒนาแล้วล้วนได้มีการผลิตปิโตรเลียมมากขึ้นเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมจึงได้มีความพยายามที่จัดประชุมในปี ค.ศ. 1926 เกี่ยวกับเรือบรรทุกที่มีขึ้นในบรรดาประเทศที่เป็นผู้ผลิตและขนส่งน้ำมันรายใหญ่ แต่การประชุมในปี ค.ศ. 1926 ไม่ได้มีประสิทธิผลแต่อย่างใดจนหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1967 เรือบรรทุกน้ำมันชื่อ Torrey Canyon ได้อับปางลงเกยตื้นบริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะอังกฤษ จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ ส่งผลให้มีให้น้ำมันดิบปริมาณ 280,000 บาร์เรลรั่วไหลออกมาจากเรือลงสู่ทะเลก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชายฝั่งทะเลของประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส การที่เกิดอุบัติเหตุเรือน้ำมันอับปางครั้งนี้

นับว่ามีส่วนสำคัญในการเป็นตัวเร่งเสริมให้มีมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันมลภาวะในทะเลมากยิ่งขึ้นและในการประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1973 จนถึงปี ค.ศ. 1982 ได้มีการนำผลของการเจรจาในที่ประชุมที่เกี่ยวกับเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลมาบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 โดยในอนุสัญญาฉบับนี้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลอยู่ในภาค 12 และในอนุสัญญาฉบับนี้ได้แบ่งเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลไว้ 7 ส่วน ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะมุ่งศึกษาในตอนที่ 6 (การบังคับใช้) และตอนที่ 7 (มาตรการป้องกัน) เป็นสำคัญ ในส่วนภาค 12 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 192 กำหนดให้รัฐที่เป็นภาคีทั้งหมดตามอนุสัญญาฉบับนี้มีพันธกรณีที่จะต้องคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล พันธกรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นพันธกรณีในเชิงบังคับ (Mandatory) ซึ่งรัฐต่างๆ มีหน้าที่ต้องคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลและการฝ่าฝืนพันธกรณีเช่นนี้นี้ย่อมก่อให้เกิดความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศได้

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจในการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ดังนั้นรัฐชายฝั่งจะสามารถใช้เขตอำนาจในการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในบริเวณที่อยู่ภายในเขตอำนาจของตน การที่รัฐชายฝั่งจะมีและใช้เขตอำนาจของตนในการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้นั้น รัฐชายฝั่งจะต้องประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะเสียก่อน เพราะเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นไม่ถือว่าเป็นเขตทางทะเลที่รัฐชายฝั่งจะมีได้โดยอัตโนมัติไม่เหมือนกับทะเลอาณาเขตและไหล่ทวีป และอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 194 ได้กำหนดเพิ่มเติมให้รัฐภาคีไม่ว่าโดยลำพังหรือร่วมกันตามที่เหมาะสมใช้มาตรการที่ป้องกันที่สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้เพื่อป้องกัน ลด และการควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลไม่ว่ามาจากแหล่งที่มาที่ใด โดยใช้วิธีการปฏิบัติได้ดีที่สุดที่มีอยู่และตามขีดความสามารถของตน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งที่มาของภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเล ตามที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดนั้น มีแหล่งที่มาอยู่ 6 แหล่งที่มาได้แก่ ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งที่มาบนบก ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมในบริเวณพื้นที่ ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเท ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือและภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากหรือผ่านบรรยากาศ ซึ่งในส่วนแหล่งที่มาที่ผู้เขียนจะขอทำการศึกษาในเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเทและภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ เพราะภาวะมลพิษทั้ง 3 เรื่องนี้มีทั้งส่วนที่อาจจะเกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ส่วนอีก 3 เรื่อง คือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งที่มาบนบก ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมในบริเวณพื้นที่และภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากหรือผ่านบรรยากาศ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าไม่น่าจะมีผลกระทบต่อเขตเศรษฐกิจจำเพาะอย่างชัดเจน

เนื่องจากภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งที่มาบนบกนั้น โดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว รัฐจะมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของตนซึ่งรวมถึงทะเลอาณาเขตด้วย ถึงแม้ว่าในเขตเศรษฐกิจของรัฐจะมีเพียงสิทธิอธิปไตยก็ตาม ด้วยสาเหตุของภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งที่มาบนบกนี้ จะเห็นได้ว่ารัฐนั้นมีอำนาจอธิปไตยอยู่แล้ว รัฐชายฝั่งจึงมีอำนาจเต็มที่ที่จะออกกฎหมายภายในของตนอย่างไรก็ได้ที่เกี่ยวกับการควบคุม ลดและป้องกันภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งที่มาบนบก การบังคับใช้กฎหมายจะกระทำได้โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เพราะรัฐย่อมสามารถบังคับใช้กฎหมายได้ตามหลักอำนาจรัฐเหนือดินแดน ส่วนการกำหนดโทษจะกำหนดอย่างไรก็ได้ เพราะเป็นการกระทำในดินแดนหรือภายใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐนั้น

* ภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเล หมายถึง การที่มนุษย์ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม นำวัตถุหรือพลังงานเข้าไปสู่สิ่งแวดล้อมทางทะเลรวมทั้งบริเวณปากแม่น้ำ ซึ่งก่อหรือน่าจะก่อผลเสีย เช่น อันตรายต่อทรัพยากรที่มีชีวิตและสิ่งมีชีวิตทางทะเล ภัยต่อสุขภาพของมนุษย์ อุปสรรคต่อกิจกรรมต่างๆ ทางทะเล รวมทั้งการประมงและการใช้ประโยชน์จากทะเลโดยชอบอื่น ๆ การทำให้น้ำทะเลเสื่อมคุณภาพสำหรับการใช้ประโยชน์และการทำให้ความน่าอภิรมย์ลดลง.

ส่วนภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมในบริเวณพื้นที่นั้น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินใต้ทะเลหลวงซึ่งมิได้มีรัฐใดเป็นเจ้าของ และอยู่ภายใต้เขตอำนาจขององค์กรที่เรียกว่า International Seabed Authority ซึ่งเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นตามอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ที่จะออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันกิจกรรมในบริเวณนี้ และภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากหรือผ่านบรรยากาศนั้น หมายถึงการควบคุมภาวะมลพิษที่ผ่านเข้ามาจากน่านฟ้า จากเรือหรือจากอากาศยาน โดยในเรื่องนี้รัฐจะต้องทำงานร่วมกันกับองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องต่อไป

ดังนั้นในส่วนนี้ผู้เขียนจึงขอแยกเรื่องภาวะมลพิษทั้ง 3 เรื่องที่อาจมีผลกระทบต่อเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ดังนี้

1. ภาวะมลพิษที่เกิดจากพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ

มลภาวะประเภทนี้เกิดจากการแสวงหาทรัพยากรที่ไม่มีชีวิตเป็นส่วนใหญ่ เช่น การตั้งฐานขุดเจาะน้ำมัน หรือก๊าซธรรมชาติ หรือการทำเหมืองแร่ใต้ทะเลเป็นส่วนใหญ่ การขุดเจาะน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติอาจจะทำให้เกิดคราบน้ำมัน ซึ่งการประกอบกิจกรรมประเภทนี้จะทำให้เป็นพิษต่อสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่บริเวณหน้าดินและส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำอื่นซึ่งดำรงชีวิตอยู่ในบริเวณนั้นๆ ส่วนการทำเหมืองแร่ใต้ทะเลจะทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของตะกอนซึ่งมีผลกระทบต่อระบบนิเวศในทะเลอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชนิดและปริมาณของสัตว์หน้าดิน ทำลายปะการัง

ดังนั้น อนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 214 ได้กำหนดให้รัฐชายฝั่งบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับของตนและให้ออกกฎหมาย ข้อบังคับ และดำเนินมาตรการอื่นที่จำเป็นเพื่ออนุรักษ์ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้บังคับซึ่งกำหนดขึ้นผ่านองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจหรือการประชุมทางการทูต เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจของตนและจากเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างตามข้อ 60 และ 80 ของอนุสัญญาฉบับนี้

2. ภาวะมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเท

มนุษย์คิดว่าทะเลเป็นแหล่งที่ระบายของเสียได้ดีที่สุด เพราะทะเลจะสามารถย่อยสลายวัตถุของเสียได้ง่าย ของเสียที่มนุษย์นำมาทิ้งเนื้มีได้จากหลายแหล่งที่มา เช่น ของเสียจากกิจกรรมอุตสาหกรรม ของเสียที่มีกัมมันตภาพรังสี ขยะ วัสดุจากการขุดลอก ตะกอนน้ำเสีย ของเสียที่เกิดจากวัตถุระเบิด เป็นต้น ผลจากการที่นำเอาของเสียลงสู่ทะเลจะทำให้หน้าทะเลเป็นพิษได้ ถ้า

ปริมาณของเสียที่ทิ้งลงทะเลมีปริมาณมากเกินไปก็อาจจะก่อให้เกิดความไม่สมดุลของธรรมชาติได้

โดยทั่วไปแล้วภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเท ย่อมเกิดขึ้นได้ทั้งในบริเวณที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจรัฐและในบริเวณที่นอกขอบเขตอำนาจรัฐ

ดังนั้น รัฐชายฝั่งจะใช้เขตอำนาจของตนภายในพื้นที่ที่ตนมีเขตอำนาจ โดยอาศัยการที่มีการทิ้งเทเกิดขึ้นภายในเขตอำนาจของตน ทั้งนี้โดยไม่จำกัดว่าแหล่งที่มาของการทิ้งเทในเขตดังกล่าวจะเป็นเรือที่ชักธงของรัฐใด หรือจดทะเบียนของรัฐใด หรือเป็นการกระทำของบุคคลที่มีสัญชาติใดก็ตาม ซึ่งหากมีการทิ้งเทในบริเวณที่อยู่ภายในเขตอำนาจของตนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะแล้ว รัฐชายฝั่งดังกล่าวย่อมมีเขตอำนาจเหนือการทิ้งเทเช่นว่านั้น ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 210 (5) ได้กำหนดเพิ่มเติมอีกว่า ถ้ามีการทิ้งเทภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จะไม่สามารถกระทำได้หากไม่ได้รับความเห็นชอบล่วงหน้าอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่ง

* การทิ้งเท หมายถึง

1. การทิ้งของเสียต่างๆ หรือสสารอื่นๆ อย่างจงใจจากเรือ อากาศยาน ฐานขุดเจาะ หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่มนุษย์สร้างขึ้นในทะเล
2. การทิ้งเรือ อากาศยาน ฐานขุดเจาะ หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่มนุษย์สร้างขึ้นในทะเลอย่างจงใจ

แต่การทิ้งเทจะไม่รวมถึง

1. การทิ้งของเสียหรือสสารอื่นๆ ที่สืบเนื่องหรือเกิดจากการปฏิบัติการโดยปกติของเรือ อากาศยาน ฐานขุดเจาะ หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่มนุษย์สร้างขึ้นในทะเล และอุปกรณ์ของสิ่งติดตั้งเหล่านั้น นอกจากของเสียหรือสสารอื่นที่ชนโดยหรือส่งไปยังเรือ อากาศยาน ฐานขุดเจาะ หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่มนุษย์สร้างขึ้นในทะเล ซึ่งปฏิบัติงานเพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะทิ้งสสารเช่นว่านั้น หรือเกิดจากการบำบัดของเสียเช่นว่านั้น หรือสสารอื่นบนเรือ อากาศยาน ฐานขุดเจาะ หรือสิ่งก่อสร้างเช่นว่านั้น
2. การจัดวางสสาร เพื่อความมุ่งประสงค์อันนอกเหนือไปจากการทิ้งเทเท่านั้น ทั้งนี้การจัดวางจะต้องไม่ขัดกับความมุ่งหมายของอนุสัญญาฉบับนี้.

จะเห็นว่าถ้ามีการทิ้งเทภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง ผู้ที่จะดำเนินการทิ้งเท จำต้องขออนุญาตจากรัฐชายฝั่งเสียก่อนซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาลอนดอน ค.ศ. 1972 พิธีสาร 1996 ข้อ 1.1 ที่ห้ามมิให้มีการทิ้งเทของเสียหรือสสารอื่นลงสู่ทะเลนอกจากของเสียหรือสสารบาง ชนิดตามที่ระบุไว้ในภาคผนวกที่ 1 ของพิธีสารดังกล่าว แต่การทิ้งเทของเสียหรือสสารอื่นบางชนิด นั้น จะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนที่จะทำการทิ้งเทลงสู่ทะเลของรัฐชายฝั่งรัฐนั้น ที่ผู้เขียนอ้างถึง อนุสัญญาลอนดอน ค.ศ.1972 ประกอบกันในเรื่องการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นเป็นเพราะ อนุสัญญาลอนดอน ค.ศ. 1972 เป็นอนุสัญญาระดับนานาชาติที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างมาก จากรัฐต่างๆ ที่ได้ให้สัตยาบันกับอนุสัญญาฉบับนี้ ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้วในวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 1975¹⁸

3. ภาวะมลพิษที่เกิดจากเรือ

ในทะเลเป็นเส้นทางคมนาคมที่มีความสำคัญ มีเรือที่ใช้ในการเดินเรือทางทะเลมากกว่า หนึ่งพันลำในแต่ละวันและยังปัจจุบันปริมาณเรือมีมากขึ้น เรือจึงถือว่าเป็นแหล่งที่มาของสภาวะ ในสิ่งแวดล้อมทางทะเล เช่น การล้างท้องเรือซึ่งมีน้ำมันผสมและทิ้งลงสู่ทะเล การทิ้งขยะหรือน้ำมันรั่วจากเรือลงสู่ทะเล อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากเรือ เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมทางทะเลที่ปรากฏมากที่สุดในปัจจุบันคงหนีไม่พ้นเรื่องการที่มีน้ำมันลงสู่ท้องทะเล ผล จากการที่มีน้ำมันหกลงสู่ทะเลจะทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศนี้ได้ น้ำมันอาจเกาะติดเหงือก สัตว์น้ำซึ่งจะรบกวนระบบหายใจ การที่น้ำมันแผ่ขยายตัวจะทำให้ปริมาณออกซิเจนในน้ำลด น้อยลง ทำให้แสงผ่านลงสู่ทะเลได้น้อย พืชน้ำจะมีความสามารถในการสังเคราะห์แสงได้น้อยลง น้ำมันบางส่วนที่จมลงสู่ก้นทะเลก็จะมีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำดินในแง่ของการ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ทำลายสภาพชายหาดและแหล่งท่องเที่ยว

ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือไม่ว่าจะเป็นน้ำมัน ของเหลวที่เป็นพิษ สาร อันตรายน หรือแม้แต่ น้ำเสียก็ตามอาจเกิดได้จากสองลักษณะดังกล่าว คือ เกิดจากการปฏิบัติการ ของเรือและเกิดจากอุบัติเหตุของเรือ เช่น การเกยตื้น การชนกัน เป็นต้น ในปัจจุบันภาวะมลพิษ ทางทะเลที่เกิดขึ้นจากเรื่อนั้นมีความรุนแรงและเห็นได้ชัดเจนกว่ามลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจาก แหล่งที่มาอื่นๆ รัฐต่างๆ จึงให้ความสำคัญมากขึ้นในการป้องกันอุบัติเหตุในการเดินเรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรือบรรทุกน้ำมัน เช่น กรณีเรือ Torrey Canyon แต่โดยทั่วไปแล้วภาวะมลพิษที่เกิดจาก

¹⁸ <http://www.londonconvention.org>.

การปฏิบัติการของเรือนั้นมีเกิดขึ้นตลอดเวลาและมีปริมาณมากเมื่อเทียบกับภาวะมลพิษ
สิ่งแวดล้อมทางทะเลจากอุบัติเหตุในกรณีที่เกิดจากการเดินเรือ

ดังนั้นภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือจึงนับว่าเป็นแหล่งมลพิษที่มีกฎเกณฑ์ทาง
ระหว่างประเทศในรูปของสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องมากที่สุด โดยมีอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับภาวะ
มลพิษที่เกิดจากเรือ คือ อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อ
ป้องกันภาวะมลพิษจากเรือ ค.ศ.1973 พร้อมด้วยพิธีสาร ค.ศ. 1978 (ซึ่งต่อไปนี้จะขอเรียก
อนุสัญญาฉบับนี้ว่า Marpol 73/78)

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 211(5) กำหนดให้รัฐชายฝั่งออกกฎหมายและ
ข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนได้ เพื่อป้องกัน ลดและควบคุมภาวะมลพิษ
สิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ โดยสอดคล้องกันและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่าง
ประเทศที่ยอมรับเป็นการทั่วไป ประกอบกับ Marpol 73/78 ข้อ 1 กำหนดให้รัฐที่เป็นภาคีออก
กฎหมายเพื่อป้องกันมลภาวะทางทะเล อันเนื่องมาจากการปล่อยทิ้งสารอันตรายหรือน้ำที่มีสาร
อันตรายเช่นนั้นปนอยู่ด้วย อันจะเป็นการละเมิดอนุสัญญาฉบับนี้

อนุสัญญา 2 ฉบับข้างต้นนี้ ถือได้ว่าเป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศเพื่อ
ป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือที่รัฐต่างๆ ได้ให้การยอมรับ
ซึ่งแม้ว่ารัฐที่ไม่ได้เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวก็สามารถอาศัยกฎเกณฑ์มาตรฐานระหว่าง
ประเทศเช่นนั้นเป็นแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายของตน ในการป้องกัน การลด และการ
ควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ

จะเห็นได้ว่าอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้นได้กำหนดขอบเขตสิทธิและหน้าที่
ของรัฐชายฝั่งที่พึงจะมีในเขตเศรษฐกิจจำเพาะแล้ว ในส่วนของรายละเอียดในการบังคับใช้
กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขององค์กรหรือ
หน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย เนื้อหาสาระของกฎหมายในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและ
บทการลงโทษนั้น

ผู้เขียนมุ่งศึกษาถึงรายละเอียดของการบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. ในส่วนบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดย
กลุ่มนี้มีเรื่องที่มีบทบัญญัติในการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ชัดเจน คือ เรื่อง
ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต เรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจ

ทางเศรษฐกิจ เรื่องการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ และเรื่อง การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล ตามที่ผู้เขียนได้ใช้คำว่าในส่วนของบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจนนั้น เนื่องจากที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาในส่วนของบทบัญญัติตามอนุสัญญา กฎหมาย ทะเล ค.ศ.1982 นั้น ผู้เขียนพบว่าใน 4 เรื่องที่กล่าวมานี้ อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้มี บทบัญญัติที่ชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่ารัฐภาคีจะต้องดำเนินการ บังคับใช้กฎหมายอย่างไร

2. ในส่วนของบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดย กลุ่มนี้มีเรื่องที่มีบทบัญญัติในการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจน คือ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีชีวิตและเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล เพราะอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีชีวิตไว้ในข้อ 73 ของอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และกำหนดในเรื่องการ บังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสีงแวดล้อมทางทะเลในข้อ 213 - 232 ของอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982

2.3.2 องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย

ในส่วนนี้ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะบังคับใช้กฎหมายนั้น อนุสัญญา กฎหมาย ทะเล ค.ศ.1982 ไม่ได้กำหนดให้รัฐที่เป็นภาคีจะต้องกำหนดองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้ กฎหมายไว้โดยตรง เพียงแต่อนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดให้รัฐใดบ้างที่มีสิทธิและหน้าที่ตามที่ อนุสัญญาฉบับนี้กำหนด ซึ่งจากเนื้อหาที่ได้กล่าวมาในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ที่รัฐภาคีมี โดยตรงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยและเขต อำนาจตามที่อนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ ดังนั้นรัฐชายฝั่งจึงเป็นรัฐที่มีสิทธิ กำหนดองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมายได้

แต่จากการที่ผู้เขียนศึกษาอนุสัญญาฉบับนี้ ผู้เขียนเห็นว่า ไม่ใช่ว่าจะมีแต่รัฐชายฝั่งที่จะ บังคับใช้กฎหมายได้โดยตรงแต่เพียงรัฐเดียว รัฐอื่นๆ ก็สามารถมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดไว้ได้ เช่น รัฐเจ้าของธงและรัฐเจ้าของท่า เป็นต้น

ในส่วนของรัฐเจ้าของธงนั้น อนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 94 กำหนดให้รัฐ เจ้าของธงมีหน้าที่เป็นรัฐที่รับผิดชอบและเป็นเรือและอนุญาตให้เรือลำนั้นชกธงของรัฐตนในการ เดินเรือ ซึ่งเป็นรัฐที่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้เช่นเดียวกับรัฐชายฝั่ง เพราะรัฐเจ้าของธงสามารถ

ใช้เขตอำนาจของตนเหนือบุคคล ทรัพย์สิน หรือเหตุการณ์โดยอาศัยจุดเกาะเกี่ยวบางประการที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรอง โดยที่ประชาชนจะผูกพันกับรัฐโดยผ่านสถาบันกฎหมายที่เรียกว่า "สัญชาติ" จึงถือว่า รัฐเจ้าของธงย่อมสามารถใช้อำนาจเหนือเรือเสมือนหนึ่งว่าเรือลำนั้นเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนของรัฐนั้นได้และนอกจากนี้การใช้เขตอำนาจของรัฐยังรวมไปถึงกรณีทรัพย์สินที่มีสัญชาติของรัฐด้วย ทั้งนี้รัฐเจ้าของธงย่อมสามารถใช้อำนาจต่อบุคคลและทรัพย์สินนั้นๆ ได้ไม่ว่าบุคคลหรือทรัพย์สินดังกล่าวจะอยู่ในดินแดนของรัฐหรือไม่ ประกอบกับในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐเจ้าของธงต้องใช้อำนาจและการควบคุมเรือที่จดทะเบียนเรือและอนุญาตให้เรือลำนั้นชักธงของรัฐตนในการเดินเรืออย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง วิชาการ และสังคมแก่เรือที่ชักธงของตน มิใช่เปิดโอกาสให้เรือของคนต่างชาติจดทะเบียนและเสียค่าธรรมเนียมแก่รัฐที่เรือต้องการใช้ธงเท่านั้น ดังนั้นไม่ว่าเรือจะกระทำผิด ณ ที่ใดก็ตาม รัฐที่เรือลำนั้นได้ชักธงของตนก็ย่อมสามารถใช้เขตอำนาจเหนือเรือของตนกับเรือลำดังกล่าวได้ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าเขตอำนาจเหนือเรือของรัฐเจ้าของธงจะบัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับทะเลหลวง แต่ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 58(2) บัญญัติว่า "ให้ข้อ 88 ถึงข้อ 115 และหลักเกณฑ์อื่นของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องโดยตรงใช้บังคับกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ตราบที่ไม่ขัดกับภาคนี้" ดังนั้น เมื่ออนุสัญญาฉบับนี้ กำหนดให้รัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจเหนือเรือที่จดทะเบียนหรือชักธงของตน รัฐเจ้าของธงจึงสามารถบังคับใช้กฎหมายในเขตอำนาจของตนได้ได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดกับบัญญัติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

ในกรณีที่รัฐเจ้าของธงไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีที่ตนมีตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐภาคีต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่ยอมรับตามอนุสัญญานั้นโดยสุจริตและให้ใช้สิทธิ เขตอำนาจและเสรีภาพที่ได้มีการรับรองในอนุสัญญาฉบับนี้ในลักษณะซึ่งจะไม่ใช่เป็นการใช้สิทธิในทางที่ผิด ดังนั้น เมื่อรัฐมีพันธกรณีในระหว่างประเทศและปรากฏว่ามีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของรัฐนั้น ซึ่งเป็นผลให้มีการฝ่าฝืนพันธกรณีเช่นว่านั้นส่งผลให้รัฐอื่นได้รับความเสียหาย รัฐที่ทำให้รัฐอื่นได้รับความเสียหายจะต้องรัฐผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายหรือเยียวยาต่อรัฐที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งถือเป็นหลักกฎหมายระหว่างประเทศโดยทั่วไป¹⁹ ในบางกรณีความรับผิดชอบของรัฐอาจเกิดขึ้นได้ ถึงแม้จะไม่มี ความเสียหายเกิดขึ้นก็ตาม แต่การฝ่าฝืนพันธกรณีเช่นว่านั้นย่อมก่อให้เกิดความรับผิดชอบของรัฐภาคีซึ่งฝ่าฝืนพันธกรณีดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะหากก่อให้เกิดความเสียหายเกิดขึ้น พันธกรณีในอนุสัญญาฉบับนั้นก็ย่อมไม่ได้รับความเคารพอันจะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์พื้นฐานของการทำอนุสัญญาดังกล่าว ดังนั้น เพียงแต่การฝ่าฝืน

¹⁹ Brownlie Ian, Principle of Public International Law, 3rd Ed, 1979, p.431.

พันธกรณีระหว่างประเทศก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะก่อให้เกิดความรับผิดชอบของรัฐซึ่งฝ่าฝืนพันธกรณีเช่นนั้น²⁰ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า รัฐเจ้าของธงในฐานะที่มีพันธกรณีตามอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบต่อรัฐอื่นได้ ในกรณีที่รัฐเจ้าของธงไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนพันธกรณีที่อนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ เพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือละเมิดพันธกรณีดังกล่าว รัฐเจ้าของธงจึงควรมีมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสม เพื่อมิให้เรือที่จดทะเบียนเรือกับตนไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎระเบียบและข้อบังคับของรัฐอื่นซึ่งอาจจะก่อให้เกิดพันธกรณีที่รัฐเจ้าของธงต้องรับผิดชอบได้

แม้ว่าอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จะกำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจในเขตเศรษฐกิจจำเพาะโดยตรง แต่รัฐเจ้าของธงก็ยังมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ หน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธง คือ รัฐเจ้าของธงต้องใช้เขตอำนาจของตนและดำเนินการควบคุมภายใต้กฎหมายภายในบังคับแก่เรือแต่ละลำซึ่งชักธงของตน ต่อนายเรือ เจ้าหน้าที่และลูกเรือของเรือนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหาร เทคนิค และสังคมเกี่ยวกับเรือ

ในกรณีที่เรือที่มีสิทธิชักธงของตนได้แล่นเรือเข้าไปอยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง ซึ่งมีเขตอำนาจมากกว่ารัฐเจ้าของธง เรือลำนั้นก็ต้องตกอยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งถ้าหากปรากฏว่าเรือลำนั้นได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งก็ย่อมมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายโดยตรงแต่เพียงผู้เดียว แต่อย่างไรก็ตามรัฐเจ้าของธงก็ยังคงจำเป็นที่จะต้องรับผิดชอบต่อเรือที่ชักธงของตนและประกันให้เรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนไม่ไปดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐอื่นด้วย²¹

ในส่วนของรัฐเจ้าของทำนนั้น อนุสัญญานี้กำหนดให้รัฐเจ้าของทำนมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายได้ในเรื่องของการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือเท่านั้น ซึ่งผู้เขียนจะได้อธิบายในรายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจของรัฐเจ้าของทำนอีกครั้งในภายหลัง

²⁰ Henkin et al., International Law: Case and Materials, West Publishing Company, 1980, pp.557-558.

²¹ Peter Flewwelling, Recent Trends in Monitoring Control and Surveillance Systems for Capture Fisheries, (FAO Fisheries Technical Paper, 2003), pp.22-23.

ทั้ง 3 รัฐนี้ล้วนแล้วแต่เป็นรัฐที่มีเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย โดยทั่วไปแล้วรัฐเหล่านี้จะมีหน่วยงานเฉพาะในรัฐของตนเพื่อดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีหน่วยงานที่จะบังคับใช้กฎหมายภายในเขตอำนาจของตน คือ U.S. Coast Guard ซึ่งมีอำนาจที่จะบังคับใช้กฎหมายในทะเลโดยมีอำนาจในการขึ้นเรือเพื่อดำเนินการ สอบถาม ตรวจตรา ค้น ยึดและจับกุมเรือ กับผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายและข้อบังคับของตน เพื่อประกันให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายภายในประเทศของตน ประเทศออสเตรเลียมีหน่วยงานที่ดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ คือ The Patrol Board Force และ Royal Australian Navy หน่วยงานทั้งสองมีหน้าที่คุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของรัฐในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ การคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล การค้นหาและการช่วยชีวิต การป้องกันการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น²² และประเทศฟิลิปปินส์มีหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมายเช่นกันคือ Philippine Coast Guard ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายในขอบเขตอำนาจของรัฐ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายภายในของประเทศฟิลิปปินส์²³ ในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายในแต่ละรัฐนั้นจะมีเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเป็นของรัฐนั้นเอง ซึ่งรัฐจะกำหนดหน่วยงานที่จะรับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย แต่โดยปกติแล้วเจ้าหน้าที่ทหารเรือจะเป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายด้วยสาเหตุดังต่อไปนี้

- เจ้าหน้าที่ทหารเรือ เป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนในเรื่องการปฏิบัติงานทางทะเล โดยเฉพาะ และมีความสามารถที่จะดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมายได้ เช่น มีความรู้ในเรื่องหลักเกณฑ์ของวิธีการขึ้นเรือ (Boarding), หลักการใช้กำลัง (Use of force) ในทะเลเพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิดและมีพาหนะที่พร้อมจะดำเนินการทางทะเลได้ เช่น เรือรบและเฮลิคอปเตอร์ เป็นต้น
- เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือพบการกระทำความผิดหรือมีเหตุสงสัยว่ามีผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐตน เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะสามารถปฏิบัติงาน

²² Andrew Forbes, Protect the National Interest: Naval Constabulary Operation in Australian's Exclusive Zone, (Royal Australian Navy, Sea power Center, April 2002), p.64.

²³ Coastal law Enforcement, Philippine Coastal Management Guidebook Series, p.64.

ได้ทันที แต่อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นไม่ได้ถือว่าเป็นหน้าที่หลักของทหารเรือ เพราะตั้งแต่อดีตเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีหน้าที่เตรียมตัวเพื่อทำการรบ ป้องกันประเทศและสนับสนุนการรบร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ²⁴ จนมาถึงในช่วงทศวรรษที่ 70 การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีความจำเป็นมากขึ้น เพราะแต่ละรัฐเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในทะเลของตน เช่น ทรัพยากรทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ด้วยเหตุนี้หน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ทหารเรือจึงมีเพิ่มขึ้นเป็น 3 ประการ คือ หน้าที่เพื่อการทหาร หน้าที่เพื่อการทูตและหน้าที่เพื่อการคุ้มครองและการรักษาผลประโยชน์ท้องทะเล²⁵

จะเห็นได้ว่าด้วยความสามารถและความพร้อมของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ เจ้าหน้าที่ทหารเรือจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในทะเลมากกว่าเจ้าหน้าที่รัฐของหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ แต่ทั้งหมดนี้ก็ขึ้นอยู่กับอำนาจของรัฐเป็นหลักที่จะกำหนดให้หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย

ก่อนที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายจะปฏิบัติหน้าที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายต้องได้รับอำนาจจากรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเสียก่อนโดยบัญญัติอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายไว้ในกฎหมายภายในของตน โดยกฎหมายฉบับนั้นจะต้องกำหนดสิทธิและเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ที่จะบังคับใช้กฎหมายไว้ จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในขอบเขตของอำนาจที่ตนมีความรู้ความเข้าใจเป็นพื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจำเป็นต้องรับรู้ เพราะเป็นข้อมูลที่สำคัญเพื่อดำเนินการตัดสินใจและประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายนั้น เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีสำหรับการปฏิบัติการในทะเล*

²⁴ Robin Warner, Jurisdiction issues for navies involved in enforcing multilateral regimes beyond national jurisdiction, Ocean Governance and Maritime Strategy (Australia, David Wilson and Richard Sherwood, 2000), p.186.

²⁵ Eric Grove, The Future of Sea Power, (Annapolis, Naval Institute Press, 1990), p.187.

* US Coast Guard 2001 ความรู้ความเข้าใจที่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่จำเป็นต้องรู้ แบ่งเป็น 3 ลำดับ คือ

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายภายในในส่วนที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายก็ย่อมมีอำนาจปฏิบัติการเช่นว่านั้นได้

ในเรื่องขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น ผู้เขียนจะขอสรุปเพื่อให้เข้าใจว่า ในส่วนของสิทธิและหน้าที่ที่รัฐภาคีมีนั้น จะมีรัฐใดบ้างที่มีอำนาจในการกำหนดองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะบังคับใช้กฎหมาย โดยแยกเป็น 2 ประเด็นได้ ดังนี้

1. ในเรื่องที่มีบทบัญญัติในการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ชัดเจน คือ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต เรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ เรื่องการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ และเรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล นั้น เนื่องจากในส่วนของบทบัญญัติตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้น อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่า รัฐภาคีจะต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร ดังนั้น รัฐชายฝั่งซึ่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายโดยตรงตามสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจตามที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนด ในส่วนของรัฐเจ้าของธงซึ่งมีหน้าที่ตามที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดก็ย่อมมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเหนือเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนหรือจดทะเบียนกับตน แต่อย่างไรก็ตาม รัฐทั้ง 2 นี้ก็มีสิทธิที่จะกำหนดองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะบังคับใช้กฎหมายภายใน

1. กลยุทธ์ (Strategy) คือ แผนการและนโยบายของรัฐและแนวโน้มในการกำหนดนโยบายของรัฐ
2. การปฏิบัติการ (Operational) คือ รูปแบบและวิธีการปฏิบัติการทั้งหมด ต้องเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้เป็นลักษณะของการฝ่าฝืน สถานที่และช่วงเวลาในการฝ่าฝืนและบุคคลที่ต้องสงสัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย
3. ยุทธวิธี (Tactic) คือ การปฏิบัติงานโดยใช้ยุทธวิธีที่เฉพาะ เช่น เรือที่ต้องสงสัยว่าอาจจะมีผู้กระทำความผิดกฎหมายอยู่ เส้นทางที่เรืออาจจะกระทำความผิดได้

โดยขอบเขตความรู้ความเข้าใจเหล่านี้ ล้วนขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และเนื้อหาที่จะบังคับใช้กฎหมายเป็นสำคัญ.

ของตนได้ เนื่องจากอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้รัฐที่เป็นภาคีจะต้องจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดในการบังคับใช้กฎหมาย

2. ในเรื่องที่มีบทบัญญัติในการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนนั้น ผู้เขียนขอแยกเป็น 2 ประเด็น คือ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนั้น ถึงแม้ว่าอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตไว้ในข้อ 73 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 โดยให้รัฐชายฝั่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจน แต่ปรากฏว่าในข้อ 73 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้นมีความไม่ชัดเจนอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะบังคับใช้กฎหมาย อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ยังไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนว่าให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายนั้นกับผู้ใด ในทางปฏิบัติจึงปรากฏว่าอำนาจการบังคับใช้กฎหมายของรัฐนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงเท่านั้น เช่น ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเวียดนาม ทั้งคณะบุคคล พลเรือน และทหาร มีส่วนเกี่ยวพันในการสังเกตการณ์ของเรือประมงที่ได้ผ่านเข้ามาในเขตอำนาจของตน ประเทศกัมพูชาและประเทศพม่าก็เช่นกัน²⁶ นอกจากรัฐชายฝั่งจะมีอำนาจการบังคับใช้กฎหมายตามที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดแล้วก็ตาม รัฐเจ้าของธงก็ยังคงมีเขตอำนาจเหนือเรือที่จดทะเบียนหรือชกธงของตน ซึ่งรัฐเจ้าของธงจะสามารถบังคับใช้กฎหมายในเขตอำนาจของตนได้เช่นเดียวกัน

เรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้น จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาถึงสิทธิและหน้าที่ที่รัฐชายฝั่งนั้น จะเห็นได้ว่ารัฐชายฝั่งนั้นถึงแม้ว่าจะมีเขตอำนาจตามที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ แต่เขตอำนาจในการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้น รัฐเจ้าของธงและรัฐเจ้าของท่าก็มีเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเรื่องนี้ได้ด้วยเช่นกัน โดยผู้เขียนจะขอแยกรายละเอียดว่า ใครมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยแยกประเด็นตามแหล่งที่มาของภาวะมลพิษที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วในส่วนของสิทธิและหน้าที่ในเรื่องของการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ดังนี้

---

²⁶ Terrin Child, Enforcement of 200 miles Exclusive Economic Zone Claim over Living Marine Resource in Southeast Asia in Law of the sea: State Practice in zones of special jurisdiction, p.442.

- ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเล

ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้กำหนดให้รัฐภาคีบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับของตนและให้ออกกฎหมาย ข้อบังคับ และดำเนินมาตรการอื่นที่จำเป็นเพื่ออนุรักษ์ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้บังคับซึ่งกำหนดขึ้นผ่านองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจหรือการประชุมทางการทูต เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจของตนและจากเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างตามข้อ 60 และ 80 ของอนุสัญญาฉบับนี้

การบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้ รัฐชายฝั่งแต่ละรัฐมีเขตอำนาจของตนแต่เพียงผู้เดียวในเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ตามข้อ 60 และข้อ 80 นั้น ประกอบกับรัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะอยู่แล้ว ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้ ผู้เขียนเห็นว่ารัฐที่จะบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้นั้นจะมีได้แต่เพียงรัฐชายฝั่งเท่านั้น

- ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่มาจากการทิ้งเท

ในเรื่องภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่มาจากการทิ้งเทนี้ อนุสัญญาฉบับนี้ ข้อ 216 กำหนดให้รัฐต่างๆ เหล่านี้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย คือ

รัฐชายฝั่ง โดยที่รัฐชายฝั่งจะใช้เขตอำนาจของตนภายในพื้นที่ที่ตนมีเขตอำนาจ โดยอาศัยการที่มีการทิ้งเทเกิดขึ้นภายในเขตอำนาจของตน ทั้งนี้โดยไม่จำกัดว่าแหล่งที่มาของการทิ้งเทในเขตดังกล่าวจะเป็นเรือที่ชักธงของรัฐใด หรือจุดทะเลเบียนของรัฐใด หรือเป็นการกระทำของบุคคลที่มีสัญชาติใดก็ตาม ซึ่งหากมีการทิ้งเทในบริเวณที่อยู่ภายในเขตอำนาจของตนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะแล้ว รัฐชายฝั่งดังกล่าวย่อมมีเขตอำนาจเหนือการทิ้งเทเท่านั้น

รัฐเจ้าของธง โดยที่รัฐเจ้าของธงจะมีเขตอำนาจเหนือการทิ้งเทนั้น รัฐจะต้องบัญญัติกฎหมายและข้อบังคับขึ้นเพื่อป้องกัน ลดและควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งเท และจะต้องนำมาตรรกษาที่จำเป็นมาใช้ในการป้องกัน ลดและควบคุมภาวะมลพิษดังกล่าวด้วย โดยจะถูกจำกัดอยู่เฉพาะเหนือเรือที่ชักธงของรัฐตนหรือเหนืออากาศยานที่จุดทะเลเบียนในรัฐตนเท่านั้น และ

รัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย คือ รัฐซึ่งมีการบรรทุกของเสียเกิดขึ้นในที่นี้ หมายถึง รัฐซึ่งของเสียหรือวัตถุอื่นใดที่จะถูกนำทิ้งทะเลสู่ทะเลได้โดยบรรทุกลงในเรือหรืออากาศยานภายในบริเวณอาณาเขตตามความรับผิดชอบของตน โดยให้รัฐที่มีการบรรทุกเกิดขึ้นเป็นผู้ควบคุมการดำเนินการบรรทุกและเป็นผู้พิจารณาการออกใบอนุญาตการทิ้งเท่นั้น ของเสียที่เกิดขึ้นและถูกนำมาบรรทุกลงเรือหรืออากาศยานส่วนใหญ่จะเป็นของเสียที่มีแหล่งกำเนิดจากภายในรัฐหรือเป็นของเสียที่ผู้ประกอบการกิจกรรมภายในรัฐรับเป็นผู้กำจัดของเสีย นั้น ซึ่งทั้ง 2 กรณีดังกล่าวรัฐนั้นจำเป็นต้องรับผิดชอบในการควบคุมกิจกรรมการกำจัดของเสีย เพื่อมิให้เกิดภาวะมลพิษในสภาวะแวดล้อม ซึ่งอาจทำความเสียหายต่อการใช้ประโยชน์จากสภาวะแวดล้อมของรัฐอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะมลพิษทางทะเลอันเกิดจากการนำของเสียดังกล่าวไปทิ้งเท ตัวอย่างของการใช้อำนาจการควบคุมของรัฐที่การบรรทุกเกิดขึ้นซึ่งเห็นได้ชัดก็คือการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งของเสียเพื่อนำไปปล่อยทิ้งในทะเล การที่อนุสัญญาได้กำหนดให้รัฐที่การบรรทุกได้เกิดขึ้น ออกใบอนุญาตการทิ้งเทสำหรับการบรรทุกที่เกิดในอาณาเขตของรัฐนั้น รัฐที่ออกใบอนุญาตจะต้องมีความรับผิดชอบต่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการควบคุมและป้องกันการเกิดภาวะมลพิษทางทะเลเป็นอย่างมากนี้ด้วย

- ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากเรือ

ในกรณีของภาวะมลพิษที่เกิดจากเรือถือเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยากเพราะการลด ขจัด หรือป้องกันการภาวะมลพิษซึ่งเกิดจากเรือ นั้น จะมีการเกี่ยวพันการใช้อำนาจรัฐหลายรัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐเจ้าของธงที่จะใช้อำนาจเหนือรัฐที่กระทำผิดซึ่งเป็นอำนาจรัฐเหนือบุคคล รัฐชายฝั่งที่จะใช้เขตอำนาจเหนือดินแดนของตนทำให้เกิดการแบ่งกันของการใช้อำนาจรัฐที่เกี่ยวข้อง กฎหมายจึงพยายามบัญญัติให้เกิดการสมดุระหว่างสิทธิดังกล่าวเพื่อมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเกิดการเสียเปรียบแก่กันและให้อำนาจกับรัฐเจ้าของท่าที่จะดำเนินการบางอย่างเกี่ยวกับการป้องกัน ลดและควบคุมภาวะมลพิษในทะเลด้วย ซึ่งแต่ละรัฐจะมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย คือ

รัฐเจ้าของธง โดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว รัฐเจ้าของธงจะต้องกำหนดกฎหมายและข้อบังคับเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือที่ชักธงของตน โดยอย่างน้อยจะต้องให้เกิดผลเช่นเดียวกันกับผลของหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยองค์การระหว่างประเทศหรือที่ประชุมทางการทูต กรณีนี้จึงเป็นเรื่องที่รัฐเจ้าของธงทุกรัฐจะต้องออกกฎหมายภายในบังคับแก่เรือของตน

รัฐชายฝั่ง โดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว รัฐชายฝั่งอาจออกกฎหมายและข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนเพื่อการป้องกัน การลด และการควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ โดยสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ยอมรับกันโดยทั่วไปที่กำหนดขึ้นในองค์การระหว่างประเทศหรือที่ประชุมทางการทูตและ

รัฐเจ้าของท่า ก็อาจมีข้อกำหนดพิเศษเพื่อป้องกัน ลดและควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเล เพื่อเป็นเงื่อนไขสำหรับเรือต่างชาติที่จะเข้าสู่ท่าเรือหรือน่านน้ำภายในของตนหรือแควที่ท่าจอดเรือนอกฝั่งแต่ต้องประกาศข้อกำหนดให้ทราบตามควร

รัฐทั้ง 3 นี้ ถือว่ามีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายทั้งที่เป็นรัฐเจ้าของธง รัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของท่า สิทธิและหน้าที่จึงถูกกำหนดแตกต่างกันออกไป สิ่งที่น่าพิจารณาต่อมาก็คืออำนาจการบังคับใช้กฎหมายของรัฐในสถานะต่างๆ กันซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนจะได้กล่าวไว้ในหัวข้อถัดไป

ในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่กำหนดให้รัฐใดมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่ามีรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของธง รัฐเจ้าของท่าและรัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสียที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้ รัฐแต่ละรัฐที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วแต่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามอำนาจที่ตนมีทั้งสิ้น ซึ่งผู้เขียนจะอธิบายถึงเนื้อหาในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายที่รัฐเหล่านั้นจะสามารถบังคับใช้กฎหมายในหัวข้อถัดไป

2.3.3 มาตรการการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่มีบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจนภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายนี้ ผู้เขียนจะอธิบายถึงมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในเรื่องที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ไม่ได้กำหนดขอบเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจน โดยผู้เขียนจะแบ่งมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 2 ส่วน คือ มาตรการการบังคับใช้กฎหมายทั่วไปของรัฐชายฝั่งและมาตรการการบังคับใช้กฎหมายทั่วไปของรัฐเจ้าของธง ซึ่งมาตรการเหล่านี้แม้ว่า อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จะไม่ได้กำหนดกรอบของการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจน แต่โดยทั่วไปแล้ว รัฐแต่ละรัฐย่อมมีหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายภายในของตนได้ ดังนี้

2.3.3.1 มาตรการการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไปของรัฐชายฝั่ง

เมื่อรัฐชายฝั่งได้บัญญัติเนื้อหากฎหมายโดยกำหนดสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจของรัฐชายฝั่งไว้ในกฎหมายภายในแล้ว และปรากฏว่ามีผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งย่อมมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของตนได้ โดยการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น โดยทั่วไปแล้วเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายอาจจะมีมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไป ดังนี้

ก. มาตรการการเฝ้าระวัง (Surveillance)

ในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐชายฝั่งในทะเลนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งที่ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายนั้น อาจใช้วิธีในการเฝ้าระวัง (Surveillance) ต่อเรือที่ได้ผ่านเข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือเขตทางทะเลของตนก่อนที่จะมีการขึ้นเรือ*

การเฝ้าระวัง มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูล ลักษณะของผู้ที่ทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐ และลักษณะการกระทำความผิด การเฝ้าระวังนั้น โดยส่วนใหญ่เป็นมาตรการที่รัฐชายฝั่งจะดำเนินการเพื่อป้องกันการกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นและเพื่อตรวจตราในเขตทางทะเลของรัฐ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการโดยการใช้ เครื่องบิน เรือ เรือดำน้ำและดาวเทียม ในการปฏิบัติงาน²⁷ เมื่อใดก็ตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งนั้นมีเหตุสงสัยต่อเรือที่แล่นผ่านเข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายภายในของตน เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอาจใช้อำนาจในการขึ้นเรือเพื่อดำเนินการตรวจเรือ การค้น การจับกุมและการยึดเรือต่อเรือที่มีเหตุสงสัยว่าได้มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายภายในของตน

แต่การดำเนินการดังกล่าวนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งจะไม่สามารถดำเนินการได้กับกรณีที่เรือที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐนั้นเป็นเรือรบ เพราะเรือรบจะได้รับความคุ้มกันโดยสมบูรณ์จากเขตอำนาจของรัฐอื่นๆตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 32 ดังนั้นรัฐชายฝั่งจึงมีสิทธิเพียงให้เรือรบลำดังกล่าวออกจากเขตทางทะเลของตนโดยทันที ถึงแม้ว่า

* The Patrol Boat Force คือ หน่วยงานของประเทศออสเตรเลีย ที่มีอำนาจในการตรวจตราการกระทำความผิดในบริเวณเขตทางทะเลของตน ซึ่งหน่วยงานนี้ได้มีการตรวจตราการกระทำความผิดในบริเวณเขตทางทะเลของตน เป็นจำนวนถึง 1,800 ครั้งต่อปี.

²⁷ Andrew Forbes, Protect the National Interest: Naval Constabulary Operation in Australian's Exclusive Zone, (Royal Australian Navy, Sea power Center, April 2002), p.23.

เรือรบจะได้รับความคุ้มครองจากการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งก็ตาม แต่ไม่ได้หมายความว่าเรือรบจะสามารถเพิกเฉยต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐชายฝั่งได้เสมอไป เพราะความคุ้มครองที่ได้รับนั้นเป็นเพียงความคุ้มครองจากการบังคับใช้กฎหมายในเขตอำนาจของรัฐเท่านั้น²⁸ ซึ่งรัฐชายฝั่งอาจจะแจ้งโดยตรงต่อรัฐเจ้าของธง เพื่อให้ทราบถึงการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งของเรือรบในขณะที่แล่นเรือผ่านเข้ามาในเขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง เพื่อให้รัฐเจ้าของธงดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับเรือรบที่ใช้สิทธิคุ้มกันของตนได้

ข. มาตรการการขึ้นเรือ (Boarding)

การขึ้นเรือ ถือเป็นการใช้อำนาจของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นลำดับแรก วิธีการขึ้นเรื่อนั้น จะเป็นการใช้อำนาจของรัฐชายฝั่งที่จะกำหนดวิธีการขึ้นเรือของรัฐเองได้ แต่โดยทั่วไปแล้วตามประเพณีสากลจะดำเนินการขึ้นเรือได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอำนาจให้ดำเนินการขึ้นเรือได้ โดยการขึ้นเรือจะต้องกระทำโดยรู้จักกาลเทศะและด้วยความพินิจวิเคราะห์ทุกวิถีทางที่จะกระทำได้และเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกเพื่อดำเนินการขึ้นเรือโดยเฉพาะ
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการขึ้นเรือจะต้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกในการปฏิบัติหน้าที่ทางทะเลโดยเฉพาะอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป
3. ก่อนที่จะเรียกเรือให้หยุด เรือที่ใช้ปฏิบัติงานโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องชักธงชาติของตนขึ้น การเรียกให้หยุดให้กระทำโดยยิงปืนลูกหลอก 1 นัด หรือโดยใช้ธงสัญญาณสากล หรือโดยวิธีอื่นที่ยอมรับใช้กัน เช่น การใช้วิทยุสื่อสาร การใช้หวูดเรือ เป็นต้น
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐจำเป็นต้องแจ้งเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือว่าจะขอทำการขึ้นเรือและให้เตรียมเอกสารประจำเรือไว้ เมื่อเรือหยุดแล้วให้แจ้งเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือดังนี้ ให้ลูกเรือทั้งหมดย้ายไปที่หัวเรือและให้เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือไปอยู่ในห้อง

²⁸ R.R. Churchill & A.V. Lowe, The law of the Sea 77 (1983).

* โดยเป็นไปตาม The International Code of Signals นั้นสัญญาณสากลตัว “L”

หมายถึง ให้มีการหยุดเรือโดยทันที อาจจะใช้ธงในการส่งสัญญาณหรือใช้ไฟในการส่องแสงได้เพื่อทำการหยุดเรือ.

ท้ายเรือ โดยมีเจ้าหน้าที่พร้อมอาวุธอย่างน้อย 1 คนควรจะอยู่กับลูกเรือตลอดเวลา
เจ้าหน้าที่พร้อมอาวุธอีก 1 คนควรจะประจำอยู่บนเรือของตนในขณะที่มีการขึ้นเรือ²⁹

ทั้งหมดนี้คือหลักเกณฑ์โดยทั่วไปที่ใช้ในการขึ้นเรือ การขึ้นเรือโดยปกติแล้วรัฐชายฝั่งจะ
ปฏิบัติการโดยการสุ่มมากกว่า เพราะการดำเนินการขึ้นเรือเพื่อที่จะตรวจเรือต่างๆ ถ้าเช่นนั้นแทบจะ
สามารถเป็นไปได้ ในประเทศอเมริกามีเรือที่ผ่านเข้ามาผ่านน้ำซึ่งตนมีเขตอำนาจอยู่เป็นจำนวนถึง
700,000 ลำต่อปี³⁰ การขึ้นเรือไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืน
หรือละเมิดกฎหมายเสมอไป จุดประสงค์ของการขึ้นเรือควรจะเป็นไปเพื่อประกันให้มีการปฏิบัติ
ตามกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอาจจะดำเนินการขึ้นเรือ
ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่โดยปราศจากเหตุแห่งความสงสัยของกิจกรรมที่อาจจะมีความผิดได้
ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ที่จะต้องปฏิบัติการในการขึ้นเรือจะต้องเตรียมตัวและมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา ใน
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความรู้ในกฎหมายของการใช้
กำลัง (Use of force) ในทะเลเพื่อดำเนินการจับกุมหรือไล่ติดตามเรือด้วย เพราะในบางกรณี
เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะต้องเจอกับสถานการณ์ที่จะต้องมีการใช้กำลังในทะเลได้ เพื่อดำเนินการ
จับกุมเรือที่ไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดำเนินการขึ้นเรือ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องแสดงบัตรประจำตัวว่าตน
เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายเมื่อมีการร้องขอจากเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือที่ถูก
ขึ้นตรวจ

ค. มาตรการการตรวจเรือ (Inspection)

การตรวจเรือนั้น จะเกิดขึ้นหลังจากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการขึ้นเรือแล้ว เจ้าหน้าที่
ของรัฐจะต้องดำเนินการตรวจดูเอกสารประจำเรือก่อนทั้งนี้เพื่อวินิจฉัยลักษณะของเรือ เมื่อท่าที่
เรื่อนั้นมาจากที่ใดและจะไปสู่ที่ใด ลักษณะของสินค้าและการใช้เรื่อนั้นและข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่เห็น
ว่าสำคัญ โดยเอกสารที่จะพบได้บนเรือเพื่อทำการตรวจในที่นี้ คือ

- ใบทะเบียนหรือหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนและสัญชาติของเรือ

²⁹ Coastal law Enforcement, Philippine Coastal Management Guidebook Series, pp.70-72.

³⁰ US Coast Guard, Chapters Law Enforcement, p.1.

- บัญชีลูกเรือ
- บัญชีผู้โดยสารเรือ
- สมุดปฐมเรือ
- หนังสือสำคัญเกี่ยวกับอนามัย
- เอกสารการปล่อยเรือ
- สัญญาเช่าเรือ ถ้าเป็นเรือที่เช่ามา
- ใบกำกับสินค้าหรือบัญชีรายการสินค้า
- ใบตราส่งสินค้า³¹

ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุสงสัยที่เกี่ยวกับเอกสารประจำเรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะดำเนินการสอบสวน ลูกเรือกับเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือลำนั้นได้ โดยการสอบสวนนั้นจะดำเนินการสอบสวนในเรื่องชื่อของเรือ ประเทศที่จดทะเบียนเรือ ขนาดบรรจุเรือ จุดประสงค์การเดินทางของเรือ ท่าเรือที่แวะจอดครั้งสุดท้าย ท่าเรือที่จะแวะจอดทำต่อไป ชื่อของเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือและรายละเอียดในเอกสารที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสงสัย

เมื่อมีการตรวจเรือเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐจะออกใบตรวจเรือ ถ้าเรือที่ได้รับการตรวจไม่มีสิ่งผิดกฎหมายหรืออันเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐ ใบตรวจเรือนั้นให้เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือเซ็นชื่อและลูกเรือเซ็นชื่อเพื่อเป็นพยาน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

³¹ อำนวย แทนทอง, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, เอกสารวิชาการกองกฎหมายและสนธิสัญญา, กรมประมง, 2540, หน้า 49-51.

* การสอบสวน คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานรวบรวมพยานหลักฐาน หรือดำเนินการทั้งหลายอื่นเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือทราบรายละเอียดแห่งความผิด หรือพิสูจน์ความผิด หรือเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่สอบสวนต่อไป การสอบสวนจะดำเนินการได้ทุกเมื่อตั้งแต่นั้นเจ้าหน้าที่ขึ้นเรือ ตรวจเรือและค้นเรือ โดยการสอบสวนจะดำเนินการสอบสวนกับเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือ ลูกเรือหรือบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ในขณะนั้น.

จะให้สำเนาใบอนุญาตไปตรวจเรือกับเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือ³² และเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการลงจากเรือลำนั้นโดยทันที แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งจะใช้อำนาจในการตรวจเรือได้เพียงแค่ตรวจหนังสือรับรอง บันทึกหรือเอกสารอื่นใดที่เรือจำเป็นต้องมีไว้เพียงเท่านั้น

ง. มาตรการการค้น (Search)

การค้น คือ การค้นหาสิ่งของที่ได้จากการกระทำความผิดหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด

แต่คำว่า การค้น (Search) ได้มีปรากฏในอนุสัญญาระหว่างประเทศในเรื่องการค้นและการช่วยชีวิตทางทะเล ค.ศ.1979 โดยมีการแก้ไขอีกครั้งในปี ค.ศ. 1998 ให้ความหมายของคำว่า การค้น หมายถึง การดำเนินการเพื่อร่วมมือจากหน่วยงานหลักที่ประสานการช่วยเหลือชีวิตหรือหน่วยงานย่อยในการช่วยเหลือชีวิต โดยจัดให้มีบุคลากรและเครื่องมือที่มีบุคคลประสบภัยทางทะเล³³ จะเห็นได้ว่าคำว่า การค้น ในอนุสัญญานี้เป็นเรื่องการช่วยเหลือชีวิตผู้ประสบภัยในทางทะเล แต่การค้นโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกระทำความผิดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จะเป็นการค้นเพราะมีเหตุสงสัยว่าเรือดังกล่าวได้กระทำการใดๆ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์และข้อบังคับของรัฐชายฝั่งหรือไม่

เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอาจจะใช้มาตรการการค้นได้ ในขณะที่มีการขึ้นเรือและหลังจากที่มีการตรวจเรือ ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งยังคงมีเหตุสงสัยให้เชื่อว่าเรือนั้นได้กระทำความผิดมาแล้วหรือพยายามกระทำความผิด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งแจ้งเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือให้ทราบเพื่อที่จะทำการค้น ในการค้นนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการค้นเรือหรือค้นตัวบุคคลก็ได้

³² Coastal law Enforcement, Philippine Coastal Management Guidebook Series, p.73.

³³ International Convention on Maritime Search and Rescue 1979 (Annex Amendments to the international convention on maritime search and rescue, 1972) Chapter 1

"Search" An operation, normally coordinated by a rescue coordination centre or rescue sub-centre, using available personnel and facilities to locate persons in distress.

หลังจากการค้นแล้ว ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พบสิ่งใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐตน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปล่อยเรือลำนั้นโดยทันที แต่ถ้าปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐ หรือมีเหตุสงสัยว่าผู้นั้นได้ละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจทำการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อให้สิ้นข้อสงสัยได้ รวมถึงมีอำนาจในการดำเนินการตามกฎหมายภายในของตนต่อไป

จ. มาตรการการยึดทรัพย์สิน (Seizure)

การยึด คือ การยึดสิ่งใดๆ ที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด เป็นการยึดไว้เพื่อจุดประสงค์ไว้ใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดี การยึดสามารถยึดได้ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเรือ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำการยึดจะต้องให้เอกสารที่บันทึกรายการที่ยึดของให้กับเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือและให้เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือเซ็นรับเอกสารฉบับนั้น โดยมีพยานอย่างน้อยสองคนเซ็นรับรองเอกสารด้วย ในเอกสารที่บันทึกรายการที่ทำการยึดนั้นจะต้องบันทึกด้วยว่า ชื่อของเจ้าหน้าที่ที่ทำการยึดพร้อมตำแหน่งในขณะปฏิบัติหน้าที่ ได้ยึดอะไรมาและเป็นจำนวนเท่าใด ยึดมาจากที่ไหน วันเวลาที่ยึดและเหตุผลในการยึดว่าผิดกฎหมายหรือข้อระเบียบของรัฐในเรื่องใดบ้าง

ฉ. มาตรการการจับกุม (Arrest)

การจับกุม คือ การจับกุมบุคคลต่อผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐ

การดำเนินการจับกุมต่อผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐนั้นมี 2 วิธี คือ การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการที่ผู้กระทำความผิดยอมรับในการจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่มีการจับกุมบุคคลในทะเล โดยทั่วไปเจ้าหน้าที่ของรัฐจะแจ้งให้เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือลำนั้นนำเรือไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุดก่อน เพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่ดำเนินการใช้กำลังต่อบุคคลที่ถูกจับกุมโดยไม่จำเป็นและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องแจ้งให้บุคคลที่ถูกจับกุมทราบว่าตนเป็นใคร แจ้งสาเหตุแห่งการจับกุมให้ผู้ถูกจับกุมรับทราบ เว้นแต่ไม่มีเวลาพอที่จะแจ้ง หรือผู้ถูกจับกุมได้ดำเนินการเพื่อที่จะหลบหนี หรือมีการขัดแย้งจากผู้ถูกจับกุมก่อนที่จะแจ้งให้ทราบได้ บุคคลที่ถูกจับกุมจะต้องไม่ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการอื่น ๆ เกินไปกว่าการกักตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจใช้กำลังในขณะที่จับกุมได้ก็ต่อเมื่อบุคคลที่จะถูกจับกุมขัดขวางการจับกุมและให้นำตัวบุคคลที่ถูกจับกุมไปยังสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุดโดยไม่ชักช้า

ในเรื่องการค้น การยึดทรัพย์สินและการจับกุมบุคคลที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุสงสัยนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการโดยไม่มีหมายอนุญาตจากรัฐนั้น ในบางครั้งอาจจะเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้ แต่เนื่องจากโดยลักษณะของความผิดที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อเรือที่ถูกขึ้นเรือและหลังจากการตรวจเรือนั้นปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุอันสมควรที่เชื่อได้ว่า โดยข้อเท็จจริงที่เห็นได้และประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเชื่อได้ว่าเรือดังกล่าวได้กระทำความผิดจริง ภายใต้กฎหมายและข้อระเบียบของรัฐ เจ้าหน้าที่อาจจะดำเนินการค้นเรือ ยึดทรัพย์สินและจับกุมบุคคลที่ได้กระทำความผิดหรือพยายามจะกระทำความผิดได้โดยทันที เนื่องจากถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐจำเป็นต้องขอหมายอนุญาตจากรัฐก่อนนั้น การที่รัฐจะบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพคงจะเป็นไปได้ยาก แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นว่านี้จะต้องไม่ใช่ทุกกรณีที่จะใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวได้โดยไม่มีหมายอนุญาตจากรัฐนั้น มาตรการเช่นว่านี้ล้วนแล้วแต่จะสามารถช่วยเหลือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้เป็นอย่างดี³⁴

ข. มาตรการการใช้กำลัง (Use of Force)

มาตรการการใช้กำลังนั้น เป็นการดำเนินการต่อเรือที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุสงสัยว่าเรือนั้นได้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายภายในของตน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการขึ้นเรือเพื่อที่จะขึ้นไปตรวจเรือลำดังกล่าว แต่ปรากฏว่าเรือลำดังกล่าวเพิกเฉยหรือตั้งใจไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการขึ้นเรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะดำเนินการใช้กำลังเพื่อจับกุมเรือลำดังกล่าวได้

ในการดำเนินการใช้กำลังเพื่อจับกุมเรือนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำได้โดยจะต้องมีการเตือนและสั่งให้เรือลำนั้นหยุดเรือโดยมีการให้สัญญาณที่มองเห็นด้วยตาหรือได้ยินด้วยหูเพื่อสั่งให้เรือลำดังกล่าวหยุดในระยะที่เรือนั้นอาจได้เห็นหรือได้ยิน ถ้ามีการฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีการยิงปืนเปล่า หรือยิงปืนข้ามหัวเรือ และถ้าใช้มาตรการนี้แล้วปรากฏว่าเรือลำนั้นยังไม่ดำเนินการหยุดเรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะยิงเรือลำนั้นได้โดยใช้ลำกล้องปืนที่มีขนาดรูเล็กที่สุด เว้นแต่เรือลำนั้นจะยิงปืนโต้ตอบกลับมา แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ควรที่จะมีการใช้ระเบิดเพื่อดำเนินการจับกุมเรือต่างชาติ ในการจับกุมเรือนั้นมีคดีที่จะยืนยันกฎเกณฑ์ดังกล่าว คือ คดี I'm Alone Case เป็นคดีหนึ่งที่คณะกรรมการสิทธิการของประเทศสหรัฐอเมริกาทำการตัดสินในคดีนี้เห็นว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ U.S. Coast Guard ของประเทศสหรัฐอเมริกาในการดำเนินการจับกุมเรือ I'm alone ที่ได้จดทะเบียนเรือไว้กับประเทศแคนาดา ซึ่งเจ้าหน้าที่ U.S.

³⁴ Coastal law Enforcement, Philippine Coastal Management Guidebook Series, pp.73-76.

Coast Guard เห็นว่าเรือลำดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการลักลอบขนของหนีภาษีอันเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา³⁵ ซึ่งเจ้าหน้าที่ U.S. Coast Guard จะต้องดำเนินการจับกุมเรือต่างชาติเพื่อจุดประสงค์ในการขึ้นเรือ ค้นเรือ ยึดเรือและนำเรือที่ต้องสงสัยไปที่ท่าเรือ ถ้าการดำเนินการจับกุมเรือต่างชาติเป็นผลให้เรือลำนั้นจมลง ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้กำลังเท่าที่จำเป็นและสมเหตุสมผล การกระทำของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายขณะนั้นถือว่าจะไม่เป็นความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดชอบต่อเรือลำที่จมลง³⁶

จากคดีนี้จะเห็นได้ว่าการใช้กำลังเพื่อจับกุมเรือต่างชาติอาจจะดำเนินการได้ โดยให้เป็นวิธีการสุดท้ายที่จะดำเนินการ เมื่อมีการปฏิเสธการขึ้นเรือและการตรวจเรือของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยิงปืนใส่เรือนั้นจะทำได้ก็ต่อเมื่อไม่มีทางอื่นที่จะกระทำเพื่อให้เรือลำนั้นหยุดเรือแล้ว

ซ. มาตรการการใช้สิทธิไล่ตามติดพัน (Hot Pursuit)

มาตรการการไล่ตามติดพัน เป็นสิทธิอย่างหนึ่งที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับรัฐชายฝั่ง โดยกำหนดไว้ในข้อ 111 ของอนุสัญญาฉบับนี้ ถึงแม้ว่าสิทธิในการไล่ตามติดพันจะบัญญัติอยู่ในภาค 7 ในส่วนที่เกี่ยวกับทะเลหลวง แต่ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 58(2) บัญญัติ “ให้ข้อ 88 ถึงข้อ 115 และหลักเกณฑ์อื่นของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องโดยตรงใช้บังคับกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ตราบที่ไม่ขัดกับภาคนี้” สิทธิในการไล่ตามติดพัน ในข้อ 111 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 จึงสามารถบังคับใช้ได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดกับบัญญัติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

สิทธิในการไล่ตามติดพันอาจกระทำได้เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐชายฝั่งมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าเรือลำนั้นได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐนั้น การที่รัฐชายฝั่งจะใช้สิทธิไล่ตามติดพันนั้น จะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อรัฐชายฝั่งได้ใช้เรือรบ หรืออากาศยานทหาร หรืออากาศยานอื่น ๆ ซึ่งมีเครื่องหมายแจ้งชัดและบ่งชัดว่าเป็นเรือที่ใช้ในงานของรัฐบาลและได้รับมอบอำนาจเพื่อการนั้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีที่รัฐชายฝั่งจะใช้สิทธิการไล่ตามติดพันนั้นจะเห็นได้ว่ารัฐ

³⁵ www.lib.rochester.edu/index.cfm?PAGE=1004

³⁶ D.P.O'Connell, the International law of the sea Volume II (Clarendon: Oxford, 1984), pp.1074, 1085.

ชายฝั่งจะต้องปฏิบัติตามให้สอดคล้องตามกฎหมายที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดไว้

ในส่วนของกรกระทำคามผิดที่เจ้าหน้าที่รัฐชายฝั่งยกขึ้นมาเพื่อใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันได้แก่

- ความรุนแรงของความผิด

ในเรื่องของความผิดในกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งไม่ได้มีการระบุถึงความรุนแรงของความผิดไว้ อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เพียงแต่บัญญัติว่ารัฐชายฝั่งอาจใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันต่อเรือที่รัฐชายฝั่งมีเหตุผลเชื่อได้ว่าเรือลำนั้นได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง จะเห็นได้ว่าถ้ามีการตีความตัวอักษรตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รัฐชายฝั่งอาจใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันได้ เมื่อมีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งไม่ว่าความผิดนั้นจะส่งผลเสียหายเพียงเล็กน้อยก็ตาม

ท่าน O'Connell เห็นว่าในการใช้สิทธิไล่ตามติดพันสำหรับกรณีที่เป็นความผิดต่อกฎหมายของรัฐชายฝั่งที่เป็นความผิดเพียงเล็กน้อยจะไม่เหมาะสมกับการใช้สิทธิการไล่ตามติดพันนี้เพราะการใช้อำนาจในส่วนนี้อาจจะส่งผลต่อเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่นๆ ได้³⁷

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า แม้ว่าจะมีความเห็นในเรื่องดังกล่าวออกมา แต่อย่างไรก็ตามในการใช้สิทธิไล่ตามติดพันนั้นก็ยังคงขึ้นอยู่กับอำนาจของรัฐชายฝั่งที่จะใช้ดุลพินิจในการใช้สิทธินี้ ดังนั้นเรื่องของความรุนแรงของความผิดจึงยังไม่อาจเป็นข้อยุติได้ ถึงแม้ว่าการกระทำคามผิดแม้เป็นความผิดเพียงเล็กน้อยแต่ก็ยังถือเป็นความผิดอยู่ดี ซึ่งสมควรจะต้องได้รับโทษกับความผิดที่ได้ทำลงไปเพียงแต่การลงโทษนั้นอาจจะต้องพิจารณาถึงสัดส่วนของความผิดที่ได้ทำลงไป

- เหตุแห่งความสงสัย

รัฐชายฝั่งอาจใช้สิทธิไล่ตามติดพันได้ เมื่อมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่ามีเรือได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของตน เหตุแห่งความสงสัยนี้ รัฐชายฝั่งเพียงแค่มิเหตุที่สงสัยและความสงสัยจากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงก็เพียงพอที่จะใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันแล้ว

³⁷ D.P.O'Connell, the International law of the sea Volume II (Clarendon: Oxford, 1984), p.1080.

- การพยายามกระทำความผิด

สิทธิในการไล่ตามติดพันของรัฐชายฝั่งต่อเรือนั้น ไม่ได้หมายความว่า การใช้สิทธิจะจำกัดอยู่เฉพาะเพียงเรือที่ได้ทำความผิดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้มีการกระทำความผิด เพราะในขณะที่มีการยกร่างของคณะกรรมการกฤษฎีกาหมายทะเลนั้น ประเทศบราซิลได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการว่า การพยายามกระทำความผิดควรจะมีการพิจารณาให้มีการใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันด้วย ดังนั้น รัฐชายฝั่งอาจใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันสำหรับการที่เรือกำลังพยายามกระทำความผิดได้ด้วย

ในการกระทำความผิดของเรือต่อกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง ซึ่งถือเหตุให้รัฐชายฝั่งสามารถใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันได้นั้น รัฐชายฝั่งจะไม่สามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้เลย ถ้าการใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันนั้นขาดเหตุผลที่เชื่อได้ว่าเรือได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง รัฐจะเริ่มใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐเท่านั้น ซึ่งอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 111 (2) กำหนดให้รัฐชายฝั่งสามารถใช้สิทธิการไล่ตามติดพันโดยอนุโลมให้ใช้กับเขตเศรษฐกิจจำเพาะอยู่ตามอนุสัญญาดังกล่าวและให้ใช้บังคับรวมทั้งเขตปลอดภัยรอบสิ่งติดตั้งบนเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย

การใช้สิทธิไล่ตามติดพันของรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งอาจใช้สิทธิไล่ตามติดพันแต่การดำเนินการของรัฐชายฝั่งจะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อรัฐชายฝั่งได้ใช้เรือรบ หรืออากาศยานทหาร หรืออากาศยานอื่นๆ ซึ่งมีเครื่องหมายแจ้งชัดและบ่งชัดว่าเป็นเรือที่ใช้ในงานของรัฐบาลและได้รับมอบอำนาจเพื่อการนั้น ดังนั้นการใช้สิทธินี้รัฐชายฝั่งจะดำเนินการได้ 2 ลักษณะดังนี้

ลักษณะการไล่ตามติดพันโดยใช้เรือ

การไล่ตามติดพันยังไมถือได้ว่าได้เริ่มขึ้น เว้นแต่เรือที่ไล่ตามได้ทำให้ตนเองมั่นใจโดยทุกวิถีทางว่า เรือที่ถูกไล่ตาม หรือเรือเล็กลำใดลำหนึ่งของเรือ นั้น หรือยานลำอื่นใดซึ่งทำงานร่วมกัน และใช้เรือที่ถูกไล่ตามเป็นเรือแม่อยู่ภายในขอบเขตของทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือเขตไหล่ทวีปแล้วแต่กรณี การไล่ตามจะเริ่มต้นขึ้นได้ต่อเมื่อได้ให้ทัศนสัญญาณหรือไซตสัญญาณให้หยุดในระยะห่างที่เรือต่างชาติสามารถเห็นหรือได้ยินสัญญาณได้เท่านั้น

การให้ทัศนสัญญาณหรือไซตสัญญาณ หมายถึง การให้สัญญาณที่มองเห็นด้วยตา หรือได้ยินด้วยหู เพื่อสั่งให้เรือต่างประเทศนั้นหยุดในระยะที่เรืออาจเห็นหรือได้ยินแล้ว การให้สัญญาณนั้น เช่น การเป่าแตร การยิงปืนไฟ การใช้ไฟส่องเรือ เป็นต้น

ในความเห็นจากคดี The Newton Bay เห็นว่า ในกรณีที่เรือต้องสงสัยว่ากระทำความผิด และเรือลำนั้นไม่มีความตั้งใจที่จะหยุดเรือเพื่อให้รัฐขึ้นเรือหรือตรวจเรือ การใช้สิทธิตามสนธิสัญญาหรือทำสนธิสัญญานั้นจะเป็นไปไม่ได้ที่จะมีรูปแบบที่ชัดเจนได้ แต่ถ้ารัฐชายฝั่งจำเป็นต้องใช้สิทธิในการไล่ตามติดพัน รัฐชายฝั่งก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ด้วย³⁸

การไล่ตามจะเริ่มต้นเมื่อเรือต่างชาติหรือเรือลำเล็กหนึ่งของเรือต่างชาติอยู่ภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและสามารถดำเนินการไล่ตามต่อไปได้นอกเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หากการไล่ตามนั้นไม่ได้ขาดตอนลง ถ้าการไล่ตามเรือต่างชาติหยุดลงในเวลาใดก็ตาม สถานะของการไล่ตามก็จะสูญเสียดังกล่าวและไม่อาจจะเริ่มการไล่ตามใหม่อีกครั้งได้ เว้นแต่ในกรณีที่รัฐกำลังไล่ตามอยู่แต่มีเหตุสุดวิสัยที่เกิดขึ้นขณะไล่ตาม เช่น มีหมอกกลางจัดมากขณะไล่ตาม การไล่ตามก็อาจจะเริ่มใหม่ได้อีกครั้ง การไล่ตามอาจจะมีการเปลี่ยนเรือในการไล่ตามได้ถ้าเรือที่ไล่ตามลำแรกยังคงไล่ตามอยู่โดยไม่ได้หยุดการติดตาม เป็นต้น³⁹ ในการใช้สิทธิไล่ตามติดพันต่อเรือต่างชาตินั้น รัฐชายฝั่งอาจจำเป็นต้องดำเนินการใช้กำลังเพื่อให้จับกุมเรือที่ต้องสงสัยได้ แต่การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องใช้เนื่องมาจากความจำเป็นและสมเหตุสมผล รัฐชายฝั่งจะใช้กำลังเพื่อจับกุมเรือที่สงสัยได้ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้ทุกวิธีเพื่อดำเนินการจับกุมเรือต่างชาติที่ต้องสงสัยไปหมดแล้ว⁴⁰

ลักษณะการไล่ตามติดพันโดยใช้อากาศยาน

เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งจะดำเนินการใช้สิทธิไล่ตามติดพันโดยใช้อากาศยานนั้น อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 111 (6) กำหนดว่าให้นำบทบัญญัติที่ได้กล่าวมาในการไล่ตามติดพันโดยเรือมาบังคับใช้ได้โดยอนุโลมและการไล่ตามติดพันโดยอากาศยานนั้น อากาศยานนั้นจะต้องออกคำสั่งให้เรือต่างชาติหยุดและต้องไล่ตามเรือนั้นอย่างจริงจังด้วยตนเอง จนกระทั่งเรือ

³⁸ Robert C.Reuland, The Customary Right of Hot Pursuit Onto The High Sea: Annotations To ART 111 of UNCLOS, Virginia Journal Of International Law, Vol 33, p. 583.

³⁹ Id, p. 584.

⁴⁰ Id. p. 585.

หรืออากาศยานลำอื่นของรัฐชายฝั่งได้มาถึงเพื่อรับช่วงในการติดตามต่อ เว้นแต่อากาศยานนั้นจะสามารถจับกุมเรือลำนั้นด้วยตนเองได้

สิทธิการไล่ตามติดพันไม่ว่าจะใช้เรือหรืออากาศยานจะสิ้นสุดลงทันที เมื่อเรือซึ่งถูกไล่ตามได้เข้าไปในทะเลอาณาเขตของรัฐตนหรือของรัฐที่ตาม ในกรณีที่เรือได้ถูกสั่งให้หยุดหรือถูกจับกุมภายนอกทะเลอาณาเขตในสถานการณ์ที่ไม่มีเหตุสนับสนุนในการไล่ตามติดพัน เรือนั้นจะได้รับการชดเชยสำหรับความสูญหายหรือความเสียหายใดที่อาจจะได้รับจากการนั้นจากรัฐที่ดำเนินการไล่ตามติดพัน

มาตรการในการไล่ตามติดพัน ถือเป็นมาตรการหนึ่งที่ทำให้อำนาจรัฐชายฝั่งจะดำเนินการไล่ตามติดพันเรือต่างชาติที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐตนได้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้การบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งมีประสิทธิภาพได้ แต่ในการบังคับใช้กฎหมายที่รัฐชายฝั่งต่างๆ ส่วนใหญ่ที่ใช้กันทางปฏิบัติแล้ว การใช้สิทธิไล่ตามติดพันไม่ได้มีเกิดขึ้นบ่อยครั้งนัก ดังนั้นการใช้มาตรการในการไล่ตามติดพันจึงไม่น่าจะเป็นเรื่องที่ต้องกำหนดเงื่อนไขให้เข้มงวดเกินไป⁴¹

มาตรการที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ได้แก่

- มาตรการการเฝ้าระวัง
- มาตรการขึ้นเรือ
- มาตรการการตรวจเรือ
- มาตรการการค้น
- มาตรการการยึดทรัพย์สิน
- มาตรการการจับกุม
- มาตรการการใช้กำลัง
- มาตรการการใช้สิทธิไล่ตามติดพัน

⁴¹ Myres S. McDougal & William T Burke, pp.906-908.

มาตรการเหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้รัฐชายฝั่งสามารถบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การที่รัฐชายฝั่งจะบังคับใช้กฎหมายในแต่ละเรื่อง มาตรการต่างๆ ที่ใช้ในการบังคับใช้กฎหมายอาจจะไม่เหมือนกันเนื่องมาจากลักษณะของความผิด การดำเนินการกระทำ ความผิดของแต่ละความผิดนั้นไม่เหมือนกัน จึงต้องวิเคราะห์ลักษณะของการบังคับใช้กฎหมายในเศรษฐกิจเฉพาะในแต่ละเรื่องให้ชัดเจน โดยนำมาตรการเหล่านี้ไปปรับใช้

2.3.3.2 มาตรการการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไปของรัฐเจ้าของธง

แม้ว่าอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จะกำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจในเขตเศรษฐกิจจำเพาะโดยตรง แต่รัฐเจ้าของธงก็ยังมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ หน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธง คือ รัฐเจ้าของธงจะต้องใช้เขตอำนาจของตนและดำเนินการควบคุมภายใต้กฎหมายภายในบังคับแก่เรือแต่ละลำซึ่งชักธงของตน ต่อนายเรือ เจ้าหน้าที่และลูกเรือของเรือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร เทคนิค และสังคมเกี่ยวกับเรือ

ในกรณีที่เรือที่มีสิทธิชักธงของตนได้แล่นเรือเข้าไปอยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง ซึ่งมีเขตอำนาจมากกว่ารัฐเจ้าของธง เรือลำนั้นก็ต้องตกอยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งถ้าหากปรากฏว่าเรือลำนั้นได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง แต่อย่างไรก็ตามรัฐเจ้าของธงก็ยังคงจำเป็นที่จะต้องรับผิดชอบต่อเรือที่ชักธงของตนและประกันให้เรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนไม่ไปดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐอื่นหรือในบางกรณีรัฐเจ้าของธงอาจได้รับการร้องขอจากรัฐอื่นที่ได้รับความเสียหาย ในฐานะที่รัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจเหนือเรือที่มีสิทธิชักธงของตนอยู่แล้ว ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธงในหัวข้อนี้ จะพิจารณาในส่วนมาตรการที่รัฐเจ้าของธงพึงจะใช้เพื่อประกันให้เรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนไม่ไปดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐอื่น โดยรัฐเจ้าของธงอาจจะใช้มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายได้ดังนี้

ก. มาตรการตรวจเรือ (Inspection)

การตรวจเรือในที่นี้ ให้ความหมายถึงการตรวจสภาพเรือ การตรวจอุปกรณ์เรือ ตรวจสิ่งของที่บรรทุกมากับเรือ ตรวจสมุดปูมเรือ เป็นต้น ซึ่งรัฐเจ้าของธงจะต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธงปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้ การตรวจเรือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้พิจารณาถึงใบอนุญาตที่ออกให้แก่เรือที่จะสามารถใช้สิทธิชักธงของตนได้

ข. มาตรการสอบสวน (Investigation)

การสอบสวนของเจ้าหน้าที่ที่กระทำการต่อเรือที่ใช้สิทธิชั่งของของตนนั้นมีได้ 2 วิธี คือ

1. เมื่อรัฐเจ้าของธงมีเหตุสงสัยว่าเรือที่ใช้สิทธิชั่งของของตนอาจจะมีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของตนหรือของรัฐอื่น หรือ
2. เมื่อมีรัฐอื่นๆ มีเหตุอันควรเชื่อว่า ในเรือที่ชั่งของของรัฐอื่นนั้นไม่ได้มีการใช้เขตอำนาจและการดำเนินการควบคุมอันสมควรตามที่รัฐเจ้าของธงกำหนด รัฐนั้นอาจรายงานข้อเท็จจริงให้แก่รัฐเจ้าของธงทราบ

ใน 2 กรณีดังกล่าว รัฐเจ้าของธงจะต้องดำเนินการสอบสวนและหากเป็นการสมควรจะต้องดำเนินการเท่าที่จำเป็นเพื่อแก้ไขกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

มาตรการที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ได้แก่

- มาตรการตรวจเรือ
- มาตรการสอบสวน

ทั้ง 2 มาตรการนี้จะมีส่วนช่วยให้รัฐเจ้าของธงสามารถบังคับใช้กฎหมายของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธง แม้อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 จะไม่ได้กำหนดกรอบของการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธงไว้ แต่เนื่องจากรัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจของตนเหนือเรือที่มีสิทธิชั่งของของตนอยู่แล้ว รัฐเจ้าของธงจึงมีอำนาจในการนำมาตรการทั้ง 2 นี้มาบังคับใช้กฎหมายกับเรือที่ชั่งของของตนได้ ซึ่งรวมถึงการดำเนินคดีต่อเรือที่ใช้สิทธิชั่งของของตนไปดำเนินการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่นด้วย

จากมาตรการทั่วไปเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นมาตรการโดยทั่วไปของรัฐชายฝั่งหรือรัฐเจ้าของธง ผู้เขียนเห็นว่า ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะสำหรับในส่วนของบทบัญญัติอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจนนั้น ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต กิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ การสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ และการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลนั้น รัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายอันได้แก่ รัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของธงนั้น ทั้ง 2 รัฐนี้จะมีอำนาจที่จะสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่

ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายภายในของตนได้เอง โดยรัฐทั้ง 2 นี้ อาจจะนำแนวทางในมาตรการต่างๆ ที่ผู้เขียนได้เสนอไปเพื่อดำเนินการบังคับใช้กฎหมายภายในของรัฐได้

ดังนั้นเนื้อหาในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทั้ง 4 เรื่องนี้ จึงเป็นสิทธิที่รัฐจะกำหนดกรอบของการบังคับใช้กฎหมายของตนได้ภายใต้สิทธิและหน้าที่ที่รัฐพึงจะมีได้

2.3.4 มาตรการการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

ในบทบัญญัติเรื่องการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นได้บัญญัติถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจนไว้อยู่ 2 เรื่อง คือ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต ในข้อ 73 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ในข้อ 213-233 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.4.1 มาตรการของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต

ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนี้ รัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย คือ รัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของธง ซึ่งผู้เขียนจะแยกหลักเกณฑ์ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

รัฐชายฝั่ง

เนื่องจากอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ให้รัฐชายฝั่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายโดยข้อ 73 วรรค 1 ของอนุสัญญาฉบับนี้ ให้อำนาจกับรัฐชายฝั่งในการบังคับใช้กฎหมายของตน ดังนี้

“ในการใช้สิทธิอธิปไตยของตนเพื่อการสำรวจ แสวงประโยชน์ อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รัฐชายฝั่งอาจใช้มาตรการต่างๆ รวมทั้งการขึ้นไบบนเรือ การตรวจ การจับกุมและการดำเนินกระบวนการทางศาลเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันการปฏิบัติตามข้อกฎหมายและข้อบังคับที่ตนได้ออกไว้ตามอนุสัญญาฉบับนี้”

ดังนั้นในการคุ้มครองทรัพยากรประมงของตนนั้น รัฐชายฝั่งจึงมีสิทธิที่จะใช้มาตรการต่าง ๆ รวมถึงการขึ้นไบนเรือประมงต่างชาติที่ผ่านเข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน เพื่อตรวจหาหลักฐานว่าเรือดังกล่าวได้กระทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการประมงของตนหรือไม่และหากปรากฏหลักฐานว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการประมง รัฐชายฝั่งมีอำนาจจับกุมและดำเนินกระบวนการทางศาลในประเทศของตนได้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวในส่วนนี้จึงขึ้นอยู่กับอำนาจในการตัดสินใจของรัฐชายฝั่ง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหลักเกณฑ์ที่ว่านี้เป็นพันธกรณีในเชิงแนะนำสนับสนุน (Hortatory) ที่รัฐชายฝั่งจะดำเนินการอย่างไรก็ได้ โดยรัฐชายฝั่งอาจจะใช้มาตรการต่าง ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายได้ดังนี้

ก. มาตรการการขึ้นเรือ (Boarding)

ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายนั้น เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่ได้รับอำนาจจากรัฐชายฝั่งนั้นอาจจะดำเนินการขึ้นเรือเพื่อดำเนินการตรวจเรือสำหรับเรือที่ได้ผ่านเข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งจะดำเนินการขึ้นเรือนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องแจ้งให้เรือที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการขึ้นตรวจให้หยุดเรือ ในการขึ้นเรือนั้นเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการขึ้นเรือควรจะประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี

ในการขึ้นเรือ เรือที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการขึ้นเรือเพื่อตรวจเรือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนั้น เรือส่วนใหญ่จะเป็นเรือประมง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะของเรือและเครื่องมือของเรือที่ใช้ในการทำประมงเพื่อที่จะใช้อำนาจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนพื้นฐานในการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการขึ้นเรือเพื่อตรวจหรือค้นเรือประมงนั้น คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องแสดงตราสารแต่งตั้งที่ให้อำนาจกระทำการแก่นายเรือนั้นและแสดงสำเนาเนื้อหาของบทบัญญัติหรือกฎข้อบังคับต่างๆ ที่อยู่ภายใต้หน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติตามโดยเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรืออาจจะให้ลูกเรือบันทึกเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการขึ้นเรือได้

ข. มาตรการการตรวจเรือ (Inspection)

ในการตรวจเรือนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งจะสามารถดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายภายในของตนให้อำนาจไว้และอาจให้มีการตรวจใบอนุญาตในการใช้เรือเครื่องมือทำการประมง อุปกรณ์ต่างๆ สมุดปูมเรือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สัตว์น้ำที่อยู่ในเรือ รวมถึงเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจำเป็นต้องสอบสวนเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุม

เรือและลูกเรือสำหรับเหตุที่เจ้าหน้าที่ที่มีความสงสัยรวมทั้งให้มีการถ่ายรูปเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน ในการตรวจเรือได้ ถ้าไม่พบหลักฐานอันแสดงให้เห็นว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ให้เจ้าหน้าที่ รัฐส่งมอบสำเนารายงานการขึ้นเรือและตรวจเรือแก่เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือ รวมทั้งบันทึก เกี่ยวกับคำตัดสินหรือคำให้การที่เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือไว้ในรายงานและหลังจากนั้นให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐลงจากเรือโดยทันที

ค. มาตรการการจับกุม (Arrest)

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของ รัฐชายฝั่ง หลังจากการตรวจเรือเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจะขอดำเนินการค้นเรือที่ต้องสงสัย ได้โดยแจ้งต่อเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือ ถ้าเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือปฏิเสธคำสั่งของ เจ้าหน้าที่นั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งมีอำนาจในการจับกุมเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือ เพื่อที่จะ นำเรือไปยังท่าเรือเพื่อดำเนินการสอบสวนและพิจารณาคดีต่อไปได้ แต่รัฐชายฝั่งรัฐนั้นจะต้องแจ้ง ให้รัฐเจ้าของธงทราบโดยพลันเกี่ยวกับมาตรการที่ได้ดำเนินไปและการลงโทษที่ได้ทำลงไปแล้ว จากนั้นให้รัฐที่เรือลำนั้นจดทะเบียนได้รับทราบด้วย*

ในบางกรณีถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกปฏิเสธการขึ้นเรือ เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการใช้กำลังเพื่อ จับกุมเรือลำดังกล่าวได้ แต่ถ้าปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการใช้กำลังมากเกินไปกว่าความจำเป็น ผู้เสียหายอาจจะเรียกร้องให้รัฐชดเชยค่าเสียหายได้⁴²

ง. มาตรการการดำเนินคดี (Judicial Proceedings)

ในเรื่องการดำเนินคดีของรัฐชายฝั่งนั้น เป็นอำนาจที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะสามารถกระทำได้ โดยเป็นไปตามกระบวนการที่กฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวขึ้นเอง

จ. มาตรการต่างๆ เท่าที่จำเป็น (Necessary Measures)

* โดยทั่วไปแล้วจะปรากฏว่า ในการขึ้นเรือนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการขึ้นเรือจะไม่ ถูกปฏิเสธการขึ้นเรือ เว้นแต่คนที่อยู่บนเรือจะไม่เข้าใจในคำสั่งที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ทราบ หรือ มีเหตุจูงใจที่ไม่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการขึ้นเรือ.

⁴² Peter Flewwelling, Recent Trends in Monitoring Control and Surveillance Systems for Capture Fisheries, (FAO Fisheries Technical Paper, 2003), pp.93-94.

เนื่องจากข้อ 73 วรรค 1 ในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนั้นมีความไม่ชัดเจนอยู่หลายประการ เช่น มาตรการต่างๆ ที่จำเป็นนอกเหนือจากที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดคืออะไร จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติของรัฐชายฝั่งที่อ้างระเบียบข้อบังคับที่ตนออกมา ซึ่งมีทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกับอนุสัญญาฉบับนี้⁴³

เพราะความไม่ชัดเจนดังกล่าว แม้จะมีข้อจำกัดบางประการเกี่ยวกับการใช้อำนาจของรัฐชายฝั่งในการกำหนดเนื้อหาของข้อบังคับเกี่ยวกับการประมง แต่อำนาจของรัฐชายฝั่งที่จะบังคับใช้กฎหมายหรือข้อบังคับเหล่านั้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน ดูเหมือนจะมีลักษณะเทียบเท่ากับอำนาจของรัฐชายฝั่งที่จะบังคับใช้กฎหมายตามข้อบังคับในทะเลอาณาเขตของตน⁴⁴ และเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจใช้มาตรการอื่นๆ ที่จำเป็นได้ ซึ่งถือเป็นมาตรการที่รัฐชายฝั่งจะกำหนดมาตรการต่างๆ ขึ้นมาเองได้ แต่มาตรการเช่นนั้นจะต้องไม่กระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่นที่จะผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐนั้น

มาตรการที่เพิ่มเติมในข้อ 73 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ผู้เขียนเห็นว่าอาจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจการยึดเรือหรือริบเรือ หรือเครื่องมือประมงและทรัพย์สินอื่นๆ ได้ ถึงแม้ว่าในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จะบัญญัติว่า เรือที่ถูกจับกุมและลูกเรือจะได้รับ การปล่อยโดยพลันเมื่อมีการวางเงินประกันหรือหลักประกันอื่นๆ ที่สมเหตุผล

แต่ถ้าพิจารณาตามตัวอักษร จะเห็นได้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้ตัดสิทธิที่จะให้รัฐชายฝั่งจับกุมเรือเอาไว้ การจับกุมเรือนี้จึงเป็นการจับกุมเพื่อยึดหรือริบไว้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ โดยให้รัฐชายฝั่งเคารพถึงข้อจำกัดที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ สำหรับการเสียค่าปรับและชดใช้ค่าเสียหายแล้ว ถ้ายังไม่มี การเสียค่าปรับและชดใช้ค่าเสียหาย ผู้เขียนเห็นว่า รัฐชายฝั่งควรมีอำนาจในการยึดเรือหรือริบเรือ หรือเครื่องมือประมงและทรัพย์สินอื่นๆ ไว้ได้เพื่อประกันให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของตน

⁴³ Terrin Child, Enforcement of 200 miles Exclusive Economic Zone Claim over Living Marine Resource in Southeast Asia in Law of the sea: State Practice in zones of special jurisdiction, p.442.

⁴⁴ Shigeru Oda, Fisheries under the United Nations Convention on the law of the sea, American Journal of International Law, p.747.

ถึงแม้ว่าการยึดเรือหรือริบเรือ หรือเครื่องมือประมงและทรัพย์สินอื่นๆ อาจจะเป็นการลงโทษที่รุนแรงเกินไป แต่อनुสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ก็ไม่ได้ห้ามให้รัฐชายฝั่งใช้มาตรการดังกล่าวนี้และเพื่อป้องกันสิทธิที่รัฐชายฝั่งพึงจะมีในทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตของตนเอง การยึดเรือหรือริบเรือ เครื่องมือประมงและทรัพย์สินอื่นๆ น่าจะเป็นวิธีที่ตีวิธีหนึ่งในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่ง

และในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนี้ไม่ตัดสิทธิที่รัฐชายฝั่งจะใช้สิทธิในการไล่ตามติดพันตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ด้วย สิทธิเช่นว่านี้เป็นสิทธิในการไล่ตามติดพันตามข้อ 111 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งสามารถบังคับใช้ได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดบัพัญญัติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

มาตรการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นเรือ การตรวจเรือ การค้น การยึด การจับกุม การดำเนินคดี รวมถึงสิทธิในการไล่ตามติดพันนั้นหรือมาตรการอื่นๆ ที่รัฐชายฝั่งกำหนดขึ้นนั้น จะสามารถช่วยให้รัฐชายฝั่งสามารถบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐเจ้าของธง

ในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตของรัฐเจ้าของธงนั้น แม้ว่าอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จะกำหนดหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงไว้ในตัวบทของอนุสัญญาฉบับนี้แล้วก็ตาม ซึ่งรัฐเจ้าของธงจะใช้เขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของตนในเรื่องการบริหาร เทคนิคและสังคมเหนือเรือที่ชักธงของตน แต่ภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในเรื่องนี้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต ซึ่งรัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจเพียงผู้เดียวในเรื่องที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต ดังนั้นรัฐเจ้าของธงจึงไม่มีอำนาจที่จะบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตได้โดยตรง เว้นแต่จะบังคับใช้กฎหมายได้ก็ต่อเมื่อรัฐชายฝั่งได้ร้องขอให้รัฐเจ้าของธงดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของตนอันอาจมาจากเรือลำที่ได้กระทำผิดนั้นได้หลบหนีไปจนไม่สามารถติดตามได้ หรือด้วยเหตุอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายกับเรือที่ชักธงของตนไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง

โดยหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธงนั้นมีปรากฏในความตกลงสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย

ทะเลฉบับวันที่ 10 ธันวาคม 2525 เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการประชากรสัตว์น้ำชนิดที่ข้ามเขตและอพยพย้ายถิ่นไกล ข้อ 19

“รัฐเจ้าของธงจะปฏิบัติตามมาตรการอนุรักษ์และจัดการประชากรสัตว์น้ำชนิดที่ข้ามเขตและประชากรสัตว์น้ำชนิดที่อพยพย้ายถิ่นไกลในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค โดยบังคับใช้มาตรการดังกล่าวโดยไม่คำนึงถึงว่ามีการฝ่าฝืนในที่ใด ให้รัฐเจ้าของธงมีอำนาจสอบสวนโดยทันทีสำหรับการละเมิดนั้น ซึ่งอาจรวมถึงการตรวจสอบเรือที่เกี่ยวข้องโดยตรงและต้องแจ้งให้รัฐที่กล่าวหาทราบถึงความคืบหน้าและผลการสอบสวนโดยทันที โดยเรือที่ชักธงของตนจะต้องให้ข้อมูลกับพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับตำแหน่งเรือ ปริมาณสัตว์น้ำ เครื่องมือประมง วิธีการประมง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในน่านน้ำที่มีการกล่าวหาว่ามีการละเมิดและหากมีพยานหลักฐานเพียงพอในเรื่องที่ผู้ต้องสงสัยถูกกล่าวหา ให้นำเสนอคดีเพื่อให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยไม่ชักช้าและอาจจะทำให้มีการกักเรือที่เกี่ยวข้องไว้ ในกรณีถ้าหากมีหลักฐานแจ้งชัดตามกฎหมายว่า เรือที่ถูกกล่าวหามีส่วนร่วมจริงในการละเมิดมาตรการที่กำหนดขึ้นอย่างรุนแรง รัฐเจ้าของธงจะต้องห้ามมิให้เรื่อนั้นออกไปทำการประมงในทะเลหลวงอีก จนกว่าจะได้มีการปฏิบัติตามนั้นที่รัฐเจ้าของธงได้กำหนดขึ้นเสร็จสิ้นแล้ว

ในความตกลงสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลฉบับวันที่ 10 ธันวาคม 2525 เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการประชากรสัตว์น้ำชนิดที่ข้ามเขตและอพยพย้ายถิ่นไกลฉบับนี้ แม้จะให้อำนาจรัฐเจ้าของธงในการบังคับใช้กฎหมายได้ แต่ก็ต้องเป็นกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตในทะเลหลวง จึงไม่สามารถบังคับใช้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้โดยตรง แต่ก็สามารถเป็นแนวทางที่รัฐเจ้าของธงจะสามารถบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในกรณีที่รัฐเจ้าของธงมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย เมื่อรัฐชายฝั่งแจ้งมาให้รัฐเจ้าของธงดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับเรือที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งถึงแม้ว่ารัฐเจ้าของธงจะไม่มีเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตโดยตรง แต่รัฐเจ้าของธงก็ยังมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบและประกันให้เรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนไม่ไปละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐอื่น มาตรการที่รัฐเจ้าของธงจะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในการใช้เขตอำนาจเหนือเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนมิได้ดังนี้

ก. มาตรการการตรวจสภาพเรือ (Physical Inspection)

รัฐเจ้าของธงอาจกำหนดให้เรือที่ชักธงของตน จำเป็นต้องมีการตรวจสภาพเรือเป็นระยะๆ เพื่อต่อไปอนุญาตเรือและบันทึกไว้ในทะเบียนประวัติของเรือลำนั้น เรือต่างๆ ที่จดทะเบียนกับรัฐเจ้าของธงถ้าต้องการที่จะดำเนินกิจกรรมการประมง เรือลำนั้นต้องได้รับอนุญาตให้ทำการประมงได้ก็ต่อเมื่อเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือยินยอมที่จะทำการประมงตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้ทำการประมง เพื่อให้รัฐเจ้าของธงสามารถควบคุมกิจกรรมในการทำประมงของเรือลำนั้นได้โดยที่เงื่อนไขเหล่านี้ควรจะมีการกำหนดไว้ให้ชัดเจน ตัวอย่างเช่น การอนุญาตให้เรือจับสัตว์น้ำชนิดใด การอนุญาตให้เรือใช้เครื่องมือในการทำประมงประเภทใด การอนุญาตให้เรือทำการประมงได้ในแหล่งใดและเมื่อใด เป็นต้น และรัฐเจ้าของธงควรกำหนดให้เรือประมงทุกลำรายงานผลจากการทำการประมงเป็นระยะๆ โดยสมมุติไม่ว่าจะเป็นการใช้ระบบติดตามเรือวิทยุและโทรสาร ซึ่งจะสะดวกและประหยัดเวลา การส่งรายงาน การบันทึกข้อมูลการจับลงในสมุดปูมเรือ ล้วนเป็นอีกวิธีที่รัฐเจ้าของธงได้มีการใช้กันโดยทั่วไป แม้ข้อมูลที่ต้องการรายงานจะแตกต่างกันออกไปตามประเภทของการประมง แต่รัฐเจ้าของธงควรกำหนดให้เรือประมงของตนรายงานข้อมูลการทำประมงที่สมบูรณ์และถูกต้องตามกำหนดเวลา ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ควรรวมถึง

- รายละเอียดของเรือ (สัญญาณเรียกวิทยุ ชื่อเมืองท่าและหมายเลขท่าทะเบียน)
- ตำแหน่งเรือ
- เส้นทางเดินเรือ
- แหล่งที่ทำการประมง วันและเวลาที่ทำการประมง
- องค์ประกอบสัตว์น้ำที่จับได้
- การแจ้งการเข้าและการออกจากแหล่งทำการประมง รวมทั้งการผ่านการเข้าและการออกจากแหล่งห้ามทำการประมง
- การแจ้งกำหนดเข้าเทียบท่า

รัฐเจ้าของธงควรจะสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับรายงานและลงโทษผู้ที่ไม่รายงานหรือรายงานข้อมูลที่เป็นเท็จ วิธีการตรวจสอบนี้ให้รวมถึงการตรวจสอบเป็นประจำที่ท่าเทียบเรือและการใช้ผู้สังเกตการณ์อิสระประจำอยู่บนเรือ⁴⁵

ข. มาตรการการสอบสวน (Investigation)

เนื่องจากรัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจเหนือเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนอยู่แล้ว ซึ่งเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนไม่ว่าจะมีการฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐเจ้าของธงหรือรัฐอื่นๆ ณ ที่ได้ก็ตาม รัฐเจ้าของธงย่อมมีอำนาจในการสอบสวนเรือลำนั้นว่าได้มีการกระทำความผิดตามที่ปรากฏหรือไม่ ซึ่งการสอบสวนที่ว่าย่อมเป็นไปตามขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการบังคับกฎหมายที่รัฐเจ้าของธงกำหนดไว้ เมื่อปรากฏว่าเรือลำดังกล่าวมีการกระทำความผิดจริง รัฐเจ้าของธงก็มีอำนาจในการดำเนินคดีกับเรือของตนได้

ทั้งหมดที่กล่าวมาในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนี้ อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งไว้ค่อนข้างที่จะชัดเจน ซึ่งรัฐที่เป็นภาคีควรจะต้องปฏิบัติตาม แต่อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธงไว้ จึงเป็นอำนาจที่รัฐเจ้าของธงจะกำหนดกรอบการบังคับใช้กฎหมายของตนได้ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต

2.3.4.2 มาตรการของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

จากการที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดบทบัญญัติในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายไว้ในกำหนดในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในข้อ 213 - 232 ของตอนที่ 6 (การบังคับใช้) และตอนที่ 7 (มาตรการป้องกัน) ในส่วนภาค 12 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้น ได้แบ่งการบังคับใช้กฎหมายออกเป็นส่วนๆ ตามแหล่งที่มาของการเกิดภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเล ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม คือ เรื่องที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทาง

⁴⁵ องค์การอาหารทะเลเกษตรกรรมแห่งสหประชาชาติ, จัดประมงเถื่อน : ยุติการประมงที่ผิดกฎหมายไม่รายงานและไร้การควบคุม, 2545, หน้า 10-12.

ทะเลจากการทิ้งเทและภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ จากทั้งหมด 3 แหล่งที่มาของมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเล ผู้เขียนจะขอแยกลักษณะการบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1 การบังคับใช้กฎหมายของรัฐในเรื่องที่เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเล

ตามที่คุณเขียนได้อธิบายให้ทราบว่าเมื่อรัฐใดบ้างที่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้นั้น จะเห็นได้ว่าในส่วนของมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลนี้ มีรัฐชายฝั่งเพียงรัฐเดียวที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้

ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้ อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 208 และข้อ 214 ได้กำหนดให้รัฐชายฝั่งบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับของตนและให้ออกกฎหมายข้อบังคับ และดำเนินมาตรการอื่นที่จำเป็นเพื่ออนุรักษ์การตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้บังคับซึ่งกำหนดขึ้นผ่านองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจหรือการประชุมทางการทูตเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจของตนและจากเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างตามข้อ 60 และ 80 ของอนุสัญญานี้ โดยกำหนดให้รัฐชายฝั่งสามารถใช้มาตรการอื่นๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษเช่นว่านี้ได้ จะเห็นได้ว่าภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลตามอนุสัญญาดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นในบริเวณที่รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจของตนอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าอนุสัญญานี้จะไม่ได้กำหนดมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้อย่างชัดเจน ดังนั้น รัฐชายฝั่งสามารถออกกฎหมายและข้อบังคับใช้กฎหมายของตนเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลและเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนได้ การบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้จึงขึ้นอยู่กับความเอาใจจริงเอาใจของรัฐบาลชายฝั่งในการจัดลำดับของความสำคัญของปัจจัยต่างๆ เพื่อพิจารณาว่ากฎหมายและข้อบังคับของตนในการบังคับใช้กฎหมายนั้นจะควบคุมป้องกันเพื่อมิให้เกิดมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่มาจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเล โดยรัฐชายฝั่งอาจจะนำมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายที่คุณเขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 หัวข้อ 2.3.3.1 มาเป็นแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายได้ อาทิเช่น มาตรการในการขึ้นเรือ การตรวจเรือ การค้นเรือและการจับกุม เป็นต้น

2 การบังคับใช้กฎหมายของรัฐในเรื่องที่เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเท

โดยทั่วไปแล้วภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเท ย่อมเกิดขึ้นได้ทั้งในบริเวณที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจรัฐและในบริเวณที่นอกขอบเขตอำนาจรัฐ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของรัฐนั่นเอง โดยรัฐที่จะมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายคือ

รัฐชายฝั่ง

รัฐชายฝั่งจะใช้เขตอำนาจของตนภายในพื้นที่ที่ตนมีเขตอำนาจ โดยอาศัยการที่มีการทิ้งเทเกิดขึ้นภายในเขตอำนาจของตน ทั้งนี้โดยไม่จำกัดว่าแหล่งที่มาของการทิ้งเทในเขตดังกล่าวจะเป็นเรือที่ชักธงของรัฐใด หรือจดทะเบียนของรัฐใด หรือเป็นการกระทำของบุคคลที่มีสัญชาติใดก็ตาม ซึ่งหากมีการทิ้งเทในบริเวณที่อยู่ภายในเขตอำนาจของตนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะแล้ว รัฐชายฝั่งดังกล่าวย่อมมีเขตอำนาจเหนือการทิ้งเทเช่นนั้นและจะต้องดำเนินการตรวจสอบการทิ้งเทภายใต้เขตอำนาจของตนว่า การทิ้งเทดังกล่าวนี้ได้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐของตนได้ให้ไว้ตามใบอนุญาตหรือไม่ ซึ่งใบอนุญาตการทิ้งเทดังกล่าวข้างต้นนี้จะต้องมีการทบทวนเป็นระยะๆ โดยคำนึงถึงผลของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตนั้นว่าควรจะมีการต่ออายุ การแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกใบอนุญาตและให้มีการเก็บรักษาสันทึกเกี่ยวกับลักษณะและปริมาณของเสียหรือสารอื่นที่ปนเปื้อนที่มีการออกใบอนุญาตการทิ้งเทและสถานที่ เวลา วิธีการทิ้งเทของเสียนั้น

เมื่อปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการทิ้งเท เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายได้ดังนี้

ก. มาตรการการตรวจสอบสภาพเรือ (Physical Inspection)

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งนั้น เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการตรวจสอบสภาพเรือต่างชาติได้ โดยเฉพาะการตรวจสอบใบรับรอง หรือบันทึก หรือเอกสารอื่นๆ เท่าที่เรือจำเป็นต้องมี หรือเฉพาะการตรวจสอบเอกสารใดๆ ที่คล้ายคลึงกันและเจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอาจดำเนินการตรวจสอบสภาพเรือได้มากกว่านั้น เมื่อมีเหตุอันน่าสงสัยว่าเรือหรืออุปกรณ์ของเรือนั้นไม่ตรงตามรายการในเอกสารนั้นเป็นอย่างมาก หรือเนื้อหาของเอกสารเช่นนั้นไม่เพียงพอที่จะยืนยัน หรือพิสูจน์ได้ว่าเป็นการละเมิดที่ต้องสงสัยได้ หรือเรือนั้นไม่มีใบรับรองและบันทึกที่มีผลตามกฎหมาย และรัฐชายฝั่งจะต้องปล่อยเรือโดยทันทีเมื่อได้ทำตามวิธีอันสมควร เช่น การทำสัญญาประกันหรือหลักทรัพย์ทางการเงินอันที่เหมาะสม แต่เมื่อใดก็ตามที่เรือนั้นน่าจะเป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อม

ทางทะเล เรือนั้นอาจจะไม่ได้รับการปล่อยหรืออาจได้รับการปล่อยโดยมีเงื่อนไขว่าต้องเดินทางไปยังอู่ซ่อมเรือที่ใกล้ที่สุด และให้แจ้งรัฐเจ้าของธงของเรือโดยทันที⁴⁶

ข. มาตรการการสอบสวนเรือต่างชาติ (Investigation of Foreign Vessels)

ในการใช้อำนาจของรัฐชายฝั่งเพื่อสอบสวนเรือต่างชาติที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐดังกล่าว มิให้รัฐดังกล่าวหน่วงเหนี่ยวเรือต่างชาติไว้นานกว่าที่จำเป็นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสอบสวนการละเมิดกฎหมาย

ถ้าในกรณีที่มีการสอบสวนแล้วปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐดังกล่าวที่ใช้บังคับอยู่เพื่อคุ้มครองและการรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล รัฐนั้นอาจดำเนินพิจารณาคดีตามกฎหมายของตนได้ แต่รัฐที่ทำการสอบสวนอาจจะต้องปล่อยตัวบุคคลและเรือต่างชาติทันทีหากมีการวางหลักทรัพย์ประกันหรือหลักทรัพย์ทางการเงินอื่นๆ ที่เหมาะสม

และในกรณีที่เรือต่างชาตินั้นไม่ได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้บังคับอยู่อันเกี่ยวกับความเหมาะสมในการเดินทะเล รัฐที่ทำการสอบสวนอาจปฏิเสธไม่ปล่อยเรือ

⁴⁶ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 226 (1) A บัญญัติว่า

“1 (a) States shall not delay a foreign vessel longer than is essential for purposes of the investigations provided for in articles 216, 218 and 220. Any physical inspection of a foreign vessel shall be limited to an examination of such certificates, records or other documents as the vessel is required to carry by generally accepted international rules and standards or of any similar documents which it is carrying; further physical inspection of the vessel may be undertaken only after such an examination and only when:

(i) there are clear grounds for believing that the condition of the vessel or its equipment does not correspond substantially with the particulars of those documents;

(ii) the contents of such documents are not sufficient to confirm or verify a suspected violation; or

(iii) The vessel is not carrying valid certificates and records”.

ดังกล่าวหรืออาจกำหนดเงื่อนไขให้เรือลำดังกล่าวแล่นไปยังท่าจอดเรือที่เหมาะสมได้ และให้รัฐที่ทำการสอบสวนแจ้งให้รัฐเจ้าของธงทราบทันที⁴⁷

ค. มาตรการการดำเนินคดี (Institute Proceedings) และ มาตรการการกักเรือ (Detention)

ถ้าเรือที่เดินทางอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือทะเลอาณาเขตของรัฐหนึ่งได้ทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับเพื่อคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งก็ย่อมดำเนินคดีและกักเรือตามกฎหมายของตนได้หากมีหลักฐานเพียงพอ

ในกรณีที่มีการทิ้งเทโดยที่ไม่เป็นไปตามใบอนุญาตที่รัฐชายฝั่งได้ให้ไว้หรือไม่มีใบอนุญาต เช่นว่านั้น เมื่อปรากฏว่ามีการทิ้งเทขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน รัฐชายฝั่งอาจจะกักเรือและอาจดำเนินคดีผู้ทิ้งเทเพื่อลงโทษและให้ผู้ทิ้งเทต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจากการก่อให้เกิดภาวะมลพิษเช่นว่านั้นได้

รัฐเจ้าของธง

รัฐเจ้าของธงซึ่งมีเขตอำนาจเหนือการทิ้งเทนั้น รัฐจะต้องบัญญัติกฎหมายและข้อบังคับขึ้นเพื่อป้องกัน ลดและควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเท และจะต้องนำมาตราการเท่าที่จำเป็นมาใช้ในการป้องกัน ลดและควบคุมภาวะมลพิษดังกล่าวด้วย โดยจะถูกจำกัดอยู่เฉพาะเหนือเรือที่ชักธงของรัฐตนหรือเหนืออากาศยานที่จดทะเบียนในรัฐตนเท่านั้น

⁴⁷ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 226 (1) B,C บัญญัติว่า

“1 (b) If the investigation indicates a violation of applicable laws and regulations or international rules and standards for the protection and preservation of the marine environment, release shall be made promptly subject to reasonable procedures such as bonding or other appropriate financial security.

(c) Without prejudice to applicable international rules and standards relating to the seaworthiness of vessels, the release of a vessel may, whenever it would present an unreasonable threat of damage to the marine environment, be refused or made conditional upon proceeding to the nearest appropriate repair yard. Where release has been refused or made conditional, the flag State of the vessel must be promptly notified, and may seek release of the vessel in accordance with Part XV”.

เมื่อปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการทิ้งเทภายในกฎหมายของตนหรือของรัฐอื่นๆ เจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายได้ดังนี้

ก. มาตรการการสอบสวน (Investigation)

เนื่องจากรัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจเหนือเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนอยู่แล้ว ซึ่งเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนไม่ว่าจะมีการฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐเจ้าของธงหรือรัฐอื่นๆ ณ ที่ใดก็ตาม รัฐเจ้าของธงย่อมมีอำนาจในการสอบสวนเรือลำนั้นว่าได้มีการกระทำความผิดตามที่ปรากฏหรือไม่ ซึ่งการสอบสวนที่ว่านี้ย่อมเป็นไปตามขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการบังคับกฎหมายที่รัฐเจ้าของธงกำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงอาจจะกำหนดให้เรือหรืออากาศยานของตน รายงานและบันทึกเหตุการณ์การทิ้งเทในจุดที่เรือได้มีการทิ้งเทของเสียลงไปในเจ้าหน้าที่ที่ทราบ ถ้าเรือหรืออากาศยานลำใดไม่ปฏิบัติตามหรือมีการแจ้งจากรัฐอื่นใดว่ามีการทิ้งเทภายในเขตอำนาจของรัฐอื่น เจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงจะมีอำนาจในการสอบสวนเรือที่ชักธงของตนได้ หากปรากฏว่าเรือลำดังกล่าวได้มีการกระทำผิดจริง ให้รัฐเจ้าของธงมีอำนาจดำเนินคดีกับเรือหรืออากาศยานที่จดทะเบียนหรือชักธงของตน

การควบคุมการทิ้งเทของเสียลงสู่ทะเลโดยรัฐเจ้าของธงนี้ ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นนโยบายอย่างกว้างๆ ที่กำหนดให้ทุกรัฐควรจะมีมือป้องกันและควบคุมมิให้มีการทิ้งเทของเสียลงสู่ทะเลในทุกบริเวณเขตทางทะเล

รัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย

รัฐซึ่งมีการบรรทุกของเสียเกิดขึ้นในที่นี้ หมายถึง รัฐซึ่งของเสียหรือวัตถุอื่นใดที่จะถูกนำทิ้งลงสู่ทะเลได้โดยบรรจุลงในเรือหรืออากาศยานภายในบริเวณอาณาเขตตามความรับผิดชอบของตน โดยให้รัฐที่มีการบรรทุกเกิดขึ้นเป็นผู้ควบคุมการดำเนินการบรรทุกและเป็นผู้พิจารณาการออกใบอนุญาตการทิ้งเทนั้น

ในส่วนการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้ แม้อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 จะไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์กฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน ผู้เขียนเห็นว่ารัฐที่มีเรือบรรทุกของเสียหรือสารอื่นที่เกิดขึ้นภายในอาณาเขตหรือที่ท่าจอดเรือนอกฝั่งของตน อาจจะดำเนินการเพื่อป้องกันการทิ้งเทจากเรือที่ได้มีการบรรทุกของเสียหรือสารอื่น โดยให้เรือนั้นได้มีการแจ้งให้รัฐทราบถึงการบรรทุกของเสียหรือสารอื่นนั้น และถ้าปรากฏว่าของเสียหรือสารอื่น

นั้น รัฐนั้นได้กำหนดหลักเกณฑ์ไม่ให้มีการอนุญาตให้มีบรรทุกของเสียหรือสารอื่นเช่นว่านั้นผ่านเข้ามาในเขตอำนาจของตนมี ให้รัฐนั้นมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายได้ตามขอบเขตกฎหมายภายในที่ตนได้บัญญัติไว้

เนื่องจากรัฐดังกล่าวมีเขตอำนาจเหนือการบรรทุกของเสียหรือวัตถุอื่นใดที่จะนำไปสู่การทิ้งภายในบริเวณเขตทางทะเลของตน ถ้าปรากฏว่ามีการทิ้งสิ่งต่างๆ ลงภายในเขตอำนาจที่รัฐนั้นมี รัฐนั้นก็ย่อมสามารถบังคับใช้กฎหมายภายในของตนได้ประกอบกับอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กำหนดมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจน รัฐชายฝั่งจึงมีสิทธิในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายภายในบริเวณเขตทางทะเลของตนได้

3 การบังคับใช้กฎหมายของรัฐในมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากบนเรือ

ในกรณีของภาวะมลพิษที่เกิดจากเรือถือเป็นเรื่องที่ยากเพราะการลด ขจัด หรือป้องกันภาวะมลพิษซึ่งเกิดจากเรือ นั้น จะมีการเกี่ยวพันการใช้อำนาจรัฐหลายรัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐเจ้าของธงที่จะใช้อำนาจเหนือรัฐที่กระทำผิดซึ่งเป็นอำนาจรัฐเหนือบุคคล รัฐชายฝั่งที่จะใช้เขตอำนาจเหนือดินแดนของตนทำให้เกิดการแบ่งกันของการใช้อำนาจรัฐที่เกี่ยวข้อง กฎหมายจึงพยายามบัญญัติให้เกิดการสมดุลระหว่างสิทธิดังกล่าวเพื่อมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเกิดการเสียเปรียบแก่กันและให้อำนาจกับรัฐเจ้าของท่าที่จะดำเนินการบางอย่างเกี่ยวกับการป้องกัน ลดและควบคุมภาวะมลพิษในทะเลด้วย รัฐทั้ง 3 นี้ ถือว่ามีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายทั้งที่เป็นรัฐเจ้าของธง รัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของท่า สิทธิและหน้าที่จึงถูกกำหนดแตกต่างกันออกไป สิ่งที่น่าพิจารณาต่อมาก็คืออำนาจการบังคับใช้กฎหมายของรัฐในสถานะต่างๆ กัน การบังคับใช้กฎหมายของรัฐทั้ง 3 รัฐจึงสามารถดำเนินการได้ดังนี้

รัฐเจ้าของธง

ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของธง รัฐเจ้าของธงต้องออกกฎหมายภายในของตนเพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าเรือซึ่งชักธงของตน หรือที่จดทะเบียนกับตนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกัน การลด และควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ ให้รัฐเจ้าของธงประกันว่าเรือที่ชักธงของตนหรือที่จดทะเบียนกับตนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศและทำให้หลักเกณฑ์ มาตรฐาน กฎหมายและข้อบังคับ เช่นว่านั้นมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพไม่มีการละเมิด เกิดขึ้น ณ ที่ใดก็ตาม หลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศในที่นี้ผู้เขียนจะขอวิเคราะห์เฉพาะอนุสัญญาหลักที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การลด และการควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ นั้น คือ Marpol 73/78

เพื่อประกอบกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 โดยให้รัฐเจ้าของธงใช้มาตรการในการ บังคับใช้กฎหมายดังนี้

ก. มาตรการการตรวจเรือ (Inspection)

รัฐเจ้าของธงจะต้องตรวจเรือที่ชักธงของตนและจดทะเบียนไว้กับตนเป็นระยะๆ และต้อง ออกใบรับรองที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของเรือ โดยรัฐเจ้าของธงจะต้องดำเนินการที่ เหมาะสม เพื่อประกันว่าเรือที่ชักธงหรือที่จดทะเบียนกับตนจะถูกห้ามมิให้เดินทางจนกว่าเรือ เหล่านั้นจะสามารถออกสู่ทะเลโดยปฏิบัติตามข้อกำหนด หลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่าง ประเทศได้ รวมทั้งข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกแบบ การต่อเรือ เครื่องอุปกรณ์และการจัดบุคลากร ประจำเรือ และใน Marpol 73/78 ภาคผนวกที่ 1 ในกฎข้อบังคับว่าด้วยการป้องกันมลพิษ สิ่งแวดล้อมจากน้ำมันในกฎข้อบังคับที่ 4 นั้น กำหนดให้เรือบรรทุกน้ำมันขนาด 150 ตันกรอสส์ขึ้นไป และเรืออื่นๆ ที่มีขนาด 400 ตันกรอสส์ขึ้นไป จะต้องอยู่ภายใต้บังคับการตรวจเรือดังนี้

- ให้มีการตรวจเรือครั้งแรก ก่อนนำเรือออกใช้งานหรือก่อนออกใบสำคัญรับรองให้ ครั้งแรก การตรวจ คือ การตรวจโครงสร้างตัวเรือ เครื่องมือเครื่องระบบต่างๆ ส่วนประกอบ การจัดเตรียมและวัสดุอื่นๆ เพื่อให้มั่นใจว่าสิ่งที่ได้รับการตรวจ นั้นเป็นไปตามข้อกำหนดตามอนุสัญญาฉบับนี้
- การตรวจเรือให้ตรวจเป็นระยะเวลาตามช่วงเวลาที่ทางการของรัฐกำหนด แต่ต้อง ไม่เกิน 5 ปี และอาจดำเนินการตรวจสอบได้โดยไม่ต้องมีการกำหนดล่วงหน้า

ซึ่งใน Marpol 73/78 อาจจะนำหลักเกณฑ์ไปเพิ่มเติมในส่วนนี้กับการบังคับใช้กฎหมาย ของรัฐเจ้าของธงตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาวะมลพิษ สิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือได้ และใน Marpol 73/78 ยังกำหนดเพิ่มเติมอีกว่าเรือที่ชักธงของตน หรือจดทะเบียนของตนจะต้องมีใบสำคัญรับรองที่ออกภายใต้อำนาจของรัฐเจ้าของธงกับสภาพที่ เป็นจริงของเรือที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982

ดังนั้น การใช้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงที่มีนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงจะต้องมีอำนาจในการตรวจเรือที่ชักธงของตนและจดทะเบียนไว้กับตน เป็นระยะๆ และต้องออกใบรับรองที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของเรือ โดยใบรับรองนี้จะถือว่าเป็นหลักฐานของสภาพเรือ ตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 217 (3)

ข. มาตรการการสอบสวน (Investigation)

รัฐเจ้าของธงจะต้องจัดการสอบสวนโดยพลันและเมื่อสมควรจะต้องดำเนินคดีที่เรือชักธงของตนหรือจดทะเบียนกับตนที่ได้ไปละเมิดหรือถูกกล่าวหาว่ามีการละเมิดจากเรือไม่ว่าจะเกิด ณ ที่ใด ในบางกรณีเมื่อรัฐเจ้าของธงได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากรัฐใดให้รัฐเจ้าของธงดำเนินการสืบสวนการละเมิดที่เกิดจากเรือที่ชักธงของตน ถ้ามีหลักฐานเพียงพอรัฐเจ้าของธงอาจดำเนินคดีในส่วนที่เกี่ยวกับการละเมิดโดยมิชักช้าและแจ้งให้รัฐที่ร้องขอและองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจทราบโดยทันที

ดังนั้นการป้องกัน การลดและการควบคุมทางมลพิษทางทะเลจากเรือจะมีประสิทธิผลหรือไม่ จึงน่าจะขึ้นอยู่กับความจริงเอาจริงเอาจังของรัฐ ซึ่งรัฐที่มีเขตอำนาจเหนือเรือโดยตรงคือ รัฐเจ้าของธง ส่วนรัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของท่า จะมีส่วนช่วยให้มีการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรการในการป้องกัน การลดและการควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลจากเรือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณเขตทางทะเลที่อยู่ภายในเขตอำนาจของรัฐ

รัฐชายฝั่ง

ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐชายฝั่ง เมื่อรัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนตามที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 2.3.1 ดังนั้น อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 211 (5) กำหนดให้รัฐชายฝั่งย่อมมีอำนาจที่จะบังคับใช้กฎหมายภายในเขตอำนาจของตนเพื่อป้องกัน การลดและควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ โดยให้รัฐชายฝั่งสามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเมื่อรัฐชายฝั่งมีเหตุอันสงสัยอันเกี่ยวกับการละเมิดในเรื่องภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ ดังนี้

ก. มาตรการการตรวจสอบเรือ (Physical Inspection)

ถ้าเรือเดินทางอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะรัฐชายฝั่งนั้น หากมีเหตุอันแจ้งชัดทำให้เชื่อว่าจะมีการละเมิดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเกี่ยวกับการป้องกัน การลด และการควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 220 (3) กำหนดให้รัฐชายฝั่งนั้นอาจให้เรื่อนั้นแจ้งข้อสนเทศเกี่ยวกับรูปพรรณของเรือ ท่าเรือที่จดทะเบียน ท่าเรือที่ได้แวะครั้งสุดท้าย ท่าเรือที่จะแวะต่อไปและข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ต้องการ เพื่อชี้ว่าได้มีการละเมิดกฎหมายหรือไม่ หากเรือปฏิเสธที่จะให้ข้อสนเทศหรือข้อสนเทศที่เรื่อนั้นให้มาไม่ตรงอย่างที่ปรากฏตามสถานะที่เป็นจริงอย่างแจ้งชัด รัฐอาจดำเนินการตรวจสอบเรือเกี่ยวกับการละเมิดนั้น

ได้ หากการละเมิดนั้นมิได้ทำให้เกิดหรือเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดภาวะมลพิษร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ในการตรวจเรือนั้นมีปรากฏใน Marpol 73/78 ข้อ 5 (2) และอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 226 ได้อธิบายถึงลักษณะของการตรวจเรือไว้ว่า การตรวจใดๆ เช่นว่านั้นเพียงเพื่อตรวจสอบว่ามีใบสำคัญรับรองที่มีผลบังคับใช้อยู่ในเรือ เว้นแต่ถ้ามีเหตุให้เชื่อได้ว่ามีหลักเกณฑ์แน่ชัดที่เชื่อได้ว่าสภาพของเรือ หรืออุปกรณ์ประจำเรือในส่วนที่สำคัญไม่เป็นไปตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในใบสำคัญรับรองนั้น หรือถ้าเรือไม่มีใบสำคัญรับรองที่มีผลบังคับใช้ ในกรณีดังกล่าวให้รัฐภาคีทำการตรวจเรือเพื่อให้แน่ใจว่า เรือนั้นต้องไม่ออกเดินทางจนกว่าจะสามารถออกทะเลได้โดยไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล อย่างไรก็ตาม รัฐภาคีนั้นอาจอนุญาตให้เรือเช่นว่านั้นออกจากเมืองท่าหรือสถานีนอกชายฝั่งเพื่อไปยังอู่ซ่อมเรือที่ใกล้ที่สุดได้ และต้องแจ้งให้รัฐเจ้าของธงทราบในกรณีที่เรือไม่ได้รับการปล่อยหรือปล่อยโดยมีเงื่อนไข ถ้าการตรวจสอบชี้ให้เห็นว่าเรือนั้นได้ปล่อยสารที่เป็นอันตรายใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดบทบัญญัติของระเบียบภายในกฎหมายของตน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งรายงานไปยังทางการของตนเพื่อที่จะดำเนินการใดๆ ที่เหมาะสมต่อไป และให้รัฐภาคีหาหลักฐานให้กับทางการของตน (ถ้ามี) และถ้าหากสามารถกระทำได้ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐภาคีแจ้งข้อกล่าวหาของการละเมิดต่อนายเรือ และถ้าหากเป็นที่พอใจของทางการว่ามีหลักฐานเพียงพอว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของตน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะจัดการให้มีการดำเนินคดีตามกฎหมายของตนโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ใน Marpol 73/78 นั้นได้อธิบายถึงอำนาจที่รัฐชายฝั่งจะมอบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการตรวจเรือและดำเนินคดีซึ่งน่าจะปรับใช้ร่วมกันการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งได้ เพราะกฎเกณฑ์ที่ว่านี้ได้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982

ข. มาตรการการสอบสวนเรือต่างชาติ (Investigation of Foreign Vessels)

ในการใช้อำนาจของรัฐชายฝั่งเพื่อสอบสวนเรือต่างชาติที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐดังกล่าว มิให้รัฐดังกล่าวหน่วงเหนี่ยวเรือต่างชาติไว้นานกว่าที่จำเป็นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสอบสวนการละเมิดกฎหมาย

ถ้าในกรณีที่มีการสอบสวนแล้วปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐดังกล่าวที่ใช้บังคับอยู่เพื่อคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รัฐนั้นอาจดำเนิน

พิจารณาคดีตามกฎหมายของตนได้ แต่รัฐที่ทำการสอบสวนอาจจะต้องปล่อยตัวบุคคลและเรือต่างชาติทันทีหากมีการวางหลักทรัพย์ประกันหรือหลักทรัพย์ทางการเงินอื่นๆ ที่เหมาะสม

และในกรณีที่เรือต่างชาตินั้นไม่ได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้บังคับอยู่อันเกี่ยวกับความเหมาะสมในการเดินทะเล รัฐที่ทำการสอบสวนอาจปฏิเสธไม่ปล่อยเรือดังกล่าวหรืออาจกำหนดเงื่อนไขให้เรือลำดังกล่าวแล่นไปยังท่าเรือที่เหมาะสมได้ และให้รัฐที่ทำการสอบสวนแจ้งให้รัฐเจ้าของธงทราบทันที

ค. มาตรการการดำเนินคดี (Institute Proceedings) และ มาตรการการกักเรือ (Detention)

ถ้าเรือที่เดินทางอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือทะเลอาณาเขตของรัฐหนึ่งได้ทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับเพื่อคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งก็ย่อมดำเนินคดีและกักเรือตามกฎหมายของตนได้หากมีหลักฐานเพียงพอ

รัฐเจ้าของท่า

รัฐเจ้าของท่า คือ รัฐที่ให้อนุญาตให้เรือของตนหรือของเรือต่างชาติเข้ามาเทียบท่าหรือจุดพักนอกชายฝั่งซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของตน โดยส่วนใหญ่แล้วรัฐเจ้าของท่าในบางครั้งก็มีสิทธิในการที่จะเป็นรัฐชายฝั่งได้เช่นกัน ถ้าท่าเทียบเรือของตนนั้นอยู่ในเขตอำนาจที่รัฐชายฝั่งมีอยู่

การบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของท่าเรือในเรื่องมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือถือเป็นเรื่องที่เพิ่มเติมขึ้นมาในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เพราะแต่เดิมมีเพียงอำนาจที่รัฐเจ้าของธงที่มีอำนาจเหนือเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนและอำนาจของรัฐชายฝั่งจะบังคับใช้กฎหมายของตนเหนือดินแดนของรัฐนั้น สาเหตุที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เพิ่มเติมอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายให้กับรัฐเจ้าของท่านั้น เพราะในกฎหมายระหว่างประเทศไม่ได้ให้อำนาจรัฐภาคีในการบังคับใช้กฎหมายกับเรือต่างชาติที่กระทำความผิดในเขตอำนาจของตน แต่เรือลำนั้นอยู่นอกเขตอำนาจที่รัฐภาคีจะบังคับใช้กฎหมายได้⁴⁸ ด้วยข้อจำกัดเหล่านี้จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดให้รัฐเจ้าของท่าสามารถบังคับใช้กฎหมายได้ดังนี้

⁴⁸ Ted L. Modorman, Port State Enforcement, Journal of Maritime Law and Commerce, Vol. 28, 1997, p.310.

การบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการปล่อยทิ้งของเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ
 รัฐเจ้าของท่าจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากรัฐที่ได้รับความเสียหาย* หรือเว้นแต่ว่า
 การละเมิดนั้นได้ก่อหรือน่าจะก่อให้เกิดภาวะมลพิษในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐเจ้าของท่า ซึ่ง
 รัฐเจ้าของท่าจะสามารถดำเนินคดีได้เองในส่วนนี้เพราะเป็นผู้เสียหายจากการปล่อยทิ้งของเสีย
 โดยตรง รัฐเจ้าของท่าจะสามารถบังคับใช้กฎหมายได้เหมือนในกรณีของรัฐชายฝั่ง และให้รัฐ
 เจ้าของท่าดำเนินการตามคำร้องขอของอีกรัฐหนึ่งที่ทำให้ดำเนินการในการสืบสวนละเมิดเช่นว่านั้น
 ไม่ว่าจะการละเมิดนั้นได้เกิดขึ้นในที่ใด ดังนี้

ก. มาตรการการตรวจเรือ (Inspection)

เมื่อเรือเข้ามาจอด ณ ท่าจอดเรือหรือจุดพักนอกชายฝั่งของรัฐใดรัฐหนึ่ง รัฐเจ้าของท่ามี
 สิทธิที่จะตรวจสอบเรือลำนั้นเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดหลักเกณฑ์และมาตรฐาน
 ระหว่างประเทศที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในเรื่องของการปล่อยทิ้งจากเรือซึ่งในปัจจุบัน คือ Marpol 73/78
 ดังนั้น ถ้าหากมีการปล่อยทิ้งในน่านน้ำภายในทะเลอาณาเขตหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐใด
 รัฐที่ได้รับผลจากการละเมิดเกิดขึ้นนั้น อาจร้องขอให้รัฐเจ้าของท่าตรวจสอบเรือลำนั้นได้ ส่วนรัฐที่
 เรือซัดถงนั้นอาจร้องขอให้รัฐเจ้าของท่าตรวจสอบเรือที่ซัดถงของตนได้เช่นกัน โดยที่ไม่คำนึงถึงว่า
 จะมีปล่อยทิ้งซึ่งเป็นการละเมิดเกิดขึ้น ณ ที่ใดก็ตาม

การตรวจสอบเรือนั้นรัฐเจ้าของท่าจะต้องทำโดยไม่ชักช้า หรือทำให้เรือเสียเวลาโดยไม่
 จำเป็นและต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของการตรวจ คือ การตรวจจะทำได้เพียงการตรวจใบสำคัญ
 รับรอง บันทึกรายงานและเอกสารต่างๆ ที่จะต้องเก็บไว้กับเรือเป็นประจำเท่านั้น การตรวจสภาพ
 ของเรือจริงจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีการตรวจสอบเอกสารที่มีอยู่แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของ
 ท่าเห็นว่า สภาพความเป็นจริงของเรือหรือเครื่องมือต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในกำหนดไว้ใน

---

* ในกรณีนี้อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 218 วรรค 2 และวรรค 4 โดยกำหนด
 แนวทางไว้ว่าหากการละเมิดการปล่อยทิ้งเกิดในเขตอำนาจของรัฐอื่น โดยหลักกฎหมายระหว่าง
 ประเทศแล้ว รัฐเจ้าของท่าไม่มีอำนาจทำการสอบสวนหรือดำเนินคดีแต่ประการใด แต่ถ้ารัฐผู้ได้รับ
 ความเสียหายร้องขอ เช่น รัฐซึ่งได้รับความเสียหายหรือถูกคุกคามจากการละเมิดการปล่อยทิ้ง รัฐ
 เจ้าของท่าย่อมมีอำนาจดำเนินการสอบสวนหรือดำเนินคดีได้ โดยถือหลักว่าเมื่อได้รับการร้องขอก็
 อาจที่จะทำหรือไม่กระทำก็ได้ ถ้ามีการกระทำดังกล่าวก็ไม่ถือว่าเป็นการเข้าไปแทรกแซง
 กิจกรรมภายในของรัฐอื่นหรือกระทำโดยปราศจากอำนาจของรัฐนั้นเอง.

เอกสารหรือรายละเอียดของเอกสารนั้นไม่พอเพียงที่จะแสดงให้เห็นว่ามีกิจกรรมทำความผิดหรือไม่ หรือใบสำคัญรับรองและบันทึกต่างๆ นั้นไม่สมบูรณ์

ข. มาตรการการสอบสวนเรือต่างชาติ (Investigation of Foreign Vessels)

ในการใช้อำนาจของรัฐชายฝั่งเพื่อสอบสวนเรือต่างชาติที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐดังกล่าว มิให้รัฐดังกล่าวหน่วงเหนี่ยวเรือต่างชาติไว้นานกว่าที่จำเป็นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสอบสวนการละเมิดกฎหมาย

ถ้าในกรณีที่มีการสอบสวนแล้วปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐดังกล่าวที่ใช้บังคับอยู่เพื่อคุ้มครองและการรักษาสินแวดล้อมทางทะเล รัฐนั้นอาจดำเนินพิจารณาคดีตามกฎหมายของตนได้ แต่รัฐที่ทำการสอบสวนอาจจะต้องปล่อยตัวบุคคลและเรือต่างชาติทันทีหากมีการวางหลักทรัพย์ประกันหรือหลักทรัพย์ทางการเงินอื่นๆ ที่เหมาะสมและในกรณีที่เรือต่างชาตินั้นไม่ได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้บังคับอยู่อันเกี่ยวกับความเหมาะสมในการเดินทะเล รัฐที่ทำการสอบสวนอาจปฏิเสธไม่ปล่อยเรือดังกล่าวหรืออาจกำหนดเงื่อนไขให้เรือลำดังกล่าวแล่นไปยังท่าเรือที่เหมาะสมได้ และให้รัฐที่ทำการสอบสวนแจ้งให้รัฐเจ้าของธงทราบทันที

ในส่วนการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของท่าตามอนุสัญญาฉบับนี้ ได้ก่อให้เกิดสมดุลงของสิทธิและหน้าที่ของรัฐผู้ร้องขอกับรัฐเจ้าของท่าเรือ เพราะเมื่อมูลแห่งความผิดเกิดขึ้นภายในรัฐใด ก็ย่อมเป็นอำนาจของรัฐนั้นที่จะดำเนินการสืบสวนและดำเนินคดี เมื่อกฎหมายได้บัญญัติให้รัฐเจ้าของท่าสามารถดำเนินคดีและสืบสวนเรือที่กระทำผิดและเข้ามาภายในอำนาจรัฐของตน กฎหมายยังยอมรับถึงความมาก่อนของอำนาจรัฐของรัฐที่มูลแห่งความผิดได้เกิดขึ้นด้วย เหตุนี้เมื่อรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการละเมิดได้เริ่มดำเนินคดี รัฐเจ้าของท่าเรือที่ดำเนินคดีก็จะต้องระงับการกระทำเช่นนั้น หลักฐานและบันทึกพร้อมทั้งสัญญาประกันหรือหลักทรัพย์ทางการเงินอื่นที่ได้วางไว้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของท่าเรือให้ส่งไปยังรัฐที่ได้รับความเสียหาย เมื่อส่งไปแล้วให้ถือว่าการดำเนินคดีในรัฐเจ้าของท่าเป็นอันยุติตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 218 (4)

แต่อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของท่าเรือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาวะมลพิษซึ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือยังคงมีข้อจำกัดในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 228 ดังนี้

กระบวนการพิจารณาของรัฐชายฝั่งหรือของรัฐเจ้าของท่า เพื่อกำหนดโทษเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย หรือข้อบังคับของรัฐตน หรือกฎเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้บังคับอยู่เกี่ยวกับการป้องกัน การลดและการควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ ที่กระทำโดยเรือต่างชาตินอกทะเลอาณาเขตของรัฐที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาจะต้องระงับลง เมื่อได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาในข้อหาเดียวกันของรัฐเจ้าของธงของเรือต่างชาตินั้นภายใน 6 เดือน นับจากวันที่ได้กระบวนการพิจารณาครั้งแรก เว้นแต่กระบวนการพิจารณานั้นเกี่ยวพันกับคดีที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อรัฐชายฝั่งหรือรัฐเจ้าของท่า นั้น รัฐเจ้าของธงของเรือลำนั้นได้ละเลยซ้ำแล้วซ้ำเล่าซึ่งพันธกรณีของตนที่จะบังคับใช้กฎหมายต่อเรือที่ชักธงของตน หรือจดทะเบียนของตนให้มีประสิทธิภาพและให้รัฐเจ้าของธงจะต้องจัดหาเพิ่มจำนวนคดีที่ครบชุดและบันทึกกระบวนการพิจารณาภายในเวลาอันสมควรให้แก่รัฐที่ดำเนินกระบวนการก่อนหน้านั้น

เมื่อการฟ้องคดีโดยรัฐเจ้าของธงได้สิ้นสุดลง การดำเนินคดีที่ถูกระงับไว้ชั่วคราวให้ถืออันเป็นยุติ อย่างไรก็ตามรัฐเจ้าของธงของเรือที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของตน ย่อมมีสิทธิเสมอที่จะใช้มาตรการใดๆ รวมทั้งกระบวนการพิจารณาเพื่อกำหนดโทษตามกฎหมายและข้อบังคับของตน โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะมีการดำเนินกระบวนการก่อนหน้านั้นโดยรัฐอื่นหรือไม่ก็ตาม

จะเห็นว่าในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือนี้ อนุสัญญาฉบับนี้จะให้ความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายกับรัฐเจ้าของธงก่อนเป็นลำดับแรก

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้คือ บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายของรัฐต่างๆ ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล แต่จากการศึกษาเพิ่มเติมผู้เขียนพบว่าในตอนต้นที่ 7 ของภาค 12 ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้น อนุสัญญาฉบับนี้ได้บัญญัติในส่วนของมาตรการป้องกันไว้ ซึ่งผู้เขียนศึกษาแล้วเห็นว่า

มาตรการป้องกัน (Safeguard) นี้เป็นมาตรการเพื่อป้องกันการใช้อำนาจของรัฐต่างๆ ไปในทางที่ผิดและให้รัฐที่ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายมิให้ใช้สิทธิเกินสมควรต่อบุคคลหรือเรือต่างชาติ ซึ่งก่อนที่รัฐจะบังคับใช้กฎหมายต่อเรือต่างชาติ มาตรการป้องกันเป็นสิ่งที่จำเป็นที่

เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับรู้อำนาจและปฏิบัติตาม⁴⁹ ซึ่งถือเป็นพันธกรณีเชิงบังคับ (Mandatory) ที่รัฐชายฝั่งจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐต่อบุคคลหรือเรือต่างชาติ รัฐที่จะบังคับใช้กฎหมายนั้น ผู้เขียนเห็นว่า จะมีเพียงรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่าและรัฐใดๆ ที่มีอำนาจจะบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลหรือเรือต่างชาติได้โดยตรง เพราะรัฐเจ้าของท่าจะมีเขตอำนาจเหนือเรือที่มีสิทธิชักธงของตน หรือจดทะเบียนกับตนเท่านั้นจึงไม่มีสิทธิในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายต่อเรือต่างชาติได้

ในมาตรการปกป้องนี้ จึงเกี่ยวข้องกับรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่าและรัฐใดๆ ที่มีอำนาจที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลหรือเรือต่างชาติได้เป็นหลัก โดยอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้กำหนดมาตรการปกป้องในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลไว้ ดังนี้

- อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 224 ได้เพิ่มรายละเอียดของรัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยกำหนดให้รัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายต่อเรือต่างชาตินั้น ซึ่งได้แก่รัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่าและรัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย เมื่อจะได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของรัฐในเรื่องการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้น รัฐเหล่านั้นให้บังคับใช้กฎหมายโดยจะใช้ได้แต่เฉพาะเพียงเจ้าหน้าที่ หรือเรือรบ หรืออากาศยานทหาร หรือเรือหรืออากาศยานอื่นๆ ที่ติดเครื่องหมายเด่นชัดและระบุไว้ว่าจะอยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการและได้รับมอบอำนาจเพื่อการนั้น

- การไม่เลือกปฏิบัติต่อเรือต่างชาติ

ในการใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่าและรัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 227 ได้กำหนดให้ในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น จะต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติไม่ว่าในรูปแบบใดในการใช้อำนาจของตน

⁴⁹ Myron H.Nordquist, United Nations Convention on the Law of the Sea a Commentary, (London, Martinus Nijhoff Publishers), p.321.

- การแจ้งให้รัฐเจ้าของธงและรัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทราบ

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 231 กำหนดให้ในกรณีที่รัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่าและรัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสียที่ทำการสอบสวนหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อเรือต่างชาติ รัฐเช่นว่านั้นต้องส่งรายงานอย่างเป็นทางการที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการเช่นว่านั้นให้แก่รัฐเจ้าของธงด้วย

- ความผิดของรัฐเกิดจากมาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย

รัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่าและรัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย จะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายหรือความสูญหายอันเนื่องมาจากมาตรการที่บังคับใช้กฎหมายของตนตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 232 เมื่อมีมาตรการเช่นว่านั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเกินเลยกว่ามาตรการที่จำเป็นอันสมควร เมื่อพิจารณาถึงข้อมูลต่างๆ ที่รัฐนั้นมีอยู่ ในกรณีเช่นว่านี้ให้รัฐดังกล่าวจะต้องจัดให้มีการเรียกร้องในศาลของตนที่เกี่ยวกับความเสียหายหรือสูญเสียนั้น

มาตรการป้องกันทั้งหมดนี้ เป็นมาตรการเพื่อป้องกันการใช้อำนาจของรัฐต่างๆ ไปในทางที่ผิดและให้รัฐที่ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายมิให้ใช้สิทธิเกินสมควรต่อบุคคลหรือเรือต่างชาติ ดังนั้นจึงเป็นที่รับรู้ว่าการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องของการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของท่าและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดจะต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดและจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในมาตรการปกป้องเหล่านี้ด้วย

2.3.5 บทลงโทษในส่วนที่มีบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจนภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

บทลงโทษ (Sanction) เป็นการลงโทษต่อผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐ เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การลงโทษมีได้หลายรูปแบบ การลงโทษทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ รวมถึงการปรับเป็นต้น แต่บทลงโทษที่จะถูกกำหนดขึ้นมาได้นั้นมาแล้วแต่เป็นอำนาจของรัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายที่จะกำหนดมาตรการลงโทษว่าจะลงโทษอย่างไรสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐนั้น โดยรัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายต้องคำนึงอยู่เสมอว่าการลงโทษจะต้องได้สัดส่วนกับความผิดที่ได้กระทำลงไปมิใช่ใช้มาตรการลงโทษตามอำเภอใจ

แต่เนื่องจากอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของ บทลงโทษในเรื่องทั้ง 4 เรื่อง คือ เรื่องทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต เรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการ แสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ เรื่องการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและ สิ่งก่อสร้างต่างๆ และเรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลไว้อย่างชัดเจนว่าจะให้รัฐกำหนด บทลงโทษอย่างไรต่อผู้ที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของตน ดังนั้น บทลงโทษจึง เป็นอำนาจของรัฐที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่จะกำหนดบทลงโทษขึ้นเองได้ ใน 4 เรื่องทั้งหมดนี้ จากกรณีที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาแล้ว ผู้เขียนพบว่ารัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายนั้นมี ด้วยกัน 2 รัฐ คือ รัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของธง ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับบทลงโทษของรัฐทั้ง 2 รัฐดังนี้

สำหรับบทลงโทษในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นสำหรับรัฐชายฝั่งนั้น การกำหนดบทลงโทษ ของรัฐชายฝั่งในส่วนของความผิดที่เกี่ยวกับสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจที่เกี่ยวกับรัฐชายฝั่งในเขต เศรษฐกิจจำเพาะนั้น ความผิดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นความผิดที่ไม่ถือว่ารุนแรงมาก ส่วน ใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจตามความมุ่งประสงค์ในการจัดตั้งเขตนี้ ผู้เขียนเห็นว่า บทลงโทษที่เหมาะสมน่าจะเป็นการยึดทรัพย์สิน การริบทรัพย์สินและการปรับ การจำคุกหรือการลงโทษ ทางร่างกายนั้น ดูจะไม่เหมาะสมสำหรับบทลงโทษต่อผู้ที่กระทำผิดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่ เนื่องจากอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กำหนดมาตรการในการลงโทษไว้อย่างชัดเจน จึงเป็นสิทธิของรัฐ ชายฝั่งที่จะกำหนดมาตรการในการลงโทษในส่วนที่ตนมีสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจในเขต เศรษฐกิจจำเพาะได้

และสำหรับบทลงโทษในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นสำหรับรัฐเจ้าของธงนั้น การกำหนด บทลงโทษของรัฐเจ้าของธง ในกรณีที่รัฐเจ้าของธงทราบว่าเรือที่ชักธงของตนได้ฝ่าฝืนหรือละเมิด กฎหมายของรัฐชายฝั่ง หรือกฎหมายของตนนั้น มาตรการที่สำคัญที่จะทำให้การบังคับใช้ กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐเจ้าของธงใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การระงับการให้เอกสารที่ แสดงสิทธิในการชักธงเป็นการชั่วคราวหรือการเพิกถอนการให้เอกสารที่แสดงสิทธิในการชักธงของ เรือลำนั้น

เอกสารที่แสดงสิทธิการชักธง ถือว่าเป็นเอกสารประจำเรือที่สำคัญ เพราะเมื่อเวลาเดินเรือ ออกไปในทะเล เมื่อมีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ชายฝั่ง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นขอขึ้นเรือเพื่อตรวจเอกสาร เอกสารต่างๆ เหล่านี้ก็คือเอกสาร ประจำเรือนั่นเอง เอกสารที่แสดงสิทธิในการชักธงของเรือ เป็นเอกสารที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ได้ทราบว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่เห็น มีสัญญาติอะไรที่ใช้ในการเดินเรือ ผลดีของการระงับและการเพิกถอนเอกสารสิทธิในการชักธง ก็เพื่อที่ประกันให้เรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนไม่ไปดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐอื่น

การลงโทษของรัฐเจ้าของธงโดยการระงับและการเพิกถอนใบอนุญาตในการเดินเรือลำนั้น เพื่อไม่ให้เรือลำนั้นได้สิทธิในการชักธงของรัฐตน แต่ถ้ารัฐเจ้าของธงเห็นว่าการลงโทษจะไม่เพียงพอต่อผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐตน เนื่องจากที่รัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจเหนือเรือของตนอยู่แล้ว รัฐเจ้าของธงอาจจะให้มีการลงโทษโดยการจำคุกหรือการปรับได้ แต่จะต้องพิจารณาความผิดกับการลงโทษให้เหมาะสมกันด้วย

2.3.6 บทลงโทษในส่วนที่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

ในบทบัญญัติเรื่องการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นได้บัญญัติถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษอย่างชัดเจนไว้อยู่ 2 เรื่อง คือ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต ในข้อ 73 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ในข้อ 230 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ซึ่งผู้เขียนจะแยกบทลงโทษในส่วนนี้เป็น 2 ส่วน คือ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.6.1 บทลงโทษในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต

สำหรับบทลงโทษของรัฐชายฝั่ง อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้การออกกฎหมายของรัฐชายฝั่งจะต้องมีข้อจำกัดบางประการก็เพื่อมิให้รัฐชายฝั่งใช้เขตอำนาจของตนมากเกินไป จนทำเรือประมงต่างชาติไม่สามารถใช้เสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ เพราะในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น รัฐชายฝั่งมีเพียงสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจเท่านั้นไม่ได้มีอำนาจอธิปไตยเหมือนในทะเลอาณาเขตของตน อนุสัญญาฉบับนี้จึงได้กำหนดขอบเขตของมาตรการในการลงโทษสำหรับการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการประมงของรัฐชายฝั่ง เพื่อมิให้รัฐชายฝั่งใช้อำนาจของตนในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการประมงของตนอันเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการเดินเรือของเรือประมงต่างชาติซึ่งถือเป็นพันธกรณีเชิงบังคับ (Mandatory) ที่รัฐชายฝั่งจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ดังนี้

ก. ห้ามมิให้รัฐชายฝั่งริบเรือประมงต่างชาติที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติข้อ 73 วรรค 2 แห่งอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้เรือที่ถูกจับกุมและลูกเรือจะได้รับการปล่อยโดยทันที เมื่อมีการวางเงินประกันหรือหลักประกันอื่นๆ ที่สมเหตุสมผล จากบทบัญญัติจะเห็นได้ว่ามีเหตุผลหลายๆ ประการที่รัฐชายฝั่งจะริบเรือประมงต่างชาติที่กระทำความผิดกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการประมงของรัฐชายฝั่งนั้น จะถูกริบเรือไม่ได้ คือ

1. เรือและลูกเรือที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับการปล่อยในทันทีที่มีการวางเงินประกันหรือหลักประกันอันตามสมควร รัฐชายฝั่งจึงไม่น่าจะมีอำนาจที่จะริบเรือประมงต่างชาติที่ถูกจับกุมไว้
2. โดยปกติการวางเงินประกันหรือหลักประกันอื่นๆ เป็นการวางไว้เพื่อประกันคนและจะให้มีการยึดเรือไว้เพื่อแทนค่าปรับลูกเรือเท่านั้น ดังนั้นเมื่อมีการวางหลักประกันแล้วก็ไม่น่าที่จะมีเหตุผลอื่นใดที่ทำให้รัฐชายฝั่งทำการริบเรือได้อีก
3. บทบัญญัติในวรรค 4 ของข้อ 73 บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการจับกุมหรือกักเรือต่างชาติ...” อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้ใช้ถ้อยคำที่หนักไปกว่านั้น คือ ไม่ได้ให้ใช้คำว่า “ริบ” แต่อย่างไรก็ตาม อำนาจของรัฐชายฝั่งในส่วนนี้จึงน่าจะอยู่ที่การกักเรือมากกว่า
4. เจตนารมณ์ตามบทบัญญัตินี้ที่ห้ามมิให้มีการริบเรือ เนื่องจากในการประชุมยกร่างบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีข้อเสนอแนะว่า เรือนั้นโดยปกติมีมูลค่าและค่าใช้จ่ายสูงมากในการปฏิบัติการ หากมีการอนุญาตให้ริบเรือแล้วอาจก่อให้เกิดความเสียหายเกินไปกว่าความเป็นจริงได้

เนื่องจากขณะนี้ในทางปฏิบัติของแต่ละรัฐส่วนใหญ่ ยังไม่มีข้อบ่งชี้อย่างแน่ชัดว่าความเห็นใดที่สอดคล้องกับบัญญัติอื่นๆ ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในทางปฏิบัติจึงดูเหมือนว่าจะเปิดโอกาสให้รัฐชายฝั่งเป็นผู้ตีความเอง มีเพียงแต่ข้อจำกัดที่รัฐชายฝั่งจำต้องปฏิบัติตาม

ข. ห้ามมิให้รัฐชายฝั่งลงโทษทางร่างกายต่อลูกเรือประมงต่างชาติ

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 73 วรรค 3 บัญญัติว่า “บทกำหนดโทษของรัฐชายฝั่งสำหรับการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จะต้องไม่รวมถึงโทษจำคุก ถ้าไม่ได้มีการตกลงกันระหว่างรัฐที่เกี่ยวข้องไว้เป็นอย่างอื่น หรือการลงโทษร่างกายในรูปอื่นใด” ซึ่งหมายความว่า บุคคลใดก็ตามที่ถูกฟ้องว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการประมงของรัฐชายฝั่งอาจต้องถูกลงโทษ หากพบว่ามีความผิดโดยการพิจารณาของศาลในรัฐนั้น แต่รัฐชายฝั่งจะต้องมีการจำกัดรูปแบบการลงโทษในกระบวนการพิจารณาของศาลภายในของรัฐนั้นต่อเรือและลูกเรือที่ถูกจับกุม กล่าวคือรัฐชายฝั่งจะมีข้อผูกมัดให้ต้องกำหนดบทลงโทษเฉพาะทางการเงินเท่านั้น เมื่ออนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 73 วรรค 3 ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายให้มีการลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิดกฎหมายประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งถึงขั้นทรมานหรือเอาชีวิต แต่จุดมุ่งหมายของการลงโทษอยู่ที่การลงโทษทางการเงินมากกว่า ซึ่งสังเกตได้จากข้อ 73 วรรค 4 ที่ว่าในกรณีที่มีการจับกุมหรือกักเรือของรัฐต่างชาติ รัฐชายฝั่งนั้นจะต้องทำการแจ้งโดยพลันต่อรัฐเจ้าของธงเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับมาตรการที่ได้ดำเนินไป ซึ่งจะรวมถึงค่าปรับที่ตนได้เรียกร้องสำหรับการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนเองไว้

การที่บทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐชายฝั่งแจ้งต่อรัฐเจ้าของธงเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับมาตรการที่ได้ดำเนินไปโดยพลัน แสดงให้เห็นโดยนัยแล้วว่าเพื่อให้มีการรายงานความผิดที่คนชาติของรัฐนั้นได้กระทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของตนและในขณะนั้นตนได้กระทำการที่สมควรแก่เหตุอะไรไปแล้วบ้าง ในทางปฏิบัติพบว่าไม่เพียงแต่มีการจับกุมเรือประมงและลูกเรือประมงเท่านั้นแต่ยังมีการทำร้ายลูกเรือจนถึงตาย⁵⁰

ค. ห้ามมิให้รัฐชายฝั่งลงโทษจำคุกลูกเรือประมงต่างชาติ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ข้อ 73 วรรค 3 บัญญัติไว้ชัดเจนว่าเมื่อมีการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง บทลงโทษของรัฐนั้นไม่ให้นำรวมถึงโทษที่เป็นการจำคุก ดังนั้นบทบัญญัติกฎหมายภายในของรัฐใดที่บัญญัติให้รวมถึงโทษจำคุกด้วยจึงถือว่าเป็นการขัดกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982

⁵⁰ Terrin Child, Enforcement of 200 miles Exclusive Economic Zone Claim over Living Marine Resource in Southeast Asia in Law of the sea: State Practice in zones of special jurisdiction.

แม้อนุสัญญาฉบับนี้จะให้มีการยกเว้นโทษจำคุกอย่างชัดเจนในบทลงโทษต่างๆ ที่รัฐชายฝั่งกำหนดไว้สำหรับการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะก็ตาม แต่ก็ยังมีหลายประเทศ เช่น ประเทศพม่า ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศอินเดีย เป็นต้น ที่ได้บัญญัติโทษปรับและโทษจำคุกไว้ในกฎหมายภายในของตนอยู่

โดยประเทศพม่าได้กำหนดโทษจำคุกสำหรับคนต่างชาติ หากคนต่างชาติทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศพม่าโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ลงโทษผู้ควบคุมเรือโดยให้มีการจำคุก 5-10 ปี และปรับ 200,000 บาทถึง 500,000 จ๊าด หากไม่เสียค่าปรับให้เปลี่ยนโทษจำคุกแทน ส่วนประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศอินเดีย ถึงแม้ว่าจะมีเพียงโทษปรับสำหรับการลักลอบทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น เช่น ประเทศมาเลเซียกำหนดบทลงโทษในกฎหมายประมงให้ลงโทษปรับเจ้าของเรือหรือใต้เรือไม่เกิน 1,000,000 ริงกิตและปรับลูกเรือไม่เกิน 100,000 ริงกิต ประเทศอินโดนีเซียกำหนดบทลงโทษในกฎหมายว่าด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะให้ลงโทษปรับไม่เกิน 225,000,000 รูเปีย ประเทศอินเดียกำหนดบทลงโทษในกฎหมายว่าด้วยเขตทางทะเล ให้ลงโทษปรับไม่เกิน 10,000 รูปี ก็ตาม แต่เนื่องจากค่าปรับมีอัตราสูงมาก ทำให้ประเทศเหล่านี้สามารถอ้างการกักขังเป็นการแทนค่าปรับได้⁵¹

ในส่วนบทกำหนดโทษของรัฐชายฝั่งสำหรับการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับในเรื่องการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดว่า การลงโทษจะต้องไม่รวมถึงโทษจำคุกที่ไม่ได้มีการตกลงระหว่างรัฐที่เกี่ยวข้องไว้เป็นอย่างอื่นหรือการลงโทษทางร่างกายในรูปอื่นได้ เมื่อพิจารณาจากอนุสัญญาฉบับนี้ จะเห็นว่าไม่ต้องการที่จะให้รัฐชายฝั่งลงโทษทางร่างกายรวมถึงโทษจำคุกกับผู้กระทำความผิดและกำหนดให้รัฐชายฝั่งปล่อยเรือที่ถูกจับกุมและลูกเรือโดยทันทีที่ได้มีการวางประกันตามสมควรหรือให้หลักประกันอื่นใด อนุสัญญาฉบับนี้จะมุ่งกำหนดโทษที่ผู้กระทำความผิดควรได้รับเป็นการวางหลักประกันหรือให้หลักประกันอื่นใดแทนการลงโทษการจำคุกและการลงโทษทางร่างกาย แต่เนื่องจากอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กำหนดว่าการวางประกันหรือหลักประกันอื่นใดนั้นหมายถึงอย่างไรและไม่มีมาตรฐาน

---

⁵¹ ศูนย์การศึกษาต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการกฎหมายทะเลแห่งเอเชียอาคเนย์, เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง กฎหมายทะเลฉบับใหม่กับอนาคตเศรษฐกิจไทย, 24 มกราคม 2538 ณ ห้องประชุมใหญ่ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 66, 86.

ระหว่างประเทศในเรื่องการกำหนดค่าปรับ จึงเป็นอำนาจที่รัฐชายฝั่งแต่ละรัฐสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้เอง ซึ่งอาจทำให้มีกรณีที่รัฐชายฝั่งดำเนินการเรียกค่าปรับในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมกับผู้กระทำความผิด เช่น มีการเรียกค่าปรับในอัตราที่สูงเกินสมควรเมื่อเทียบกับมูลค่าของเรือหรือความผิดของผู้กระทำความผิด การกระทำเช่นว่านั้นถือว่ารรัฐชายฝั่งได้ใช้สิทธิที่ตนมีโดยมิชอบซึ่งเป็นการละเมิดพันธกรณีตามข้อ 300 ของอนุสัญญาฉบับนี้โดยบัญญัติว่า

“ให้รัฐภาคีปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่ตามอนุสัญญาฉบับนี้ด้วยความสุจริตและให้ใช้สิทธิเขตอำนาจ เสรีภาพที่ได้รับการรับรองในอนุสัญญาฉบับนี้ในลักษณะซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดการใช้สิทธิในทางที่ผิด”

ในส่วนนี้อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รัฐชายฝั่งควรที่จะกำหนดบทลงโทษต่อผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายต่อกิจกรรมในส่วนนี้ คือ ห้ามมิให้รัฐชายฝั่งมีบทลงโทษทางร่างกายหรือบทลงโทษจำคุกต่อลูกเรือประมงต่างชาติ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าโทษที่เหมาะสมกับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตจึงควรจำกัดอยู่เฉพาะเพียงโทษปรับเท่านั้นและให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งแจ้งให้รัฐเจ้าของธงทราบด้วยเกี่ยวกับการลงโทษที่ได้กระทำไป

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ล้วนแล้วแต่เป็นข้อจำกัดสำหรับบทลงโทษที่รัฐชายฝั่งจะต้องคำนึงถึงในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรที่มีชีวิต

และสำหรับบทลงโทษของรัฐเจ้าของธง ถึงแม้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้จะไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนก็ตาม แต่รัฐเจ้าของธงก็ยังคงมีเขตอำนาจเหนือเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นรัฐเจ้าของธงจะกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในของตนอย่างไรก็ได้ แต่จากการศึกษาของผู้เขียน ผู้เขียนเห็นว่า ในความตกลงสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลฉบับวันที่ 10 ธันวาคม 2525 เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการประชากรสัตว์น้ำชนิดที่ข้ามเขตและอพยพย้ายถิ่นไกล ข้อ 19 ได้กำหนดบทลงโทษของรัฐเจ้าของธงไว้ดังนี้ “มาตรการในการลงโทษของรัฐเจ้าของธง จะต้องมีความรุนแรงอย่างเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างได้ผลและเป็นการยับยั้งการฝ่าฝืนไม่ว่า ณ ที่ใด โดยจะต้องรับเอาประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้ละเมิดได้รับอันเนื่องมาจากการกระทำผิดนั้นและให้รวมถึงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนายเรือและลูกเรือประมง อาทิเช่น การอนุญาต การปฏิเสธ การเพิกถอนหรือการระงับใบอนุญาตสำหรับนายเรือหรือลูกเรือของเรือลำดังกล่าวด้วย”

ในส่วนของรัฐเจ้าของธงนั้น บทลงโทษที่รัฐเจ้าของธงพึงจะดำเนินการได้อาจนำมาตรการที่ได้ปรากฏในอนุสัญญาฉบับข้างต้นนำมาปรับใช้ได้ เพื่อป้องกันเรือที่จดทะเบียนเรือกับตนไม่ไปฝ่าฝืนการละเมิดกฎหมายของรัฐอื่น

ในกรณีที่เรือประมงที่ใช้สิทธิชั่งธงของรัฐเจ้าของธงได้กระทำความผิดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประมง รัฐเจ้าของธงควรใช้มาตรการลงโทษเพื่อเพิกถอนใบอนุญาตทำการประมง หรือให้ระงับการใช้ใบอนุญาตเป็นการชั่วคราว หรืออาจรวมถึงบทกำหนดโทษที่ให้มีโทษจำคุกและโทษปรับได้ซึ่งการลงโทษอย่างเข้มงวดนี้ จะทำให้ชาวประมงหัวนเกรงไม่กล้าทำการประมงที่ไม่ถูกต้องอีกต่อไป⁵²

2.3.6.2 บทลงโทษในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

สำหรับบทลงโทษอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 230 ได้บัญญัติถึงบทกำหนดโทษสำหรับรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่าหรือรัฐอื่นใด ที่จะต้องดำเนินการลงโทษสำหรับการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐที่ใช้บังคับอยู่เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่ได้กระทำในเรือต่างชาติภายนอกทะเลอาณาเขต ไว้ในมาตรการป้องกัน (Safeguard) ว่า ให้บทกำหนดมีเฉพาะโทษที่เป็นตัวเงินเท่านั้นที่อาจกำหนดขึ้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐที่ใช้บังคับอยู่เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่กระทำในเรือต่างชาติภายนอกทะเลอาณาเขต

คำว่า ภายนอกทะเลอาณาเขตนี้ให้หมายความรวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะไว้ด้วยและรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของท่าหรือรัฐอื่นใดนั้น จะต้องเคารพสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

และในส่วนบทลงโทษของรัฐเจ้าของธงนั้น อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 210 (7) กำหนดบทลงโทษให้รัฐเจ้าของธงลงโทษเรือที่ชั่งธงของตนหรือจดทะเบียนกับตนที่กระทำการละเมิดตามกฎหมายภายในของตนให้มีบทลงโทษที่รุนแรงเพียงพอที่จะทำให้เรือนั้นไม่กล้าที่จะฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย ข้อบังคับและมาตรฐานระหว่างประเทศ ตลอดจนกฎหมายและข้อบังคับที่รัฐเจ้าของธงได้กำหนดไว้ไม่ว่าจะมีการละเมิดที่ใดๆ ก็ตาม ในเรื่องของการคุ้มครองและรักษา

⁵² การขจัดประมงเถื่อน ยุติการประมงที่ผิดกฎหมาย ไม่รายงานและไร้การควบคุม, (กรุงเทพมหานคร,2545), หน้า 12.

สิ่งแวดลอมทางทะเล ซึ่งรัฐอาจจะกำหนดบทลงโทษไว้ในกฎหมายภายในของตนอย่างไรก็ได้ เนื่องจากรัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจเหนือเรือของตนอยู่แล้ว

มาตรการในการลงโทษทั้งหมดที่กล่าวมานี้ล้วนแล้วแต่เป็นมาตรการที่รัฐสามารถใช้ได้ เพื่อปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนได้

ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าสิทธิและหน้าที่ของรัฐที่เป็นภาคีตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้น อนุสัญญานี้ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของรัฐไว้โดยชัดเจนอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าในส่วนบทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมาย อนุสัญญานี้ในบางเรื่องได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ในบางเรื่องของอนุสัญญานี้ก็ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายไว้ก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายของรัฐก็ไม่ได้เสียไป เพราะผู้เขียนเห็นว่าในส่วนที่อนุสัญญานี้ได้กำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนในเรื่องใด ก็ให้ดำเนินการตามที่อนุสัญญานี้กำหนดและในส่วนใดที่ไม่ชัดเจนก็ให้อำนาจกับรัฐที่เป็นภาคีในการกำหนดกรอบของการบังคับกฎหมายของตนได้ โดยให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ที่อนุสัญญานี้รับรองไว้กับรัฐที่เป็นภาคี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

สถานะของกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่อาจเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

ในท่าทีของประเทศไทยกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น ปรากฏว่าในขณะที่ได้มีการประชุม
ยกร่างกฎหมายทะเล ครั้งที่ 3 ในเดือนเมษายน ค.ศ.1982 ประเทศไทยได้ดำเนินการส่งนักวิชาการ
และผู้ทรงคุณวุฒิเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมครั้งนี้ด้วย และประเทศไทยก็ได้ดำเนินการงดออก
เสียงในการรับรองอนุสัญญาฉบับนี้ด้วย แม้ว่าบรรดาประเทศสมาชิกจะลงคะแนนในการรับรอง
อนุสัญญากฎหมายฉบับนี้อย่างล้นหลามก็ตาม สาเหตุที่ประเทศไทยดำเนินการงดออกเสียงก็
เนื่องมาจากประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและมีความสามารถในการทำการประมงสูง
ที่สุดในบรรดาประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีแหล่งประมงที่สำคัญนอกจากจะอยู่ภายใน
บริเวณทะเลอาณาเขตของประเทศไทยแล้ว ยังครอบคลุมถึงบริเวณทะเลหลวงในภูมิภาคแถบนี้อีก
ด้วย ดังนั้นในเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่ปรากฏในอนุสัญญาฉบับนี้ จึงสวนทางกับผลประโยชน์
ของประเทศไทย ด้วยเหตุที่หากมีเขตเศรษฐกิจจำเพาะแล้ว ชาวประมงของประเทศไทยจะสูญเสีย
ทะเลที่เคยเป็นทะเลหลวงและการทำประมงในทะเลหลวงโดยเสรีเป็นจำนวนมาก¹

สำหรับประเทศไทย เขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงถือเป็นเรื่องที่เกิดผลเสียหลายอย่าง
ร้ายแรงต่อประเทศไทยโดยเฉพาะเรื่องการทำประมง อย่างไรก็ตามแม้ว่าประเทศไทยจะไม่เห็นชอบ
ด้วยกับหลักเกณฑ์ในเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ซึ่งประเทศไทยพยายามที่จะให้นานาชาติยอมรับ
ว่าประเทศไทยอยู่ในสถานะประเทศที่เสียเปรียบทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากเป็นประเทศที่ถูกปิดล้อม
จากเขตทางทะเลของรัฐอื่นๆ และสูญเสียประโยชน์เดิมที่ตนได้รับ แต่ก็ประสบความสำเร็จและ
ประเทศมหาอำนาจทางทะเลที่ได้รับผลกระทบในลักษณะเดียวกันกับประเทศไทยต่างก็พากันเลิก
ต่อต้านและยอมรับแนวโน้มใหม่ดังกล่าว โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศ
สหรัฐอเมริกา เป็นต้น ในที่สุดประเทศไทยก็จำต้องยอมรับแนวคิดในเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
โดยประเทศไทยได้มีการประกาศพระบรมราชโองการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศ

---

¹ นพพร โพธิ์รังสิยากร, ดุลพินิจ เล่มที่ 5, ปีที่ 35, ฉบับ กันยายน-ตุลาคม พ.ศ.2531,
หน้า 122.

ไทย ซึ่งอยู่ถัดออกไปและติดกับทะเลอาณาเขตเป็นระยะ 200 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้สำหรับวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2524²

การที่ประเทศไทยประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะก็เพื่อรักษาสิทธิและอำนาจต่างๆ ตามกฎหมายระหว่างประเทศที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ หากกล่าวอีกนัยหนึ่งก็เพื่อรักษาคุณภาพของประเทศไทยไว้ เนื่องด้วยประเทศเพื่อนบ้านเกือบทุกประเทศได้มีการประกาศเขตดังกล่าวไปแล้ว³

แม้ว่าประเทศไทยจะได้รับการลงนามต่ออนุสัญญาฉบับนี้แล้วก็ตาม แต่ ณ ปัจจุบันนี้ประเทศไทยก็ยังไม่ได้มีการให้สัตยาบันแต่อย่างใด โดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องของกฎหมายสนธิสัญญานั้น สนธิสัญญาย่อมจะไม่ก่อภาระหน้าที่และสิทธิต่อรัฐที่สามที่ไม่ได้มีเจตนารมณ์ยินยอมเข้าร่วมในสนธิสัญญาตามหลักภาษิตละตินที่ว่า “PACTA TERTIIS NEC NOCENT NEC PORSUNT” รัฐย่อมไม่สามารถบังคับรัฐด้วยตนเองได้ หากรัฐไม่ยินยอมที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หลักเช่นนี้มีรากฐานมาจากความคิดเรื่องความเสมอภาคและอำนาจอธิปไตยของรัฐ หากรัฐประสงค์จะเข้าผูกพันต่อข้อตกลงหรือสนธิสัญญาใด รัฐก็ย่อมให้สัตยาบันหรืออาจจะภาคยานุวัติเข้ามาภายหลังจากที่สนธิสัญญามีผลใช้บังคับแล้วก็ได้ แต่ถ้ารัฐเพียงลงนามในข้อตกลงใด รัฐก็มีพันธกรณีที่จะไม่ปฏิบัติการใดอันเป็นการทำลายหรือปฏิบัติอันเป็นปรปักษ์ต่อสนธิสัญญาหรือข้อตกลงนั้น เหตุผลของหลักการเช่นนี้ก็คือ หากรัฐลงนามในข้อตกลงใดก็แสดงว่ารัฐเห็นชอบในเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อตกลงนั้น รัฐก็ควรจะยึดถือหลักสุจริต (Good Faith) หากรัฐทำการใดในการที่จะเป็นปรปักษ์หรือทำลายวัตถุประสงค์ของข้อตกลงนั้นก็เท่ากับว่ารัฐนั้นไม่สุจริต ด้วยเหตุนี้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญาจึงได้บัญญัติคำรับรองหลักการนี้เอาไว้ในข้อ 18 โดยถือว่าการลงนามในข้อตกลงใดแล้วจะกระทำการเป็นปรปักษ์หรือทำลายวัตถุประสงค์ของข้อตกลงนั้นๆ ไม่ได้ จากหลักเกณฑ์เช่นนี้ส่งผลให้ประเทศไทยจะต้องไม่กระทำการอันเป็นปรปักษ์หรือทำลายวัตถุประสงค์ของข้อตกลงตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ด้วยเช่นกัน

² ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 98 ตอนที่ 30, 25 กุมภาพันธ์ 2524.

³ ทุมพร ปัจจุบันนท์, กฎหมายทะเลเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะ กฎหมายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย: ผลกระทบต่อประเทศไทย, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 18 เล่ม 4, หน้า 23.

ตามที่คุณเขียนได้อธิบายหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามหัวข้อ 2.3 นั้น ผู้เขียนพบว่าอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้วางกรอบในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายไว้ในบางเรื่อง มีทั้งกลุ่มของกฎหมายที่มีผลเป็นเชิงบังคับ (Mandatory) ที่รัฐที่เป็นภาคีจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด กับกลุ่มของกฎหมายที่เป็นมีผลเป็นเชิงแนะนำสนับสนุน (Hortatory) ที่รัฐที่เป็นภาคีจะดำเนินการอย่างไรก็ได้ ในเมื่อประเทศไทยได้มีการลงนามต่ออนุสัญญาฉบับนี้ ประเทศไทยควรจะต้องคำนึงถึงแนวทางการปฏิบัติที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดไว้ด้วย เพราะการไม่ปฏิบัติหรือฝ่าฝืนต่อแนวทางดังกล่าวอาจจะก่อให้เกิดผลร้ายซึ่งอาจจะเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดพันธกรณีต่ออนุสัญญาฉบับนี้ได้ และอาจจะถูกกักกันจากกลุ่มประเทศอื่นหรือถูกประณามจากประเทศอื่นจนกระทั่งอาจจะถูกบอยคอตได้ และหลังจากที่ประเทศไทยได้ประกาศพระบรมราชโองการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะไปแล้ว เพื่อเป็นการรับรองสิทธิ หน้าที่ และเขตอำนาจที่ประเทศไทยพึงจะมีได้ตามประกาศฉบับนี้ ประเทศไทยก็จำเป็นต้องออกกฎหมายมารับรองสิทธิ หน้าที่ และเขตอำนาจที่ประเทศไทยได้อ้างในประกาศนั้นไปด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ ในบทนี้ผู้เขียนจะศึกษาเน้นเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยเป็นหลัก โดยผู้เขียนจะศึกษาหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ประกอบกับอำนาจในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะทำการศึกษาว่า จะมีองค์กรหรือหน่วยงานใดของรัฐที่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ ขอบเขตอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างไร และศึกษาหลักเกณฑ์ในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยนี้ จะปรากฏว่ามีองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้ คือ กองทัพเรือ กองตำรวจน้ำ และกรมประมง โดยทั้ง 3 หน่วยงานนี้ กฎหมายให้อำนาจกับหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ ดังนี้

ก. กองทัพเรือ

ในส่วนนี้กฎหมายได้ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือให้อำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำ ความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้อำนาจ กับเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติเป็นจำนวน 28 ฉบับ^{*}

ในเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะสามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในส่วน ที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ที่ประเทศไทยพึงจะมีสิทธิในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ คือ ในเรื่อง ทรัพยากรไม่มีชีวิตโดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติแรม พ.ศ.2510 เรื่องการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530 ในเรื่องทรัพยากรที่มีชีวิตตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมง ไทย พ.ศ.2482 และในเรื่องที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของ ฝั่งตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481

จากการศึกษาเพิ่มเติม ผู้เขียนเห็นว่าในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ ประเทศไทย กองทัพเรือ ถือเป็นหน่วยงานหลักที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้ เนื่องจากผู้เขียนพบว่ากองทัพเรือมีหน่วยงานที่มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุดเมื่อ เทียบกับหน่วยงานอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับความพร้อมของกองทัพเรือนั้นมีรายละเอียดดังนี้ กองทัพเรือมีหน่วยงานที่ชื่อว่า ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติกรในการรักษากฎหมายในพื้นที่บริเวณด้านอ่าวไทย ทะเลอาณา เขต รวมไปถึงเขตต่อเนื่อง เขตไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยตามที่กฎหมาย แต่ละฉบับที่ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือกำหนดไว้ ประกอบกับกองกำลังกองทัพเรือนั้น หน่วยงานดังกล่าวนี้มีเรือรบและเรือช่วยรบจำนวนประมาณ 200 ลำ อากาศยานจำนวนประมาณ 60 เครื่องและการดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ เจ้าหน้าที่ทหารเรือ จะได้รับการฝึกมาเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งหรือกฎหมายที่กำหนดขอบเขตอำนาจของพนักงาน เจ้าหน้าที่ไว้ด้วย เช่น ในการดำเนินการขอค้นเรือที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีเหตุสงสัยว่าจะกระทำ ความผิดตามกฎหมายที่ตนมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ทหารเรือก็มีความจำเป็นที่ จะต้องขอหมายค้นจากศาลเสียก่อน เว้นแต่จะมีข้อกำหนดที่ทำให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือไม่

^{*} ดูรายละเอียดใน <http://www.navy.mi.th/sornchon/dutyunit.htm>

จำเป็นต้องของหมายคั่นจากศาลได้ ทั้งหมดนี้ผู้เขียนเห็นว่ากองทัพเรือก็น่าจะเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติหน้าที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

ข. กองตำรวจน้ำ

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539 ได้กำหนดให้กองตำรวจน้ำมีอำนาจหน้าที่ คือ รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายในน่านน้ำไทย ท่าเรือ ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นอาณาเขตของประเทศไทยรวมทั้งเขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวงเฉพาะเรือไทย

ในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่า ขอบเขตอำนาจของกองตำรวจน้ำที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้เฉพาะเรือไทยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนี้ ผู้เขียนเห็นว่า กองตำรวจน้ำจะสามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ แต่มีข้อจำกัดที่ดำเนินการได้แต่เฉพาะเรือไทยเท่านั้นซึ่งอาจจะทำให้เจ้าหน้าที่ของกองตำรวจน้ำไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้าหากมีการละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับของประเทศไทยนั้นเป็นเรือต่างชาติ ประกอบกับกองทัพเรือมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่า และมีกฎหมายรองรับในการให้อำนาจพอสมควร กองทัพเรือจึงควรเป็นหน่วยงานหลักในส่วนของกองบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย กองตำรวจน้ำจึงน่าจะเป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งที่คอยประสานความช่วยเหลือกับกองทัพเรือในการบังคับใช้กฎหมาย

ค. กรมประมง

การควบคุมการทำประมง โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประมง ให้กรมประมงปฏิบัติภารกิจร่วมกับกองทัพเรือ รวมทั้งร่วมมือประสานงานในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่นกองตำรวจน้ำ และหน่วยงานอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่า กรมประมงมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องประมงเพียงเท่านั้น ไม่มีอำนาจในเรื่องอื่นๆ

ทั้ง 3 หน่วยงานนี้ล้วนแล้วแต่เป็นหน่วยงานของประเทศไทยที่จะสามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ แต่การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นก็จำเป็นจะต้องเป็นไปตามขอบเขตอำนาจที่กฎหมายได้กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

3.1.2 ขอบเขตอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย

โดยทั่วไปแล้วกฎหมายของประเทศไทยนั้น จะมีขอบเขตที่ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่หรือการบังคับใช้กฎหมายเพียงแต่ในราชอาณาจักรของประเทศไทยเท่านั้น โดยในราชอาณาจักรไทยนั้นจะมีอาณาเขตในบริเวณที่เป็นดินแดนของตนและในบริเวณอาณาเขตทางทะเลไม่เกิน 12 ไมล์ทะเลถัดจากแผ่นดิน ซึ่งเป็นไปตามหลักดินแดนตามกฎหมายระหว่างประเทศที่รัฐมีอำนาจอธิปไตยแต่เพียงผู้เดียวในดินแดนของตน แต่ปัจจุบันจะปรากฏว่าในกฎหมายระหว่างประเทศรัฐแต่ละรัฐไม่ได้มีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของตนเพียงอย่างเดียว แต่รัฐก็สามารถมีสิทธิอธิปไตยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและเขตไหล่ทวีปได้ตามอนุสัญญาตามกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 56 และข้อ 77 เช่นกัน

ดังนั้น ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยกฎหมายของประเทศไทยก็ต้องบัญญัติขอบเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายให้สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย แต่ปรากฏจากกฎหมายเฉพาะที่ผู้เขียนจะศึกษาในหัวข้อ 3.2 ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเฉพาะของประเทศไทยที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติเหล่านี้ว่าจะครอบคลุมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยหรือไม่ในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

1 กฎหมายที่ไม่ได้กำหนดขอบเขตให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย คือ

ในเรื่องทรัพยากรไม่มีชีวิตโดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 เรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจโดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติพลังงานและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535 และเรื่องการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลโดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติ 3 ฉบับดังกล่าวนี้ ปรากฏว่าไม่มีบทบัญญัติใดๆ ที่จะกำหนดให้ขอบเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ จึงทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายไปจนถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

2 กฎหมายที่กำหนดขอบเขตให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย คือ

- เรื่องการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530 พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดขอบเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยด้วย จึงทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

- เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตและเรื่องการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตโดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 และเรื่องการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลโดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับนี้จะได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนที่กำหนดขอบเขตให้พระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับนี้ สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ แต่จากความหมายของคำว่า “ราชอาณาจักร” ตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ที่ให้หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปและตามสัญญากับต่างประเทศด้วย “เขตการประมงไทย” ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 ที่ให้หมายความรวมถึงเขตน่านน้ำไทยหรือน่านน้ำอื่นใดซึ่งประเทศไทยใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่ามีขอบเขตตามกฎหมายท้องถิ่น หรือธรรมเนียมประเทศ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสนธิสัญญาหรือด้วยประการใดๆ และ “ที่จับสัตว์น้ำ” ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ที่ให้ความหมายว่า ที่ซึ่งมีน้ำซังหรือไหล เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ป่า เป็นต้น และหาดที่ปวง บรรดาซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งป่าไม้และพื้นดินซึ่งน้ำท่วมในฤดูน้ำ ไม่ว่าจะเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์และภายในเขตน่านน้ำไทยหรือน่านน้ำอื่นใดซึ่งประเทศไทยใช้อยู่ หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการทำการประมงในที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่ามีขอบเขตตามกฎหมายท้องถิ่น หรือธรรมเนียมประเทศ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสนธิสัญญา หรือด้วยประการใด

จะเห็นได้ว่าคำทั้ง 3 คำนี้ ราชอาณาจักร เขตการประมงและที่จับสัตว์น้ำ จะปรากฏความหมายโดยให้รวมทั้งน่านน้ำอื่นใดว่ามีขอบเขตตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามธรรมเนียม หรือตามสนธิสัญญา ซึ่งเท่าที่มีปรากฏในขณะนี้ ได้แก่ ไหล่ทวีป เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวงและน่านน้ำตามสนธิสัญญา ถึงแม้ว่าคำว่าราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ที่กำหนดขอบเขตของคำว่าราชอาณาจักรไทย ให้คลุมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย แต่เนื่องจากประเทศไทยมีลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นประเทศที่ถูกปิดล้อมโดยเขตทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น จึงปรากฏว่าไม่มีส่วนใดของประเทศไทยที่ติดกับทะเลหลวงเลย และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยก็ไม่อาจขยายเกินไปกว่าไหล่ทวีปได้ ความหมายของคำว่าไหล่ทวีปตามพระราชบัญญัตินี้ จึงคลุมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยด้วย

ดังนั้น ความหมายของคำทั้ง 3 คำนี้ จึงรวมถึงขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ด้วย ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ แต่เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่นี้ ผู้เขียนเห็นว่า ควรจะมีการเพิ่มบทบัญญัติของคำว่า ราชอาณาจักร เขตการประมงและที่จับสัตว์น้ำตามที่พระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับนี้กำหนดไว้ ให้หมายความรวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยด้วย

3.1.3 หลักการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กฎหมายของประเทศไทยส่วนใหญ่ที่อาจจะเกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ที่ประเทศพึงจะมีได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยส่วนใหญ่ นั้นจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายให้ถือเป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญาและมีบทลงโทษที่ปรากฏในกฎหมายนั้นล้วนแล้วแต่เป็นโทษทางอาญา เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดกฎหมายได้โดยสะดวก เมื่อกฎหมายในส่วนที่อาจเกี่ยวข้องกับอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย ที่กำหนดให้เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญานั้น เจ้าพนักงานก็ย่อมมีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้เช่นกัน เพราะเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยกระบวนการในการดำเนินคดีอาญา กล่าวคือ เมื่อมีเหตุสงสัยหรือมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีขั้นตอนในการดำเนินการได้อย่างไรเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้อย่างไร เพื่อจะได้ทราบแนวทาง กฎเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในหลักการการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาถือเป็นกฎหมายประเภทวิธีสบัญญัติซึ่งจะแตกต่างจากกฎหมายสารบัญญัติ เพราะกฎหมายวิธีสบัญญัติเป็นเครื่องมือหรือวิธีการเพื่อดำเนินการให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ เนื่องจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้วางวิธีการในการเอาตัวผู้ต้องหาหรือละเมิดกฎหมายมาลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงได้บัญญัติมาตรการต่างๆ ในการบังคับใช้กฎหมายไว้มากมายเริ่มตั้งแต่ การสืบสวน การสอบสวน การค้น การจับ การควบคุมผู้ถูกจับ การฟ้องคดีต่อศาล การพิจารณาและพิพากษาคดี เป็นต้น ในมาตรการต่างๆ เหล่านี้กฎหมายได้ให้อำนาจรัฐไว้อย่างกว้างขวาง แต่ในขณะที่เดียวกันรัฐธรรมนูญและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้วางกรอบกำหนดขอบเขตในการใช้อำนาจรัฐไว้อย่างรัดกุม ทั้งนี้เพื่อมิให้คนบริสุทธิ์ต้องถูกลงโทษ⁴ ดังนั้น ในส่วนที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยนั้น จึงควรที่จะนำมาตรการต่างๆ ที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ในที่นี้จะขอเรียกว่า “ป.วิอาญา”) กำหนดหลักเกณฑ์ที่ให้ไว้กับเจ้าพนักงานของรัฐมาปรับใช้ โดยใช้มาตรการต่างๆ ตามที่กฎหมายฉบับนั้นๆ ได้ให้อำนาจไว้

การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น ไม่เหมือนกับการบังคับกฎหมายโดยปกติทั่วไป เพราะในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ คือ เขตที่มีแต่่น้ำทะเลเท่านั้น การดำเนินการบังคับใช้

⁴ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดจิวรัชการพิมพ์, 2545) หน้า 7.

* คำว่าเจ้าพนักงานของรัฐตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 246 ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่าพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจไว้ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท กล่าวคือ

1. เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนโดยทั่วไปและ

2. เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการจับกุม ปรามปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ตามกฎหมายใดกฎหมายหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น พศดี เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่าและเจ้าพนักงานอื่นๆ ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมปรามปรามผู้กระทำความผิด

ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นคำว่าเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จึงมีความหมายเหมือนกันจะแตกต่างกันก็ตรงที่คำว่า พนักงานเจ้าหน้าที่มีความหมายแคบลง เฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ที่ตนได้รับอำนาจจากกฎหมายฉบับนี้.

กฎหมายอาจจะต้องดำเนินการบนเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง หรือสิ่งก่อสร้างต่างๆ และบางกรณีอาจจะต้องดำเนินการบนเรือที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐนั้น ถ้าการบังคับใช้กฎหมายบนเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง หรือสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะไม่มีปัญหา เพราะถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐจะต้องดำเนินการมาตรการเหมือนกับหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายบนแผ่นดิน แต่การบังคับใช้กฎหมายบนเรือไม่เหมือนกัน เพราะการบังคับใช้กฎหมายบนเรือเจ้าพนักงานจะต้องดำเนินการเพื่อขอขึ้นเรือที่เจ้าพนักงานสงสัยว่าเรือได้ดำเนินการกระทำความผิดหรือมีเหตุสงสัยว่าเรือนั้นกำลังกระทำความผิดหรือได้ทำความผิดตามกฎหมายภายในของตน จึงจำเป็นต้องดำเนินการขอค้นเรือ (ซึ่งหลักเกณฑ์ในการค้นตามป.วิอาญา มาตรา 92 กำหนดว่า การค้นในที่เรือฐานโดยหลักแล้วจะต้องมีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่ใน 5 กรณี ซึ่งการค้นในที่เรือฐานจะสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล) ประเด็นที่สำคัญ จึงต้องพิจารณาว่าเรือนั้นเป็นที่เรือฐานหรือไม่ เพื่อจะได้ทราบหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานไว้ใช้ปฏิบัติกับเรือ

ความหมายและคำนิยามคำว่า “เรือ” ที่ปรากฏในกฎหมายของประเทศไทยซึ่งกฎหมายประเทศไทยบางฉบับ ได้แยกให้คำนิยามเรือแต่ละประเภทไว้อย่างชัดเจน แต่มีกฎหมายบางฉบับให้คำนิยาม “เรือ” ให้หมายความถึงยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด

จากความหมายของ “เรือ” นั้น เมื่อเวลาที่เจ้าพนักงานจะปฏิบัติตามขอบเขตอำนาจที่กฎหมายบัญญัติไว้ เจ้าพนักงานจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนในลักษณะวิธีสืบัญญัติในกฎหมายตามที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น เจ้าพนักงานของรัฐจำเป็นต้องล่วงรู้ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของตนในการปฏิบัติภารกิจดังกล่าว เนื่องจากเรือมีรูปลักษณะแตกต่างจากที่เรือฐานตามความหมายทางกฎหมายที่มีความสามารถเคลื่อนที่ได้

ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (13) ให้นิยามความหมาย คำว่า “ที่เรือฐาน” (Private place) หมายความว่า ที่ต่างๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณสถานตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(3) ให้นิยามความหมายคำว่า “สาธารณสถาน” (Public place) หมายความว่า สถานที่ใดๆ ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้

ดังนั้น ที่เรือฐาน จึงหมายถึง สถานที่ใดที่ประชาชนไม่มีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ เช่น เรือ เจ้าพนักงานของรัฐจะดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ของตนบนเรือ จึงจำเป็นต้องทราบว่าตนมีขอบเขตแห่งอำนาจรัฐเพียงใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

จากหลักกฎหมาย จะเห็นได้ว่า คำว่า “ที่รโหฐาน” นั้น หมายความว่าเฉพาะที่ที่เป็นสถานที่ เช่น พื้นดิน บริเวณอาคารโรงเรือน ซึ่งมีลักษณะติดตั้งอยู่กับที่โดยสภาพของมันเอง จึงมีปัญหาว่า สิ่งที่เคลื่อนที่ได้จะถือเป็นสถานที่ได้หรือไม่และจะถือว่าเป็นที่รโหฐานหรือที่สาธารณสถานได้หรือไม่

สำหรับประเทศไทยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับการให้พนักงานตำรวจมีอำนาจค้นรถยนต์ในที่สาธารณะได้⁵ ดังนั้นสิ่งเคลื่อนที่ได้ อาทิ รถยนต์ เรือแพ อากาศยาน จะเป็นที่รโหฐานได้หรือไม่และบทบัญญัติแห่งกฎหมายเปิดช่องให้มีทางเป็นไปได้หรือไม่ การที่จะถือว่าเป็นที่รโหฐานหรือไม่นั้นก็อาจเกิดปัญหาได้ทั้ง 2 ทาง กล่าวคือถ้าเรือถือว่าเป็นที่รโหฐานก็อาจเกิดปัญหาในเรื่องการออกหมายค้นเพื่อค้นหาสิ่งของ บุคคล ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ต้องกำหนด วัน เวลา ที่จะทำการค้น (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 60(4) ค) ดังนั้น ถ้าเป็นยานพาหนะที่สามารถเคลื่อนที่ได้ตลอดเวลา จะทำให้ไม่สามารถค้นได้ตรงเวลาหรืออาจจะทำให้ตีความกว้างขวางออกไปถึงสิ่งเคลื่อนที่อื่นๆ อาทิ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น ถ้าจะไม่ถือว่าเป็นที่รโหฐานก็อาจเกิดปัญหาได้อีกเช่นกัน กล่าวคือ ปัจจุบันยานพาหนะได้มีการพัฒนารูปแบบเจริญก้าวหน้ามีรูปร่างลักษณะใกล้เคียงกับบ้านและใช้เป็นที่อยู่อาศัยแทนบ้านได้ เช่น รถยนต์ตู้มีการดัดแปลงใส่อุปกรณ์เครื่องใช้เหมือนกับในบ้าน ได้แก่ ห้องทำงาน ห้องนอน ห้องสุขา หรืออาจจะเป็นรถยนต์ขนาดใหญ่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเหมือนกับบ้านเรือนทุกประการ เช่น เรือเดินสมุทรที่ใช้รับส่งคนโดยสารหรือนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องพักอาศัยนอนแรมอยู่ในเรือหลายวัน หลายคืน สภาพการอยู่อาศัยเหมือนกับบ้านพักอาศัยทุกประการ จากตัวอย่างนี้ถ้าจะถือว่าเป็นที่รโหฐาน ก็ดูเหมือนว่าจะทำให้ผู้ที่ถูกค้นหรือผู้ที่ถูกจับจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองสิทธิในการอยู่อาศัยอย่างปกติสุขเท่าที่ควร⁶

จากบทนิยามดังกล่าวประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกา จึงถือว่าเป็นที่รโหฐาน เป็นกรณีกฎหมายให้ความคุ้มครองต่อสิทธิของบุคคลที่เป็นเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือ ว่าเขามีสิทธิที่จะไม่ถูกรบกวนจากอำนาจบุคคลภายนอก รวมตลอดการปลอดจากการรบกวนจากอำนาจรัฐ โดยกฎหมายได้วางหลักไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 35 และมาตรา

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำปีพุทธศักราช 2534 ที่ 228/2534, (กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2534).

⁶ จุตติ ธรรมมโนวิช, การค้น, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 136.

238 ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน ย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองก็ดี การตรวจค้นเคหสถานก็ดีจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและในคดีอาญาการค้นสถานที่ไม่ว่ากรณีใดๆ จะกระทำไม่ได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุตามกฎหมายให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล จากสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่ได้ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิของบุคคลที่เป็นเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือแล้ว ป.วิอาญายังได้วางหลักเพิ่มเติมว่า การค้นในที่เรือฐานโดยไม่มีหมายค้นจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น แต่ต้องเป็นกรณีที่ต้องด้วยข้อยกเว้นตามที่กฎหมายบัญญัติ (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 92) ซึ่งรัฐมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้นรัฐจึงต้องมีมาตรการที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและหน้าที่ของรัฐ คือ การอำนวยความสะดวกธรรมให้แก่ประชาชนภายในรัฐ โดยองค์กรต่างๆ ภายในรัฐ อาทิ ศาล อัยการและตำรวจ จะต้องร่วมมือกันค้นหาความจริงอย่างจริงจัง⁷ เพื่อเป็นการยืนยันสิทธิอันชอบธรรมของเจ้าของที่เรือฐานว่าสิทธิการอยู่อาศัยของตนจะไม่ถูกรบกวน

ดังนั้น เมื่อทราบว่าเป็นที่เรือถือเป็นที่เรือฐานตามป.วิอาญาแล้ว การค้นเรือของพนักงานเจ้าหน้าที่จะกระทำโดยไม่มีหมายค้นจากศาลนั้นไม่สามารถกระทำได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายค้นของศาล หรือมีเหตุอื่นๆ ตามกฎหมายให้ค้นได้ โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายศาล ซึ่งผู้เขียนจะได้อธิบายหลักการค้นตามป.วิอาญาไว้ในหัวข้อถัดไป ประกอบกับผู้เขียนจะทำการศึกษาลักษณะในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานตาม ป.วิอาญา ว่ามีหลักการและวิธีการอย่างไร เพราะเจ้าพนักงานที่จะต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายนั้นล้วนแล้วแต่ต้องปฏิบัติตามขอบเขตอำนาจที่ได้รับจากกฎหมายฉบับนั้นๆ โดยหลักการในการบังคับใช้กฎหมายตามป.วิอาญา ผู้เขียนจะขอยกหลักเกณฑ์ที่อาจจะดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ ดังนี้

3.1.3.1 หลักการสืบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (13) ให้นิยามความหมาย คำว่า “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือ

⁷ คณิต ณ นคร, “วิธีพิจารณาความอาญาไทย: หลักกฎหมายกับการปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน”, วารสารนิติศาสตร์ 15, (กันยายน 2528), หน้า 4.

ตำรวจได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

วัตถุประสงค์ของการสืบสวนที่ว่านี้ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด จึงหมายความว่า การสืบสวนอาจมีขึ้นทั้งก่อนที่จะเกิดการกระทำความผิดหรือภายหลังที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นแล้ว หากพฤติการณ์แสดงว่าความผิดอาจจะเกิดขึ้น การสืบสวนย่อมเป็นเครื่องช่วยให้เจ้าพนักงานหาทางป้องกันหรือระงับมิให้เกิดขึ้นได้ แต่ถ้ามีความผิดเกิดขึ้นแล้ว การสืบสวนย่อมเป็นเครื่องช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการดำเนินการสอบสวนความผิดนั้น

โดยกฎหมายให้อำนาจของการสืบสวนนั้นกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 17) อันแสดงว่าอำนาจในการสืบสวนเป็นของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ผู้สืบสวนจึงอาจเป็นทั้งเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามมาตรา 2 (17) และชั้นผู้น้อย เช่น พลตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

สำหรับวิธีในการสืบสวนนั้น ป.วิอาญาไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขหรือแบบพิธีอันเกี่ยวกับการสืบสวนไว้แต่อย่างใด การที่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อาจเป็นเพราะว่า การสืบสวนส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการดำเนินการของเจ้าพนักงานของรัฐแต่ฝ่ายเดียว ไม่ได้กระทบถึงสิทธิเสรีภาพของเอกชนบุคคลใด ในบางกรณีการสืบสวนต้องดำเนินการลับเพื่อผลในทางจับกุมหรือปราบปราม บางกรณีการสืบสวนเป็นเรื่องทางวิชาการโดยเฉพาะ จึงไม่สมควรที่กฎหมายจะวางกฎเกณฑ์ไว้ตายตัว แต่จะปล่อยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบออกคำสั่งวางระเบียบในทางปฏิบัติกันเองเป็นการภายใน

3.1.3.2 หลักการสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) ให้นิยามความหมาย คำว่า “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ”

การสอบสวนจะมีขึ้นได้เมื่อมีความผิดอาญาเกิดขึ้นแล้วและเป็นการกระทำโดยพนักงานสอบสวนอันเกี่ยวกับ

1. การรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งอาจเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ และจัดการให้ได้มาซึ่งพยานเหล่านั้น
2. การดำเนินการอื่นๆ เช่น การควบคุมผู้ต้องหา การนำตัวผู้ต้องหาไปฝากขังต่อศาล การทำบันทึกในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ยอมให้การ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการสอบสวนข้างต้น จะกระทำเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงแห่งพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นว่า การกระทำนั้นเป็นความผิดอาญาหรือไม่ เพื่อพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

ความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวน ในกรณีปกติพนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งจะมีอำนาจสอบสวนก็ต่อเมื่อความผิดอาญาได้เกิดขึ้น หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 18) และในกรณีความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร ซึ่งหมายถึง ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 ซึ่งความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรจริงๆ แต่ประมวลกฎหมายอาญามาตราดังกล่าวกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องถูกลงโทษในราชอาณาจักรได้ และมีความผิดบางอย่างที่แม้เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร หรือมีการกระทำหรือพฤติการณ์บางอย่างเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร หรือมีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยบางคนกระทำการนอกราชอาณาจักร เช่น ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 วรรคสอง มาตรา 5 และมาตรา 6 ซึ่งกฎหมายให้ถือว่าเกิดขึ้นหรือกระทำในราชอาณาจักร จึงมีปัญหาวินิจฉัยว่าจะอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 20 หรือไม่ กรมอัยการวินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่ต้องตามมาตรา 20 เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ กรณีนี้มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากความผิดที่เกิดขึ้นในประเทศโดยแท้ และไม่อาจปรับเป็นกรณีที่จะยึดถือเขตพื้นที่ของพนักงานสอบสวนปกติได้เหมือนกรณีปกติ ซึ่ง อาจารย์คณิง ภาไชย ได้เห็นพ้องด้วยกับความเห็นนี้

อย่างไรก็ดี มีคำพิพากษาฎีกาที่ 2670/2535 (ฎส. เล่ม 8, หน้า 168) ซึ่งวินิจฉัยว่าความผิดที่เกิดขึ้นในเรือไทยหรืออากาศยานไทยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 4 วรรคสอง เป็นความผิดที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทย ดังนั้น พนักงานสอบสวนกองปราบปราม กรมตำรวจ ซึ่งมีเขตอำนาจสอบสวนคดีได้ทั่วราชอาณาจักร จึงมีอำนาจสอบสวนได้ โดยอาจารย์คณิง ภาไชย เห็นว่าถ้าความผิดเกิดขึ้นในเรือไทยหรืออากาศยานไทยขณะอยู่นอกราชอาณาจักร ความผิดนั้นก็ยังคงเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรอยู่นั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขณะเกิดเหตุเรือไทยจอดอยู่ในท่าเรือของต่างประเทศหรืออากาศยานบินเหนืออาณาเขตของต่างประเทศ จะถือว่าเหตุเกิดใน

ราชอาณาจักรไทยคงไม่ถนัดนัก ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 วรรคสอง จึงไม่ใช่บทบัญญัติที่ว่าด้วยอาณาเขตของรัฐ แต่เป็นบทที่ว่าด้วยเขตอำนาจของรัฐที่ให้รัฐโดยเจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจเหนือตัวบุคคลผู้กระทำความผิดที่จะถูกจับกุมฟ้องร้องและลงโทษได้ ซึ่งผู้เขียนก็เห็นด้วยกับความเห็นนี้

การดำเนินการสอบสวนจะชอบด้วยกฎหมาย ก็ต่อเมื่อการสอบสวนนั้นได้กระทำโดยเจ้าพนักงาน ซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนหรืออีกนัยหนึ่งก็คือเจ้าพนักงานผู้สอบสวนจะต้องเป็นพนักงานสอบสวน (ตามป.วิอาญา มาตรา 2 (6)) ประกอบกับพนักงานสอบสวนจะต้องมีเขตอำนาจที่จะสอบสวนคดีนั้นได้ตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิอาญามาตรา 18-21 กำหนดไว้และการสอบสวนจะต้องดำเนินการโดยถูกต้องตามป.วิอาญา ถ้าการสอบสวนคดีใดมิได้เป็นไปตามที่กล่าวในข้อหนึ่งข้อใด การสอบสวนย่อมไม่ชอบและต้องถือว่าไม่มีการสอบสวน

เมื่อการสอบสวนได้กระทำโดยถูกต้อง กฎหมายไม่บังคับว่าพนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวนมากน้อยเพียงใด จึงอยู่ในดุลพินิจของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแต่ละคนที่จะพิจารณาว่าการสอบสวนจะเสร็จสำนวนเมื่อใด

อย่างไรก็ดีการสอบสวนตัวผู้ต้องหายังคงเป็นสิ่งจำเป็น คดีใดแม้จะมีการสอบสวนพยานบุคคล หรือรวบรวมพยานเอกสาร หรือพยานวัตถุอื่นแล้ว ถ้ายังไม่มีผู้ต้องหา (อันได้แก่การแจ้งข้อหาและถามคำให้การตามป.วิอาญา มาตรา 134) ก็ไม่ถือว่าคดีนั้นมีการสอบสวน และถ้าผู้ต้องหากระทำความผิดหลายฐานความผิด เจ้าพนักงานสอบสวนจะต้องมีการแจ้งข้อหาในทุกฐานความผิดด้วย⁸

หลักการในการดำเนินการสอบสวน เจ้าพนักงานสามารถกระทำการได้ดังนี้

การเริ่มการสอบสวน

เมื่อมีเหตุที่พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนนั้น จะต้องกระทำการโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ในพฤติการณ์แห่งคดี ความประสงค์ของกฎหมายที่ทำให้การสอบสวนโดยไม่ชักช้าอาจกล่าวได้ว่ามี 2 ประการคือ

⁸ คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำปีพุทธศักราช 2494 ที่ 1907/2494, (กรุงเทพฯมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2494).

- การเริ่มคดีโดยเร็วย่อมมีทางที่จะทราบข้อเท็จจริงของคดีได้มาก เพราะพยานยังมีความทรงจำดี ผู้กระทำผิดอาจจะยังไม่มีเวลาที่จะหาทางแก้ตัว หรือใช้อิทธิพลข่มขู่ หรือจ้างวานใช้ให้พยานให้การเป็นประโยชน์แก่ตน หรือร้องรอยแห่งการกระทำผิดอาจจะยังปรากฏอยู่ หรือสถานที่เกิดเหตุจะยังเปลี่ยนแปลงไปไม่มาก และพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนรวบรวมได้โดยฉับพลันย่อมมีน้ำหนักน่าเชื่อถือในการพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี
- การเริ่มคดีโดยไม่ชักช้าย่อมทำให้เจ้าพนักงานทราบผลคดีได้เร็วกว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิดจริงหรือไม่ ถ้าพยานหลักฐานแสดงว่าไม่ใช่ผู้กระทำผิด ผู้ต้องหาซึ่งหากถูกควบคุมหรือขังอยู่ก็จะได้รับการปลดปล่อยเร็วขึ้นอันเป็นการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ต้องหาได้อีกทางหนึ่ง

จากเหตุผลที่กล่าวมานั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการเริ่มการสอบสวนตามป.วิอาญา มาตรา 130 และมาตรา 134 วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “ให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในที่ใดเวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร และผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการสอบสวนโดยรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม”

อำนาจของพนักงานสอบสวน

อำนาจของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานนั้น พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

- อำนาจหน้าที่โดยทั่วไป

ในการรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา (ตามป.วิอาญา มาตรา 2 (11) และมาตรา 131)

การรวบรวมพยานหลักฐานให้มีความหมายรวมถึง การสอบสวนจดปากคำผู้เสียหายและการพยานบุคคล การสอบสวนจดปากคำผู้ต้องหา การทำหลักฐานทางเอกสาร เช่น ทำแผนที่เกิดเหตุ บันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา การรวบรวมสิ่งของอันเป็นของกลางในคดี เป็นต้น

- อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานดังกล่าว กฎหมายให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจกระทำการโดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

1. อำนาจในการตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น (ตามป.วิอาญา มาตรา 131 (1))

อำนาจการตรวจตัวผู้เสียหายอาจเพื่อทราบบาดแผล หรือร่องรอยที่ถูกประทุษร้าย หรือเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของผู้เสียหายเอง แต่พนักงานสอบสวนจะกระทำการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อผู้เสียหายให้ความยินยอมแล้ว ส่วนการตรวจตัวผู้ต้องหานั้นเจ้าพนักงานมีอำนาจทำได้โดยไม่ต้องรับความยินยอมของผู้ต้องหา และสิ่งของที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจอาจเป็นสิ่งที่ปรากฏต่อหน้าพนักงานสอบสวน เช่น อาวุธ หรือทรัพย์สินที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ หรืออาจเป็นสิ่งที่ได้มาจากการค้นตัวผู้ถูกจับตามมาตรา 85 หรือจากตัวบุคคลใดตามมาตรา 93 หรือจากที่รื้อฐานตามมาตรา 92 (4) และมาตรา 95 หรือที่เรียกมาตามมาตรา 132 (3) หรือเป็นเอกสารทางไปรษณีย์โทรเลขตามมาตรา 105

2. อำนาจในการค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้ หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้นด้วย (ตามป.วิอาญา มาตรา 132 (2))

3. อำนาจในการออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้วให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมายนั้น (ตามป.วิอาญา มาตรา 132 (3))

4. อำนาจในการยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ หรือส่งมาดังกล่าว ในอนุมาตรา (2) และ (3) (ตามป.วิอาญา มาตรา 132 (4))

เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าสิ่งของที่ค้นพบหรือผู้ค้นพบหรือที่ผู้ถูกหมายเรียกส่งมาเป็นสิ่งของที่จำเป็นในการสอบสวน เช่น อาวุธของกลางที่จะพึงขอให้ศาลสั่งริบ หรือเอกสารที่ทำปลอมขึ้นอันจะเป็นหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา เป็นต้น พนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะยึดสิ่งของนั้นไว้ได้ตามความจำเป็น

5. อำนาจในการสอบสวนผู้เสียหายและพยาน

พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใดซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่า ถ้อยคำของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดี ให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ผู้นั้นมาตามเวลาและสถานที่ในหมาย แล้วให้ถามปากคำบุคคลนั้นไว้ (ตามป.วิอาญา มาตรา 133 วรรคแรก)

โดยบุคคลที่จะถูกเจ้าพนักงานสอบสวน ได้แก่ ผู้เสียหายซึ่งรวมทั้งผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามมาตรา 4 มาตรา 5 และมาตรา 6 ด้วย บุคคลใดซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดี และหากพนักงานสอบสวนเห็นว่าถ้อยคำของบุคคลใดเป็นประโยชน์ พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจที่เรียกบุคคลนั้นมาให้ถ้อยคำได้โดยไม่ต้องออกหมายเรียก (ตามป.วิอาญา มาตรา 52 วรรค 2)

6. อำนาจในการถามปากคำ

การถามปากคำนั้น พนักงานสอบสวนจะให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบานหรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็ได้และต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพยานบุคคล

กฎหมายไม่บังคับว่าการสอบสวนปากคำบุคคลใดต้องมีการสาบานหรือปฏิญาณตนเสียก่อน เป็นแต่ให้อำนาจเจ้าพนักงานที่จะจัดให้มีการนั้นก่อนได้เมื่อเห็นสมควร ฉะนั้นในการสอบสวนใด หากปรากฏว่ามีผู้ให้การโดยมิได้สาบานหรือปฏิญาณตน การสอบสวนนั้นก็ไม่ได้เสียไป⁹

7. อำนาจในการกักตัวบุคคล

พนักงานสอบสวนขณะทำการอยู่ในบ้านเรือน หรือในสถานที่อื่นๆ มีอำนาจสั่งมิให้ผู้ใดออกไปจากที่นั้นๆ ชั่วเวลาเท่าที่จำเป็น บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้ต้องหาอาจถูกสั่งกักตัวไม่ให้ออกไปจากที่ที่พนักงานสอบสวนกำลังทำการสอบสวนได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นการชั่วคราวเพียงเท่าเวลาที่เป็น และจะต้องเป็นการกักไว้เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนเท่านั้น (ตามป.วิอาญา มาตรา 137)

วิธีการสอบสวนผู้ต้องหา

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกา ประจำปีพุทธศักราช 2486 ที่ 614/2486, (กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2486).

เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้ามาหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใด ซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิดและแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้ กระทำผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ

การแจ้งของหานั้น จะต้องเป็นหลักฐานตามสมควรว่าผู้ใช้นั้นน่าจะจะได้กระทำตามข้อหานั้น เมื่อ ได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ถ้าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้ถูกจับและยังไม่ได้มีการออกหมายจับ แต่พนักงาน สอบสวนเห็นว่ามิเหตุที่จะออกหมายจับผู้ใช้นั้นได้ตามมาตรา 71 พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอออกหมายจับโดยทันที แต่ถ้าขณะนั้นเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้ปิดทำการ ให้พนักงานสอบสวนสั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการ กรณีเช่นนี้ให้นำ มาตรา 87 (ซึ่งเป็นเรื่องของขงการชิงในระหว่างการสอบสวน) มาใช้บังคับแก่การพิจารณาออกหมาย จับโดยอนุโลม หากผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ให้พนักงาน สอบสวนมีอำนาจจับผู้ต้องหานั้นได้ โดยถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะจับผู้ต้องหาได้โดยไม่มี หมายจับและมีอำนาจปล่อยชั่วคราว หรือควบคุมตัวผู้ต้องหานั้นไว้

3.1.3.3 หลักการค้น

การค้นเป็นมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐเท่านั้นที่มีอำนาจ ดำเนินการ การค้นเป็นการกระทำเพื่อจับกุมผู้ต้องสงสัย หรือเพื่อพบสิ่งของที่อาจใช้เป็น พยานหลักฐานเป็นของกลาง หรือเป็นพยานวัตถุได้

การดำเนินการค้น เป็นการกระทำที่กระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคล กล่าวคือใน กรณีที่เป็นการค้นสถานที่ การค้นนี้เป็นการกระทำที่กระทบถึงสิทธิของเจ้าของสถานที่ และในกรณีที่ เป็นการค้นตัวบุคคล การค้นนี้เป็นการกระทำที่กระทบถึงสิทธิส่วนบุคคลหรือเสรีภาพในร่างกาย เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ป.วิอาญาจึงได้วางกฎเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการ ค้นไว้ โดยกำหนดให้การค้นนั้นมี 2 ประเภท คือ การค้นในที่รโหฐานและการค้นตัวบุคคล

- การค้นในที่รโหฐาน

การค้นในที่รโหฐานเป็นการค้นสถานที่ที่เป็นการกระทำของเจ้าพนักงานเพื่อหาตัวบุคคล หรือสิ่งของ การค้นในที่รโหฐานมีหลักเกณฑ์ในการค้นดังนี้

ก. การค้นในที่รโหฐานต้องมีหมายค้น

การค้นในทรีโหลฐานโดยหลักแล้วจะต้องมีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่ใน 5 กรณีดังต่อไปนี้ การค้นในทรีโหลฐานจะสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล คือ (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 92)

1. เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในทรีโหลฐาน หรือมีเสียง หรือพฤติการณ์อื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในทรีโหลฐานนั้น
2. เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในทรีโหลฐาน
3. เมื่อบุคคลได้กระทำผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไป หรือมีเหตุอันแน่ชัดอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในทรีโหลฐานนั้น
4. เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่มิไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้ หรือมิไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบกับต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากถ้าปล่อยให้มีภาระนั้นเข้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้าย หรือทำลายเสียก่อน*
5. เมื่อทรีโหลฐานนั้น ผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้านและการจับนั้นมีหมายจับ หรือจับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ หรือคำสั่งของศาล

กรณีที่อาจค้นในทรีโหลฐานได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เฉพาะกรณีตามข้อ 1 ถึง ข้อ 4 จะเห็นได้ว่าเป็นกรณีเร่งด่วน ส่วนกรณีตามข้อ 5 นั้น เป็นกรณีที่เน้นการกระทำเพื่อจับเจ้าบ้าน การที่จะบังคับให้ต้องมีหมายค้นด้วยย่อมจะเป็นการเกินจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

ข. การค้นในทรีโหลฐานต้องกระทำในเวลากลางวัน

ในเวลากลางวัน คือ เจ้าพนักงานของรัฐต้องกระทำในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 96) เพราะทรีโหลฐานควรเป็นที่ที่ทุกคนอยู่ได้อย่างสงบและ

---

* สำหรับการค้นในทรีโหลฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาลตามข้อ 4 นั้น เงื่อนไขทั้ง 2 ประการตามที่กล่าวมานั้นจะต้องประกอบกันและความสงสัยจะต้องเคยขีดของคำว่าความสงสัยลอยๆ

ปลอดภัยจากการรบกวนภายนอก รวมทั้งการรบกวนจากอำนาจของรัฐ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีต่อไปนี้เป็นกรณีการค้นในเวลากลางคืนย่อมสามารถกระทำได้ ดังนี้

1. เมื่อลงมือค้นตั้งแต่ในเวลากลางวันและการค้นยังไม่เสร็จเจ้าพนักงานย่อมสามารถค้นต่อไปในเวลากลางคืนได้ หรือ
2. ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิงหรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษให้เจ้าหน้าที่ค้นในเวลากลางคืนได้ หรือ
3. การค้นเพื่อจับผู้ร้ายสำคัญหรือผู้ร้ายจะทำในเวลากลางคืนได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตเป็นพิเศษจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อการค้นในจังหวัดนั้น ส่วนหัวหน้าในการค้นนั้นต้องเป็นนายอำเภอหรือนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

ค. การค้นในที่รโหฐานต้องจำกัดสิ่งของและบุคคล

โดยหลักการตามป.วิอาญา มาตรา 98 การค้นจะกระทำได้แต่เฉพาะเพื่อหาคนหรือสิ่งของที่ต้องการค้นเท่านั้น เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายให้ค้นหาสิ่งของโดยไม่จำกัดสิ่งตามอนุมาตรา (1) ได้ เพราะในบางกรณีอาจมีความจำเป็นต้องกระทำ เนื่องจากกรณีดังกล่าว ข้อเท็จจริงยังไม่แน่ชัดที่จะระบุสิ่งของลงไปได้ และเจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจที่จะยึดสิ่งของใดๆ ซึ่งน่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อเป็นประโยชน์ หรือยื่นผู้ต้องหา หรือจำเลย

ทั้ง 3 ข้อนี้ ถือเป็นรายละเอียดที่สำคัญของการค้นซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ในการค้น ในส่วนวิธีการปฏิบัติในการค้นในที่รโหฐาน กฎหมายได้กำหนดวิธีการปฏิบัติไว้หลายประการดังต่อไปนี้

เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจสั่งเจ้าของ หรือคนที่อยู่ในนั้น หรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้น ให้ยอมเข้าไปได้โดยไม่หวงห้ามอีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการตามหมาย แต่เจ้าพนักงานต้องแสดงหมายหรือถ้าค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นก็ต้องแสดงนามและตำแหน่งของตน ถ้าเจ้าของที่รโหฐานหรือคนที่อยู่ในที่รโหฐานไม่ยินยอมให้เข้าไป เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะใช้กำลังเพื่อเข้าไป ในกรณีจำเป็นเจ้าพนักงานจะเปิดหรือทำลายประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้ว หรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่นในลักษณะเดียวกันนั้นได้ ในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่ซึ่งค้นจะขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจเอาตัวผู้นั้นควบคุมไว้หรือให้อยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานในขณะที่ทำการค้นเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้มีการ

ชัดขวางคำสั่งทำให้การคั้นนั้นไร้ผลและในการคั้นที่รโหฐานเจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้มีความเสียหายเกิดขึ้นเท่าที่จะทำได้ (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 94 มาตรา 99 และมาตรา 100)

ก่อนที่เจ้าพนักงานจะดำเนินการคั้นในที่รโหฐาน เจ้าพนักงานผู้คั้นต้องแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อนเท่าที่สามารถจะทำได้และให้คั้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่ หรือบุคคลในครอบครัวผู้นั้น หรือถ้าหาบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ก็ให้คั้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อย 2 คน ซึ่งเจ้าพนักงานได้ขอร้องให้มาเป็นพยาน (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 102 วรรค 1)

สิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดได้จากการคั้นให้ทำการห่อ หรือบรรจุหีบห่อตีตราไว้ หรือให้ทำเครื่องหมายเป็นสำคัญ และให้เจ้าพนักงานผู้คั้นบันทึกรายละเอียดแห่งการคั้นและสิ่งของที่ได้คั้นนั้นจะต้องมีบัญชีรายละเอียดไว้ โดยบันทึกการคั้นและบัญชีสิ่งของนั้นให้เจ้าพนักงานอ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครอง ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทนหรือพยานฟังแล้วแต่กรณี และให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 101 และมาตรา 103)

เจ้าพนักงานที่คั้นโดยมีหมายต้องรีบส่งบันทึกและบัญชีดังกล่าวพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดมา ถ้าพอจะส่งได้ไปยังผู้ออกหมาย หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหมาย ในกรณีที่มีการคั้นโดยไม่มีหมายโดยเจ้าพนักงานอื่นซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวน ให้เจ้าพนักงานผู้นั้นส่งบันทึกบัญชีและสิ่งของไปยังพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ใดซึ่งต้องการบันทึกบัญชีและสิ่งของนั้น (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 104)

และในกรณีที่เป็นการคั้นตัวบุคคล เจ้าพนักงานจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- การคั้นตัวบุคคล

การคั้นตัวบุคคลมี 2 ประเภท คือ การคั้นตัวผู้ต้องหาและการคั้นตัวบุคคลอื่น

1. การคั้นตัวผู้ต้องหา

การคั้นตัวผู้ต้องหานั้นสามารถกระทำได้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ผู้ต้องหาอาจถูกตรวจตัวรวมตลอดถึง การทำภาพถ่ายการจำลอง หรือการพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า หรือการตรวจสภาพจิตได้ เจ้าพนักงานผู้จับมีอำนาจคั้นตัวผู้ต้องหาเพื่อดำเนินการยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้และเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคล กฎหมายได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคั้นตัวผู้ต้องหาว่าจักต้องกระทำโดยสุภาพ ถ้าจำเป็นต้องคั้นผู้หญิงเจ้าพนักงานจะต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้คั้น

สิ่งของที่ยึดไว้จากการค้ำดังกล่าวนี้ กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานที่จะยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหา หรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลสั่งเป็นอย่างอื่น (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 85)

2. การค้นตัวบุคคลอื่น มี 2 กรณี คือ

2.1 การค้นตัวบุคคลในที่สาธารณะสถาน

การค้นตัวในลักษณะนี้ เป็นการกระทำเพื่อระงับเหตุร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นและเพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรม โดยกฎหมายกำหนดว่าห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 93)

2.2 การค้นตัวบุคคลที่ขัดขวางการค้นของเจ้าพนักงาน

การค้นในลักษณะนี้จะกระทำได้ ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่ซึ่งค้นหรือจะถูกค้นจะขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจเอาตัวผู้นั้นควบคุมไว้หรือให้อยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานในขณะที่ทำการค้นเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้ขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล

3.1.3.4 หลักการจับ

การจับเป็นการจำกัดเสรีภาพทางร่างกายของผู้ถูกจับในลักษณะที่ทำให้เสรีภาพในการเคลื่อนที่สิ้นสุดลงโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 237 บัญญัติดังนี้

“ในคดีอาญา การจับและการคุมขังบุคคลใดจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับโดยไม่ชักช้า.....

หมายจับหรือหมายขังบุคคลจะออกได้ต่อเมื่อ

- มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือ

- มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้นั้นจะหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประกอบด้วย”

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 237 นี้ ได้ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ถูกจับมากกว่าที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติ จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายป.วิอาญา ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญดังนี้ โดยกำหนดให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับได้โดยไม่ต้องมีหมาย ในกรณีดังต่อไปนี้

ก. เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 80)

ความผิดซึ่งหน้า ได้แก่ ความผิดทุกประเภทซึ่งเห็นว่กำลังกระทำหรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วสดๆ และเป็นความผิดเฉพาะที่ได้มีการระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแม้จะพบเห็นโดยชัดแจ้งก็ให้ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า

ข. เมื่อพบบุคคลนั้น มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายที่เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น โดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นซึ่งอาจจะใช้ในการกระทำความผิดได้ (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 78(2))

ค. เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคล ความผิดนั้นมีอัตราโทษอย่างสูงตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพราะหากต้องมีการขออนุญาตอาจจะไม่ทันเวลาที่จับตัวผู้นั้น ถ้าผู้นั้นกำลังจะหลบหนีไปหรือกำลังจะไปทำลายพยานหลักฐาน เป็นต้น

ง. เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนี หรือจะหลบหนี ในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราว (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 117)

จ. ถ้าบุคคลที่ถูกจับตามหมายหลบหนีหรือมีผู้ช่วยให้หนีไปได้ เจ้าพนักงานผู้จับมีอำนาจติดตามจับกุมผู้นั้นได้โดยไม่ต้องมีหมายอีก (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 65)

แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าการจับจะมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม กฎหมายห้ามมิให้จับในสถานที่ดังต่อไปนี้

- ในที่รโหฐาน เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 81)
- ในพระบรมมหาราชวัง พระราชนิเวศน์ พระตำหนัก หรือที่ประทับ

และวิธีปฏิบัติในการจับตัวผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดได้ดังนี้

ในการจับนั้น เจ้าพนักงานซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพร้อมด้วยผู้จับ (ทางปฏิบัติเจ้าพนักงานผู้จับจะแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่าเขาถูกจับในเรื่องอะไร ข้อหาอะไร) เจ้าพนักงานผู้จับต้องแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดการจับ แจ้งสิทธิในการให้การหรือไม่ให้การอย่างใด ๆ และเตือนว่าถ้อยคำพูดของเขาอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ รวมถึงจัดให้ผู้นั้นแจ้งญาติหรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเพื่อทราบว่าตนได้ถูกจับ ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวาง หรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์สำหรับจับผู้นั้น (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 83 วรรค 2 มาตรา 83 วรรค 3 และมาตรา 84)

คำว่าเพียงเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์ หมายถึง กระทำเพียงพอสมควรแก่เหตุตามความจำเป็น การใช้วิธีเกินกว่าเหตุอาจทำให้มีความผิดอาญาได้¹⁰ และเจ้าพนักงานจะต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามโดยทันทีเพื่อดำเนินการสอบสวน โดยเจ้าพนักงานผู้จับยังคงมีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา และยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ สิ่งของที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วให้คืนแก่ผู้ต้องหา หรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 84 และมาตรา 85)

3.1.3.5 หลักการควบคุม

การควบคุมตามป.วิอาญา มาตรา 2 (21) ให้คำนิยามของคำว่า “ควบคุม” ไว้หมายความว่า การควบคุมหรือกักขังผู้ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในระหว่างการสืบสวนและ

¹⁰ คณิต ภาไชย, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 8, (โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอบ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 239.

การสอบสวน โดยกฎหมายกำหนดว่าห้ามมิให้มีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เกินกว่าความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดีซึ่งจะต้องดูข้อเท็จจริงในแต่ละคดีเป็นเรื่องๆ ไป (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 87)

ในการควบคุมตัวผู้ถูกจับ ห้ามมิให้ใช้วิธีการควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เขาหนีเท่านั้น (ตาม ป.วิอาญา มาตรา 86)

คำว่า วิธีควบคุม¹¹ หมายถึง มาตรการที่เจ้าพนักงานใช้แก่ผู้ถูกจับภายหลังที่มีการจับกุมแล้ว เพื่อให้ผู้ถูกจับคงอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานต่อไป เช่น การมีเครื่องมือหรือใส่กุญแจมือ การใช้กำลังจับยึดตัว การค้นในรถยนต์คุมขัง เป็นต้น

ในกรณีที่เป็คดีที่มีโทษสูงกว่าความผิดมูลโทษและผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว กฎหมายกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวไว้ให้สอบสวนเท่าที่จำเป็นเพื่อการสอบสวนหรือเพื่อฟ้องคดี แต่ต้องไม่เกิน 48 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่มิเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ การกำหนดเวลาในการควบคุมตัวนั้น จำนวน 48 ชั่วโมงในการควบคุมตัวนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นเวลาติดต่อกัน เพียงแต่เมื่อนับเวลารวมกันแล้วให้ควบคุมตัวไว้ได้ไม่ควรเกิน 48 ชั่วโมง

จากหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายตามป.วิอาญาทั้งหมดนี้ เจ้าพนักงานของรัฐจะต้องมีวิธีการ และการปฏิบัติการเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริงแห่งการกระทำความผิด โดยยึดหลักตามทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (Due process model) ทฤษฎีที่มุ่งคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ เพื่อมิให้เกิดปัญหา อุปสรรคและความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าพนักงานของรัฐที่จักทำให้เกิดความเสียหายได้ หลักเกณฑ์ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อปรากฏว่ามีผู้ใดกระทำความผิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ก็เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐที่จะต้องนำตัวผู้กระทำความผิดนั้นมาลงโทษ โดยผ่านกระบวนการทางกฎหมาย ตั้งแต่การสืบสวน จนถึงการศึกษาพิพากษาของศาล และในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของเจ้าพนักงานของรัฐนั้นก็ยอมเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ได้ เช่น การค้นและการจับกุม เป็นต้น โดยเจ้าพนักงานของรัฐจะต้องนำหลักเกณฑ์ที่ประมวลวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายมาปรับใช้กับอำนาจที่กฎหมายได้ให้ไว้ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ดังนั้น ในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับเรื่องที่กระทำความผิดอาญาในเขต

¹¹ อ้างแล้ว, หน้า 244.

เศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้ควบคู่กับบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะที่กำหนดขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายที่จะทำการสืบสวน การสอบสวน การค้น การจับและการควบคุมรวมไว้ด้วยกัน

3.2 กฎหมายเฉพาะของประเทศไทยที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

แม้ว่าประเทศไทยจะได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะไปแล้วก็ตาม แต่ปรากฏว่าในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายที่ประเทศไทยพึงจะมีได้ตามสิทธิและหน้าที่ที่ประเทศไทยได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะไป กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น มีเพียงกฎหมายบางฉบับเท่านั้นที่กำหนดขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ แต่กฎหมายบางฉบับโดยส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ เพราะเมื่อกฎหมายฉบับใดไม่ได้กำหนดขอบเขตของการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายโดยชัดเจน พนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะมีขอบเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายได้เพียงในเขตราชอาณาจักรของประเทศไทย

ในหัวข้อนี้ ผู้เขียนเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการที่ผู้เขียนจะเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์หลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้แล้วในหัวข้อที่ 2.3 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อที่ผู้เขียนจะเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ดังกล่าวกับกฎหมายของประเทศไทยในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนี้ ผู้เขียนจึงขอนำหลักเกณฑ์ขององค์ประกอบของคำว่า การบังคับใช้กฎหมายที่ปรากฏในหัวข้อที่ 2.2 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาเป็นหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ โดยในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะทำการวิเคราะห์กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันว่ามีกฎหมายฉบับใดบ้างที่คุ้มครองสิทธิและหน้าที่ตามที่ประเทศไทยได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ประกอบกับศึกษาองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่ดูแลกฎหมายฉบับดังกล่าว เนื้อหาสาระในส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐ

แต่ในการศึกษากฎหมายของประเทศไทยในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายนี้ ผู้เขียนมีความจำเป็นต้องแยกหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ที่ประเทศไทยพึงจะมีในแต่ละเรื่องออกไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยนั้นในสิทธิและ

หน้าที่แต่ละเรื่องนั้น กฎหมายของประเทศไทยได้แบ่งแยกหลักเกณฑ์ในส่วนสิทธิและหน้าที่ ออกเป็นพระราชบัญญัติในเรื่องต่างๆ การที่ผู้เขียนได้แยกหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมาย ออกเป็นเรื่องๆ ตามสิทธิและหน้าที่นั้นก็จะส่งผลให้ง่ายต่อความเข้าใจในการศึกษาหลักเกณฑ์การ บังคับใช้กฎหมายด้วย

โดยกฎหมายของประเทศไทยที่ว่าด้วยเรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่มีปรากฏในกฎหมาย ของประเทศไทยนั้น คือ

1. ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตมีกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510
- พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490
- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514

2. ในเรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจมีกฎหมาย ของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- พระราชบัญญัติพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535

3. ในเรื่องการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ มีกฎหมายของ ประเทศไทยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530

4. ในเรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลมีกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้โดยตรง

5. ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตมีกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482

- พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490

6. ในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลมีกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535
- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456
- พระราชบัญญัติประมง พ.ศ.2490
- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514

7. ในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธง

- พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481
- ประมวลกฎหมายอาญา

ในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น ผู้เขียนขอแยกหลักเกณฑ์ในการพิจารณาไว้เป็นเรื่องๆ โดยพิจารณาจากกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันและที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ตามสิทธิและเขตอำนาจตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ประกอบกับบทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามขอบเขตที่กฎหมายของประเทศไทยให้อำนาจไว้ ดังนี้

3.2.1 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต

ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตนี้ ประเทศไทยได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานานในการสำรวจ แสวงประโยชน์ทรัพยากรแร่และปิโตรเลียมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยทั้งในฝั่งทะเลอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล ผู้ใดที่จะดำเนินการในกิจกรรมเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นการทำเหมืองแร่ สำรวจแร่ สำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมในที่ใด ผู้นั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐก่อน การได้รับอนุญาตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

การสำรวจ แสวงประโยชน์ทรัพย์สินแร่และปิโตรเลียมนั้นอาจปรากฏได้ในรูปแบบของการให้อาชญาบัตร ประทานบัตรหรือสัมปทานตามที่กฎหมายกำหนด¹²

สำหรับกฎหมายของประเทศไทยนั้น มีบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในการสำรวจ แสวงประโยชน์ทรัพย์สินแร่และปิโตรเลียมนั้น มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 และพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับนี้

- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 ให้อำนาจกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้
- พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 ให้อำนาจกับกองทัพเรือ เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้
- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ให้อำนาจกับกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 นั้น คือ พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีบทบัญญัติที่ครอบคลุมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้มีบทบัญญัติในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อกิจกรรมเหล่านี้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้

¹² พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510, มาตรา 6 มาตรา 25 มาตรา 43 และ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 23.

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับแร่และปิโตรเลียมนั้น พระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับนี้ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือ¹³ และพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีกำหนดให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย โดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอและให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา¹⁴

โดยพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490 ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำหรือมีเหตุอันสมควรสงสัยว่ามีการกระทำการที่ถือเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่ (ซึ่งก็คือพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510) นั้นเอง

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายทั้ง 3 ฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายทั้ง 3 ฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

1. การตรวจกิจการปิโตรเลียม

¹³ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490, มาตรา 3

คำว่า “เจ้าหน้าที่ทหารเรือ” ให้ความหมายถึง นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับการหมู่ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองเรือ รวมทั้งตำแหน่งอื่นที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งที่กล่าวมาและนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา.

¹⁴ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510, มาตรา 16 , พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514, มาตรา 10 และมาตรา 11.

เจ้าพนักงานกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายเข้าไปในบริเวณที่ประกอบกิจการปิโตรเลียมและสถานที่ทำการของผู้รับสัมปทานในเวลาทำการเพื่อตรวจกิจการปิโตรเลียมให้เป็นไปตามสัมปทานที่ผู้นั้นได้รับ¹⁵

คำว่า “ตรวจ” หมายถึง การพิจารณาด้วยความเรียบร้อย พิจารณาว่าถูกหรือผิด พิจารณาว่าดีหรือร้าย พิจารณาดูให้ถูกต้อง พิจารณาสอดส่อง พิจารณาสอบดู¹⁶ ซึ่งจะแตกต่างจากการค้นตามป.วิอาญา เพราะการค้นในที่นี้หมายถึงการเข้าไปในที่รโหฐาน โดยมีอำนาจอันชอบด้วยกฎหมายที่จะเข้าไปด้วยเมื่อพิจารณาจากความหมายของคำว่าตรวจแล้ว การตรวจตามพระราชบัญญัตินี้ จึงเป็นการตรวจเพื่อดูว่ากิจการปิโตรเลียมนั้นเป็นไปตามสัมปทานที่รัฐกำหนดหรือไม่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่จำเป็นต้องมีหมายในการเข้าไปตรวจในกิจการปิโตรเลียม เพราะบทบัญญัติในเรื่องนี้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการตรวจ ไม่ใช่การค้นที่จำเป็นต้องมีหมายด้วย

2. การสอบสวน

พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจที่จะพ่วงเรือหรือบังคับให้ผู้ควบคุมเรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อนำเรือไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนหรือทำการอย่างอื่นเพื่อฟ้องร้องตามกฎหมาย แม้เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะมีอำนาจในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดก็ตาม แต่การสอบสวนในที่นี้ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจที่จะดำเนินการสอบสวนเพียงขั้นต้นเท่านั้น โดยเป็นการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อเป็นหลักฐานให้รู้ว่าเรือนั้นเป็นของใคร ใครเป็นผู้ควบคุมและมีพฤติการณ์ในการกระทำผิดเหล่านั้นอย่างไร เป็นต้น จากนั้นก็รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดรวมทั้งของกลางถ้ามี ส่งให้พนักงานสอบสวนที่ใกล้ที่สุด เพื่อดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อไป

3. การค้น

ในกรณีที่บริเวณนั้นเป็นเขตควบคุมแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมประจำท้องที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใดๆ ในเรือขุดหาแร่ หรือในยานพาหนะ หรือที่เข้ามาในเขตควบคุมแล้ว

¹⁵ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 9.

¹⁶ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542, หน้า 426.

เพื่อตรวจค้นได้ตลอดเวลา รวมถึงสิ่งเจ้าของหรือผู้ควบคุมเรือซูดหาแร่ หรือยานพาหนะที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด หรือจะกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้หยุด จอด หรือนำเรือซูดหาแร่ หรือยานพาหนะไปยังที่หนึ่งทีใดเพื่อทำการตรวจค้น หรือให้ออกไปจากเขตควบคุมแร่ และถ้าเจ้าของหรือผู้ควบคุมเรือซูดหาแร่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดซ้ำอีกภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดเรือซูดหาแร่ หรือแร่ที่ใช้ หรือเก็บไว้ หรือมีไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือสิ่งยึด หรืออายัดอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะอันเป็นเครื่องมือ หรือเป็นสาเหตุแห่งการกระทำความผิดในทันที¹⁷ ประกอบกับพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 ได้กำหนดให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มเติมกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 ด้วย

เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือพบว่ามี การนำเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งแร่ที่อยู่ในความควบคุมตามกฎหมายแร่¹⁸ เพราะแร่ที่อยู่ในความควบคุมกฎหมายนี้จะนำเข้าหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรนั้น จะต้องได้รับใบอนุญาตที่จะดำเนินการนั้นตามแต่ละกรณีที่กฎหมายกำหนด ถ้าการดำเนินการของผู้ใดได้ดำเนินการไปโดยไม่ได้รับอนุญาตและส่งผลให้มีการขนย้ายแร่ออกนอกราชอาณาจักร หรือเข้ามาในราชอาณาจักรโดยทางทะเล หรือทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศหรือลำน้ำ ซึ่งออกไปสู่ทะเลให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ คือ ตรวจค้นผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือได้¹⁸

4. การยึดหรืออายัด

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ที่มีอำนาจยึดหรืออายัดแร่ที่มีไว้ใน การกระทำความผิดและเครื่องมือ หรือเครื่องใช้ หรือยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลนั้นได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันอันควรที่สงสัย หรือเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นความผิดหรือไม่¹⁹ รวมทั้งให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือยึดเรือลำหนึ่งลำใดที่ใช้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด และยึดเครื่องมือ

¹⁷ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510, มาตรา 9 นว.

¹⁸ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490, มาตรา 4.

¹⁹ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510, มาตรา 15 ทวิ.

เอกสาร หรือวัตถุพยานอันใดอันพึงใช้เป็นหลักฐานในการกระทำความผิดที่พบอยู่ในเรื่องอันควรสงสัยว่าได้มาจากการกระทำความผิดหรือได้ใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ด้วย

คำว่ายึด คือ การเอาทรัพย์สินมาอยู่ในความดูแลรักษาของพนักงานเจ้าหน้าที่

ส่วนคำว่าอายัด คือ การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีสั่งให้บุคคลภายนอกมิให้ทำการโอนทรัพย์สิน หรือชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยปกติการอายัดนั้นเป็นวิธีการที่ใช้เมื่อทรัพย์สิน หรือสิทธิอยู่ที่คนภายนอก หรือเป็นของบุคคลภายนอกซึ่งจะต้องส่งมอบ หรือโอนกรรมสิทธิ์ หรือชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในภายหลัง

ข้อสังเกต คำว่ายึดและอายัด บางครั้งมีการใช้ไขว้เขวกันและมีความหมายปนเปกันบ้าง แม้ว่าจะมีการใช้คำว่ายึดหรืออายัดไขว้เขวกันก็ไม่ทำให้เสียผลแต่อย่างใด แต่จะต้องถือเอาลักษณะอันแท้จริงตามกฎหมายของกรณีนั้นๆ²⁰

5. การจับและการควบคุม

ในการจับและการควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้นตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการดังกล่าวได้แต่ต้องไม่เกิน 7 วัน เมื่อพ้นกำหนดต้องปล่อยตัวหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวนโดยทันทีพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวน²¹

จากอำนาจที่ปรากฏของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น การค้น การจับและการควบคุมตัว ของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมถึงอำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดนั้น ผู้เขียนเห็นว่า จะต้องนำหลักเกณฑ์ที่ป.วิอาญากำหนดหลักการในการใช้อำนาจมาบังคับใช้ด้วย เนื่องจากถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ป.วิอาญา กำหนดไว้ อาจจะทำให้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่มีมากเกินไป จนไม่สามารถควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ และก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควรได้

²⁰ คำพิพากษาฎีกา ประจําพุทธศักราช 2490 ที่ 187/2490, (กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2490).

²¹ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490, มาตรา 4.

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

ผู้ใดฝ่าฝืนโดยการดำเนินการสำรวจแร่โดยที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือการสำรวจแร่ นั้น ผู้ นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ใดฝ่าฝืนโดยการทำเหมืองในที่ใดโดยที่ไม่ได้รับประทานบัตรในการทำเหมือง ผู้ นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้ามีผู้ใดฝ่าฝืนโดยการทำเหมืองในเขตควบคุมแร่โดยที่ไม่ได้รับประทานบัตร ผู้ นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 7 ปี หรือปรับตั้งแต่ 300,000 บาท ถึง 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²²

ผู้ใดดำเนินการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมโดยที่ไม่ได้รับสัมปทานจากรัฐนั้น ซึ่งถือเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ใดได้รับสัมปทานแล้วไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียม ไม่ปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติงานของปิโตรเลียมที่ดี หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในสัมปทาน ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้มีการเพิกถอนสัมปทานได้ เป็นต้น และได้ให้อำนาจกับรัฐมนตรีกระทรวงพลังงานที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้มีอำนาจเพิกถอนสัมปทานของผู้นั้นได้²³

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามสัมปทานที่ได้รับ หรือตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนหรือทำให้ทบวงการเมืองใดต้องกระทำการเพื่อบำบัดปกป้องความเสียหายนั้น ผู้รับสัมปทานต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายและค่าใช้จ่ายในการบำบัดปกป้องความเสียหายดังกล่าว รวมถึงให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับสัมปทานเพราะการละเมิดนั้น²⁴

3.2.2 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการสำรวจและแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยยังไม่มี การแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่ไม่เกี่ยวกับการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อาทิเช่น การผลิตพลังงานจากน้ำหรือกระแสลมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ซึ่งในอนาคตถ้าประเทศ

²² พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510, มาตรา 133 และมาตรา 135.

²³ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514, มาตรา 103 และมาตรา 51.

²⁴ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 12.

ไทยมีการพัฒนาการด้านเทคโนโลยีให้สูงขึ้น ประเทศไทยอาจจะดำเนินการแสวงประโยชน์และสำรวจกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้อย่างเต็มที่มากกว่านี้

กฎหมายของประเทศไทยในส่วนของที่เกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อการสำรวจและแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจไม่มีปรากฏชัดเจนโดยตรง มีแต่กฎหมายที่อาจเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้ได้ ซึ่งปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535 กำหนดให้การผลิตพลังงานควบคุมใดหรือขยายการผลิตพลังงานควบคุมใด ผู้นั้นจะต้องได้รับใบอนุญาตจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน²⁵

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

- พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535 ให้อำนาจกับกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตพลังงานควบคุมใดหรือขยายการผลิตพลังงานควบคุมใดนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานและหมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ถือว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย ในการปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องและถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา²⁶

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้ให้อำนาจโดยตรงในการผลิตพลังงานในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เป็นเพียงแต่กำหนดขอบเขตของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพลังงานโดยทั่วไป

คำว่า พลังงานควบคุม หมายความว่า พลังงานซึ่งได้กำหนดให้มีการควบคุมตามบทแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ เว้นแต่ปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

²⁵ พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535, มาตรา 25.

²⁶ พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535, มาตรา 12 และมาตรา 13.

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

1. การตรวจกิจการพลังงาน

ให้เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อสอบถามข้อเท็จจริง หรือเพื่อตรวจสอบเอกสาร หรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวกับกิจการพลังงานจากบุคคลที่อยู่ในสถานที่เช่นว่านั้นได้ตามความจำเป็น²⁷

การเข้าไปสอบถามหรือตรวจสอบเอกสารของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการขออนุญาตจากศาล เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าในการดำเนินการในกิจกรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสัมปทานที่รัฐมอบให้กับเอกชนเข้ามาดำเนินการ เพียงแต่การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น จะต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยยังไม่ได้มีการกำหนดสิทธิในส่วนกิจกรรมเหล่านี้อย่างชัดเจน กฎหมายของประเทศไทยจึงยังไม่มีบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดในลักษณะนี้ แต่สำหรับในส่วนของผู้ที่ดำเนินการผลิตพลังงานควบคุมใดหรือขยายการผลิตพลังงานควบคุมใดนั้น โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าปรากฏว่าผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรขณะที่พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ให้ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁸

3.2.3 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ

²⁷ พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535, มาตรา 11.

²⁸ พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535, มาตรา 33 และมาตรา 34.

ในปัจจุบันประเทศไทยมีสิ่งก่อสร้างในทะเลอ่าวไทยเพื่อการประกอบกิจการปิโตรเลียมเป็นจำนวนมากกว่า 60 แห่ง โดยประกอบด้วยแท่นหลุมผลิต แท่นผลิตกลางและแท่นที่อยู่อาศัย สิ่งติดตั้งเหล่านี้ปัจจุบันยังคงใช้ประโยชน์อยู่ทั้งหมด ในอนาคตจำนวนของสิ่งติดตั้งเหล่านี้จะมีเพิ่มขึ้นอีกประมาณหนึ่งเท่าตัวในทะเลอ่าวไทย ส่วนในทะเลฝั่งอันดามันนั้น ประเทศไทยก็มีแนวโน้มว่าจะมีการค้นพบปิโตรเลียมอันเป็นผลให้สิ่งติดตั้งเพิ่มขึ้นมาได้อีก

กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างนั้น ผู้เขียนขอแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ และบทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.2.3.1 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ มีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเหล่านี้ คือ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ดังนี้

ในการผลิตปิโตรเลียมในทะเล ถ้าผู้รับสัมปทานต้องสร้างแท่นประกอบการผลิตเป็นแท่นถาวร ซึ่งประกอบด้วยแท่นหลุมผลิต แท่นผลิต แท่นเจาะก๊าซและแท่นอื่นๆ ก่อนลงมือสร้างแท่นประกอบการผลิตนี้ ผู้รับสัมปทานต้องแจ้งรายการต่อไปนี้เป็นหนังสือให้อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 45 วัน ในรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

- ตำแหน่งที่ตั้งแท่นประกอบการผลิต
- มาตรฐานที่ใช้ในการออกแบบก่อสร้าง การคำนวณการออกแบบวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง พร้อมด้วยรายละเอียดต่างๆ ของแท่นประกอบการผลิต
- มาตรการในการป้องกันการสึกกร่อน ของแท่นประกอบการผลิต
- ระบบป้องกันอัคคีภัยบนแท่นประกอบการผลิต
- ระบบช่วยการเดินเรือ

และผู้รับสัมปทานต้องแจ้งวิธีการติดตั้งและรายละเอียดในการคำนวณเกี่ยวกับการติดตั้ง พร้อมทั้งเวลาและสถานที่ที่จะติดตั้งแทนประกอบการผลิตดังกล่าวเป็นหนังสือ ให้อธิบดีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วัน²⁹

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้

- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ นี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติเป็นผู้ดูแลและในปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแสดงต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา³⁰

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

1. การตรวจกิจการปิโตรเลียม

เจ้าพนักงานกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายเข้าไปในบริเวณที่ประกอบกิจการปิโตรเลียมและสถานที่ทำการของผู้รับสัมปทานในเวลาทำการเพื่อตรวจกิจการปิโตรเลียมให้เป็นไปตามสัมปทานที่ผู้นั้นได้รับและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการสั่งเป็น

²⁹ กฎกระทรวงฉบับที่ 12 พ.ศ.2524 ออกตามความในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514, ข้อ 1.

³⁰ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 10 และมาตรา 11.

หนังสือให้ผู้รับสัมปทานงดเว้นการปฏิบัติการใดๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย³¹

เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำว่า การตรวจแล้ว การตรวจตราตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงเป็นการตรวจเพื่อดูว่ากิจการปิโตรเลียมนั้นเป็นไปตามสัมปทานที่รัฐกำหนดหรือไม่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่จำเป็นจะต้องมีหมายในการเข้าไปตรวจในกิจการปิโตรเลียม เพราะบทบัญญัติในเรื่องนี้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการตรวจ ไม่ใช่การค้นที่จำเป็นจะต้องมีหมายด้วย

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวในเรื่องการสร้างแท่นประกอบการผลิตเป็นแท่นถาวร ซึ่งประกอบด้วยแท่นหลุมผลิต แท่นผลิต แท่นเจาะก๊าซ และแท่นอื่นๆ ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาทและพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้อำนาจกับรัฐมนตรีกระทรวงพลังงานที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้มีอำนาจเพิกถอนสัมปทาน เมื่อผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียม ไม่ปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดี ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ปรากฏในสัมปทาน ซึ่งเป็นเหตุให้เพิกถอนสัมปทานได้³²

3.2.3.2 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ มีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530 โดยกำหนดให้สถานที่ผลิตปิโตรเลียม³³ และเขตปลอดภัยให้ถือว่าอยู่

³¹ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 9.

³² พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 51 และมาตรา 102.

³³ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 4

สถานที่ปิโตรเลียมในทะเล หมายความว่า สิ่งติดตั้งเดี่ยวหรือมากกว่านั้นที่สร้างขึ้น หรือติดตั้งอย่างชั่วคราว หรือถาวรในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือไหล่ทวีปของราชอาณาจักรไทย เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิต หรืออำนวยความสะดวกประโยชน์ในการผลิตปิโตรเลียม และหมายความรวมถึง

ในราชอาณาจักรและผู้ใดกระทำความผิดตามกฎหมายของประเทศไทยที่เกิดขึ้นบน เหนือหรือใต้ สถานที่ปิโตรเลียมในทะเล หรือเขตปลอดภัยให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร³⁴

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้

- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกองทัพเรือ เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ นี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือนั้น ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และพนักงานสอบสวนตามป.วิอาญา³⁵

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

1. การสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น

เรือแท่นลอย หรือโครงสร้างอื่นใดที่อยู่ประจำและเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตหรืออำนวยความสะดวกในการผลิตปิโตรเลียมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือไหล่ทวีปดังกล่าว.

³⁴ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 6.

³⁵ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 21.

ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจที่จะสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเพื่อป้องกันและระงับการกระทำที่เป็นการก่อวินาศกรรมในสถานที่ปิโตรเลียมในทะเล และให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้กระทำบน เหนือ หรือใต้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล³⁶

คำว่า “สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการดำเนินการทั้งหลายซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือทราบรายละเอียดแห่งความผิด หรือพิสูจน์ความผิด หรือเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำผิดมาส่งให้แก่พนักงานสอบสวนต่อไป

ถ้าปรากฏว่าจากการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นแล้วพบว่าผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานมิได้กระทำการที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือปล่อยเรือหรืออากาศยานตลอดจนบุคคลในเรือหรืออากาศยานนั้นโดยไม่ชักช้า³⁷

2. การไล่ติดตามเรือต่างประเทศ

สำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเรือนั้นได้ใช้ในการก่อวินาศกรรมสถานที่ปิโตรเลียมในทะเลหรือได้ใช้ในการกระทำผิดตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจไล่ติดตามเรือต่างประเทศได้ โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

การไล่ติดตามเรือต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะสามารถใช้อำนาจนี้ได้ แต่ต้องดำเนินการโดยการให้เรือรบหรืออากาศยานทหาร หรือเรือหรืออากาศยานที่ทางราชการนำมาใช้ในราชการของรัฐบาลที่มีเครื่องหมายชัดเจนและได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้ซึ่งผู้บัญชาการทหารเรือมอบหมายเพื่อการไล่ติดตามเรือต่างประเทศ โดยการมอบหมายนี้จะทำเป็น

³⁶ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 7 และมาตรา 8.

³⁷ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 19.

หนังสือ หรือด้วยวาจา หรือเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้³⁸ การไล่ติดตามเรือต่างประเทศจะต้องเป็นไปเพื่อบังคับให้เรื่อนั้นหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

การไล่ติดตามจะเริ่มต้นได้ในเมื่อเรือต่างประเทศหรือเรือเล็กลำใดลำหนึ่งของเรือต่างประเทศ หรือเรืออื่นๆ ที่ทำงานร่วมกันกับเรือต่างประเทศ โดยใช้เรือต่างประเทศเป็นเรือพี่เลี้ยง อยู่ภายในเขตปลอดภัย และเรือที่ไล่ติดตามจะต้องให้สัญญาณหยุดที่เห็นได้ด้วยตาหรือฟังได้ด้วยหูในระยะทางที่เรือต่างประเทศจะสามารถเห็นหรือได้ยินสัญญาณได้ แต่ไม่จำเป็นว่าในขณะที่มีเรือหรืออากาศยานของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งให้หยุดเรือ เรื่อนั้นจะต้องอยู่ภายในเขตทางทะเลของราชอาณาจักร

การไล่ติดตามสามารถกระทำต่อไปได้ถึงภายนอกเขตทางทะเลของราชอาณาจักร ถ้าการไล่ติดตามนั้นมีได้ขาดตอนลง แต่การไล่ติดตามจะต้องสิ้นสุดลงทันทีที่เรือที่ถูกไล่ติดตามนั้นเข้าไปในทะเลอาณาเขตของประเทศอื่น³⁹

3. การสอบสวน

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเรือหรืออากาศยานจะใช้ หรือได้ใช้ในการก่อวินาศกรรมในสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล หรือเรือหรืออากาศยานที่ได้ใช้ในการกระทำ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้เป็นความผิด เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจหยุดเรือหรืออากาศยาน หรือนำไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง หรือลงยังสนามบิน หรือนำไปที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่ง ถ้าจำเป็นให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจที่จะใช้อาวุธประจำเรือหรืออาวุธประจำอากาศยานบังคับใช้ได้ด้วย⁴⁰

ในส่วนวิธีของการหยุดเรือหรืออากาศยาน หรือนำเรือหรืออากาศยานไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง หรือลงยังสนามบิน หรือนำไปที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่งนั้น ผู้เขียนจะกล่าวถึง

³⁸ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 14.

³⁹ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 15.

⁴⁰ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 12.

รายละเอียดในเรื่องนี้อีกครั้งในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตในหัวข้อถัดไป หลังจากที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจปฏิบัติต่อเรือหรืออากาศยาน ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน และบุคคลในเรือหรืออากาศยานเพื่อดำเนินการสอบสวนผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานและบุคคลในเรือหรืออากาศยาน⁴¹

และในกรณีที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ทหารเรือหรือพนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะควบคุมเรือที่ถูกควบคุมผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะไม่ว่าจะเป็นของประเทศใดหรือทะเลหลวงไปยังที่ใดที่หนึ่งได้ โดยไม่ก่อให้เกิดสิทธิร้องขอให้ปล่อยเรือที่ถูกควบคุมนั้น⁴²

4. การตรวจเรือและการค้นเรือ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเรือหรืออากาศยานจะใช้ หรือได้ใช้ในการก่อวินาศกรรมในสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล หรือเรือหรืออากาศยานที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้เป็นความผิด ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตรวจและค้นเรือหรืออากาศยานได้⁴³

5. การยึด

ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหว่ากระทำความผิดนั้นไว้เพื่อสอบสวน ตลอดจนมีอำนาจยึดเรือหรืออากาศยาน และสิ่งของที่จะใช้หรือได้ใช้ในการกระทำความผิดได้⁴⁴

6. การควบคุม

⁴¹ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 13.

⁴² พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 17.

⁴³ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 13.

⁴⁴ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 13.

ถ้าการตรวจค้นเรือหรืออากาศยาน หรือการสอบสวนมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการก่อวินาศกรรม หรือได้มีการก่อวินาศกรรม หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้เป็นความผิดด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้นไว้เพื่อสอบสวนได้

แต่อย่างไรก็ตามในการควบคุมตามอำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือนี้ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือใช้อำนาจควบคุมเกินความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี⁴⁵

เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นหลังจากการหยุดเรือแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดและบันทึกทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในคดีให้แก่พนักงานสอบสวนโดยไม่ชักช้า เว้นแต่สิ่งของนั้นจะเป็นเรือหรืออากาศยาน หรือสิ่งของอื่นที่พนักงานสอบสวนไม่อาจเก็บรักษาไว้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือยึดไว้แทนพนักงานสอบสวน⁴⁶

ในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการสอบสวน การตรวจค้น การยึดและการควบคุมตัวผู้ต้องหา นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ป.วิอาญา กำหนดไว้ด้วย

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้สำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมายของประเทศไทยที่เกิดขึ้นบน เหนือ หรือใต้สถานที่ปิโตรเลียมในทะเล หรือเขตปลอดภัย แต่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมและเขตปลอดภัยให้ถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรและผู้ใดกระทำความผิดตามกฎหมายของประเทศไทยที่เกิดขึ้นบน เหนือหรือใต้สถานที่ปิโตรเลียมในทะเล หรือเขตปลอดภัยให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าบทลงโทษในส่วนนี้จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำไปว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติใด และนำบทลงโทษของพระราชบัญญัตินั้นมาปรับใช้กับการกระทำความผิดนั้น

3.2.4 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล

⁴⁵ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 13.

⁴⁶ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530, มาตรา 18.

ในระหว่างปี พ.ศ. 2502 ถึง พ.ศ. 2504 ประเทศไทยได้อนุญาตให้เรือชื่อ “Stranger” ทำการสำรวจทางทะเลด้านชีวภาพและกายภาพด้วยความร่วมมือจากรัฐบาลประเทศไทย รัฐบาลประเทศเวียดนามใต้และรัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อดำเนินการสำรวจบริเวณอ่าวไทยและทะเลจีนใต้ทำให้ประเทศไทยได้เริ่มมีการตื่นตัวในการศึกษาด้านทรัพยากรทางทะเล⁴⁷

เรือของกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทำการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลด้านการประมงทำในน่านน้ำไทยและน่านน้ำต่างประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 จนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นประเทศไทยยังเป็นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยิ่งปรากฏว่ามีเรือสำรวจต่างประเทศได้ขอเข้ามาทำการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย เช่น ในกรณีของเรือสำรวจของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ต้องการเข้ามาสำรวจกระแสน้ำในทะเลอันดามันในบริเวณที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ในช่วงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2538 ถึง วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2538⁴⁸

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนในเรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลเป็น เวลาพอสมควรแล้ว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ในขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายของประเทศ ไทยที่กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล ซึ่งส่งผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทราบว่าจะบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้อย่างไร ซึ่งโดยในทางปฏิบัติผู้ทำการวิจัยอาจจะดำเนินการติดต่อกับกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ เพื่อขออนุญาตในการดำเนินการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล แต่ในข้อเท็จจริงจะปรากฏว่ากรมอุทกศาสตร์ไม่มีระเบียบอะไรมายึดถือเป็นหลักเกณฑ์ที่จะตกลงกำหนดจุดที่จะทำการสำรวจหรือการดำเนินการใดที่ถือว่าการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล

ดังนั้น ในการดำเนินการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยจึงไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวที่จะดำเนินการในกิจกรรมนี้ แต่ประเทศไทยยังมีระเบียบสภาวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างชาติเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย พ.ศ.

⁴⁷ 25 ปี วิทยาศาสตร์ทางทะเล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (คณะวิทยาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ.2536), หน้า 5.

⁴⁸ แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ, โครงการกฎหมายทะเลแห่งเอเชียอาคเนย์ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หน้า 108.

2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้นักวิจัยของประเทศไทยกับนักวิจัยชาวต่างชาติได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถทางวิชาการหรือประสบการณ์เพื่อให้มีการทำวิจัยร่วมกับระเบียบฉบับดังกล่าว จึงอาจจะเป็นแนวทางที่ประเทศไทยจะถือเป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้

ระเบียบฉบับนี้ให้ความหมายของ “การวิจัย” ให้หมายถึง การศึกษา ค้นคว้า สืบรวจ ขุดดิน วิเคราะห์ หรือทดลองเพื่อค้นคว้า หาข้อเท็จจริงและความรู้ใหม่เพื่อนำไปตั้งกฎ ทฤษฎี หรือหาแนวทางในการปฏิบัติและเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ในสิ่งที่วิจัยนั้น

นักวิจัยชาวต่างชาติผู้ใดที่ต้องการเข้ามาทำวิจัยในประเทศไทยให้ยื่นคำขออนุญาตทำการวิจัยต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติล่วงหน้าเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 90 วัน และเมื่อได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำการวิจัยแล้ว นักวิจัยชาวต่างชาติจะต้องรายงานผลเป็นระยะๆ ต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีสิทธิที่จะรับการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างชาติในการทำวิจัยได้ ในกรณีที่นักวิจัยชาวต่างชาติไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในระเบียบฉบับนี้ หรือไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ตลอดจนแผนดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการ หรือมีพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยต่อสังคม หรือความมั่นคงของประเทศไทย และในกรณีที่มีปัญหาที่เกี่ยวกับการตีความตามระเบียบฉบับนี้ให้คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดได้เอง⁴⁹

ในอดีตได้มีนักวิจัยชาวต่างชาติขอเข้ามาทำการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลหลายครั้งจากหลายประเทศ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ก็คือ การที่หน่วยงานภายในประเทศไม่ทราบว่ามีระเบียบดังกล่าวควบคุมอยู่ ดังนั้นหลายหน่วยงานจึงไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบฉบับนี้ โดยระเบียบฉบับนี้เป็นเพียงแค่ระเบียบให้นักวิจัยชาวต่างชาติมาทำการวิจัยในประเทศไทย ซึ่งไม่ใช่กฎหมายที่หน่วยงานต่างๆ จำต้องปฏิบัติตาม และอีกประการหนึ่ง คือ ผู้พิจารณาคำขออนุญาตมักจะไม่มีความรู้ด้านการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลอย่างแท้จริงจึงมักจะอนุญาตให้มีการดำเนินการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้ แต่ที่ผ่านมาจะปรากฏว่าประเทศไทยยังไม่ได้รับประโยชน์จากการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลที่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาดำเนินกิจกรรมในประเทศไทยเลย

⁴⁹ ระเบียบสภาวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างชาติเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย พ.ศ.2535, ข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 8.

เมื่อประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยเขตอำนาจในการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล ถ้ามีเรือสำรวจต่างประเทศจะขอเข้ามาทำการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย พนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะไม่สามารถดำเนินการปกป้องผลประโยชน์ในส่วนที่ประเทศไทยพึงจะได้ ดังนั้นหน่วยงานที่ได้รับการติดต่อเพื่อขอทำการวิจัยควรจะนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีให้การพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป โดยนำแนวทางของระเบียบสภาวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้ให้นักวิจัยชาวต่างชาติเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย พ.ศ.2535 มาประกอบการพิจารณาในการอนุญาตกับเรือสำรวจจากต่างประเทศ

3.2.5 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต

ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต กรณีนี้ผู้เขียนจะแบ่งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตตามที่อยู่อาศัย เครื่องมือที่จับและลักษณะสำคัญตามหลักวิชาการ โดยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- ปลาผิวน้ำ ได้แก่ ปลานานาชนิด แต่ทรัพยากรปลาผิวน้ำที่ถือว่ามีคุณค่าทางเศรษฐกิจ เช่น ปลาทู ปลาโอดำ ปลาโอดาย ปลาอินทรี เป็นต้น
- สัตว์ทะเล ได้แก่ สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่บนพื้นดินท้องทะเลหรือใกล้พื้นดินท้องทะเล ประกอบด้วยทรัพยากร 2 ประเภท คือ ทรัพยากรปลาหน้าดินและทรัพยากรสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลัง หรือสัตว์น้ำอื่นๆ จำพวก กุ้ง ปลาหมึก หอย และปู⁵⁰

ทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจกับประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องประมง การประมงถือเป็นสายเลือดหลักสายหนึ่งของเศรษฐกิจในประเทศไทย การประมงในทะเลได้มีการพัฒนาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มจำนวนเรือประมง การหาแหล่งประมงในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยสามารถผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น เป็นผลให้ประเทศไทยติดอันดับ 1 ใน 10 ประเทศแรกของโลกที่มีผลผลิตสูงทางการประมง แต่ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนเรือมากกว่าศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำในน่านน้ำไทย ส่งผลให้ทรัพยากรสัตว์น้ำทรุดโทรมและมีการทำประมงมากเกินไป ประเทศไทยจึงต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำใน

⁵⁰ ศูนย์การศึกษาต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการกฎหมายทะเลแห่งเอเชียอาคเนย์, เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องกฎหมายทะเลฉบับใหม่กับอนาคตเศรษฐกิจไทย, 24 มกราคม 2538 ณ ห้องประชุมใหญ่ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 70.

เขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยใช้มาตรการอนุรักษ์เพื่อให้ได้ผล
อย่างแท้จริง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องหาแหล่งประมงแหล่งอื่นเพื่อไม่ให้ผลผลิตในทาง
เศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการประมงลดน้อยลง

สำหรับกฎหมายของประเทศไทยนั้น มีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้
กฎหมายในการทำการประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงของทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
ของประเทศไทย โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมง
ในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 และพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิด
บางอย่างในทะเล พ.ศ.2490

พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 ฉบับนี้กำหนด
หลักเกณฑ์ในการทำการประมงในเขตการประมงไทย คือ ผู้ที่จะทำการประมงโดยใช้เรือในเขตการ
ประมงไทย จะต้องมิใช่เรือที่ได้รับสำหรับการทำการประมงไปกับเรือด้วยในขณะที่ทำการ
ประมง จากตัวบทที่มีถ้อยคำว่า เขตการประมงไทย หมายถึง เขตน่านน้ำไทยหรือน่านน้ำอื่นใดซึ่ง
ประเทศไทยใช้อ้อยู่ หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไป
ว่ามีขอบเขตตามกฎหมายท้องถิ่น หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสนธิสัญญา หรือ
ด้วยประการใดๆ ซึ่งจากตัวบท เขตการประมงไทยจึงรวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย⁵¹

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้

- พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 ให้
อำนาจกับกรมประมง เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้
อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รักษาการตาม
พระราชบัญญัติฉบับนี้
- พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล
พ.ศ.2490 ให้อำนาจกับกองทัพเรือ เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

⁵¹ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, มาตรา 8 และ
มาตรา 4.

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการทำการประมงในเขตประมงไทยนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับ พนักงานประมงกรมการจังหวัด กรมการอำเภอ เจ้าท่า พนักงานศุลกากร ผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารแห่งราชนาวิกและพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นๆ ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือ และให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁵²

โดยพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490 ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำหรือมีเหตุอันสมควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ถือเป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการประมง (ซึ่งก็คือพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482 และพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490) นั้นเอง

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1. การสอบสวน

โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 นั้น มีอำนาจที่จะพ่วงเรือหรือบังคับให้ผู้ควบคุมเรือกระทำอย่างหนึ่ง เพื่อนำเรือไปที่ท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การสอบสวนเรือหรือกระทำกรอย่างอื่นเพื่อฟ้องร้องตามกฎหมาย⁵³ ประกอบกับในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือเห็นว่ามีอาการกระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามี

⁵² พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, มาตรา 4 และพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490, มาตรา 6.

⁵³ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, มาตรา 10.

การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อทำการสอบสวนได้เช่นกัน⁵⁴

แม้เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะมีอำนาจในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดก็ตาม แต่การสอบสวนในที่นี้ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจที่จะดำเนินการสอบสวนเพียงขั้นต้นเท่านั้น โดยเป็นการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อเป็นหลักฐานให้รู้ว่าเรื่อนั้นเป็นของใคร ใครเป็นผู้ควบคุม และมีพฤติการณ์ในการกระทำผิดเหล่านั้นอย่างไร เป็นต้น จากนั้นก็รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดรวมทั้งของกลางถ้ามีส่งให้พนักงานสอบสวนที่ใกล้ที่สุด เพื่อดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อไป

แต่อย่างไรก็ตามก่อนที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะใช้อำนาจดังกล่าว เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะต้องสั่ง หรือบังคับให้เรื่อนั้นได้มีการหยุดเรือ หรือให้นำเรือไปยังที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งอาจทำโดยใช้อำนาจตีสัญญาณอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ โดยผู้บัญชาการทหารเรือต้องประกาศกำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษาซึ่งแบ่งเป็น 3 กรณีดังนี้

- การใช้อำนาจตีสัญญาสำหรับให้หยุดเรือในเวลากลางวัน

โดยให้เรือตรวจของราชนาวี แสดงธงสากลอักษรแอล (L) ธงนี้จะมีลักษณะเป็นธงสี่เหลี่ยมตามหากรุกสี่เหลี่ยมสลักดำ โดยส่วนบนเป็นสี่เหลี่ยมและดำ ส่วนล่างจะเป็นสีดำและสี่เหลี่ยมแสดงในที่ที่เห็นได้ชัดเจน ซึ่งหมายความว่าให้เรื่อนั้นหยุดโดยทันทีและถ้าเรื่อนั้นไม่หยุด เรือตรวจจะยิงลูกสลุต หรือยิงปืนจริง 1-2 นัด ขึ้นท้องฟ้าเพื่อเป็นการเตือนซ้ำอีกครั้ง และถ้าเรื่อนั้นยังไม่หยุดอีก เรือตรวจจะยิงลูกปืนจริงไปทางหน้าเรื่อนั้น 1-2 นัด

- การใช้อำนาจตีสัญญาสำหรับให้หยุดเรือในเวลากลางคืน

โดยเรือตรวจของราชนาวี จะส่งประมวลสัญญาณสากลอักษรแอล (L) ด้วยโคมไฟ หรือไฟฉาย (ดับ-วาบ-ดับ-วาบ) หลายครั้ง หรือยิงพลูสีแดง ซึ่งหมายความว่าให้เรื่อนั้นหยุดโดยทันทีและถ้าเรื่อนั้นไม่หยุด เรือตรวจจะยิงลูกสลุตและลูกปืนจริงเหมือนกรณีการหยุดเรือในเวลากลางวัน

⁵⁴ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.

- การใช้อาณัติสัญญาณสำหรับให้นำเรือไปที่ใดที่หนึ่ง

โดยเครื่องบินตรวจของราชนาวี จะบินเข้าหาเรือพร้อมกับส่งประมวลสัญญาณสากลอักษรแอล (L) ด้วยไฟฉาย (วับ-วาบ-วับ-วับ) หลายครั้ง และบินวนรอบๆ เรือในระยะต่ำแล้วจะบินไปทางทิศใดทิศหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าให้เรื่อนั้นแล่นตามไปในทิศทางนั้นโดยทันที และถ้าเรื่อนั้นไม่ปฏิบัติตาม เครื่องบินจะบินกลับมาบินวนรอบๆ เรือและทิ้งทุ่นควัน หรือพลูส่องแสง หรือยิงจรวด หรือยิงปืนกล กราดไปหน้าเรือลำนั้นเป็นการเตือนซ้ำอีกครั้งหนึ่งให้ปฏิบัติตามคำสั่ง⁵⁵

2. การตรวจและการค้น

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482 มีอำนาจในการตรวจและค้นเรือที่ได้กระทำผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ละเมิดต่อพระราชบัญญัติฉบับนี้⁵⁶ ประกอบกับพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 ได้กำหนดให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มเติมกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482 ด้วย

เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือเห็นว่ามีกรกระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรกระทำผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ คือ ตรวจและค้นผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือได้เช่นเดียวกัน⁵⁷

3. การยึด

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482 และเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจยึดเครื่องมือที่ใช้ในการประมง เอกสารและวัตถุอื่นใดอันพึง

⁵⁵ ประกาศกองทัพเรือที่ 7/2514 เรื่องอาณัติสัญญาณสำหรับสั่งแก่ผู้ควบคุมเรือ.

⁵⁶ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, มาตรา 9.

⁵⁷ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490, มาตรา 4.

ใช้เป็นหลักฐานในการกระทำความผิด รวมถึงสัตว์น้ำที่พบอยู่ในเรือ อันควรสงสัยว่าได้จับมาในเขตการประมงไทย⁵⁸

4. การจับกุมและการควบคุม

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482 มีอำนาจในการจับกุมเรือ หรือสั่งให้จับกุมเรือได้⁵⁹ และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือเห็นว่าการกระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการจับและการควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้น ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการดังกล่าวได้แต่ต้องไม่เกิน 7 วัน เมื่อพนักงานกำหนดต้องปล่อยตัวหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวนโดยทันทีพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวน⁶⁰

5. การริบ

ให้ศาลมีอำนาจริบสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ เช่น เรือ เครื่องมือจับสัตว์น้ำและสัตว์น้ำ ซึ่งได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดพระราชบัญญัติฉบับนี้⁶¹

ในการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสอบสวน การค้น การยึด การจับกุม การควบคุมและการริบตามอำนาจที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีตามพระราชบัญญัติทั้ง 2 นี้ ผู้เขียนเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องนำหลักเกณฑ์ตามที่ป.วิอาญา กำหนดไว้มาปรับใช้กับอำนาจที่ตนได้รับมอบหมายด้วย

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

ถ้าผู้ใดใช้เรือในการทำการประมงหรือพยายามทำการประมงในเขตการประมงไทย โดยฝ่าฝืนหรือละเมิดพระราชบัญญัติฉบับนี้ เจ้าของเรือที่อยู่ในเรือหรือผู้ควบคุมเรือ (ในกรณีที่เจ้าของ

⁵⁸ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, มาตรา 9 และพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490, มาตรา 4.

⁵⁹ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, มาตรา 10.

⁶⁰ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490, มาตรา 4 มาตรา 5 และมาตรา 6.

⁶¹ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, มาตรา 10.

เรือไม่ได้อยู่ในเรือ) ที่ใช้เรือทำการประมง หรือพยายามทำการประมงในเขตการประมงไทย ผู้ซึ่งมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท และถ้าไม่พบเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือให้ถือว่าทุกคนที่อยู่ในเรือขณะที่มีการกระทำความผิด ต้องรับโทษเช่นเดียวกัน⁶²

3.2.6 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ในปัจจุบันมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีความรุนแรงมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการทิ้งของเสียจากชุมชนจากอุตสาหกรรม เกษตรกรรม มลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ มลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการสำรวจ ชุดเจาะ แสวงหาทรัพยากรธรรมชาติในทะเลและอื่นๆ สำหรับมลพิษทางทะเลที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยจะพบว่าแหล่งกำเนิดในลักษณะที่คล้ายคลึงกับที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดไว้ ซึ่งมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งกำเนิดแต่ละแหล่งก่อให้เกิดผลกระทบที่แตกต่างกันออกไป โดยที่มลพิษที่เกิดจากแผ่นดินอาจจะมีผลกระทบออกไปยังเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้บ้าง แต่เนื่องจากแต่ละรัฐย่อมมีอำนาจอธิปไตยของตนเหนือแผ่นดินบนอาณาเขตของตนอยู่แล้ว รัฐนั้นจึงมีอำนาจในการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษจากสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากแผ่นดินได้ สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายที่ปรากฏในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมจากแผ่นดิน ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 โดยมาตรา 32 ให้อำนาจคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1.มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดินโดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่
- 2.มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง รวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ
- 3.มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล
- 4.มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป

⁶² พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482, มาตรา 9 และมาตรา 10.

5.มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป

6.มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ

ทั้งนี้ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้นจะต้องอาศัยกฎเกณฑ์หรือหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานและจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย⁶³

นอกจากนี้ การควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมจากแหล่งกำเนิดซึ่งได้แก่ มลพิษสิ่งแวดล้อมจากแหล่งชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใดๆ หรือสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ยังให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานการควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมจากแหล่งกำเนิดสำหรับควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสียหรือมลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดสำหรับควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสียหรือมลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติให้อำนาจส่วนราชการใดกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมจากแหล่งกำเนิดในเรื่องใดไว้ แต่ส่วนราชการนั้นไม่ใช้อำนาจตามกฎหมายกำหนดมาตรฐานดังกล่าว มาตรา 57 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ยังให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่จะประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมจากแหล่งกำเนิดในเรื่องนั้นได้และให้ถือว่าเป็นมาตรฐานตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

ส่วนมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากหรือผ่านทางบรรยากาศเป็นเรื่องที่ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเป็นที่แน่ชัดว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด เพราะแม้แต่ในต่างประเทศเอง ความรู้ในเรื่อง

⁶³ อำนาจ วงศ์บัณฑิต, กฎหมายสิ่งแวดล้อม, หน้า 272.

สารพิษทางบรรยากาศที่เกิดจากแผ่นดิน เรือ อากาศยาน ซึ่งอาจมีปฏิกิริยาจนเป็นผลทำให้เกิดมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้น ยังเป็นเรื่องที่ไม่มีความชัดเจนเช่นเดียวกัน

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ มลพิษที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยโดยตรงซึ่งมีผลกระทบและก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ได้แก่ มลพิษสิ่งแวดล้อมจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเล มลพิษสิ่งแวดล้อมจากการทิ้งเทและมลพิษสิ่งแวดล้อมจากเรือ

ดังนั้นแหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ คือ มลพิษที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย เพราะในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้มีการอนุญาตให้ผู้ที่ต้องการสำรวจและแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรใต้ทะเลเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดตะกอนจากการก่อสร้างแท่นขุดเจาะและการวางท่อน้ำมันใต้ทะเล ส่งผลให้น้ำทะเลในบริเวณดังกล่าวมีความขุ่นขึ้นของน้ำมากขึ้น ทำให้ระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตในทะเลสูญเสียไป ในส่วนของการปฏิบัติงานของแท่นขุดเจาะในการผลิตก็จะส่งผลทำให้คุณภาพของน้ำทะเลแยกลง มีโคลนตะกอน คราบน้ำมันกระจายโดยรอบ และนอกจากนั้น ถ้ามีกรณีที่ท่อส่งน้ำมันแตกทำให้น้ำมันรั่วไหลหรือแท่นขุดเจาะน้ำมันระเบิดขึ้นก็จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมทางทะเลเป็นอย่างมาก

สำหรับมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโดยการกระทำของเรือไทย หรือเรือต่างชาติ การนำของเสียต่างๆ เช่น ของเสียจากอุตสาหกรรม ของเสียที่มีกัมมันตภาพรังสี ขยะ วัสดุการขุดลอก ตะกอนน้ำเสีย กากวัสดุก่อสร้าง หรือวัตถุระเบิดที่ใช้ในการทหาร ซึ่งแนวโน้มในการนำของเสียจากพื้นดินไปทิ้งลงสู่ทะเลในปัจจุบันมีแต่จะมากขึ้น เนื่องจากการนำของเสียไปฝังดินมักจะถูกต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ และการเผาขยะบนพื้นดินก็ก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศเป็นอย่างมาก การทิ้งของเสียลงสู่ทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยาก

และในเรื่องมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือ ปรากฏว่ามีมลพิษอยู่หลายประเภท ได้แก่ น้ำมัน สารที่เป็นของเหลวมีพิษ สารอันตราย น้ำเสียจากเรือและขยะจากเรือ เป็นต้น มลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยเกิดขึ้นได้สองลักษณะ คือ การปฏิบัติงานตามปกติของเรือและอุบัติเหตุทางทะเล

มลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามปกติของเรือทุกลำไม่ว่าจะเป็นเรือประมงหรือเรือเดินทะเลระหว่างประเทศมักจะก่อให้เกิดของเสียจากการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการล้างห้องเรือที่ทำให้มีการปล่อยน้ำมันผสมกับน้ำลงไปทะเล รวมทั้งการเกิดคาร์บอนและวัสดุต่างๆ มลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือในส่วนนี้แท้จริงแล้วสามารถที่จะกำจัดโดยวิธีอื่นที่มีใช้การปล่อยลงสู่ทะเลได้ ไม่ว่าจะเป็นโดยการติดตั้งอุปกรณ์ในเรือ การติดตั้งให้มีโรงรับและกำจัดของเสียจากเรือที่ท่าเรือ แต่เนื่องจากกฎหมายในปัจจุบันยังไม่ได้มีการบังคับให้เจ้าของเรือต้องติดตั้งอุปกรณ์กำจัดของเสีย หรือยังไม่มีการบังคับให้เรือต้องมีโครงสร้างที่เหมาะสม นอกจากนี้ประเทศไทยเองก็ยังไม่มีการเตรียมการในเรื่องโรงรับและกำจัดของเสียจากเรือ ดังนั้นมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการปฏิบัติงานตามปกติของเรือจึงมีแต่แนวโน้มที่จะมากขึ้น

สำหรับมลพิษที่เกิดจากอุบัติเหตุทางทะเลนั้น อาจเกิดได้ 2 ลักษณะคือ อุบัติเหตุที่เกิดจากตัวเรือโดยตรง ได้แก่ อุบัติเหตุจากเรือชนกัน เรือโดนกัน เรือเกยตื้น หรือไฟไหม้และอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการขนถ่ายสินค้าที่ทำให้น้ำมัน หรือสารเคมีหกลงในทะเล ซึ่งเป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นและมีปรากฏหลายครั้งในบริเวณเขตทางทะเลของประเทศไทย

จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าปัญหามลพิษทางทะเลที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยเป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งรัฐต้องรีบแก้ไขอย่างจริงจังและเร่งด่วน โดยที่ประเทศไทยมีกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล ปรากฏอยู่ในกฎหมายของประเทศไทย ได้แก่

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 พระราชบัญญัติประมง พ.ศ.2490 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 โดยผู้เขียนจะขอแยกประเด็นในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามลักษณะแหล่งที่มาของมลพิษสิ่งแวดล้อม ดังนี้

3.2.6.1 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมมลพิษที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลมีกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย คือ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ในการควบคุมดูแลการประกอบกิจกรรม

ปีโตรเลียมนั้น ผู้รับสัมปทานจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อกระเทือนโดยปราศจากเหตุอันสมควรต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเล⁶⁴

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้

- พระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ.2514 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ในการควบคุมดูแลการประกอบกิจกรรมปีโตรเลียมในทะเล ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญาและต้องมีบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดเพื่อแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย⁶⁵

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1. การตรวจกิจการปีโตรเลียม

โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะเข้าไปในบริเวณที่ประกอบกิจการปีโตรเลียมและสถานที่ทำการของผู้รับสัมปทานในเวลาทำการ เพื่อตรวจกิจการปีโตรเลียมให้เป็นไปตามสัมปทานและพระราชบัญญัติฉบับนี้ และสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับสัมปทานงดการปฏิบัติการใดๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย⁶⁶

⁶⁴ พระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 74.

⁶⁵ พระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 10 และมาตรา 11.

⁶⁶ พระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 9.

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

ถ้าผู้ใดที่ได้รับสัมปทานในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในทะเล ผู้นั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออันโดยปราศจากเหตุอันสมควรต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเล ถ้าผู้นั้นฝ่าฝืนให้มีโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท⁶⁷ และผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดยใช้มาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดี เพื่อมิให้ที่ใดสกปรกโสโครกด้วยน้ำมัน โคลน หรือสิ่งอื่นใด และในกรณีที่เกิดความโสโครก ผู้รับสัมปทานต้องบำบัดป้องกันโดยเร็วที่สุด ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท⁶⁸ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามสัมปทานหรือพระราชบัญญัติฉบับนี้และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือทำให้ทบวงการเมืองใดต้องกระทำการเพื่อบำบัดป้องกันความเสียหายเช่นนั้น ผู้รับสัมปทานต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายและค่าใช้จ่ายเป็นการบำบัดป้องกันความเสียหายดังกล่าวตามจำนวนที่รัฐมนตรีกระทรวงพลังงานกำหนดและตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับสัมปทานเพราะการละเมิดนั้น⁶⁹

และพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังให้อำนาจรัฐมนตรีกระทรวงพลังงานมีอำนาจเพิกถอนสัมปทานของผู้ที่ได้รับสัมปทาน เมื่อผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียม หรือไม่ปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดี หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในสัมปทานซึ่งเป็นเหตุให้เพิกถอนสัมปทานได้⁷⁰

3.2.6.2 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

ในส่วนนี้เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการทิ้งเท ผู้เขียนจะขอแยกลักษณะการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยในการควบคุมมลพิษที่เกิดจากทิ้งเทออกเป็น 3 ส่วน คือ ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงและในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำบรรทุกของเสีย

⁶⁷ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 74 และมาตรา 107.

⁶⁸ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 75 และมาตรา 108.

⁶⁹ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 12.

⁷⁰ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514, มาตรา 51.

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐชายฝั่ง

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่อาจจะเกี่ยวข้องกับมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะมีปรากฏอยู่ในกฎหมายของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490

โดยในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 กำหนดว่า การทิ้งสิ่งใดๆ ลงในน้ำอันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเงิน ตกตะกอน หรือสกปรกและการทิ้งน้ำมันและเคมีภัณฑ์ หรือน้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใดๆ หรือสิ่งใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบหรือทะเลภายในน่านน้ำไทยถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้⁷¹ ส่วนในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 กำหนดว่า ถ้าผู้ใดปรากฏว่ามีการเท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำ หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำอันก่อให้เกิดมลพิษ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้⁷²

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้
- พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกรมประมง เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ฉบับนี้ คือ คำว่า น่านน้ำไทย นั้นตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ความหมายความรวมถึงน่านน้ำที่อยู่ในเขตต่อเนื่อง

⁷¹ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 119 มาตรา 119 ทวิ และ มาตรา 204.

⁷² พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490, มาตรา 19.

ของราชอาณาจักรไทย จากความหมายดังกล่าว จะเห็นว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีบทบัญญัติที่
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ
สิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเทินเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษที่เกิด
จากการทิ้งเทินนั้น โดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ให้อำนาจกับเจ้าท่า
เจ้าพนักงานกองตระเวน เจ้าพนักงานกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิมคน
ใดผู้ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่ามอบหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และ
พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ให้อำนาจกับพนักงานประมง ข้าหลวงประจำจังหวัดและ
นายอำเภอท้องที่ และผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แต่งตั้งเพื่อ
ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการ บังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงาน
เจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจใน
การบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1. การตรวจเรือ

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะขึ้นไปและตรวจบนเรือลำนั้น หรือเรือเล็กลำใดๆ ได้ทุกลำ
เพื่อให้ทราบว่าได้มีการละเมิดต่อข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้หรือไม่⁷³ในส่วนที่เกี่ยวกับการทิ้งสิ่ง
ใดๆ ลงในน้ำอันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเขิน ตกตะกอน หรือสกปรกและการทิ้งน้ำมันและ
เคมีภัณฑ์ หรือน้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใดๆ หรือสิ่งใดๆ อันเป็น
เหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำ
คลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย⁷⁴

2. การจับกุม

⁷³ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 158.

⁷⁴ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 119 มาตรา 119 ทวิ และ
มาตรา 204.

เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดพร้อมด้วยเรือ และสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย⁷⁵ ในเรื่องการเท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำ หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำอันก่อให้เกิดมลพิษ⁷⁶

ในการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจับกุมตามอำนาจที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีตามพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนด ผู้เขียนเห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องนำหลักเกณฑ์ตามที่ป. วិชาญา กำหนดไว้มาปรับใช้กับอำนาจที่ตนได้รับมอบหมายด้วย

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

การทิ้งสิ่งใดๆ ลงในน้ำอันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเขิน ตกตะกอน หรือสกปรก โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม ผู้นั้นต้องโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและต้องชดใช้ค่าเสียหายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย⁷⁷ การทิ้งน้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ ผู้นั้นต้องโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁷⁸ และการทิ้งหรือปล่อยให้ น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใดๆ ลงในทะเลภายในน่านน้ำไทย ผู้นั้นต้องจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับตั้งแต่ 2,000-20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁷⁹ และผู้ที่มีการ เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำอันก่อให้เกิดมลพิษ ให้มีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท⁸⁰

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐเจ้าของธง

⁷⁵ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490, มาตรา 57.

⁷⁶ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490, มาตรา 19.

⁷⁷ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 119.

⁷⁸ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 119 ทวิ.

⁷⁹ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 204.

⁸⁰ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490, มาตรา 62 ทวิ.

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายสำหรับมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทโดยตรง กฎหมายที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงก็คือ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 แต่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายบัญญัติหลักเกณฑ์ในกิจกรรมส่วนนี้ไว้ จึงทำให้ประเทศไทยยังคงไม่มีกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเทในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐใดที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะมีปรากฏอยู่ในกฎหมายของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456

โดยที่พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 กำหนดว่า ให้อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิมมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เรือใดๆ ที่บรรทุกสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ต้องชักธง หรือแสดงเครื่องหมาย หรือต้องให้สัญญาณใดๆ ตามที่กฎหมายกำหนด⁸¹

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ คำว่า น่านน้ำไทย นั้นตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ให้ความหมายความรวมถึงน่านน้ำที่อยู่ในเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรไทย จะเห็นว่าไม่มีบทบัญญัติที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถ

⁸¹ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 192.

ปฏิบัติหน้าที่ของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยอย่างชัดเจน

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทนั้น โดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ให้อำนาจกับเจ้าท่าเจ้าพนักงานกองตระเวน เจ้าพนักงานกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิมคนใดผู้ซึ่งอธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวี มอบหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1. การตรวจเรือ

โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะขึ้นไปและตรวจบนเรือลำนั้น หรือเรือเล็กลำใดๆ ได้ทุกลำ เพื่อให้ทราบว่าได้มีการละเมิดต่อข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้หรือไม่⁸²

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

ผู้ใดที่ได้มีการฝ่าฝืนโดยไม่ปฏิบัติหลักการที่กล่าวมานี้ ผู้นั้นต้องโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸³

3.2.6.3 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมมลพิษที่เกิดจากเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

ในส่วนนี้เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ผู้เขียนจะขอแยกลักษณะการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยในการควบคุมมลพิษที่เกิดจากเรือออกเป็น 3 ส่วน

⁸² พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 158.

⁸³ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 195.

คือ ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่งและในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของท่า

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐเจ้าของธง

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายสำหรับมลพิษที่เกิดจากเรือโดยตรง กฎหมายที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงก็คือ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 แต่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในกิจกรรมส่วนนี้ไว้ จึงทำให้ประเทศไทยยังคงไม่มีกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐชายฝั่ง

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่อาจจะเกี่ยวข้องกัมลพิษที่เกิดจากเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 แต่เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยไม่ได้แยกแหล่งที่มาของมลพิษในสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างชัดเจน จึงสามารถเทียบเคียงในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามที่ได้กล่าวมาแล้ว เพื่อใช้กับการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือได้เช่นเดียวกัน และตามพระราชบัญญัติอีกฉบับที่จะมีส่วนส่งเสริมให้การควบคุมภาวะมลพิษที่เกิดจากเรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ “เรือ” ถือได้ว่าเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษแห่งหนึ่ง เพราะมาตรา 4 ตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวให้ความหมายของคำว่า “แหล่งกำเนิดมลพิษ” หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจกรรมใดๆ หรือสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายได้เพียงเฉพาะดินแดนที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจอธิปไตยของราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะเห็นว่าไม่มีบทบัญญัติที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยอย่างชัดเจน ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษที่เกิดจากการเรื่อนั้น โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ให้อำนาจกับเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเพื่อปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ⁸⁴

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีกรณีฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1. การตรวจเรือ

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะขึ้นไปและตรวจบนเรือลำนั้น หรือเรือเล็กลำใดๆ ได้ทุกลำ เพื่อให้ทราบว่าได้มีการละเมิดต่อข้อบังคับในพระราชบัญญัตินี้หรือไม่⁸⁵ ในส่วนที่เกี่ยวกับการทิ้งสิ่งใดๆ ลงในน้ำอันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเงิน ตกตะกอน หรือสกปรกและการทิ้งน้ำมันและเคมีภัณฑ์ หรือน้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใดๆ หรือสิ่งใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำ

⁸⁴ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535, มาตรา 84.

⁸⁵ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 158.

คลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย⁸⁶ และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจเข้าไปในอาคาร สถานที่และเขตที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมหรือแหล่งกำเนิดมลพิษใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบสภาพการทำงาน ของระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสีย หรือระบบบำบัดอากาศเสีย หรืออุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียหรือมลพิษอื่น รวมทั้งตรวจบันทึก รายละเอียด สถิติ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของระบบ หรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าว หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่ง เป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือผู้ควบคุม หรือผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการระบบ บำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย จัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือซ่อมแซมระบบบำบัด อากาศเสีย หรือระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อ ควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียหรือมลพิษอื่น⁸⁷

2. การจับกุม

เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดพร้อมด้วย เรือ และสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย⁸⁸ ในเรื่องการทะเล่ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำ หรือทำให้วัตถุมีพิษลงไปในที่จับสัตว์น้ำอันก่อให้เกิด มลพิษ⁸⁹

ในการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจับกุมตามอำนาจที่พนักงานเจ้าหน้าที่มี ตามพระราชบัญญัตินี้กำหนด ผู้เขียนเห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องนำหลักเกณฑ์ตามที่ป. วิชาญา กำหนดไว้มาปรับใช้กับอำนาจที่ตนได้รับมอบหมายด้วย

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัตินี้กำหนดบทลงโทษ คือ

⁸⁶ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, มาตรา 119 มาตรา 119 ทวิ และ มาตรา 204.

⁸⁷ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535, มาตรา 82.

⁸⁸ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490, มาตรา 57.

⁸⁹ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490, มาตรา 19.

เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมิใช่โรงงานอุตสาหกรรมตามมาตรา 90 มาตรา 91 หรือมาตรา 92 หรือออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมตามมาตรา 68 หรือมาตรา 70 ในกรณีที่ผู้ควบคุมนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ประกาศ หรือเงื่อนไขที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจดำเนินการเสนอแนะการสั่งปิดหรือพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตหรือการสั่งให้หยุดใช้หรือทำประโยชน์ด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา 68 มาตรา 69 หรือมาตรา 78 ที่ตั้งใจไม่ทำการบำบัดอากาศเสียน้ำเสีย หรือของเสียอย่างอื่นและลักลอบปล่อยทิ้งอากาศเสียน้ำเสีย หรือของเสียที่ยังไม่ได้ทำการบำบัดออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจควบคุมดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตามกฎหมาย⁹⁰

และพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบทางแพ่งของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษของบุคคลที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็นของสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สูญหาย หรือถูกทำลายไว้ ดังนี้

แหล่งกำเนิดมลพิษใดที่ก่อให้เกิด หรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่น หรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ เจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น เว้นแต่เป็นกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นข้อยกเว้นที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้⁹¹

จะเห็นได้ว่าตามมาตรา นี้ กฎหมายกำหนดให้เป็นความรับผิดชอบในลักษณะเคร่งครัดหรือโดยที่บุคคลดังกล่าวไม่มีความผิด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามลพิษนั้นเกิดจากเหตุที่เป็นข้อยกเว้นที่ไม่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือที่ก่อให้เกิดภาวะมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล แต่ด้วยข้อจำกัดของพระราชบัญญัตินี้ ไม่

⁹⁰ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535, มาตรา 82 และมาตรา 83.

⁹¹ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535, มาตรา 96.

รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายไปถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ลดประสิทธิภาพลงไปอย่างมาก

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐเจ้าของท่า

โดยปกติประเทศไทยมีกฎหมายที่ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในการควบคุมดูแลตรวจตราเรือที่จะดำเนินการเข้ามาในราชอาณาจักรไทยอยู่แล้ว ประกอบกับอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ที่ได้กำหนดขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายของรัฐภาคีที่เป็นรัฐเจ้าของท่าในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลไว้ในข้อ 218 จึงจำเป็นต้องดูว่ากฎหมายของประเทศไทยนั้นให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายอย่างไรบ้าง

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของท่า กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่ว่าด้วยขอบเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายที่มีปรากฏในเรื่องอำนาจหน้าที่ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษที่เกิดจากการเรือนั้น โดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิมอันได้แก่ อธิบดีของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือผู้ซึ่งอธิบดีที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีมอบหมายอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของประเทศไทยตามกฎหมายฉบับนี้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายฉบับนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1. การตรวจเรือ

ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของท่านั้น กำหนดให้เจ้าท่ามีอำนาจในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้นายเรือแก้ไขให้ถูกต้อง ใน 2 กรณี

สำหรับเรือไทยที่ได้รับใบอนุญาต แล้วปรากฏว่าเรือนั้นมีอุปกรณ์และเครื่องใช้ประจำเรือไม่ถูกต้อง หรือไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามกฎหมายข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือภายในระยะเวลาที่เจ้าท่ากำหนด และเมื่อเลยระยะเวลาที่เจ้าท่ากำหนดและนายเรือไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าท่าที่สั่งให้ไปแก้ไข ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งพักใบอนุญาตใช้เรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำสั่งของเจ้าท่า เมื่อใดที่นายเรือได้ปฏิบัติและแก้ไขตามคำสั่งของเจ้าท่าให้เจ้าท่าออกคำสั่งเพิกถอนคำสั่งพักใบอนุญาตใช้เรือโดยทันที

สำหรับเรือต่างประเทศ เมื่อเจ้าท่าพบว่าเรือต่างประเทศที่เข้ามาในเขตท่าเรือของประเทศไทยมีอุปกรณ์และเครื่องใช้ประจำเรือไม่ถูกต้อง หรือไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามกฎหมายข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ ให้เจ้าท่ามีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้นายเรือแก้ไขให้ถูกต้องก่อน เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วจึงจะอนุญาตให้ออกเรือได้⁹²

2. การกักเรือ

คำว่า “กัก” หมายถึง การกำหนดเขตให้อยู่ ยึดไว้ ไม่ปล่อยให้⁹³ การกักเรือจึงหมายถึง การกำหนดเขตให้เรืออยู่ในบริเวณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

เมื่อเจ้าท่าตรวจพบว่าเรือกำปั่นลำใดที่ใช้ในทะเลไม่อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย หรือไม่เหมาะสมสำหรับการใช้ ให้เจ้าท่ามีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือถึงนายเรือห้ามใช้เรื่อนั้นและสั่งให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือซ่อมแซมให้เรียบร้อยจนเป็นที่ปลอดภัยหรือมีสภาพเหมาะสมสำหรับการใช้

⁹² พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2450, มาตรา 160.

⁹³ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542, หน้า 101.

ถ้านายเรือมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าท่า ให้เจ้าท่ามีอำนาจกักเรือไว้จนกว่าจะมีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำสั่ง⁹⁴

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

สำหรับมาตรการลงโทษนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้นำร่อง นายเรือ ตันหน สรั่ง ได้ก๋ง นายท้าย คนถือท้าย ตันกล หรือคนใช้เครื่องที่ได้รับประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาต ผู้ใดหย่อนความสามารถหรือประพฤติไม่เหมาะสมแก่หน้าที่ ละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเดินเรือ หรือหน้าที่ของตน ให้เจ้าท่ามีอำนาจที่จะสั่งงด ไม่ให้ใช้ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตมีกำหนดไม่เกิน 2 ปี และไม่เป็นการลบล้างโทษอย่างอื่นซึ่งผู้นั้นจะได้รับ⁹⁵

แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ มาตรการดังกล่าวมุ่งที่จะคุ้มครองเรือที่เดินเรือในน่านน้ำไทยให้เรือนั้นมีอุปกรณ์และเครื่องใช้ประจำเรือให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ แต่ไม่ได้มุ่งที่จะให้อำนาจหน้าที่ของเจ้าท่าในการตรวจดูแลว่าเรือนั้นได้มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามกฎหมายของประเทศไทยหรือไม่ จึงให้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นไม่ได้ควบคุมไปถึงการดูแลและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982

3.2.7 บทบัญญัติของการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธง

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงซึ่งมีหน้าที่ต้องควบคุมเรือที่ได้จดทะเบียนกับตน โดยใช้เขตอำนาจที่ตนมีอยู่ตามกฎหมายภายในบังคับต่อนายเรือ เจ้าหน้าที่และลูกเรือ ตามที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ ในเรื่องการบริหาร เทคนิค และสังคมเหนือเรือที่ชักธงของตน ดังนั้น ประเทศไทยจำต้องคำนึงถึงระบบการบริหาร เทคนิคและสังคมเหนือเรือที่ชักธงของตนด้วย โดยกฎหมายของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับระบบการบริหาร เทคนิค และสังคมเหนือเรือไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ซึ่งได้กำหนดเนื้อหาในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับเรือไทยไว้ดังนี้

⁹⁴ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2450, มาตรา 139.

⁹⁵ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2450, มาตรา 291.

เรือที่จดทะเบียนเป็นเรือไทย ไม่ว่าจะใช้เรือเพื่อจุดประสงค์ใด ผู้ที่จะจดทะเบียนเรือ ต้องเป็นบุคคลธรรมดาจะต้องมีสัญชาติไทย หรือเป็นนิติบุคคลจะต้องจัดขึ้นตามกฎหมายของประเทศ ไทย และทุนของนิติบุคคลนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ต้องเป็นของบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทย และเรือที่จะขอจดทะเบียนจะต้องมีใบสำคัญแสดงการตรวจเรือไปแสดงต่อนายทะเบียนเรือว่าเรือ นั้นได้รับการตรวจจากพนักงานตรวจเรือกรมเจ้าท่าตามมาตรา 162 และมาตรา 163 ของ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456⁹⁶

เมื่อเรือได้จดทะเบียนเป็นเรือไทยแล้ว ให้นายทะเบียนเรือออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนตามแบบพิมพ์ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิมให้แก่ผู้ขอจดทะเบียน ใบสำคัญนี้เรียกว่า “ใบทะเบียน” ใบทะเบียนนี้ให้ใช้เป็นเอกสารประจำเรือและผู้ควบคุมเรือต้องรักษาไว้ในเรือเสมอ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอตรวจผู้ควบคุมเรือจะต้องนำออกแสดงโดยทันที นอกจากนี้ใบทะเบียนเรือแล้วให้เรือไทยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ด้วย อาทิเช่น ใบสำคัญรับรองการตรวจเรือต่างๆ สัญญาประจำเรือ สัญญาเช่าเรือ (ถ้ามี) ใบตราส่ง (ถ้ามี) บัญชีสินค้าสำหรับเรือ (ถ้ามี) สมุดปูมเรือ ใบปล่อยเรือและใบอนุญาตออกจากท่า (ถ้ามี)⁹⁷

ในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายสำหรับกระทำความผิดบนเรือไทยนั้น กฎหมายของประเทศไทยที่อาจจะเกี่ยวข้องกับสิทธิ เขตอำนาจและขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายที่มีปรากฏในกฎหมายประเทศไทย คือ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 กำหนดว่า “ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักรต้องรับโทษตามกฎหมายการกระทำความผิด ในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร”

โดยหลักกฎหมายอาญาของประเทศไทย ผู้ใดกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในดินแดนของประเทศไทยนั้น จะต้องรับโทษตามกฎหมายของประเทศไทยโดยไม่ต้องคำนึงถึงสัญชาติของผู้กระทำความผิดและสัญชาติของผู้เสียหาย

⁹⁶ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481, มาตรา 7 มาตรา 7ทวิ และมาตรา 12.

⁹⁷ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481, มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 49.

คำว่า ดินแดนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ บริเวณแผ่นดินและส่วนของทะเลที่เรียกว่าทะเลอาณาเขต ตลอดทั้งพื้นดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดินของทะเลอาณาเขต รวมทั้งห้วงอากาศของแผ่นดินและทะเลอาณาเขตดังกล่าว ซึ่งเป็นบริเวณที่รัฐนั้นใช้อำนาจอธิปไตย

ดังนั้น คำว่า ราชอาณาจักรไทย จึงรวมอยู่แค่บริเวณที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยเพียงเท่านั้นซึ่งในที่นี่ไม่รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะ อย่างไรก็ตามกฎหมายของประเทศไทยก็ยังขยายขอบเขตอำนาจของการกระทำความผิดนอกดินแดนของประเทศไทย โดยถ้ากระทำความผิดบนเรือไทยหรืออากาศยานไทยให้ถือว่าเป็นความผิดที่ต้องรับโทษในราชอาณาจักรไทย เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศไทย

จากการที่ประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์ในส่วนสำหรับผู้ที่กระทำความผิดในเรือไทยให้ถือว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดในราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ย่อมส่งผลให้เจ้าพนักงานของรัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญามีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาทั้งปวง โดยการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานของรัฐนี้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ป.วิอาญาได้กำหนดไว้ด้วย

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง ถือว่าประมวลกฎหมายอาญาฉบับดังกล่าวได้คุ้มครองความผิดที่เกิดขึ้นบนเรือไทยและอากาศยานไทย ไม่ว่าจะคนไทยที่อยู่บนเรือไทยหรืออากาศยานไทยจะอยู่ในที่ใดก็ตาม และในกรณีที่คนไทยได้กระทำความผิดบนเรือไทยหรืออากาศยานไทย ก็ให้ถือว่าคนไทยผู้นั้นได้กระทำความผิดในราชอาณาจักรไทยด้วยเช่นกัน แต่ความผิดที่ผู้นั้นได้กระทำความผิดจะต้องเป็นความผิดที่กฎหมายของประเทศไทยระบุว่าต้องรับผิดในราชอาณาจักรไทยด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้จะไม่ครอบคลุมต่อผู้ที่กระทำความผิดบนเรือไทยถ้าปรากฏว่า ความผิดนั้นไม่มีกฎหมายของประเทศไทยกำหนดว่าเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศไทยที่ต้องรับผิดในราชอาณาจักรได้

จะเห็นได้ว่ากฎหมายของประเทศไทยนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องการบริหาร เทคนิคและสังคมบนเรือไทยนั้น พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ได้กำหนดรายละเอียดในการขอดทะเบียนเรือ เอกสารประจำเรือ และสิทธิโดยทั่วไปของเรือไทยไว้อย่างชัดเจนแล้วและในส่วนการกระทำความผิดบนเรือไทยนั้น ถึงแม้ว่าประมวลกฎหมายอาญาจะได้กำหนดรายละเอียดในเรื่องการกระทำความผิดบนเรือไทยให้รับโทษในราชอาณาจักรไทยไว้แล้วก็ตาม แต่พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ได้กำหนดรายละเอียดในกรณีความผิดที่เกิดขึ้นในเรือไทยไว้ดังนี้

ก. หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้

- พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ฉบับนี้ให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม เป็นหน่วยงานที่ดูแลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้อำนาจกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดที่เกิดขึ้นบนเรือไทย โดยพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ให้อำนาจกับเจ้าท่า หรือผู้รักษาการแทนเจ้าท่า หรือผู้บังคับบัญชาป้อม หรือผู้บังคับการเรือ หรือผู้บังคับการกองทหารแห่งราชนาวิก หรือเจ้าพนักงานประมง หรือเจ้าพนักงานศุลกากรตั้งแต่ประจำแผนกขึ้นไป หรือเจ้าพนักงานอื่นๆ ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งเพื่อการนี้ ให้เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁹⁸

ข. เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ในกรณีที่ผู้ใดทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือในกรณีความผิดที่เกิดขึ้นบนเรือไทย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้

1. การจับและการค้น

ในกรณีที่ผู้ใดทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือในกรณีความผิดที่เกิดขึ้นบนเรือไทย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 78 และมาตรา 192 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁹⁹

มาตรา 78 ตามป.วิอาญา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจับ ซึ่งกำหนดในเรื่องที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการจับได้ในกรณีใดๆ และมาตรา 92 ตามป.วิอาญา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการค้น ซึ่งกำหนดในเรื่องที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการค้นได้ ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายไว้แล้วในหัวข้อของหลักเกณฑ์การค้นและหลักเกณฑ์การจับตามป.วิอาญาในบทที่ 3 หัวข้อ 3.1.3

⁹⁸ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481, มาตรา 55

⁹⁹ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481, มาตรา 55

2. การยึดเอกสารเกี่ยวกับเรือและการกักเรือ

นอกจากทั้ง 2 เรื่องนี้แล้ว กฎหมายได้กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักเรือหรือยึดเอกสารเกี่ยวกับเรือ หรือมีอำนาจทั้งสองประการ ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดและในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดที่เกิดขึ้นในเรือไทยและมีอัตราโทษจำคุกที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างต่ำ 10 ปี หรือสูงกว่านั้น

หลักเกณฑ์การยึด ผู้เขียนเห็นว่าให้ดำเนินการปฏิบัติตาม ป.วิอาญาที่กำหนดได้ เพราะเป็นเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จำต้องปฏิบัติตามเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

แต่การยึดและการกักนั้น กฎหมายได้กำหนดเพิ่มเติมว่า ห้ามมิให้มีการยึดเอกสาร หรือกักเรือเกินกว่า 2 วันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรที่จะต้องขยายการยึดเอกสารหรือกักเรือออกไปเกินกว่า 2 วัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลภายในระยะเช่นว่านั้น ในกรณีนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรือกักต่อไปได้จนกว่าจะได้มีคำสั่งของศาลขึ้นต้น¹⁰⁰

ค. บทลงโทษนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดบทลงโทษ คือ

พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้สำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมายของประเทศไทยที่เกิดขึ้นบนเรือไทย ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าบทลงโทษในส่วนนี้จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของความผิดที่ผู้กระทำได้กระทำไปว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติใด และนำบทลงโทษของพระราชบัญญัตินั้นมาปรับใช้กับการกระทำความผิดนั้น

แต่อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธง ผู้เขียนเห็นว่ายังมีหลักเกณฑ์ในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยยังไม่สมบูรณ์ สำหรับความผิดในกรณีที่เรือไทยได้ไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่นนั้น ในส่วนนี้ประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธงยังคงไม่ได้มีมาตรการต่างๆ เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เรือที่จดทะเบียนกับตนไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่นเลย ซึ่งการกระทำเช่นนี้ในกรณีนี้ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันตามอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 อาจจะมีส่งผลให้ประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธงจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศได้

¹⁰⁰ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481, มาตรา 56 และมาตรา 57.

บทที่ 4

แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

หลังจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 ซึ่งได้มีการดำเนินการยก
ร่างอนุสัญญาฯ สหประชาชาติ ค.ศ.1973 ได้ดำเนินการยกร่างอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.
1982 จนหลังเสร็จและที่ประชุมได้รับเอาอนุสัญญาฉบับนี้ในวันที่ 30 เมษายน ค.ศ.1982 และ
กำหนดให้มีการเปิดลงนามอนุสัญญาฉบับนี้ในวันที่ 10 เมษายน ค.ศ.1982 โดยที่ประเทศไทยก็ได้
ร่วมลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้ด้วย แต่จนถึงปัจจุบันประเทศไทยยังไม่ได้มีการให้สัตยาบัน
อนุสัญญาฉบับนี้ จึงจำจะต้องพิจารณาว่าหากประเทศไทยมีการให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้
ประเทศไทยก็จะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้และประเทศไทยจะต้องออก
กฎหมายภายในหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้ด้วย ซึ่ง
ในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรจะมีการพิจารณาในส่วนของการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญา
ฉบับนี้ด้วย เนื่องจากอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดคสิทธิและหน้าที่
ของรัฐภาคีในเรื่องที่เกี่ยวกับทะเลไว้ครอบคลุมมากที่สุดฉบับหนึ่ง และเป็นอนุสัญญาหลักในเรื่อง
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทะเล

แต่สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ แนวโน้มปัจจุบันของกฎหมายระหว่างประเทศนั้น ไม่ได้ที่จะมุ่งเน้น
แต่เพียงว่ารัฐใดที่เข้าร่วมในอนุสัญญาฉบับใด โดยเป็นผู้ให้สัตยาบันก็ดีหรือโดยเข้าร่วมผูกพันโดย
วิธีอื่นใดก็ดี เฉพาะรัฐเหล่านั้นซึ่งจะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นๆ ของอนุสัญญา แม้ประเทศไทย
จะยังไม่ได้ให้สัตยาบันกับอนุสัญญาในขณะนี้ แต่ประเทศไทยก็อาจที่จะพิจารณาแนวทางที่
ปรากฏในอนุสัญญาฉบับนี้ เพื่อปฏิบัติตามหรือแก้ไข หรือปรับปรุงกฎหมายภายในให้สอดคล้อง
กับแนวทางสากลที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนด

ในปัจจุบันนี้ การเข้าร่วมให้สัตยาบันหรือการเข้าผูกพันในอนุสัญญาฉบับใดนั้นเป็นคนละ
เรื่องกับการที่จะปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนั้นๆ โดยนำเอาหลักเกณฑ์หรือบทบัญญัติของ
อนุสัญญาฉบับนั้นมากำหนดไว้ในกฎหมายภายใน การที่รัฐใดๆ ไม่เข้าร่วมในอนุสัญญาฉบับใด
รัฐนั้นๆ จะออกกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนั้นก็ได้ไม่ได้เป็นการต้องห้ามแต่
อย่างไร ในกฎหมายระหว่างประเทศหากรัฐใดเห็นว่าการที่ตนจะออกกฎหมายภายในของตนตาม

แนวทางที่ปรากฏในอนุสัญญาฉบับใดหรือข้อตกลงระหว่างประเทศใดก็ย่อมทำได้ ในบางครั้งรัฐอาจจะยังไม่อยากที่จะผูกพันในอนุสัญญาฉบับนั้นหรือข้อตกลงระหว่างประเทศใด รัฐอาจจะเห็นด้วยกับหลักการหรือแนวทางที่ปรากฏอยู่ในอนุสัญญาฉบับนั้นหรือข้อตกลงนั้นบางส่วน แต่เนื่องจากในปัจจุบันนั้นสนธิสัญญาพหุภาคีมักจะไม่มีข้อสงวนสิทธิได้ จึงไม่น่าแปลกใจว่า รัฐอาจจะนำแนวทางที่ปรากฏในอนุสัญญานั้นหรือข้อตกลงนั้นมาใช้ได้โดยออกกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนั้นหรือข้อตกลงระหว่างประเทศใด โดยไม่จำเป็นต้องเข้าเป็นคู่ภาคีหรือให้สัตยาบันก็ได้

ปัญหาที่น่าจะพิจารณาก็คือ ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่ได้มีการให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ หากประเทศไทยมีการให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ กฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น การบังคับใช้กฎหมายตามที่กฎหมายของประเทศไทยกำหนดนั้นจะเพียงพอกับบทบัญญัติที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดไว้หรือไม่ กฎหมายของประเทศไทยในส่วนใดสอดคล้อง หรือต้องปรับปรุงแก้ไข หรือต้องเพิ่มเติมในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณา ดังนั้นในการศึกษาส่วนนี้ ผู้เขียนจะศึกษาประเด็นที่สำคัญเป็น 2 ประเด็น คือ ความผูกพันของประเทศไทยตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

4.1 ความผูกพันของประเทศไทยตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้เข้าร่วมลงนามในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 แต่ขณะนี้ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฉบับดังกล่าว พันธกรณีของประเทศไทยที่มีต่ออนุสัญญาฉบับนี้ในฐานะเป็นผู้ลงนามมีอยู่ในข้อ 310 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งกำหนดว่า

“ข้อ 309 ไม่ห้ามรัฐขณะลงนามให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญาฉบับนี้ ที่จะนำคำประกาศหรือคำแถลงไม่ว่าจะใช้หรือเรียกชื่ออย่างไรก็ตามโดยมุ่งหมาย นอกจากประการอื่นแล้วที่จะทำให้กฎหมายและข้อบังคับของตนสอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าคำประกาศและคำแถลงเช่นว่านั้นจะต้องไม่มีความหมายให้ตัดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขผลทางกฎหมายของบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ที่ใช้บังคับแก่รัฐนั้น” และในขณะเดียวกันถ้าพิจารณาข้อ 309 จะพบว่าข้อ 309 ห้ามทำการสงวนสิทธิในอนุสัญญาฉบับดังกล่าว โดยข้อ 309

บัญญัติว่าห้ามทำข้อสงวนหรือข้อยกเว้นต่ออนุสัญญาฉบับนี้ เว้นแต่ข้ออื่นๆ ของอนุสัญญาอนุญาตอย่างชัดแจ้งให้ทำได้

สาระสำคัญของข้อ 309 เกี่ยวพันกับข้อ 310 เนื่องจากข้อ 309 เป็นเรื่องห้ามทำการสงวนสิทธิหรือทำข้อยกเว้น เว้นเสียแต่ว่าข้อบ่งชี้ในอนุสัญญาจะได้บัญญัติอนุญาตเอาไว้ นั่นหมายความว่า การให้สัตยาบันจะมีการสงวนสิทธิไม่ได้ จะรับต้องรับหมด ถ้าไม่รับก็ไม่รับเลย แต่การที่กฎหมายข้อ 309 บัญญัติไว้เช่นนี้ ดูเป็นการเข้มงวดจนเกินไป ข้อ 310 จึงได้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดภาระหน้าที่ของรัฐผู้ร่วมลงนาม รัฐที่สัตยาบันหรือรัฐที่ภาคยานุวัติเข้ามาในอนุสัญญาฉบับนี้ว่า รัฐดังกล่าวสามารถทำคำประกาศ (Declaration) หรือแถลงการณ์ (Statement) เกี่ยวกับความสอดคล้องของกฎหมายของตนและข้อบังคับภายในอนุสัญญาฉบับนี้ โดยที่คำประกาศหรือแถลงการณ์นั้นจะต้องไม่เป็นการละเว้นหรือเปลี่ยนแปลงผลทางกฎหมายของข้อบัญญัติแห่งอนุสัญญาในการนำมาใช้กับรัฐนั้นๆ

วัตถุประสงค์ของข้อ 310 ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เพื่ออนุญาตให้รัฐดังกล่าว สามารถรักษาหรือคงไว้ซึ่งกฎหมายภายในของตนซึ่งไม่ตรงกับบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ได้ ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อการนำเอาอนุสัญญาฉบับนี้มาใช้บังคับ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายภายในกับอนุสัญญาฉบับนี้จะไม่ตรงกัน แต่อย่าให้เกิดผลทางลบต่อการนำเอาอนุสัญญามาบังคับใช้ โดยรัฐดังกล่าวจะต้องทำคำประกาศหรือคำแถลงการณ์ เพื่อแสดงความเห็นว่าการกฎหมายภายในของตนสอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญา อย่างไรก็ตาม คำประกาศหรือคำแถลงการณ์ดังกล่าวย่อมมีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียวซึ่งย่อมผูกพันกับรัฐผู้แสดงเจตนาโดยนัยของกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งเท่ากับว่าแม้รัฐนั้นจะไม่ได้ให้สัตยาบัน แต่เมื่อรัฐนั้นลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้แล้วและทำคำประกาศหรือแถลงการณ์ถึงความสอดคล้องของกฎหมายภายในกับบทบัญญัติของอนุสัญญาดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดผลผูกพันตามกฎหมายที่รัฐนั้นจะต้องไม่กระทำการอันเป็นการเปลี่ยนแปลงผลบทบัญญัติของอนุสัญญา

---

* ในการประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 นั้น ข้อ 310 นี้บัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งให้เกิดความยืดหยุ่น โดยที่รัฐจะสามารถสงวนสิทธิที่จะรักษากฎหมายภายในของตนเอาไว้ได้ แต่จะต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อผลการบังคับของบทบัญญัติของข้อบ่งชี้ในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982.

การบัญญัติกลไกดังกล่าวนับเป็นวิธีที่เหมาะสมและยืดหยุ่นอย่างยิ่ง เพราะรัฐบางรัฐไม่ประสงค์จะเข้าร่วมในสนธิสัญญาหรือข้อตกลงก็สามารถที่จะให้คำมั่นฝ่ายเดียวว่าจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบทของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ดังกล่าวได้ในระดับหนึ่งนับเป็นการเปิดช่องให้ “หยิบและเลือก” (Pick and Choose) ข้อบทที่ตนเห็นว่าเหมาะสมปฏิบัติได้ นอกจากนี้การบัญญัติให้มีการทำความเห็นในรูปของคำประกาศหรือคำแถลงการณ์ว่ากฎหมายภายในของตนสอดคล้องกับข้อบทของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เท่ากับเป็นการกล่าวอ้างถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศในข้อที่ว่า รัฐจะไม่สามารถกล่าวอ้างกฎหมายภายในขึ้นใช้ยันต่อพันธกรณีของสนธิสัญญาได้

รัฐที่ลงนามในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 มีภาระหน้าที่ตามหลักกฎหมายสนธิสัญญาในอันที่จะไม่ทำการอันเป็นปรักษต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญานั้น ก่อนที่สนธิสัญญานั้นจะมีผลใช้บังคับ หลักเกณฑ์ที่จะไม่กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์นี้เป็นทั้งหลักกฎหมายสนธิสัญญาดังปรากฏอยู่ในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 และเป็นหลักกฎหมายจารีตประเพณี ซึ่งกล่าวเน้นถึงหลักความสุจริตในการเจรจาทำสนธิสัญญาด้วย จากข้อกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ข้อ 301 จึงกล่าวอ้างเพื่อขยายหลักการสุจริตดังกล่าว เพื่อให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติแก่บรรดารัฐที่เข้าร่วมลงนาม หรือที่ให้สัตยาบัน หรือที่ให้ภาคยานุวัติเข้ามาในอนุสัญญาฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่ารัฐที่เข้าร่วมลงนามย่อมจะต้องสำรวจกฎหมายภายในของตนว่าสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลฉบับนี้เพียงใด ถ้าไม่สอดคล้องก็จะต้องเกิดภาระหน้าที่ที่จะต้องทำกฎหมายภายในของตนให้สอดคล้อง เพราะรัฐผู้เข้าร่วมลงนามมีหน้าที่ที่จะไม่กระทำการอันใดอันเป็นการเปลี่ยนแปลงผลแห่งการบังคับของข้อบทแห่งอนุสัญญา มิฉะนั้นอาจก่อให้เกิดความรับผิดชอบระหว่างประเทศได้¹

ผลจากพันธกรณีทางกฎหมายดังกล่าว ย่อมทำให้เกิดการสำรวจกฎหมายภายในของตนว่าสอดคล้องหรือไม่กับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 การที่ไม่สอดคล้องย่อมก่อให้เกิดหน้าที่ที่จะต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อไม่ให้เกิดผลบิดเบือนต่อการบังคับใช้ของกฎหมายทะเล กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แม้ว่าข้อบทในกฎหมายภายในจะไม่ตรงกับข้อบทของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 อย่างนี้ไม่เป็นไร แต่จะมีผลเป็นการละเว้นหรือเปลี่ยนแปลงผลของการ

¹ ชุมพร ปัจจุสานนท์, กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการทำประมงในทะเลหลวง: ผลกระทบต่อประเทศไทย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ พ.ศ.2543, หน้า 247-251

บังคับใช้ของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ไม่ได้ เมื่อรัฐทำการสำรวจโครงสร้างของกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทะเลทั้งหลายแล้ว ย่อมทราบว่าข้อบทใดบ้างที่ควรเก็บเอาไว้ ประเด็นกฎหมายใดที่ยังตกอยู่ซึ่งพึงจะต้องออกกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายทะเล เพื่อไม่เป็นการปิดเบียดต่อการบังคับใช้ของอนุสัญญาดังกล่าว ประเด็นกฎหมายใดที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องช่องแคบ หรือรัฐหมู่เกาะ ก็ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายอย่างนี้เป็นต้น

สำหรับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้น ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะให้สัตยาบัน และได้มีการแปลอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ฉบับนี้เป็นภาษาไทยเพื่อเข้าสู่สภา เพื่อให้สภารับรอง ก่อนที่กระทรวงการต่างประเทศจะให้สัตยาบัน เพราะอนุสัญญาดังกล่าวจะมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยตลอดจนต้องมีการออกกฎหมายอนุวัติการ ดังนั้น การศึกษาถึงขอบเขตสิทธิรัฐในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายภายในอนุสัญญาดังกล่าว จึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นกรอบปฏิบัติของรัฐเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

แม้ประเทศไทยจะไม่ได้ให้สัตยาบัน แต่เมื่อได้มีประเทศต่างๆ ได้ให้สัตยาบันครบ 60 ประเทศในปี ค.ศ.1994 จึงทำให้อนุสัญญาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และในปัจจุบันนี้ก็ยังมีประเทศถึง 149 ประเทศเป็นภาคีของอนุสัญญาดังกล่าว เมื่อเป็นเช่นนี้ การเข้าร่วมในอนุสัญญาโดยวิธีการให้สัตยาบันกับไม่ได้ให้สัตยาบันก็ไม่ได้เป็นการกีดกันรัฐที่จะไม่นำเอาแนวทางที่ปรากฏในอนุสัญญาดังฉบับนี้ มาใช้เป็นแม่บทในการบัญญัติกฎหมายภายใน เพราะถือว่าอนุสัญญาดังฉบับนี้เป็นแนวทางที่ประเทศต่างๆ ในโลกให้การยอมรับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้เขียนเห็นว่า การที่จะเข้าร่วมลงนามและให้สัตยาบันในอนุสัญญาดังฉบับใดเป็นเรื่องที่แตกต่างกับการนำเอาหลักการของอนุสัญญาต่างๆ มาบัญญัติไว้ในกฎหมายภายใน แต่สิ่งที่สมควรจะกระทำโดยเร่งด่วนก็คือ ประเทศไทยจะต้องศึกษาหลักการต่างๆ ในการบังคับใช้กฎหมายที่ปรากฏอยู่ในอนุสัญญาดังฉบับนี้

เพื่อจะได้ทราบถึงโครงสร้างและข้อจำกัดในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายซึ่งจะทำให้ประเทศไทยทราบว่า ในการที่ประเทศไทยจะทำการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งบรรจุหลักการใหม่ๆ ดังกล่าวเข้าไว้ในกฎหมายของประเทศไทย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เมื่อมีหลักการหรือหลักการกฎหมายใหม่ๆ ออกมาและประเทศไทยเห็นว่าหลักการและหลักกฎหมายเช่นว่านั้นเป็นสิ่งที่สังคมโลกได้ประพฤติปฏิบัติและก่อให้เกิดผลดีกับประเทศมากกว่าผลเสีย การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายก็สามารถกระทำได้เลยโดยไม่ต้องรื้อว่าจะต้องมีการให้สัตยาบันก่อน

ดังนั้น เมื่อมีการให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้เมื่อไร สิ่งประเทศไทยควรจะคำนึงถึงก็คือ การปรับปรุงกฎหมายภายในของประเทศไทยให้สอดคล้องกับหลักการและหลักกฎหมายที่ปรากฏ ในอนุสัญญาฉบับดังกล่าวเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จึงมีความ จำเป็นสำหรับกฎหมายของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้บทบัญญัติในส่วนของ การบังคับใช้ กฎหมายของประเทศไทยนั้นเพียงพอต่อหลักเกณฑ์ใน ส่วนการบังคับใช้กฎหมายที่อนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้

4.2 แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทยกับการบังคับใช้กฎหมายใน เรื่องต่างๆ

จุดประสงค์ของบทนี้ ผู้เขียนต้องการจะชี้ให้เห็นว่ากฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่นั้น เพียงพอกับการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ที่ผู้เขียนได้อธิบายไว้ ในบทที่ 2 หัวข้อ 2.3 หรือไม่ ซึ่งผู้เขียนได้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ ในอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และจากนั้นผู้เขียนได้พิจารณากฎหมายของประเทศไทย ที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย โดยอธิบาย เป็นเรื่องต่างๆ ตามสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจที่รัฐภาคีพึงจะมีจากอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ไว้ในบทที่ 3 หัวข้อ 3.2 ดังนั้นในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะพิจารณาค้นหาแนวทางที่ประเทศไทย จะต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย โดย แยกเป็นเรื่องต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ดังนี้

4.2.1 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต

ในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้ ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางใน การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายของประเทศไทยในส่วนนี้ที่ให้อำนาจกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติและกองทัพเรือเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลในกิจกรรม ส่วนนี้ ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 และ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้เขียนได้อธิบายถึงเนื้อหาสาระในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยไว้ใน บทที่ 3 หัวข้อ 3.2.1 แล้ว ซึ่งตามหลักของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 นั้น ภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐใด รัฐชายฝั่งรัฐนั้นย่อมมีสิทธิอธิปไตยในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตของตน แต่เพียงผู้เดียว รัฐชายฝั่งมีสิทธิในการบังคับใช้กฎหมายและระเบียบต่างๆ สำหรับการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตอย่างเต็มที่ รัฐชายฝั่งจึงสามารถใช้มาตรการต่างๆ ในการบังคับใช้กฎหมายภายในสิทธิอธิปไตยที่ตนมีได้ ซึ่งในการนี้ พระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับนี้ได้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ในเรื่องของการตรวจกิจการต่างๆ ที่รัฐได้ให้สัมปทาน การสอบสวน การค้น การยึดหรืออายัด การจับและการควบคุมตัวผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้นเพียงพอกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีตามกฎหมายแล้ว

แต่มีประเด็นที่สำคัญสำหรับขอบเขตอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะบังคับใช้กฎหมายคือ พระราชบัญญัติแรม พ.ศ.2510 ไม่ได้กำหนดขอบเขตของบริเวณที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะใช้สิทธิของตนอย่างชัดเจนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มคำจำกัดความของพระราชบัญญัติแรม พ.ศ. 2510 ในคำว่าราชอาณาจักร ให้หมายความรวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยด้วยกับพระราชบัญญัติฉบับนี้

ค บทลงโทษ

พระราชบัญญัติแรม พ.ศ.2510 และพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ในเรื่องที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตนั้น ให้มีโทษทั้งจำคุกและทั้งโทษปรับ รวมถึงการให้อำนาจกับรัฐมนตรีกระทรวงพลังงานที่สามารถเพิกถอนสัมปทานตามที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 กำหนดไว้ด้วย เนื่องจากอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ไม่ได้กำหนดว่ารัฐชายฝั่งจะต้องใช้มาตรการลงโทษอย่างไร จึงเป็นสิทธิของรัฐที่จะกำหนดมาตรการลงโทษไว้อย่างไรก็ได้ ในส่วนผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรจะต้องพิจารณาบทลงโทษในกิจกรรมส่วนนี้ในส่วนของโทษปรับให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันด้วย

4.2.2 เรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการสำรวจและการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้ ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการสำรวจและการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยตรง แต่ประเทศไทยมีกฎหมายบางฉบับที่อาจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในส่วนนี้ได้ โดยเฉพาะเรื่องพลังงาน ผู้เขียนเห็นว่าแนวโน้มในการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยในส่วนนี้ ควรให้อำนาจกับกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลกิจกรรมในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากพระราชบัญญัติการพัฒนาและการส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องในด้านพลังงานหมุนเวียนของประเทศไทย ซึ่งรวมถึงพลังงานน้ำหรือพลังงานลม และพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานให้รับผิดชอบในด้านการค้นคว้า พัฒนา กำกับดูแลปฏิบัติงานเกี่ยวกับการผลิต การส่ง และการจำหน่ายพลังงานด้วย

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

ตามหลักของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 นั้น รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในกิจกรรมส่วนนี้แต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นรัฐชายฝั่งจึงมีสิทธิในการบังคับใช้กฎหมายและระเบียบต่างๆ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสำรวจและการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ แต่ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดเนื้อหาของสิทธิที่ประเทศไทยพึงจะมีได้ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าในมาตรา 25 ของพระราชบัญญัติการพัฒนาและการส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535 ควรเพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนเนื้อหาของสิทธิที่ประเทศไทยพึงจะมีได้ดังนี้ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตหรือขยายการผลิตพลังงานควบคุมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายนั้น ผู้เขียนเห็นว่าในพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจกิจการพลังงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือเพื่อตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมเช่นว่านั้น ผู้เขียนเห็นว่าอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้นั้นจะไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มอำนาจให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามความผิดที่อาจจะเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจมากขึ้นโดยเฉพาะเรื่องการสอบสวน การค้น การจับและการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดโดยให้เป็นไปตามที่ประมวลวิธีพิจารณาความอาญากำหนด

ค บทลงโทษ

เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการที่ประเทศไทยจะมีสิทธิในกิจกรรมส่วนนี้ตามที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ ประกอบกับอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กำหนดว่ารัฐชายฝั่งจะต้องใช้บทลงโทษอย่างไร จึงเป็นสิทธิของรัฐที่จะกำหนดบทลงโทษไว้อย่างไรก็ได้

ดังนั้นบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ในเรื่องดังกล่าว พระราชบัญญัติฉบับนี้อาจจะให้มีบทลงโทษทั้งโทษจำคุกหรือโทษปรับก็ได้ แต่ในส่วน of โทษปรับนั้น บทลงโทษในส่วนนี้ควรจะต้องสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันด้วย

4.2.3 เรื่องการสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ

ในกิจกรรมส่วนนี้ ผู้เขียนได้แยกเรื่องออกเป็น 2 ส่วน คือ เรื่องการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ และเรื่องการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่ผู้เขียนจำเป็นต้องแยกเรื่องนี้เป็น 2 เรื่อง เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยมีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องการสร้างและการใช้ ในกิจกรรมเหล่านี้ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติ 2 ฉบับที่แตกต่างกัน

4.2.3.1 การสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ

ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้ ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายของประเทศไทยในส่วนนี้ที่ให้อำนาจกับกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลในกิจกรรมส่วนนี้ตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ซึ่งผู้เขียนนั้นเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

ตามหลักของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ที่กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะดำเนินการก่อสร้าง อนุญาต วางระเบียบ ปฏิบัติงานและการใช้สิ่งก่อสร้างเหล่านั้น รัฐชายฝั่งจึงมีสิทธิในการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปในบริเวณที่ประกอบกิจกรรมปิโตรเลียมและสถานที่ทำการของผู้รับสัมปทานเพื่อตรวจกิจการให้เป็นไปตามสัมปทานที่ผู้นั้นได้รับเพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากในการสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในทะเลนั้น ผู้เขียนเห็นว่าการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการเข้าไปตรวจกิจกรรมเหล่านี้เพียงพอต่ออำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

ค บทลงโทษ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยให้มีโทษปรับตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนด และให้อำนาจกับรัฐมนตรีกระทรวงพลังงานที่สามารถเพิกถอนสัมปทานตามที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 กำหนดไว้ด้วย เมื่อผู้นั้นได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดในเรื่องการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว เนื่องจากอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ไม่ได้กำหนดมาตรการในการลงโทษในกิจกรรมส่วนนี้ไว้ จึงเป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งจะกำหนดบทลงโทษไว้อย่างไรก็ได้

4.2.3.2 การใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ

ในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้ ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายของประเทศไทยในส่วนนี้ที่ให้อำนาจกับกองทัพเรือ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลในกิจกรรมในส่วนนี้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดที่เกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียม พ.ศ.2530 นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจแต่เพียงผู้เดียวเหนือเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ซึ่งในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฉบับนี้ แม้จะไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน แต่เนื่องจากอนุสัญญาฉบับนี้ได้ให้อำนาจกับรัฐชายฝั่งในการดำเนินกิจกรรมส่วนนี้มากพอสมควร ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่า รัฐชายฝั่งอาจกำหนดให้ความผิดที่ผู้นั้นได้กระทำไปนั้น ให้ผู้นั้นต้องรับโทษในดินแดนของตนได้ ประกอบกับกฎหมายของประเทศไทยนั้น กำหนดให้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมและเขตปลอดภัยให้ถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรไทยและผู้ใดกระทำความผิดตามกฎหมายที่เกิดขึ้นบน เหนือหรือใต้สถานที่ปิโตรเลียมในทะเล หรือเขตปลอดภัยให้ถือว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดใน

ราชอาณาจักรไทย ตามที่กฎหมายของประเทศไทยกำหนดเนื้อหาของสิทธิที่พนักงานเจ้าหน้าที่พึงจะบังคับใช้ได้นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

และในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้นั้น ได้กำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายไว้มากพอสมควร โดยให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายเนื้อหาในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้ในบทที่ 3 หัวข้อ 3.2.3.2 ในส่วนของบทบัญญัติการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ โดยให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น การติดตามเรือต่างประเทศ การสอบสวน การตรวจเรือและการค้นเรือ การยึดและการควบคุมตัวผู้กระทำความผิด อำนาจทั้งหมดของพนักงานเจ้าหน้าที่นี้ ผู้เขียนเห็นว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนมากที่สุดฉบับหนึ่งสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดในทะเล ซึ่งเพียงพอสำหรับการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเช่นว่านี้

ค บทลงโทษ

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ไม่ได้กำหนดบทลงโทษในกิจกรรมส่วนนี้ไว้ ดังนั้น บทลงโทษของประเทศไทยนั้น ประเทศไทยจะกำหนดบทลงโทษในกิจกรรมส่วนนี้อย่างไรก็ได้ ซึ่งบทลงโทษในกิจกรรมส่วนนี้ กฎหมายของประเทศไทยไม่ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดไว้ จึงต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำให้ไปว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับใด และนำบทลงโทษของพระราชบัญญัติฉบับนั้นมาปรับใช้กับการกระทำความผิดนั้น

4.2.4 เรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจในการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและกำหนดรายละเอียดเงื่อนไขต่างๆ ที่ให้อำนาจกับรัฐชายฝั่งในการให้ความยินยอมรวมถึงหลักเกณฑ์ที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการดำเนินการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล แต่อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้มีคำนิยามอย่างชัดเจนของคำว่า การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลอย่างชัดเจน จึงเป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งจะกำหนดนิยามของคำว่า การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลตามความหมายของรัฐอย่างไรก็ได้ และในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายนั้น อนุสัญญาฉบับนี้บัญญัติรายละเอียดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจน เพียงแต่ระบุรายละเอียดที่รัฐชายฝั่งจะระงับหรือยุติกิจกรรมการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลไว้ ดังนั้นรัฐชายฝั่งจึงมีสิทธิที่จะ

กำหนดกรอบของการบังคับใช้กฎหมายภายใต้กฎหมายภายในของตนได้ แต่เนื่องจากประเทศไทย ยังไม่มีกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตที่จะให้นักวิจัยต่างชาติเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทยโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล ดังนั้นในกิจกรรมเช่นว่านี้ จึงไม่มีกฎหมายของประเทศไทยที่จะมาบังคับใช้เมื่อมีการฝ่าฝืนหรือละเมิดในกิจกรรมเช่นว่านี้

ในเรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลนี้ ประเทศไทยได้มีการจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการในเรื่อง “การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปของประเทศไทย” ณ โครงการกฎหมายทะเลแห่งเอเชียอาคเนย์ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2537 โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของประเทศไทยเข้าร่วมในการประชุมสัมมนาครั้งนี้ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

1 ประเทศไทยคงจะออกไปทำการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลในน่านน้ำของประเทศอื่นมากกว่าที่ประเทศอื่นจะเข้ามาทำการวิจัยในน่านน้ำไทย เพราะน่านน้ำไทยมีพื้นที่จำกัดและไม่ใช่ว่าทางผ่านของเรือวิจัย เว้นแต่ในกรณีอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยในฝั่งทะเลอันดามันเท่านั้น ดังนั้นกฎหมายของประเทศไทยควรตามแบบอย่างของประเทศที่มีศักยภาพในการวิจัยในน่านน้ำต่างประเทศ เพื่อให้เพียงพอที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งในที่ประชุมเห็นควรว่าประเทศไทยควรยึดถือหลักการของความยินยอม ตามที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้

2 ประเทศไทยควรมีข้อกำหนดในเงื่อนไขดังนี้ นักวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยจะต้องได้เข้าร่วมในการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลอย่างใกล้ชิดและผลที่ได้จากการวิจัยก็ต้องแจ้งให้ทางการของประเทศไทยทราบภายในเวลาอันสมควรหลังจากการวิจัยสิ้นสุดลง

3 การวิจัยในเรื่องใดที่นอกเหนือจากขอบเขตของพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 ให้อยู่ในความควบคุมดูแลของคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งชาติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี สำหรับการสำรวจวิจัยด้านประมงนั้นก็อาจให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมประมงโดยให้มีการประสานข้อมูล และร่วมมือกันกับคณะกรรมการดังกล่าวอย่างใกล้ชิด

4 ประเทศไทยควรมีบทลงโทษโดยให้มีเพียงโทษปรับและริบเครื่องมือที่ใช้รวมถึงข้อมูลและสิ่งของที่ได้อาจจากการกระทำความผิด โดยไม่มีโทษจำคุกแต่อย่างใด²

ดังนั้นจากการประชุมสัมมนาในเรื่องดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีความเห็นเพิ่มเติมในส่วนนี้อาจจะเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลดังนี้

ก หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

จากความเห็นของที่ประชุมสัมมนาที่กำหนดให้คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักที่จะพิจารณาหลักเกณฑ์ในเรื่องการทำการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล นั้นผู้เขียนเห็นด้วยกับที่ประชุมเช่นว่านี้ แต่ประเทศไทยจะต้องออกกฎหมายมารองรับสิทธิและหน้าที่ตามกิจกรรมเช่นว่านี้ด้วย โดยผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยมีระเบียบสภาวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างชาติเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย พ.ศ.2535 ซึ่งน่าจะคัดลอกในเนื้อหาหลักเกณฑ์การวิจัยของชาวต่างชาติจากระเบียบฉบับนี้ นำมายกร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับกิจกรรมการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลโดยตรง โดยให้คณะกรรมการวิทยาศาสตร์แห่งชาติทางทะเลเป็นผู้ดูแลกฎหมายฉบับนี้

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

ในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่า ถ้าในกรณีที่มีการยกร่างกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการวิทยาศาสตร์ทางทะเลขึ้นมานั้น ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย การที่จะให้อำนาจกับหน่วยงานที่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเต็มที่ ผู้เขียนเห็นว่า กองทัพเรือเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ทางทะเล โดยคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งชาติอาจมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนตน หรืออาจจะกำหนดให้ความผิดที่เกี่ยวกับการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลถือเป็นความผิดที่ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการบังคับใช้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490

ค บทลงโทษ

² แนวทางการพัฒนามาตรฐานกฎหมายเกี่ยวกับไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ, โครงการกฎหมายทะเลแห่งเอเชียอาคเนย์ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หน้า 106-108.

ผู้เขียนเห็นด้วยกับที่ประชุมสัมมนาในส่วนที่มีความเห็นเกี่ยวกับบทลงโทษที่ให้มิเพียงโทษปรับและริบเครื่องมือที่ใช้ ข้อมูลและสิ่งของที่ได้มาจากกระทำความผิดโดยไม่ให้มีโทษจำคุกแต่อย่างใด ประกอบกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในส่วนบทกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดในกิจกรรมเช่นนี้ไว้ จึงเป็นสิทธิของรัฐที่จะสามารถกำหนดบทลงโทษได้เอง

4.2.5 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต

ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้ ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย

แม้ว่าอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จะกำหนดเรื่องการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้ไว้โดยเฉพาะ แต่อนุสัญญาฉบับนี้ก็ไม่ได้ระบุว่าจะต้องให้รัฐที่เป็นภาคีใช้หน่วยงานใดในการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง ดังนั้น ผู้มีอำนาจที่จะกำหนดกรอบของหน่วยงานที่จะบังคับใช้กฎหมายนั้นจึงเป็นดุลยพินิจที่รัฐชายฝั่งจะกำหนดหน่วยงานของตนเองได้ ซึ่งกฎหมายของประเทศไทยนั้นให้อำนาจกรมประมงและกองทัพเรือเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 และพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้กำหนดลักษณะของการบังคับใช้กฎหมายไว้ โดยให้รัฐชายฝั่งมีอำนาจที่จะใช้มาตรการการขึ้นเรือ การตรวจเรือ การจับกุม การดำเนินคดีและมาตรการอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อป้องกันการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของตน และมีให้รัฐชายฝั่งริบเรือประมงต่างชาติที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน ในกรณีที่มีการวางเงินประกันหรือหลักประกันอันสมควรจากเรือประมงต่างชาติลำดังกล่าว

ในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยในเรื่องนี้ ประเทศไทยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายไว้ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายไว้แล้ว ปรากฏในบทที่ 3 หัวข้อ 3.2.5 แล้ว โดยให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสอบสวน การตรวจและการค้น การยึด การจับกุม การควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดและการริบสิ่งต่างๆ ที่ศาลมีคำสั่งได้

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าอำนาจในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเช่นว่านี้เพียงพอแล้ว แต่เนื่องจากในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 มาตรา 10 วรรค 3 ที่กำหนดว่า เรือที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างหนึ่งอย่างใดและสัตว์น้ำซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้จับในเขตการประมงไทยที่พบอยู่ในเรือที่กล่าวนั้น ให้ศาลมีอำนาจจับได้

จากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ผู้เขียนเห็นว่ากรณีที่ให้ศาลมีอำนาจจับสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาได้ ศาลย่อมสามารถกระทำได้ แต่ถ้าศาลมีอำนาจจับเรือได้นั้นย่อมเป็นการไม่สอดคล้องกับการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตตามที่อนุสัญญาฉบับนี้ กำหนด แต่อนุสัญญาฉบับนี้ก็ได้ตัดสิทธิที่จะให้ศาลมีอำนาจจับเรือได้ เพียงแต่รัฐชายฝั่งจะต้องมีการปล่อยเรือโดยพลันเมื่อมีการวางเงินประกันเพื่อหลักประกันอันสมควร ดังนั้น การให้อำนาจศาลในการจับเรือตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 นั้น ศาลมีอำนาจจับเรือได้แต่จะต้องเพิ่มรายละเอียดในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวดังนี้ ถ้าปรากฏว่ามีการวางเงินประกันหรือหลักประกันตามที่ศาลกำหนด ในกรณีที่มีการจับเรือนั้นให้ศาลมีคำสั่งปล่อยเรือที่ได้มีการวางเงินประกันหรือประกันนั้นโดยทันที แต่ถ้าไม่มีการวางเงินประกันหรือหลักประกันตามที่ศาลสั่ง ศาลย่อมมีอำนาจที่จะจับเรือโดยชอบได้ ซึ่งการบัญญัติกฎหมายไว้เช่นนี้ จะส่งผลให้กฎหมายของประเทศไทยสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982

ค บทลงโทษ

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับรัฐชายฝั่งในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนั้น จะต้องมิให้รัฐชายฝั่งมีบทลงโทษทางร่างกายหรือบทลงโทษจำคุกต่อลูกเรือประมงต่างชาติ และให้รัฐชายฝั่งจะต้องดำเนินการแจ้งเกี่ยวกับมาตรการที่ตนได้กระทำไปต่อรัฐเจ้าของธงโดยทันที ซึ่งในส่วนของพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 นั้น ได้มีบทกำหนดโทษสำหรับความผิดในการทำประมงในเขตการประมงไทยให้มีเพียงโทษปรับแต่เพียงอย่างเดียวซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้

แต่ในส่วนที่ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ก็คือ กฎหมายของประเทศไทยนั้นยังไม่มีบทบัญญัติสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อมีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายและกำหนดโทษที่ได้กระทำไปต่อเรือประมงต่างชาติตามอำนาจที่กฎหมายได้ให้ไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแจ้งให้รัฐเจ้าของธงทราบโดยทันทีเกี่ยวกับมาตรการที่ตนได้กระทำลงไป ซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่าควรที่จะเพิ่มบทบัญญัติในส่วนที่จะกล่าวถึงต่อไปไว้

พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 และพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อได้ดำเนินมาตรการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษต่อเรือประมงต่างชาติไว้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งลักษณะการกระทำของตนที่ได้กระทำไปต่อหน่วยงานของตนที่ดูแลพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ ที่ผู้เขียนเห็นว่าควรจะต้องแจ้งหน่วยงานของตนนั้นก็เพื่อให้ทราบถึงการกระทำที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปและเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ซึ่งหน่วยงานที่ได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของตนจะต้องติดต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐเจ้าของธงเพื่อให้ทราบถึงมาตรการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของตนได้ดำเนินการไป

4.2.6 เรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ในเรื่องการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้น กฎหมายของประเทศไทยไม่ได้มีการบัญญัติในกิจกรรมส่วนนี้เป็นกฎหมายเฉพาะโดยตรง ดังนั้น การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีอำนาจตามกฎหมายฉบับนั้นที่ได้ให้อำนาจไว้ ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นภาระมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเล ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการทิ้งเทและภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากเรือ นั้น ถือเป็นภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่จะส่งผลกระทบต่อเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐโดยตรง ดังนั้น ในกิจกรรมเหล่านี้ ผู้เขียนมุ่งที่จะพิจารณากฎหมายของประเทศไทยเป็นหลักว่าเพียงพอกับบทบัญญัติในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล ในกรณีที่กฎหมายของประเทศไทยไม่เพียงพอ ผู้เขียนจะพิจารณาแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายกฎหมายฉบับนั้นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 โดยที่ผู้เขียนจะแบ่งแยกแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลออกเป็นเรื่องๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.6.1 ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเล

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายของประเทศไทยในส่วนนี้ที่ให้อำนาจกับกรมเชื้อเพลิงพลัง ธรรมชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 นี้ เพื่อให้พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการดูแลกิจการปิโตรเลียมที่ได้รับสัมปทานจากรัฐนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสม ดีแล้ว

ข เนื้อหาสาระในการบังคับใช้กฎหมาย

สำหรับการบังคับใช้กฎหมายสำหรับมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากการประกอบ กิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลนั้น อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้อำนาจกับรัฐ ชายฝั่งเป็นผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลนั้นประกอบ ไปด้วยในส่วนของกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลและในส่วนของเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้าง ต่างๆ ซึ่งรัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจตามอนุสัญญานับนี้อยู่แล้ว ดังนั้น ในเรื่องของ การบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้จึงขึ้นอยู่กับรัฐชายฝั่งที่จะกำหนดมาตรการเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษในกิจกรรมในส่วนนี้

โดยกฎหมายของประเทศไทยในกิจกรรมส่วนนี้ ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตาม พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในบริเวณที่ประกอบ กิจกรรมปิโตรเลียมและสถานที่ทำการของผู้รับสัมปทานในเวลาทำการ เพื่อตรวจกิจการ ปิโตรเลียมให้เป็นไปตามที่สัมปทานผู้นั้นได้รับ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้เหมาะสมดี แล้ว

และผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายของประเทศไทย ควรจะกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องมีการแจ้งเกี่ยวกับมาตรการและบทลงโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปต่อ หน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

ค บทลงโทษ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมในทะเล ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเล ประกอบกับที่ผู้รับ สัมปทานจะต้องป้องกันโดยใช้มาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดี เพื่อมิให้ ที่ใดสกปรกโสโครกด้วยน้ำมัน โคลนหรือสิ่งอื่นใด ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนด ให้ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับ หักค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในการบำบัดป้องกันความ

เสียหายตามจำนวนที่รัฐมนตรีที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนด และให้อำนาจกับรัฐมนตรีกระทรวงพลังงานมีอำนาจเพิกถอนสัมปทานของผู้ที่ได้รับสัมปทานและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในสัมปทานตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ สำหรับบทกำหนดโทษในส่วนนี้ ผู้เขียนเห็นว่าสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เนื่องจากอนุสัญญาฉบับนี้ กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีบทกำหนดโทษสำหรับเรือต่างชาติที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลนอกทะเลอาณาเขตนั้นให้มีเฉพาะโทษที่เป็นตัวเงินเท่านั้น

4.2.6.2 ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากทิ้งเท

ในส่วนกิจกรรมนี้ ผู้เขียนจะขอแยกอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ อำนาจหน้าที่ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของธง และรัฐใดที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐชายฝั่ง

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจเหนือการทิ้งเทภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ซึ่งประเทศไทยมีกฎหมายในส่วนนี้ที่ให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ในการบังคับใช้กฎหมายนั้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมแล้ว

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

ตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย คือ อำนาจในการตรวจสภาพเรือต่างชาติ การสอบสวนเรือต่างชาติ การดำเนินคดีและการกักเรือ ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวในรายละเอียดไว้ในบทที่ 2 หัวข้อ 2.3.4.2

โดยที่พระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับของประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะตรวจเรือได้ และพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุมผู้กระทำ

ความผิดพร้อมด้วยเรือและสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด ในส่วนอำนาจตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 นี้ผู้เขียนเห็นว่า ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมดีแล้ว แต่พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 นั้นการให้อำนาจกับเจ้าท่ามีอำนาจที่จะตรวจเรือได้นั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดรายละเอียดว่าเจ้าท่าจะสามารถกระทำการอื่นๆ ได้ เช่น การตรวจตราเรือและสินค้าหรือวัสดุที่ขนมา การค้นและการจับกุม หากปรากฏว่ามีข้อสงสัยว่าจะก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ดังนั้น จึงอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติหากเจ้าท่าได้กระทำการดังกล่าวไปอาจถูกโต้แย้งได้ เนื่องจากกฎหมายยังไม่มีข้อความชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

และมีประเด็นที่สำคัญสำหรับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะบังคับใช้กฎหมาย คือ

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 นั้น มาตรา 4 ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า น่านน้ำไทย ให้หมายความว่า บรรดาน่านน้ำที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของราชอาณาจักรไทยและรวมถึงน่านน้ำที่อยู่ในเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรไทยด้วย ในส่วนนี้จะเห็นได้ว่า ถ้าต้องการให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยนั้น ควรจะเพิ่มคำจำกัดความของคำว่าน่านน้ำไทยให้รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยด้วย

และพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ ผู้เขียนเห็นว่าควรให้อำนาจเพิ่มเติมกับพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้พระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ มีหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ดังนี้

- พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ ควรมีอำนาจในการตรวจสอบการทิ้งเทว่าผู้นั้นได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐที่อนุญาตให้มีการทิ้งเทหรือไม่ และในกรณีที่ปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจ คือ

1. อำนาจในการตรวจสอบเรือต่างชาติ ในกรณีที่เรือลำนั้นได้มีการปล่อยมลพิษจากการทิ้งเทลงไปในทะเล ซึ่งอาจก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล

2. อำนาจในการกักเรือและดำเนินคดีกับผู้ขึ้นได้ รวมถึงให้ผู้ที่จะทำ ความผิดรับภาระค่าใช้จ่ายจากการก่อให้เกิดภาวะมลพิษเช่นว่านี้
3. พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีอำนาจในการปล่อยเรือที่ได้มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้โดยทันที เมื่อมีการทำสัญญาประกันหรือวางหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายของรัฐได้ กำหนดไว้ และในกรณีที่เรือนั้นน่าจะเป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมทาง ทะเล เรือลำดังกล่าวอาจจะไม่ได้รับการปล่อยหรือปล่อยโดยมีเงื่อนไข จากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้
4. พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีการแจ้งเกี่ยวกับมาตรการและ บทลงโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปต่อหน่วยงานของรัฐที่ ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

ค บทลงโทษ

ในส่วนนี้อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดโทษสำหรับเรือต่างชาติที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของ สิ่งแวดล้อมทางทะเลนอกทะเลอาณาเขตนั้น ให้มีเฉพาะโทษที่เป็นตัวเงินเท่านั้น ซึ่ง พระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในเรื่องที่ เกี่ยวกับการทิ้งเท ให้ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกหรือโทษปรับ ผู้เขียนเห็นว่าไม่ควรจะมีโทษจำคุก สำหรับเรือต่างชาติที่ได้กระทำความผิดในส่วนที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการ ทิ้งเท แต่อาจจะให้มีโทษปรับที่เป็นโทษที่สูงขึ้นได้

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐเจ้าของธง

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้ กฎหมายดังกล่าวลงต่อไปนี้

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจเหนือเรือที่จอด ทะเบียนกับตนหรือเรือที่ชักธงของตนต่อภารกิจที่เกิดจากเรือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงอาจ กำหนดมาตรการต่างๆ ให้เรือของตน รายงานหรือบันทึกเหตุการณ์การทิ้งเทในจุดที่เรือนั้นได้มีการ ปล่อยของเสียลงไปได้ ถ้าปรากฏว่าเรือที่จอดทะเบียนหรือชักธงของตนไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมาย ของตนกำหนดไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับการทิ้งเทจากเรือ หรือมีการแจ้งจากรัฐอื่นใดว่ามีการทิ้งเท

ภายในเขตอำนาจของรัฐนั้น ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงมีอำนาจในการสอบสวนเรือของตน และถ้าปรากฏว่ามีการกระทำผิดจริงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินคดีกับเรือที่จดทะเบียนกับตนหรือเรือที่ชักธงของตนได้

กฎหมายของประเทศไทยในส่วนของที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเรื่องมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเทในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงนั้น ปรากฏว่าไม่มีกฎหมายของประเทศไทยในส่วนดังกล่าวนี้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเลย แต่ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายของประเทศไทยในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงนั้นที่ปรากฏในพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 ที่ให้อำนาจกับเจ้าท่าหรือผู้รักษาการแทนเจ้าท่า นายทหารชั้นสัญญาบัตร ผู้ซึ่งทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ ผู้บังคับบัญชาป้อม ผู้บังคับการเรือหรือผู้บังคับการกองทหารแห่งราชนาวิก เจ้าพนักงานประมงเรือ เจ้าพนักงานตุลาการตั้งแต่ตำแหน่งประจำแผนกขึ้นไปและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายและให้ถือว่าเจ้าพนักงานที่กล่าวมานั้นเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย เพื่อปฏิบัติการตามมาตรา 78 และมาตรา 92 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือในกรณีที่มีความผิดเกิดขึ้นในเรือสยาม อำนาจตามมาตรา 78 คือ อำนาจในการจับ และอำนาจตามมาตรา 92 คือ อำนาจในการค้น

แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2456 ไม่ได้มีการกำหนดให้การกระทำความผิดในส่วนที่เจ้าของเรือหรือผู้ครอบครองเรือไทยไปก่อให้เกิดภาวะมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทจากเรือของตนเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร เมื่อเรือที่จดทะเบียนกับตนหรือเรือที่ชักธงของตนไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้

ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงนั้น คือ ประเทศไทยควรกำหนดให้พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2456 มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการที่เรือไทยได้มีการก่อให้เกิดภาวะมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลโดยการทิ้งเท โดยระบุในรายละเอียดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดถ้าปรากฏว่ามีการทิ้งเทในใดๆ ก็ตาม โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานของรัฐให้ถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2456 มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายในส่วนมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐใดที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุก ของเสีย

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐใดที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย มีเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของการกระทำการบรรทุกของเสียผ่านเข้ามาในเขตอำนาจของรัฐ ซึ่งประเทศไทยมีกฎหมายในส่วนนี้ที่ให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิมเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมแล้ว

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

ตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐใดที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรทุกของเสีย แต่อนุสัญญานี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์กฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน จึงเป็นอำนาจของรัฐนั้นที่จะสามารถกำหนดกรอบของการบังคับใช้กฎหมายได้ โดยที่พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะตรวจเรือได้

ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายนั้น ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 นั้นการให้อำนาจกับเจ้าท่ามีอำนาจที่จะขึ้นเรือและตรวจเรือได้นั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดรายละเอียดว่าเจ้าท่าจะสามารถกระทำการอื่นๆ ได้ เช่น การตรวจตราเรือและสินค้าหรือวัสดุที่ขนมา การค้นและการจับกุม หากปรากฏว่ามีข้อสงสัยว่าจะก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ดังนั้นจึงอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติหากเจ้าท่าได้กระทำการดังกล่าวไปอาจถูกโต้แย้งได้ จึงควรเพิ่มอำนาจให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนนี้ และควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีการแจ้งเกี่ยวกับมาตรการและบทลงโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปต่อหน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

ค บทลงโทษ

ในส่วนนี้อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดโทษสำหรับเรือต่างชาติที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลนอกทะเลอาณาเขตนั้น ให้มีเฉพาะโทษที่เป็นตัวเงินเท่านั้น ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับการบรรเทาสิ่งของที่อาจจะทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้นั้น โดยไม่มีการชกธง หรือแสดงเครื่องหมายหรือให้สัญญาณใดๆ ตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ ให้ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกหรือโทษปรับ ผู้เขียนเห็นว่าไม่ควรจะมีโทษจำคุกสำหรับเรือต่างชาติที่ได้กระทำความผิดในส่วนที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการบรรเทาของเสียเช่นว่านี้ แต่อาจจะให้มีโทษปรับที่เป็นโทษที่สูงขึ้นได้

4.2.6.3 ภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดจากเรือ

ในส่วนกิจกรรมนี้ ผู้เขียนจะขอแยกอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ อำนาจหน้าที่ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง รัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของท่า

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐเจ้าของธง

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในเรื่องนี้ผู้เขียนได้อธิบายหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายไว้แล้วในส่วนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ผู้เขียนได้เสนอไปนั้น จะครอบคลุมในการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมส่วนนี้ด้วย เพราะตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 รัฐเจ้าของธงย่อมมีเขตอำนาจเหนือเรือของตนอยู่แล้ว การทิ้งเทจากเรือไม่ว่าจะมีการทิ้งเท ณ จุดใดหรือจากที่ใด รัฐเจ้าของธงก็มีเพียงเขตอำนาจเฉพาะในกรณีที่มีการทิ้งเทจากเรือของตนเท่านั้น

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐชายฝั่ง

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายของประเทศไทยในส่วนนี้ที่ทำให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำ และพาณิชย์นาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม กรมประมง และกรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลในกิจกรรมส่วนนี้ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย โดยอาจจะให้เรือที่เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งเชื่อว่าการฝ่าฝืนหรือละเมิดสำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องกับมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือนั้นให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับเรือ โดยให้อำนาจกับรัฐชายฝั่งในการตรวจสอบเรือต่างชาติ การสอบสวนเรือต่างชาติ การดำเนินคดีและการกักเรือลำดังกล่าว หากปรากฏว่ามีหลักฐานเพียงพอให้เชื่อได้ว่าเรือลำนั้นได้มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐจากกิจกรรมจากการทิ้งเทจากเรือ และให้รัฐชายฝั่งปล่อยเรือโดยทันที ถ้าปรากฏว่าเรือลำดังกล่าวไม่ได้กระทำความผิดหรือเรือที่ได้กระทำความผิดนั้นได้มีการวางทรัพย์สินประกันหรือหลักทรัพย์ทางการเงินอย่างอื่นที่เหมาะสม

กฎหมายของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเรื่องมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 นั้น ผู้เขียนได้อธิบายแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเทไว้แล้ว ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าแนวทางดังกล่าวจะสามารถนำมาปรับใช้กับภาวะมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทจากเรือได้

แต่สำหรับในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 นั้น มีประเด็นที่สำคัญสำหรับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะบังคับใช้กฎหมาย คือ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ไม่ได้กำหนดขอบเขตการให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ ซึ่งส่งผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ จึงเห็นควรให้เพิ่มอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถบังคับใช้กฎหมายภายในของตนได้ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

และผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการเพิ่มอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ในการบังคับใช้กฎหมายให้มากขึ้น คือ

- พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติทั้งฉบับนี้ ควรมีอำนาจในการตรวจสอบเรือ ในกรณีที่เรือลำนั้นได้มีการปล่อยมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือลงไปในทะเล ซึ่งอาจก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล และในกรณีที่ปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจ คือ
  1. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะกักเรือและอาจดำเนินคดีกับผู้นั้นได้ รวมถึงให้ผู้ที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายจากการก่อให้เกิดภาวะมลพิษ เช่นว่านี้ รับผิดชอบค่าใช้จ่ายจากการก่อให้เกิดมลภาวะเช่นว่านั้นด้วย
  2. พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปล่อยเรือที่ได้มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยทันที เมื่อผู้ที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายนั้นเกี่ยวกับการปล่อยทิ้งจากเรือ ได้มีการทำสัญญาประกันหรือหลักทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้
  3. พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีการแจ้งเกี่ยวกับมาตรการและบทลงโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปต่อหน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

ค บทลงโทษ

ในส่วนของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 กำหนดอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งปรับ หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งให้หยุดใช้ หรือการทำประโยชน์ใดๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น รวมถึงให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว ในส่วนที่ไม่เหมาะสมก็คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ยังคงมีโทษจำคุกหรือโทษปรับอยู่ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วในส่วนขอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากการทิ้งเท ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดให้มีเพียงโทษปรับเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศรัฐเจ้าของท่า

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายของประเทศไทยในส่วนนี้ที่ให้อำนาจกับกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีหรือกรมเจ้าท่าเดิม เป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลในกิจกรรมสิ่งนั้น ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

ข เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายของรัฐเจ้าของท่าถือว่าเป็นเรื่องที่อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มเติมจากอำนาจของรัฐเจ้าของธงและรัฐชายฝั่ง โดยให้อำนาจรัฐเจ้าของท่าสามารถบังคับใช้กฎหมายได้เหมือนกรณีของรัฐชายฝั่ง ในกรณีที่รัฐเจ้าของท่าเป็นผู้เสียหายโดยตรง แต่ถ้ารัฐเจ้าของท่าไม่ใช่ผู้เสียหายโดยตรง รัฐเจ้าของท่าจะบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการปล่อยทิ้งจากเรือไม่ได้ เว้นแต่รัฐจะได้รับการร้องขอจากรัฐที่เสียหาย โดยให้รัฐเจ้าของท่ามีอำนาจในการตรวจเรือและสอบสวนเรือต่างชาติได้ รวมถึงการดำเนินคดีกับเรือลำดังกล่าวได้หากมีหลักฐานเพียงพอให้เชื่อได้ว่า เรือลำนั้นได้มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐที่เกี่ยวกับการปล่อยทิ้งจากเรือลำดังกล่าว

โดยกฎหมายของประเทศไทยในส่วนการบังคับใช้กฎหมายนั้น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เจ้าท่าในการควบคุมเรือที่เข้าและออกจากเขตท่าเรือ ซึ่งเจ้าท่ามีอำนาจตรวจใบอนุญาตในการใช้เรือและใบสำคัญต่างๆ ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ด้วย โดยให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจเรือและการกักเรือ

แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ของประเทศไทยกำหนดให้เจ้าท่าในการควบคุมเรือที่เข้าและออกจากเขตท่าเรือ นั้น ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของเจ้าท่าให้มีอำนาจตรวจโครงสร้างอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการขจัดมลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นแม้ว่าเจ้าท่าจะตรวจพบว่าคุณสมบัติและเครื่องมือทางด้านการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากเรือยังไม่เพียงพอ เจ้าท่าก็ไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ ในเรื่องนี้กฎหมายของประเทศไทยควรกำหนดมาตรฐานทางด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลอันเกี่ยวกับเรือไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าท่า

สามารถใช้อำนาจในการกักเรือไว้ได้ หากเรือไม่พร้อมที่จะรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล และควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีการแจ้งเกี่ยวกับมาตรการและบทลงโทษที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปต่อหน่วยงานของรัฐที่ดูแลพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

ค บทลงโทษ

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดบทลงโทษสำหรับเรือต่างชาติที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลนอกทะเลอาณาเขตนั้นให้มีเฉพาะโทษที่เป็นตัวเงินเท่านั้น ซึ่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเดินเรือ หรือหน้าที่ของตน ให้เจ้าท่ามีอำนาจที่จะสั่งงดไม่ให้ใช้ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตสำหรับการใช้และการควบคุมเรือ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมแล้ว

4.2.7 เรื่องการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธง

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. หน่วยงานของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายของประเทศไทย มีกฎหมายที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการที่ประเทศไทยมีสิทธิและเขตอำนาจเหนือเรือไทย คือ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 โดยให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับ เจ้าท่าหรือผู้รักษาการแทนเจ้าท่า นายทหารชั้นสัญญาบัตรผู้ที่ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ ผู้บังคับบัญชาป้อม ผู้บังคับการเรือหรือผู้บังคับการกองทหารแห่งราชนาวี เจ้าพนักงานประมงหรือเจ้าพนักงานศุลกากรตั้งแต่ประจำแผนกขึ้นไป และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งเพื่อการนี้

ข เนื้อหาสาระในการบังคับใช้กฎหมาย

อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐเจ้าของธงใช้เขตอำนาจและดำเนินการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องเทคนิคและสังคมเหนือเรือที่ชักธงของตน ซึ่งพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ได้กำหนดรายละเอียดกับเรื่องดังกล่าวไว้โดยชัดเจนแล้ว และให้รัฐเจ้าของธงใช้เขตอำนาจภายใต้กฎหมายภายในเพื่อบังคับแก่เรือซึ่งชักธงของตนต่อนายเรือเจ้าหน้าที่ และลูกเรือของเรือนั้น เพื่อไม่ให้เรือของตนไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่นๆ โดย

มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย อาทิเช่น การตรวจเรือและการสอบสวนเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตน เป็นต้น

โดยกฎหมายของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 กำหนดในกรณีที่มีการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นบนเรือไทย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการจับ การค้น การยึด เอกสารเกี่ยวกับเรือและการกักเรือตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนด ในส่วนนี้ ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการบนเรือไทยได้ เมื่อมีการกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่บนเรือไทย นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

แต่ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ ไม่ได้มีบทบัญญัติในเรื่องเนื้อหาของสิทธิที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะประกันไม่ให้เรือที่จดทะเบียนหรือชักธงกับตนไม่ไปดำเนินการฝ่าฝืนหรือละเมิด กฎหมายและข้อบังคับของรัฐอื่น โดยผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการเพิ่มบทบัญญัติในส่วนพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ดังนี้

- ในกรณีที่เรือไทยมีเหตุสงสัยว่าได้มีการไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่น หรือมีการแจ้งจากรัฐอื่นว่าเรือไทยได้ไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐนั้น ซึ่งถือเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศไทย พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการตรวจเรือและสอบสวนเรือไทย ที่กระทำความผิดดังกล่าว และหากเรือไทยลำดังกล่าวกระทำความผิดจริง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการดำเนินคดีกับเรือดังกล่าว

การกำหนดหลักเกณฑ์เช่นว่านี้ จะทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายพอที่จะประกันว่าเรือไทย จะไม่ไปดำเนินการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่นได้

ค บทลงโทษ

อนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดให้รัฐเจ้าของธงมีเขตอำนาจเหนือเรือที่จดทะเบียนกับตนหรือชักธงกับตน แม้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้จะมีได้กำหนดบทลงโทษสำหรับเรือของรัฐเจ้าของธงที่ไปดำเนินการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่น แต่รัฐเจ้าของธงก็มีสิทธิที่จะกำหนดบทลงโทษต่อผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภายในของรัฐเจ้าของธงได้

โดยพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 กำหนดให้การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของความผิดที่ผู้นั้นได้กระทำลงไป ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

แนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทยทั้งหมดนี้ ผู้เขียนพยายามจะเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้ครอบคลุมกับหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายที่ปรากฏในอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ให้มากที่สุด เมื่อเวลาใดที่ประเทศไทยได้มีการให้สัตยาบันตามอนุสัญญาฉบับนี้แล้ว แนวทางดังกล่าวนี้จะสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายใน ส่วนของการบังคับใช้กฎหมายตามผู้เขียนเสนอไป เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายที่เป็นความผิดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ทันที

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายของ ประเทศไทยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ได้ข้อสรุปประกอบด้วยข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในบทที่ 2 ผู้เขียนพบว่าหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญา กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น ปรากฏว่าเฉพาะในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและ เรื่องการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้น อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดหลักเกณฑ์การ บังคับใช้กฎหมายใน 2 ส่วนนี้เกือบจะชัดแจ้ง โดยกำหนดให้มีข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายใน เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและมาตรการปกป้องในเรื่องการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทางทะเล ซึ่งรัฐที่เป็นภาคีที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายจะต้องปฏิบัติตามข้อจำกัดนี้และ มาตรการปกป้องนี้อย่างเคร่งครัด

ส่วนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต กิจกรรมอื่นๆ เพื่อการสำรวจและแสวง ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ และการวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเลนั้น อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมาย เลย เพียงแต่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจในกิจกรรมทั้ง 4 นี้ ดังนั้นในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายจึงเป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งจะกำหนดกรอบของการบังคับใช้ กฎหมายภายใต้กฎหมายภายในของตนได้ เพื่อคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ที่รัฐชายฝั่งพึงจะมี

ข้อ 2 การบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของรัฐเจ้าของธง ถึงแม้ว่าอนุสัญญา ฉบับนี้จะมีได้มีการกำหนดให้รัฐเจ้าของธงมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจ จำเพาะไว้อย่างชัดเจนก็ตาม แต่รัฐเจ้าของธงก็ยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องใช้เขตอำนาจและดำเนินการ ควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องการบริหาร เทคนิค และสังคมเหนือเรือของตนด้วย เพื่อป้องกัน ไม่ให้เรือที่จดทะเบียนหรือชักรธงของตนไปดำเนินการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่น

ข้อ 3 จากการศึกษาในบทที่ 3 นั้น หน่วยงานของรัฐที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น คือ กองทัพเรือ กองตำรวจน้ำและกรมประมง แต่ผู้เขียนเห็นว่าหน่วยงานหลักที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายควรจะเป็นกองทัพเรือมากกว่าหน่วยงานอื่นๆ เนื่องจากกองทัพเรือมีความพร้อมและมีเจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ทันที

ข้อ 4 ผู้เขียนพบว่า ในขณะที่ประเทศไทยประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2524 เพื่อเป็นการรองรับสิทธิ หน้าที่และเขตอำนาจที่ประเทศไทยพึงจะมีได้ตามประกาศฉบับนี้ แต่ปรากฏว่ากฎหมายของประเทศไทยนั้น

- ในบางเรื่องกฎหมายของประเทศไทยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายยังไม่พอเพียงกับสิทธิหน้าที่และเขตอำนาจที่ประเทศไทยพึงจะมี เช่น

ก. กรณีที่ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้ เนื่องจากกฎหมายเฉพาะในส่วนนี้ให้อำนาจการบังคับใช้กฎหมายกับพนักงานเจ้าหน้าที่เพียงแค่นิราชอาณาจักกรไทยเท่านั้น ได้แก่ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 เรื่องการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 เป็นต้น

ข. กรณีที่ให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายไม่พอเพียงกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ตนมี เช่น เรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการสำรวจและแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจตามพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535 เรื่องการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และพระราชบัญญัติการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 เป็นต้น

- ในบางเรื่องกฎหมายของประเทศไทยมิได้มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่และเขตอำนาจที่ประเทศไทยพึงจะมีได้ตามประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะฉบับนี้ เช่น เรื่องกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการสำรวจและแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมายในฐานะที่
ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง

ในส่วนที่กฎหมายของประเทศไทยในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายไม่พอเพียงหรือไม่มี
บทบัญญัติตามสิทธิ หน้าที่และเขตอำนาจที่ประเทศไทยมีนั้น ผู้เขียนได้เสนอแนวทางการปรับปรุง
แก้ไขกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันไว้ในส่วนบทที่ 4 แล้ว

ข้อ 5 การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติต่างๆ ให้อำนาจไว้
ในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องต่างๆ พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่
พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้เพียงเท่านั้น และในส่วนอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงาน
เจ้าหน้าที่ เช่น การสอบสวน การค้น การจับและการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ใน
การใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมายที่กล่าวมาจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญากำหนดไว้ด้วย

ข้อ 6 ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการพิจารณารูปแบบสำหรับการจัดทำกฎหมายเขตเศรษฐกิจ
จำเพาะของประเทศไทยให้ชัดเจนด้วย โดยให้เป็นไปตามรายงานการวิจัยในเรื่องแนวทางการ
พัฒนากฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่วิปตามทีทางสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ว่าจ้างให้นักวิจัยมาศึกษาตามรายงานการวิจัยฉบับนี้ โดยเป็นไปดังนี้

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนากฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย
นักวิจัยได้พบว่า สภาพของกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นยังไม่มีประมวลกฎหมายหรือ
พระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิอธิปไตยของรัฐในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยโดยตรง แต่
มีกฎหมายในรูปพระราชบัญญัติบางฉบับที่ได้ตราถึงการใช้สิทธิอธิปไตยบางอย่างไว้ เช่น สิทธิใน
การประมงที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงไทย พ.ศ.2482 หรือสิทธิอธิปไตย
ที่เกี่ยวกับการสำรวจจุดเจาะปิโตรเลียมที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 เป็น
ต้น แต่บทบัญญัติเหล่านั้นในบางเรื่องก็ยังไม่สมบูรณ์เต็มตามสิทธิอธิปไตยที่รัฐพึงจะมีได้ตาม
อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 หรือบางเรื่องก็ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับดังกล่าว
ส่วนสิทธิอธิปไตยบางอย่างนั้นปรากฏว่ามีกฎหมายของประเทศไทยบัญญัติเฉพาะการบังคับใช้
กฎหมายภายในราชอาณาจักร แต่ยังไม่ครอบคลุมไปถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย เช่น
สิทธิอธิปไตยเหนือแร่ธาตุต่างๆ ที่นำมาใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม สิทธิอธิปไตยในการ
ประกอบกิจกรรมอื่นๆ เพื่อแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองและการรักษา

สิ่งแวดล้อมทางทะเล เป็นต้น ส่วนบางเรื่องนั้นที่ยังไม่มีกฎหมายภายในบัญญัติไว้เลยก็มี คือ เรื่อง เขตอำนาจในการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้การที่จะยกร่างกฎหมายภายในให้ครอบคลุมถึงสิทธิอธิปไตยหรือพันธกรณีของ ประเทศไทยได้ทั้งหมดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น การออกกฎหมายนั้นจำเป็นจะต้องคำนึงถึง สภาพดังกล่าวข้างต้นด้วย เพราะการจะยกร่างเป็นกฎหมายฉบับใหม่ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ พระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายโดยให้มีผลไปยกเลิกกฎหมายเดิมที่มีใช้บังคับอยู่แล้ว ย่อมจะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานหลายหน่วย และแนวทางปฏิบัติที่ได้ทำกันอยู่แล้วนั้น ไม่น่าจะเหมาะสมนัก

รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการยกร่างกฎหมายภายในที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะจึง น่าจะใช้วิธีการควบคู่กันไป 2 วิธีการดังนี้

1. ยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะโดยมีรายละเอียดถึงสิทธิ อธิปไตยและเขตอำนาจทุกประเภทที่รัฐพึงมีตามกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งข้อบทที่ เกี่ยวข้องของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และผลประโยชน์ของประเทศไทย สำหรับสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจเรื่องใดที่มีกฎหมายภายในบัญญัติไว้สมบูรณ์ดีแล้ว ก็ เพียงแต่บัญญัติเชื่อมโยงให้ไปบังคับใช้ตามกฎหมายฉบับนั้น แต่ถ้ากฎหมายฉบับไหน บัญญัติยังไม่สมบูรณ์กับบัญญัติส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์เพิ่มเติมขึ้นในพระราชบัญญัติใหม่นี้ ส่วนเรื่องใดที่มีกฎหมายบังคับใช้เฉพาะกรณีภายในราชอาณาจักร ก็ควรบัญญัติให้ขยาย การบังคับใช้กฎหมายนั้นออกไปถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะและบัญญัติส่วนที่ยังขาดตก บกพร่องให้สมบูรณ์ ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีกฎหมายภายในก็ควรบัญญัติขึ้นในพระราชบัญญัติ ใหม่

2. แก้ไขพระราชบัญญัติต่างๆ ที่มีการบังคับใช้ให้ครอบคลุมไปถึงเขตเศรษฐกิจ จำเพาะอยู่แล้วให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และผลประโยชน์ ของประเทศไทย โดยไม่ต้องยกเลิกกฎหมายฉบับเดิมหรือบัญญัติขึ้นใหม่ใน พระราชบัญญัติใหม่ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกับกฎหมายเดิมอันจะเกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติ¹

¹ แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ, โครงการ กฎหมายทะเลแห่งเอเชียอาคเนย์ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, หน้า 389-390.

ข้อ 7 ในการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามที่พระราชบัญญัติแต่ละฉบับให้อำนาจไว้ ในกฎหมายบางฉบับพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถปฏิบัติงานในการบังคับใช้กฎหมายตามขอบเขตที่ตนได้รับได้ เช่น ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 ในเรื่องการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดที่เกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียม พ.ศ.2530 ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตในส่วนของเกี่ยวกับการประมงตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 และในเรื่องที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ที่ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายได้ด้วยตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 นั้น

ที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ.2490 นั้น เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในทะเล ซึ่งแม้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้จะให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้แล้วก็ตาม แต่เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายในพระราชบัญญัติฉบับนั้นจริงๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย จะเห็นได้ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐนั้น บางหน่วยงานจะไม่สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของตนได้โดยเต็มที่ เนื่องจากความไม่พร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น ไม่มีพาหนะที่จะดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้สำหรับการปฏิบัติการทางทะเลโดยตรง เป็นต้น

ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า ในส่วนกิจกรรมต่างๆ ที่ประเทศไทยมีสิทธิ หน้าที่และเขตอำนาจไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ ก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าในการดำเนินการที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติในแต่ละฉบับที่ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับกิจกรรมในส่วนนี้ ควรมีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนั้นๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถมอบอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้ โดยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 ที่ผู้เขียนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมอบอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายให้กับเจ้าหน้าที่ทหารเรือ นั้น เนื่องมาจากผู้เขียนเห็นว่าหน่วยงานที่เหมาะสมที่จะป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดในทะเล คือ กองทัพเรือ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ที่มีความพร้อมในการปฏิบัติการ

ทางทะเลไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการหยุดเรือ การขึ้นเรือ การตรวจเรือ รวมถึงการดำเนินการไล่จับกุมเรือที่ไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ จะให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายไว้ตามพระราชบัญญัติต่างๆ ไว้ถึง 28 พระราชบัญญัติแล้วก็ตาม แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการบังคับใช้กฎหมายในทะเลโดยมีบทบัญญัติที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายทางทะเลมากกว่าพระราชบัญญัติฉบับอื่นๆ ประกอบกับในปัจจุบันกฎหมายของประเทศไทยนั้น ได้มีการยกร่างกฎหมาย คือ “ร่างพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดทางน้ำ พ.ศ....” โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการยกร่างขึ้นเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมายให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทะเลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

โดยมีหลักการที่สำคัญที่เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำ ความผิดทางน้ำ พ.ศ.2490 คือ

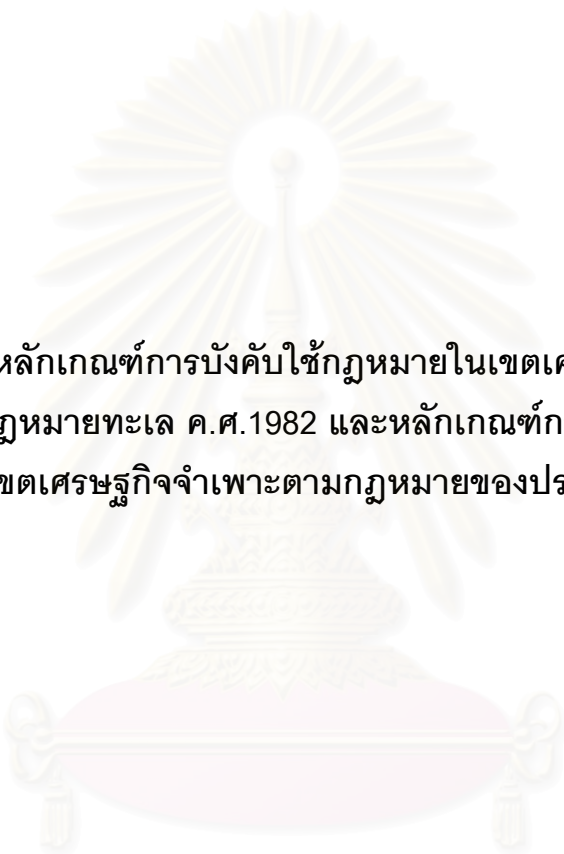
ในร่างฉบับนี้ มาตรา 7 ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด ตามที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจได้หลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มา โดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะได้อำนาจในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็น พยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้ายซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมและมาตรา 11 ถ้าการสืบสวนเบื้องต้นไม่ปรากฏว่าผู้ควบคุมเรือและบุคคลในเรือได้กระทำการอันเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือปล่อยเรือและผู้ควบคุมเรือ ตลอดจนบุคคลในเรือนั้น

ซึ่งทั้ง 2 มาตรา เป็นเรื่องของการค้นโดยไม่มีหมายและการให้อำนาจทหารเรือในการ ปล่อยเรือ ซึ่งจะส่งผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทหารเรือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับใน การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ โดยผู้เขียนเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรจะ มีการยกร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ในทันที และให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถมอบอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ได้

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะทั้งหมดที่ผู้เขียนได้กล่าวมา ผู้เขียนเห็นว่ารายละเอียดต่างๆ นี้ จะมีส่วนช่วยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายสามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายมานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยที่มีในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะมากขึ้น ผู้เขียนได้จัดทำตารางสรุปหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามกฎหมายของประเทศไทย ประกอบกับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทยในส่วนที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ที่กำหนดไว้ตารางแนบท้ายวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อให้ผู้อ่านวิทยานิพนธ์ได้เกิดความเข้าใจหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางสรุปหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตาม
อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายใน
เขตเศรษฐกิจจำเพาะตามกฎหมายของประเทศไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>1. เนื่องจากอนุสัญญานี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน เพียงแต่กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจ แสวงหา จัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต ดังนั้นรัฐชายฝั่งจึงสามารถกำหนดกรอบของการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเหล่านี้ได้</p>	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายมีดังนี้ พ.ร.บ.แรม พ.ศ. 2510, พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490 และพ.ร.บ.ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514</p> <p>1.1 ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ พ.ร.บ.แรม พ.ศ. 2510 ให้อำนาจในการบังคับใช้</p>	<p>มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้อง</p> <p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ประเทศไทยควรเพิ่มขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย โดย</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
		<p>กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมาย ไม่ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะอย่างชัดเจน</p> <p>1.2 ลักษณะของการบังคับใช้กฎหมายทั้ง 3 พ.ร.บ.ฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจกิจการปิโตรเลียม - การสอบสวน - การค้น - การยึดหรืออายัด - การจับและการควบคุม 	<p>สอดคล้อง</p>	<p>เพิ่มคำจำกัดความของคำว่า ราชอาณาจักร ให้รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยด้วย โดยเฉพาะ พ.ร.บ.แรม พ.ศ. 2510</p> <p>มาตรการต่างๆ นี้ ผู้เขียนเห็นว่าเพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	2 ในบทลงโทษนั้นอนุสัญญาฉบับนี้ ไม่ได้กำหนดมาตรการในการบังคับใช้ กฎหมายในกิจกรรมในเรื่องนี้ไว้อย่าง ชัดเจน จึงเป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งจะ กำหนดบทลงโทษในกิจกรรมนี้ได้	2 บทลงโทษ พ.ร.บ.แร่ พ.ศ.2510 กำหนด บทลงโทษสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรมที่ เกี่ยวกับแร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ผู้นั้นต้องระวาง โทษจำคุกหรือโทษปรับ หรือทั้งจำทั้ง ปรับ และพ.ร.บ.ปิโตรเลียม พ.ศ.2514 กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้สำรวจ หรือผลิตปิโตรเลียมโดยไม่ได้รับ สัมปทานจากรัฐ ให้ผู้นั้นต้องระวาง โทษจำคุกหรือโทษปรับ หรือทั้งจำทั้ง ปรับ และถ้าผู้ใดได้รับสัมปทานแล้วไม่ ปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการ	สอดคล้อง	แต่ผู้เขียนเห็นว่าบทลงโทษในส่วน ของโทษปรับนั้นควรมีจำนวนที่สูงขึ้น ตามเศรษฐกิจ

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
		<p>สำรวจปิโตรเลียม, ไม่ปฏิบัติตาม วิธีการปฏิบัติงานของปิโตรเลียมที่ดี หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม ข้อกำหนดที่ระบุไว้ในสัมปทานซึ่งเป็น เหตุที่ทำให้มีการเพิกถอนสัมปทานได้ เป็นต้น ให้อำนาจกับรัฐมนตรี กระทรวงพลังงานที่ดูแล พ.ร.บ.ฉบับนี้ มีอำนาจเพิกถอนสัมปทานของผู้นั้นได้</p>		

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
เรื่อง กิจกรรม อื่นๆ เพื่อการ สำรวจและแสวง ประโยชน์ทาง เศรษฐกิจ	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้ กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>1 อนุสัญญานี้ไม่ได้กำหนด หลักเกณฑ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับ ใช้กฎหมายอย่างชัดเจนเช่นเดียวกับ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต เพียงแต่กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิ อธิปไตยในกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการ สำรวจและแสวงประโยชน์ทาง เศรษฐกิจ ดังนั้น รัฐชายฝั่งจึงสามารถ กำหนดกรอบของการบังคับใช้ กฎหมายในกิจกรรมเหล่านี้ได้</p>	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้ กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับเรื่อง กิจกรรมอื่นๆ เพื่อการสำรวจและแสวง ประโยชน์ทางเศรษฐกิจนั้นไม่มีปรากฏ ชัดเจนโดยตรง มีเพียงแต่กฎหมายที่ อาจเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเหล่านี้ โดยเฉพาะในด้านพลังงาน คือ พ.ร.บ. การพัฒนาและการส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ประเทศไทยควรเพิ่มเติมคำว่าการ ผลิตพลังงานใดๆ ในเขตเศรษฐกิจ จำเพาะนั้น จะต้องได้รับอนุญาตจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐและให้อำนาจกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพ.ร.บ.การพัฒนา และการส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535 ใน การบังคับใช้กฎหมายกับกิจกรรมเช่น ว่านี้ เมื่อมีการฝ่าฝืนหรือละเมิด กิจกรรมในส่วนนี้</p> <p>ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายใน กิจกรรมเช่นว่านี้ ควรให้ใช้ พ.ร.บ.การ พัฒนาและการส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				<p>2535 ในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือเพื่อตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการพลังงานนั้น โดยผู้เขียนเห็นว่า ควรเพิ่มอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะในเรื่องการสอบสวน, การค้น, การจับและการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย เป็นต้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	2 ในบทลงโทษนั้น อนุสัญญาฉบับ นี้ไม่ได้กำหนดบทลงโทษในกิจกรรม เรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจน จึงเป็นสิทธิที่รัฐ ชายฝั่งจะกำหนดบทลงโทษในกิจกรรม นี้ได้	2 บทลงโทษนั้น พ.ร.บ.การพัฒนา และการส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535 ที่ ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ดำเนิน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของ รัฐ ให้ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกหรือ โทษปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ	สอดคล้อง	แต่ผู้เขียนเห็นว่าบทลงโทษในส่วน ของโทษปรับนั้นควรมีจำนวนที่สูงขึ้น ตามเศรษฐกิจ

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
เรื่อง การสร้าง และการใช้เกาะ เทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้าง ต่างๆ	<p>อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะดำเนินการก่อสร้าง, อนุญาต, วางระเบียบ, ปฏิบัติงานและการใช้สิ่งก่อสร้างเหล่านี้ รวมทั้งให้รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจแต่เพียงผู้เดียวเหนือเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ</p> <p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษเกี่ยวกับการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ</p> <p>1 ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายนั้น อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวกับการบังคับใช้</p>	<p>ในกิจกรรมส่วนนี้ ผู้เขียนขอแยกหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 2 ส่วน คือ</p> <p>1 การสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ และ</p> <p>2 การใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ</p> <p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษเกี่ยวกับการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ</p> <p>1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในส่วนนี้ คือ พ.ร.บ. พิโตรเลียม พ.ศ.2514 โดยระบุ</p>	<p>มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้อง</p>	

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>กฎหมายไว้อย่างชัดเจน ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสิ่งก่อสร้างเหล่านี้ไว้</p> <p>ดังนั้น รัฐชายฝั่งจึงสามารถกำหนดกรอบของการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเหล่านี้ได้</p> <p>2 ในบทลงโทษนั้นอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้กำหนดบทลงโทษในกิจกรรมเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจน จึงเป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งจะกำหนดบทลงโทษในกิจกรรมนี้ได้</p>	<p>หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการสร้างแท่นประกอบการผลิตเป็นแท่นถาวรไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้</p> <p>1.1 ลักษณะของการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจกิจการปิโตรเลียม <p>2 บทลงโทษ พ.ร.บ.ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงในเรื่องการสร้างแท่นประกอบการผลิตเป็นแท่นถาวร ผู้นั้นจะต้องระวางโทษปรับ</p>	<p>สอดคล้อง</p> <p>สอดคล้อง</p>	<p>ผู้เขียนเห็นว่าเนื่องจากสัมปทานเป็นของรัฐอยู่แล้ว อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเช่นนี้จึงเพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>บทลงโทษในส่วนนี้ ผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
		<p>ตามที่ พ.ร.บ.ฉบับนี้กำหนดและถ้า ผู้ใดได้รับสัมปทานแล้วไม่ปฏิบัติตาม ข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียม, ไม่ปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติงานของ ปิโตรเลียมที่ดี หรือฝ่าฝืน หรือไม่ ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ใน สัมปทานซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้มีการเพิกถอน สัมปทานได้ เป็นต้น ให้อำนาจกับ รัฐมนตรีกระทรวงพลังงานที่ดูแล พ.ร.บ.ฉบับนี้มีอำนาจเพิกถอน สัมปทานของผู้นั้นได้</p>		

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษเกี่ยวกับการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ</p> <p>1 ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายนั้น อนุสัญญานี้ไม่ได้กำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจน ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิ่งก่อสร้างเหล่านี้ไว้</p> <p>ดังนั้น รัฐบาลจึงสามารถกำหนดกรอบของการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเหล่านี้ได้</p>	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษเกี่ยวกับการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ</p> <p>1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในส่วนนี้ คือ พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530 โดยกำหนดให้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมและเขตปลอดภัยให้ถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรไทยและผู้ใดกระทำความผิดตามกฎหมายไทยที่เกิดขึ้นบนเหนือหรือใต้สถานที่ปิโตรเลียมในทะเลหรือเขตปลอดภัยให้ถือว่าได้กระทำใน</p>	<p>สอดคล้อง</p>	<p>มาตรการต่างๆ นี้ ผู้เขียนเห็นว่าเพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	<p>2 ในบทลงโทษนั้นอนุสัญญาฉบับนี้ ไม่ได้กำหนดบทลงโทษในกิจกรรมเรื่อง นี้ไว้อย่างชัดเจน จึงเป็นสิทธิที่รัฐ ชายฝั่งจะกำหนดบทลงโทษ</p>	<p>ราชอาณาจักรไทยโดย พ.ร.บ.ฉบับนี้ ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น - การติดตามเรือต่างประเทศ - การสอบสวน - การตรวจเรือและค้นเรือ - การยึด - การควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย <p>2 บทลงโทษ พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530 ไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้</p>	<p>สอดคล้อง</p>	<p>แต่ผู้เขียนเห็นว่า บทลงโทษในส่วนนี้ จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของ ความผิดที่ผู้ขึ้นได้กระทำไปว่าเป็น ความผิดตามพระราชบัญญัติใด และ นำบทลงโทษของพระราชบัญญัตินั้นมา</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				ปรับใช้กับการกระทำความผิด

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
เรื่องการวิจัย วิทยาศาสตร์ทาง ทะเล	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้ กฎหมายและบทการลงโทษ</p> <p>1 อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐ ชายฝั่งมีสิทธิวางกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และการอนุญาตที่จะดำเนินการ โครงการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลได้ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะโดยได้รับการ ยินยอมจากรัฐชายฝั่ง โดยในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายนั้น อนุสัญญา ฉบับนี้ไม่ได้กำหนดรายละเอียดที่ เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายไว้อย่าง ชัดเจน ดังนั้น รัฐชายฝั่งจึงสามารถ กำหนดกรอบของการบังคับใช้ กฎหมายในโครงการเหล่านี้ได้และ</p>	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้ กฎหมายและบทการลงโทษ</p> <p>1 ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ เกี่ยวข้องโดยตรงในส่วนที่กำหนด รายละเอียดในการดำเนินการที่ เกี่ยวกับการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศ ไทย ซึ่งส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ ทราบหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้ กฎหมายในกิจกรรมเหล่านี้</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>1 แม้ว่าประเทศไทยจะยังไม่มี กฎหมายที่เกี่ยวกับกิจกรรมเหล่านี้ โดยตรง แต่ประเทศไทยยังคงมีระเบียบ สภาวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้ นักวิจัยชาวต่างชาติเข้ามาทำการวิจัย ในประเทศไทย พ.ศ.2535 เพื่อกำหนด หลักเกณฑ์ในการทำการวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเลได้ เพียงแต่ ระเบียบฉบับนี้มีใช้กฎหมายที่นักวิจัย ชาวต่างชาติจะต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่ระเบียบฉบับนี้กำหนด</p> <p>2 ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการยกร่าง</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	อนุสัญญานี้ได้ให้สิทธิกับรัฐ ชายฝั่งที่จะระงับหรือยุติโครงการวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเลได้			กฎหมายในการดำเนินการวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเล โดยยึด หลักเกณฑ์ตามระเบียบฉบับนี้ และให้ คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเล แห่งชาติเป็นผู้ดูแลกฎหมายฉบับนี้ 3 อำนาจในส่วนของ การบังคับใช้ กฎหมาย ผู้เขียนเห็นว่าความผิดตาม กฎหมายในส่วนของ การวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเลนั้น ควรให้ถือ เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ให้อำนาจ ทหารเรือปราบปรามการกระทำผิด บางอย่างในทะเล พ.ศ.2534 โดยมอบ

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				<p>อำนาจให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นผู้ บังคับใช้กฎหมาย</p> <p>4 บทลงโทษ ผู้เขียนเห็นว่าควรให้มี เพียงโทษปรับและริบเครื่องมือที่ใช้ ข้อมูลและสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำ ความผิด แต่ควรจะต้องไม่มีโทษจำคุก แต่อย่างใด</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>1 อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต ลักษณะของการบังคับใช้กฎหมายนั้น รัฐชายฝั่งมีอำนาจที่จะใช้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 มาตรการการขึ้นเรือ 1.2 มาตรการการตรวจเรือ 1.3 มาตรการการจับกุม 1.4 มาตรการการดำเนินคดี 1.5 มาตรการอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อ <p>ประกันการปฏิบัติตามกฎหมายและ</p>	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายตามพ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482 และพ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490 ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสอบสวน - การตรวจและการค้น - การยึด - การจับกุมและการควบคุมตัวผู้ 	สอดคล้อง	มาตรการต่างๆ นี้ ผู้เขียนเห็นว่าเพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>ข้อบังคับที่ตนได้ออกไว้</p> <p>2 การใช้บตลงโทษนั้น เป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งจะกระทำได้ แต่อนุสัญญาฉบับนี้ยังกำหนดให้รัฐชายฝั่งจะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <p>2.1 ห้ามมิให้รัฐชายฝั่งริบเรือประมงต่างชาติที่กระทำผิดเกี่ยวกับการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน ถ้าได้มีการวางเงินประกันหรือหลักประกันอันสมควร</p> <p>2.2 ห้ามมิให้รัฐชายฝั่งมีบตลงโทษทางร่างกายต่อลูกเรือประมงต่างชาติ</p>	<p>ต้องสงสัย</p> <p>- การริบสิ่งต่างๆ ที่ศาลมีคำสั่ง</p> <p>2 บตลงโทษ</p> <p>พ.ร.บ.ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482 กำหนดบตลงโทษสำหรับผู้ดำเนินการทำการประมงโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับตามที่กฎหมายกำหนด แต่ยังคงมีบทบัญญัติให้ศาลมีอำนาจในการริบเรืออยู่</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ประเทศไทยยังคงมีมาตรการที่ให้ศาลมีอำนาจริบเรือที่ได้กระทำการฝ่าฝืนหรือละเมิดสิทธิตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482 ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยกับอำนาจในการริบเรือของศาล แต่ พ.ร.บ.ฉบับนี้ควรจะเพิ่มบทบัญญัติเพิ่มเติมว่า ศาลมีอำนาจริบเรือได้แต่เมื่อใดที่มีการวางเงินประกันหรือหลักประกันตามที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีคำสั่งปล่อยเรือดังกล่าวโดยทันที</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>2.3 ห้ามมิให้รัฐชายฝั่งลงโทษจำคุกต่อลูกเรือประมงต่างชาติกันไว้เพราะเป็นเรื่องที่รัฐชายฝั่งยินยอมที่จะจำกัดการใช้อำนาจของตน</p> <p>3 มาตรการต่างๆ และการลงโทษที่รัฐชายฝั่งได้ดำเนินการไปนั้น ให้รัฐชายฝั่งแจ้งให้รัฐเจ้าของธงทราบโดยทันที</p>		ไม่สอดคล้อง	<p>ประเทศไม่มีบทบัญญัติกฎหมายในส่วนนี้ในการแจ้งให้รัฐเจ้าของธงทราบเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ที่ได้กระทำไปต่อเรือต่างชาติ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าควรให้มีการเพิ่มหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อได้ดำเนินการมาตรการการบังคับใช้กฎหมายหรือได้กระทำการลงโทษต่อเรือประมงต่างชาติ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้ง</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				ลักษณะการกระทำของตนที่ได้กระทำ ไปต่อหน่วยงานของตนที่ดูแล พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับนี้

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
เรื่อง การ คุ้มครองและ รักษาสิ่งแวดล้อม ทางทะเล	อนุสัญญาฉบับนี้ให้รัฐชายฝั่งมีเขต อำนาจในเรื่องการคุ้มครองและรักษา สิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจ จำเพาะ แต่ในอนุสัญญาฉบับนี้ กำหนดแหล่งที่มาของมลพิษจาก สิ่งแวดล้อมทางทะเลไว้อยู่ 6 แหล่งที่มา ซึ่งจากการวิเคราะห์ของ ผู้เขียน ผู้เขียนเห็นว่าแหล่งมลพิษจาก สิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อเขต เศรษฐกิจจำเพาะโดยตรงนั้นมีปรากฏ อยู่ 3 แหล่งที่มา คือ แหล่งมลพิษที่เกิด จากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดิน ท้องทะเล, แหล่งมลพิษที่เกิดจากการ ทิ้งเทและแหล่งมลพิษที่เกิดจากเรือ	ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในส่วน ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองและการรักษา สิ่งแวดล้อมทางทะเลโดยตรง เพียงแต่ มีกฎหมายบางส่วนปรากฏอยู่ตาม พ.ร.บ.ต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับการบังคับใช้กฎหมายในเรื่อง สิ่งแวดล้อมดังนี้		

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	<p>โดยที่ผู้เขียนจะแยกหลักเกณฑ์การ บังคับใช้กฎหมายออกเป็น 3 แหล่งที่มา ดังนี้</p> <p>1.1 สำหรับมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิด จากการประกอบกิจกรรมบน พื้นดินท้องทะเล</p> <p>อนุสัญญานี้ให้อำนาจในการ บังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเช่นว่านี้ โดยให้อำนาจกับรัฐชายฝั่งเป็น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการบังคับใช้ กฎหมาย เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้ กฎหมายและบทลงโทษ</p>	<p>1.1 การควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรม บนพื้นดินท้องทะเล</p> <p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้ กฎหมายและบทลงโทษ</p>		

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>1 เนื่องจากในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลนั้นประกอบไปด้วยกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลและในส่วนของเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ตามที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนด ซึ่งรัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจตามอนุสัญญาฉบับนี้อยู่แล้ว</p> <p>ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่ง จึงขึ้นอยู่กับรัฐชายฝั่งที่จะกำหนดมาตรการเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษจากกิจกรรมในส่วนนี้ได้</p>	<p>1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเช่นว่านี้คือ พ.ร.บ.ปิโตรเลียม พ.ศ.2514</p> <p>1.1 ลักษณะของการบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ.ฉบับนี้ ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <p>- การตรวจกิจการปิโตรเลียม</p>	<p>สอดคล้อง</p> <p>สอดคล้อง</p>	<p>สำหรับการควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ตาม พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ.2514 หลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดนั้นเหมาะสมดีแล้ว แต่ผู้เขียนเห็นว่า พ.ร.บ.ฉบับนี้ ควรมีบทบัญญัติเพิ่มเติมโดยให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายนั้น เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายหรือดำเนินการลงโทษใดๆ</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	2 บทกำหนดโทษสำหรับเรือ ต่างชาติที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของ สิ่งแวดล้อมทางทะเลนอกทะเลอาณา เขตนั้นให้มีเฉพาะโทษที่เป็นตัวเงิน เท่านั้น	2 บทลงโทษนั้น พ.ร.บ.ฉบับนี้ กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการ ปิโตรเลียมในทะเล จะต้องไม่ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อกระเอนการอนุรักษ์ ทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเล, ผู้รับ สัมปทานจะต้องป้องกันโดยใช้ มาตรการอันเหมาะสม ตามวิธีการ ปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดี เพื่อมิให้ที่ใด สกปรกโสโครกด้วยน้ำมัน โคลน หรือ สิ่งอื่นใด และในกรณีที่เกิดความ โสโครก ให้ผู้รับสัมปทานบำบัดป้องกัน โดยเร็วที่สุด ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามที่ พ.ร.บ.ฉบับนี้กำหนดไว้ ให้ผู้นั้นต้อง ระวางโทษปรับและผู้รับสัมปทานต้อง	สอดคล้อง	สำหรับเรือของต่างชาติ ให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐผู้นั้นแจ้งโดยตรงต่อหน่วยงานที่ ดูแล พ.ร.บ.ฉบับนี้ ถึงมาตรการและ บทลงโทษที่ตนได้กระทำลงไป

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
		<p>ชดใช้ค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในการ บำบัดป้องกันความเสียหายตาม จำนวนที่รัฐมนตรีกำหนด ในกรณี ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือทบวงการเมืองใดต้องกระทำการ บำบัดป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้น ให้รัฐมนตรีที่มีอำนาจเพิกถอน สัมปทานของผู้ที่ได้รับสัมปทานและไม่ ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สัมปทานกำหนด</p>		

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>1.2 สำหรับมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการทิ้งเท</p> <p>อนุสัญญาฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับรัฐชายฝั่ง, รัฐเจ้าของธงและรัฐใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำการบรรทุกของเสีย</p> <p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>รัฐชายฝั่ง มีเขตอำนาจเหนือการทิ้งเท ซึ่งถ้ามีการทิ้งเทภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐชายฝั่ง</p>	<p>1.2 การควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการทิ้งเท</p> <p>ผู้เขียนจะแบ่งหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ คือ</p> <p>ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง, รัฐเจ้าของธงและรัฐใดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำการบรรทุกของเสียผ่านน่านน้ำในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย</p> <p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ</p>		

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>1 โดยให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการการตรวจสภาพเรือต่างชาติ - มาตรการการสอบสวนเรือต่างชาติ - มาตรการการดำเนินคดีและมาตรการกักเรือ <p>และเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปล่อยเรือโดยทันที เช่น เมื่อมีการทำสัญญาประกันหรือวางหลักทรัพย์ทางการเงินที่เหมาะสมตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด ในกรณีที่เรื่อนั้นน่าจะเป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล เรือ</p>	<p>1 ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย คือ พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และ พ.ร.บ. การประมง พ.ศ.2490</p> <p>1.1 ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>การทิ้งเทในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 นั้น พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้คำจำกัดความของ คำว่า น่านน้ำไทย หมายถึงรวมถึงเพียงเขตต่อเนื่องของประเทศไทย โดยไม่รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p> <p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ประเทศไทยควรเพิ่มขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย โดยเพิ่มคำจำกัดความของคำว่า น่านน้ำไทย ตาม พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ให้รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยด้วยเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>นั้นอาจไม่ได้รับการปล่อย หรืออาจได้รับการปล่อยโดยมีเงื่อนไขและให้แจ้งรัฐเจ้าของธงของเรือทราบโดยทันที</p>	<p>ประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากการทิ้งเทในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยได้</p> <p>1.2 ลักษณะของการบังคับใช้กฎหมายนั้น พ.ร.บ.ทั้ง 2 ฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจเรือ - การจับกุมผู้ต้องสงสัย 	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง ผู้เขียนเห็นว่า ตาม พ.ร.บ.การประมง พ.ศ.2490 หลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายนั้นเหมาะสมดีแล้วที่ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด แต่ พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ควรเพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนมากกว่านี้ โดยเฉพาะการให้อำนาจกับ</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				<p>พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้น และการจับกุม เพื่อไม่ให้มีปัญหา ในทางปฏิบัติ หากเจ้าท่าได้กระทำการ ดังกล่าวไป</p> <p>และผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มอำนาจ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับนี้ให้มีอำนาจที่ชัดเจนดังนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐตาม พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับ นี้ ควรมีอำนาจในการตรวจสอบการทิ้ง เทว่าผู้ันได้รับอนุญาตจากหน่วยงาน ของรัฐที่อนุญาตให้มีการทิ้งเทหรือไม่ ในกรณีที่เราได้นำนั้นได้ฝ่าฝืน หรือ ละเมิดสิทธิที่ พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับนี้ กำหนด โดยให้เจ้าพนักงานของรัฐมี</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				<p>อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย เพิ่มเติมในเรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสภาพเรือต่างชาติเรือ - การกักเรือและการดำเนินคดีกับ ผู้กระทำความผิด รวมถึงให้ผู้นั้น รับภาระค่าใช้จ่ายจากการก่อให้เกิด ภาวะมลพิษเช่นว่านี้ - เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปล่อยเรือที่ ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.ทั้ง 2 ฉบับนี้โดยทันที เมื่อผู้ที่ได้ ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายนั้น ได้มีการ ทำสัญญาประกันหรือวางหลักเกณฑ์ ตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดไว้

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	2 บทกำหนดโทษสำหรับเรือ ต่างชาติที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของ สิ่งแวดล้อมทางทะเลนอกทะเลอาณา เขตนั้นให้มีเฉพาะโทษที่เป็นตัวเงิน เท่านั้น	2 บทลงโทษนั้น พ.ร.บ.ทั้ง 2 ฉบับนี้ สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย ในเรื่องดังกล่าว ให้ผู้นั้นต้องระวาง โทษจำคุก หรือโทษปรับ หรือทั้งจำทั้ง ปรับ	ไม่สอดคล้อง	- ในกรณีที่เรือนั้นน่าจะเป็นภัย คุกคามต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล เรือลำ ดังกล่าวอาจจะไม่ได้รับการปล่อยหรือ ปล่อยโดยมีเงื่อนไขจากเจ้าหน้าที่ของ รัฐได้และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้ง หน่วยงานของรัฐที่ดูแล พ.ร.บ.ฉบับนี้ ด้วย ในส่วนของบทลงโทษนั้น ผู้เขียนเห็น ว่าไม่ควรให้มีโทษจำคุกจากการ กระทำผิดในเรื่องดังกล่าว

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>รัฐเจ้าของธง มีเขตอำนาจเหนือเรือที่ชักธงของรัฐตนต่อการทิ้งเทที่ที่เกิดจากเรือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าของธงอาจกำหนดให้เรือของตน รายงานและบันทึกเหตุการณ์การทิ้งเทที่เรือนั้นได้มีการทิ้งเทของเสียลงไปให้เจ้าหน้าที่ทราบ ถ้าเรือลำนั้นไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายของรัฐเจ้าของธงกำหนดและมีการแจ้งจากรัฐอื่นใดว่ามีการทิ้งเทภายในเขตอำนาจของรัฐอื่น</p> <p>1 รัฐเจ้าของธงมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการการสอบสวนเรือ 	<p>1 ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในส่วนที่กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการทิ้งเทที่เกิดจากเรือไทย ซึ่งส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทราบหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเหล่านี้</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ผู้เขียนมีความเห็นว่า กฎหมายของประเทศไทยในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงนั้นมีปรากฏใน พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.2481 ที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อปฏิบัติการตามมาตรา 78 และมาตรา 92 แห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่มีความผิดเกิดขึ้นบนเรือสยาม</p> <p>โดย พ.ร.บ.ฉบับนี้ ผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มบทบัญญัติให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังนี้ คือ ประเทศไทยควรกำหนดให้มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการที่เรือไทยได้มีการ</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>- มาตรการการดำเนินคดี</p> <p>2 บทกำหนดโทษสำหรับรัฐเจ้าของธงยอมนั้นอยู่กับกฎหมายภายในของรัฐเจ้าของธงที่จะกำหนดบทลงโทษต่อเรือที่ชักธงของตนหรือได้จดทะเบียนกับตนภายใต้เขตอำนาจของตน</p>			<p>ก่อให้เกิดภาวะมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลให้ถือเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.2456 มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เขียนเห็นว่า ควรเพิ่มขอบเขตอำนาจให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายต่อกิจกรรมนี้ โดยควรบัญญัติรายละเอียดเพิ่มข้อความดังต่อไปนี้เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 คือ</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				<p>- ในกรณีที่เรือไทยได้มีการทิ้งของเสียจากเรือลงไปในบริเวณเขตอำนาจของรัฐอื่นและมีการแจ้งจากรัฐอื่นให้ทราบว่ามีเรือไทยได้มีการทิ้งของเสียจากเรือลงไปในทะเลโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ มีอำนาจในการสืบสวนเรือที่จดทะเบียนหรือชักรงของตนโดยทันที ถ้าปรากฏว่ามีการกระทำความผิดจริงจากเรือไทยลำดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินคดีและลงโทษต่อเรือที่จดทะเบียนกับตน</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	<p>รัฐใดที่เกี่ยวกับการกระทำการ บรรเทาของเสีย</p> <p>1 ในส่วนนี้อนุสัญญาไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน จึงเป็นสิทธิของรัฐนั้นที่จะกำหนดกรอบการบังคับใช้กฎหมายได้เอง</p> <p>แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปล่อยเรือโดยทันที เมื่อมีการทำสัญญาประกันหรือวางหลักทรัพย์ทางการเงินที่เหมาะสมตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด ในกรณีนี้เรือนั้นน่าจะเป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล เวือ</p>	<p>1 ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐใดที่เกี่ยวกับการกระทำการบรรเทาของเสีย มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย คือ พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทยพ.ศ.2456</p> <p>1.1 ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>กฎหมายไทยในเรื่องมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำการบรรเทาของเสีย ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 นั้น พ.ร.บ.ฉบับนี้ให้คำจำกัดความ คำว่า น่านน้ำไทย ให้ความหมายรวมถึงเพียงเขต</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p> <p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ประเทศไทยควรเพิ่มขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย โดยเพิ่มคำจำกัดความของคำว่า น่านน้ำไทย ตาม พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ให้รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยด้วย</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>นั้นอาจไม่ได้รับการปล่อย หรืออาจได้รับการปล่อยโดยมีเงื่อนไขและให้แจ้งรัฐเจ้าของธงของเรือทราบโดยทันที</p>	<p>ต่อเนื่องของประเทศไทย โดยไม่รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย</p> <p>1.2 ลักษณะของการบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ.ฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจเรือ 	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐใดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำการบรรทุกของเสีย ผู้เขียนเห็นว่า ตาม พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 ควรเพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนมากกว่านี้โดยเฉพาะการให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นและการจับกุม เพื่อไม่ให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ หากเจ้าท่าได้กระทำการดังกล่าวไป และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปล่อยเรือที่ได้ฝ่าฝืนหรือ</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
				<p>ละเมิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.ทั้ง 2 ฉบับนี้โดยทันที เมื่อผู้ที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายนั้น ได้มีการทำสัญญาประกันหรือวางหลักเกณฑ์ตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดไว้</p> <p>ในกรณีที่เรือที่น่าจะเป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล เรือลำดังกล่าวอาจจะไม่ได้รับการปล่อยหรือปล่อยโดยมีเงื่อนไขจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งหน่วยงานของรัฐที่ดูแล พ.ร.บ.ฉบับนี้ด้วย</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	2 บทกำหนดโทษสำหรับเรือ ต่างชาติที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของ สิ่งแวดล้อมทางทะเลนอกทะเลอาณา เขตนั้นให้มีเฉพาะโทษที่เป็นตัวเงิน เท่านั้น	2 บทลงโทษนั้น พ.ร.บ.ฉบับนี้ สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย ในเรื่องนี้ ให้ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุก หรือโทษปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่สอดคล้อง	ในส่วนของบทลงโทษนั้น ผู้เขียนเห็น ว่าไม่ควรให้มีโทษจำคุกจากการ กระทำผิดในเรื่องดังกล่าว

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>1.3 สำหรับมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากเรือ</p> <p>อนุสัญญาฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับรัฐเจ้าของธง, รัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของท่า</p> <p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>รัฐเจ้าของธง ต้องประกันว่าเรือที่ชักธงของตนจะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศและทำให้หลักเกณฑ์มาตรฐาน กฎหมายและข้อบังคับเช่นนั้นมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะมีการละเมิดเกิดขึ้น</p>	<p>1.3 การควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการเรือ</p> <p>ผู้เขียนจะแบ่งหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ คือ ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง, รัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของท่า</p> <p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ</p> <p>1 ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในส่วนที่กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการทิ้งเทที่เกิดจากเรือไทยซึ่งส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทราบ</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ผู้เขียนมีความเห็นว่า กฎหมายของประเทศไทยในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธงนั้นมีปรากฏใน พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.2481 ที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อปฏิบัติการตามมาตรา 78 และมาตรา 92 แห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>ณ ที่ใดก็ตาม โดยให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อประกันว่าเรือที่ชักธงหรือจดทะเบียนกับตนจะปฏิบัติตามข้อกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศได้</p> <p>1 โดยรัฐเจ้าของธงมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการการตรวจตราเรือ - มาตรการสอบสวนเรือ - มาตรการการดำเนินคดี <p>2 รัฐเจ้าของธงจะต้องมีบทลงโทษที่หนักเพียงพอกับการละเมิดเช่นว่านี้</p>	หลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กฎหมายในกิจกรรมเหล่านี้		<p>ความอาญา ในกรณีที่มีความผิดเกิดขึ้นบนเรือสยาม</p> <p>โดย พ.ร.บ.ฉบับนี้ ผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มบทบัญญัติให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังนี้ คือ ประเทศไทยควรกำหนดให้มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการที่เรือไทยได้มีการก่อให้เกิดภาวะมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลให้ถือเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.2456 มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนมลพิษที่เกิดจากการทิ้งเทได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เขียน</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				<p>เห็นว่า ควรเพิ่มขอบเขตอำนาจให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายต่อกิจกรรมนี้ โดยควรบัญญัติรายละเอียดเพิ่มข้อความดังต่อไปนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ.1982 คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในกรณีที่เรือไทยได้มีการทิ้งของเสียจากเรือลงไปในบริเวณเขตอำนาจของรัฐอื่นและมีการแจ้งจากรัฐอื่นให้ทราบว่ามีเรือไทยได้มีการทิ้งของเสียจากเรือลงไปในทะเลโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพ.ร.บ.ฉบับนี้ มีอำนาจในการสืบสวนเรือที่จอดเทียบ

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				หรือชักธงของตนโดยทันที ถ้าปรากฏว่า มีการกระทำความผิดจริงจากเรือไทย ลำดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมี อำนาจดำเนินคดีและลงโทษต่อเรือที่ จดทะเบียนกับตน

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>รัฐชายฝั่ง มีเขตอำนาจเหนือการปล่อยทิ้งจากเรือ ในกรณีที่รัฐชายฝั่งมีเหตุอันแจ่มชัดที่ทำให้เชื่อได้ว่าเรือได้มีการละเมิดสำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องมลพิษจากเรือ ให้เรื่อนั้นให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปพรรณของเรือ, ทำเรือที่จอดทะเบียน, ทำเรือที่ได้แฉะครั้งสุดท้าย, ทำเรือที่แฉะต่อไป และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการ</p> <p>1 โดยรัฐชายฝั่งมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการการสอบสวนเรือต่างชาติ - มาตรการการดำเนินคดีและมาตรการกักเรือ 	<p>1 ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย คือ พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456, พ.ร.บ.การประมง พ.ศ.2490 และ พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535</p> <p>1.1 ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>กฎหมายไทยในเรื่องมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากเรือในส่วนของ การบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 นั้น พ.ร.บ.ฉบับนี้ คำว่า น่านน้ำไทย ให้</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p> <p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ควรเพิ่มขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย โดยเพิ่มคำจำกัดความของคำว่า น่านน้ำไทย ตาม พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>และเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปล่อยเรือโดยทันที เช่น เมื่อมีการทำสัญญาประกันหรือวางหลักทรัพย์ทางการเงินที่เหมาะสมตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด ในกรณีที่เรือที่น่าจะเป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล เรือนั้นอาจไม่ได้รับการปล่อย หรืออาจได้รับการปล่อยโดยมีเงื่อนไขและให้แจ้งรัฐเจ้าของธงของเรือทราบโดยทันที</p>	<p>ความหมายรวมถึงเพียงเขตต่อเนื่องของประเทศไทย โดยไม่รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยและใน พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 นั้น พ.ร.บ.ฉบับนี้ให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงแค่ว่าเฉพาะในดินแดนที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจอธิปไตยของราชอาณาจักรไทย</p> <p>1.2 ลักษณะของการบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ.ทั้ง 3 ฉบับนี้ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <p>- การตรวจเรือ</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>2456 ให้รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยด้วยและ ใน พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 นั้น ควรให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายได้ถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย โดยเป็นไปตามสิทธิที่ประเทศไทยพึงจะมี</p> <p>ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง ผู้เขียนเห็นว่า พ.ร.บ.ทั้ง 3 ฉบับนี้ควรเพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนมากกว่านี้ โดยเฉพาะการให้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสอบสวน,</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
		- การจับกุมผู้ต้องสงสัย		<p>การตรวจค้นและการจับกุม เพื่อไม่ให้มี ปัญหาในทางปฏิบัติ หากเจ้าหน้าที่ได้ กระทำการดังกล่าวไป</p> <p>และผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มอำนาจของ เจ้าหน้าที่ของรัฐตาม พ.ร.บ.ทั้ง 3 ฉบับ นี้ให้มีอำนาจที่ชัดเจนดังนี้เจ้าหน้าที่ ของรัฐตาม พ.ร.บ.ทั้ง 3 ฉบับนี้ ควรมี อำนาจในการตรวจสอบการทิ้งเท่าที่ นั้นได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐที่ อนุญาตให้มีการทิ้งหรือไม่ ในกรณีที่ เรือลำนั้นได้ฝ่าฝืน หรือละเมิดสิทธิที่ พ.ร.บ.ทั้ง 2 ฉบับนี้ กำหนด โดยให้เจ้า พนักงานของรัฐมีอำนาจในการบังคับ ใช้กฎหมายเพิ่มเติมในเรื่อง</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสภาพเรือต่างชาติเรือ - การกักเรือและการดำเนินคดีกับ ผู้กระทำความผิด รวมถึงให้ผู้นั้น รับภาระค่าใช้จ่ายจากการก่อให้เกิด ภาวะมลพิษเช่นว่านี้ - เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปล่อยเรือที่ ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.ทั้ง 3 ฉบับนี้โดยทันที เมื่อผู้ที่ได้ ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายนั้น ได้มีการ ทำสัญญาประกันหรือวางหลักเกณฑ์ ตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดไว้ - ในกรณีที่เรือที่น่าจะเป็นภัย คุกคามต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล เรือลำ ดังกล่าวอาจจะไม่ได้รับการปล่อยหรือ

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
				ปล่อยโดยมีเงื่อนไขจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้ง หน่วยงานของรัฐที่ดูแล พ.ร.บ.ฉบับนี้ ด้วย

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	2 บทกำหนดโทษสำหรับเรือต่างชาติ ที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อม ทางทะเลนอกทะเลอาณาเขตนั้นให้มี เฉพาะโทษที่เป็นตัวเงินเท่านั้น	2 บทลงโทษนั้น พ.ร.บ.การเดินเรือ ในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 และ พ.ร.บ. การประมง พ.ศ.2490 ทั้ง 2 ฉบับนี้ กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือ ละเมิดกฎหมายในเรื่องดังกล่าว ให้ผู้ นั้นต้องระวางโทษจำคุก หรือโทษปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ และ พ.ร.บ.ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 กำหนดให้เจ้าพนักงาน ควบคุมมลพิษมีอำนาจสั่งปรับ หรือ เพิกถอนการเป็นผู้ควบคุม รวมถึงให้ เจ้าพนักงานมีอำนาจในการเสนอแนะ เพื่อสั่งปิดหรือพักใช้ หรือเพิกถอน ใบอนุญาตหรือสั่งให้หยุดใช้หรือทำ	ไม่สอดคล้อง	- ในส่วนบทลงโทษนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ไม่ควรให้มีโทษจำคุกจากการกระทำผิด ในเรื่องดังกล่าว

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
		<p>ประโยชน์ใดๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด มลพิษ ประกอบกับกฎหมายได้ กำหนดรายละเอียดให้เจ้าของหรือผู้ ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ มี หน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าสินไหม ทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น</p>		

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>รัฐเจ้าของท่า เป็นรัฐที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มเติมจากรัฐเจ้าของธงและรัฐชายฝั่ง ในกรณีที่รัฐเจ้าของท่าเป็นผู้เสียหายจากการปล่อยทิ้งของเสียจากเรือโดยตรง รัฐเจ้าของท่าสามารถบังคับใช้กฎหมายได้เหมือนในกรณีของรัฐชายฝั่ง แต่ถ้ารัฐเจ้าของท่าไม่ใช่ผู้เสียหายโดยตรง รัฐเจ้าของท่าจะบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการปล่อยทิ้งของเสียในเขตเศรษฐกิจจำเพาะไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากรัฐที่เสียหาย</p> <p>1 โดยรัฐเจ้าของท่ามีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการการตรวจเรือ 	<p>1 ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของท่า มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย คือ พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 โดยกำหนดลักษณะของการบังคับใช้กฎหมายไว้ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจเรือ - การกักเรือ 	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>1 ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของท่า ผู้เขียนเห็นว่ามาตรการในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวตาม พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 เหมาะสมดีแล้ว แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้ของประเทศไทยที่กำหนดให้เจ้าท่าควบคุมเรือที่เข้าและออกจากเขตท่าเรือนั้น ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของเจ้าท่าให้มีอำนาจตรวจโครงสร้าง อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการขจัดมลพิษจากเรือไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น แม้ว่าเจ้าท่าจะตรวจพบว่าอุปกรณ์และเครื่องมือทางด้านการแก้ไขปัญหามลพิษจากเรือ</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>- มาตรการการสอบสวนเรือต่างชาติ รวมถึงให้รัฐเจ้าของท่าสามารถดำเนินคดีกับเรือลำดังกล่าวได้ ถ้ามีหลักฐานเพียงพอว่าเรือลำดังกล่าวได้กระทำความผิดจริง</p>			<p>ยังไม่เพียงพอ เจ้าท่าก็ไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ ในเรื่องนี้กฎหมายของประเทศไทยควรกำหนดมาตรฐานทางด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเรือไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าท่าสามารถใช้อำนาจไม่ปล่อยเรือหรือกักเรือไว้ได้ หากเรือไม่พร้อมที่จะรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล</p> <p>และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปล่อยเรือที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตาม พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับนี้โดยทันที เมื่อผู้ที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายนั้น ได้มีการทำสัญญาประกันหรือวางหลักเกณฑ์ตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดไว้</p> <p>ในกรณีที่เรือนั้นน่าจะเป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล เรือลำดังกล่าว</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	2 บทกำหนดโทษสำหรับเรือต่างชาติ ที่เกี่ยวกับภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อม ทางทะเลนอกทะเลอาณาเขตนั้นให้มี เฉพาะโทษที่เป็นตัวเงินเท่านั้น	2 บทลงโทษนั้น พ.ร.บ.การเดินเรือ ในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 กำหนดให้ เจ้าท่ามีอำนาจสั่งงดไม่ให้ใช้ ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาต สำหรับการใช้และการควบคุมเรือ	สอดคล้อง	อาจจะไม่ได้รับการปล่อยหรือปล่อย โดยมีเงื่อนไขจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งหน่วยงาน ของรัฐที่ดูแล พ.ร.บ.ฉบับนี้ด้วย ผู้เขียนเห็นว่าโทษดังกล่าวเหมาะสม แล้ว

เรื่อง	การบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	<p>แต่อย่างไรก็ตามในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของท่าเรือยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการกับเรือต่างชาติ ที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายเกี่ยวกับภาวะมลพิษจากสิ่งแวดล้อมทางทะเล ซึ่งมีลักษณะที่ตามมาตราการปกป้องที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของรัฐในการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล จะบังคับใช้ได้แต่เฉพาะเจ้าหน้าที่ หรือเรือรบ หรืออากาศยานทางทหาร หรือเรือหรืออากาศยานอื่นๆ ที่ติด 	<p>กฎหมายไทยที่ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย ในฐานะรัฐชายฝั่งหรือรัฐเจ้าของท่าเรือ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วดังนี้ คือ</p> <p>พ.ร.บ.ปิโตรเลียม พ.ศ.2514</p> <p>พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456</p> <p>พ.ร.บ.การประมง พ.ศ.2490</p> <p>พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535</p> <p>ซึ่ง พ.ร.บ.ทั้ง 4 ฉบับนี้ให้อำนาจกับหน่วยงานของตนในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องที่อาจจะเกี่ยวข้องกับ</p>	<p>สอดคล้อง</p>	

เรื่อง	การบังคับใช้กฎหมายตาม อนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน	ความสอดคล้อง และความไม่สอดคล้อง กับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายของประเทศไทย
	<p>เครื่องหมายเด่นชัดและระบุไว้ว่าเรือลำ นั้นได้อยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ราชการ</p> <p>- ให้รัฐแจ้งรัฐเจ้าของธงให้ทราบ เกี่ยวกับมาตรการที่ได้กระทำไปกับเรือ ต่างชาติ</p>	<p>ภาวะมลพิษจากสิ่งแวดล้อมทางทะเล อยู่แล้ว</p> <p>กฎหมายทั้ง 4 ฉบับนี้ไม่มีการ กำหนดรายละเอียดอำนาจเกี่ยวกับ มาตรการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ บังคับใช้กฎหมายกับเรือต่างชาติไว้</p>	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ควรเพิ่มอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องรายงานเกี่ยวกับมาตรการใน การบังคับใช้กฎหมายที่ได้กระทำต่อเรือ ต่างชาติไปยังหน่วยงานของรัฐที่ดูแล พ.ร.บ.ฉบับนั้นๆ</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
เรื่อง การบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐเจ้าของธง	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้รัฐเจ้าของธงใช้เขตอำนาจและดำเนินการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องเทคนิคและสังคมเหนือเรือที่ชักธงของตนโดยใช้เขตอำนาจภายใต้กฎหมายภายในบังคับแก่เรือแต่ละลำซึ่งชักธงของตนต่อนายเรือ, เจ้าหน้าที่และลูกเรือของเรือนั้น เพื่อให้เรือของตนไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่นๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐเจ้าของธงมี</p>	<p>เนื้อหาสาระในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษกับการกระทำความผิดบนเรือไทย</p> <p>1 ประเทศไทยมีกฎหมายที่อาจจะเกี่ยวข้องกับสิทธิ เขตอำนาจและขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย คือ พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.2481 โดยให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การค้นและการจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา - การกักเรือหรือการยึดเอกสารเกี่ยวกับเรือ หรือมีอำนาจทั้งสองประการ ตามที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด 	<p>ไม่สอดคล้อง</p>	<p>ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีบทบัญญัติในเรื่องเนื้อหาของสิทธิที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะประกันไม่ให้เรือที่จดทะเบียนหรือชักธงกับตนไม่ไปดำเนินการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย และข้อบังคับของรัฐอื่น โดยผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการเพิ่มบทบัญญัติในส่วนพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในกรณีที่เรือไทยมีเหตุสงสัยว่าได้มีการไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของ

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	<p>อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายเหนือเรือที่จดทะเบียนหรือชักรงของตนได้</p> <p>1 โดยรัฐเจ้าของธงอาจดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการการตรวจเรือ - มาตรการการสอบสวนเรือที่จดทะเบียนหรือชักรงของตนได้ 	-		<p>รัฐอื่น หรือมีการแจ้งจากรัฐอื่นว่าเรือไทยได้ไปฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐนั้น ซึ่งถือเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศไทย พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการตรวจเรือและสอบสวนเรือไทยที่กระทำ ความผิดดังกล่าว และหากเรือไทยลำดังกล่าวทำความผิดจริง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการดำเนินคดีกับเรือดังกล่าว</p> <p>การกำหนดหลักเกณฑ์เช่นว่านี้ จะทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายพอที่จะประกันว่าเรือไทยจะไม่ไปดำเนินการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายของรัฐอื่นได้</p>

เรื่อง	หลักการบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	การบังคับใช้กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน	ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับกม.ระหว่างประเทศ	แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย
	2 ให้รัฐเจ้าของธงมีอำนาจเรือที่ใช้สิทธิชักธงของตนได้ตามกฎหมายภายในของตน	2 บทลงโทษนั้น พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ. 2481 ให้ขึ้นอยู่กับลักษณะความผิดที่ผู้ใช้นั้นได้กระทำลงไป	สอดคล้อง	ผู้เขียนเห็นว่า ในส่วนนี้เหมาะสมดีแล้ว

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

25 ปี วิทยาศาสตร์ทางทะเล. คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

กมลวิทย์ ไสภิกุล. ความจำเป็นในการมีกฎหมายสิ่งแวดล้อมทางทะเลในกฎหมายไทย. ดูดพาห ปีที่ 47 เล่ม 3. (กันยายน-ธันวาคม 2543) : 84-103.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จีระวิชาการพิมพ์, 2545.

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ. ข้อคิดเห็นในหัวข้อเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย. การประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 2. 27-28 กันยายน 2544 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ, 2544.

คณิต ณ นคร. "วิธีพิจารณาความอาญาไทย: หลักกฎหมายกับการปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน". วารสารนิติศาสตร์ 15 (กันยายน 2528).

คณิง ภาไชย. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 8. โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

คำอธิบายกฎหมายให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490.

โครงการกฎหมายทะเลแห่งเอเชียอาคเนย์. รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2538.

จาดูรนต์ ธีระวัฒน์. อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย: ปัญหากฎหมายในทางปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

จตุติ ธรรมมโนวินิจ. การค้น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

จุมพต สายสุนทร. กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
วิญญูชน, 2544.

จุมพต สายสุนทร. การคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล. โครงการตำราและวารสาร
นิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

ชุมพร บัจจุสานนท์. กฎหมายทะเลเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะ กฎหมายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจ
จำเพาะของประเทศไทยอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย: ผลกระทบต่อประเทศไทย.
วารสารนิติศาสตร์ 18, 4 : 20-39.

ชุมพร บัจจุสานนท์. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการทำ
ประมงในทะเลหลวง : ผลกระทบต่อประเทศไทย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ, 2543.

ชีนสุมน รัตนจันทร์. เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือเรือประมงต่างชาติที่กระทำความผิดเกี่ยวกับ
การประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

คู่มือกฎหมายสำหรับชาวประมงพื้นบ้าน กฎหมายประมงและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ
ทรัพยากรชายฝั่ง. โครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอันดามัน.
สมาใจการพิมพ์, 2541.

นพพร โพธิ์รังสิยากร. กฎหมายทะเล ตอนที่ 5. ดุลพินิจ 35, 5 (กันยายน-ตุลาคม พ.ศ.2531) :
97-129.

นพพร โพธิ์รังสิยากร. กฎหมายทะเล ตอนที่ 5. ดุลพินิจ 35, 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ.2531)
: 82-95.

รายงานการประชุมเสวนาโต๊ะกลม. เรื่องผลประโยชน์ทางทะเลของไทย. โครงการกฎหมายทะเล
แห่งเอเชียอาคเนย์, 2539.

วิโรจน์ สัตถถาวร. การสอบสวนเรือพาณิชย์กระทำความผิดอาญาในทะเลอาณาเขต. โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2543.

หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2542.

องค์การอาหารทะเลเกษตรกรแห่งสหประชาชาติ. จรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบคืออะไร, 2544.

องค์การอาหารทะเลเกษตรกรแห่งสหประชาชาติ. ขจัดประมงเถื่อน: ยุติการประมงที่ผิดกฎหมายไม่รายงานและไร้การควบคุม, 2545.

เอกสารการสอบชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศ หน่วยที่ 1-6. พิมพ์ครั้งที่ 1 สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช, 2537.

เอกสารทางวิชาการ ฉบับที่ 5/2541. พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490. กรุงเทพมหานคร : สำนักผู้ตรวจราชการ กรมประมง, 2541.

อมร จันทรสมบุญรณ์. Law Enforcement: มิติ 3 ของกฎหมาย. วารสารปกครอง 9 (2533).

อำนาจ แทนทอง. คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482. เอกสารวิชาการกองกฎหมายและสนธิสัญญา กรมประมง, 2540.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Andrew Forbes. Protecting The National Interest: Naval Constabulary Operations In Australia' Exclusive Zone. Royal Australian Navy : Sea Power Centre, 2002.
- Barbara Kwiatkowski. The 200 Miles Exclusive Economic Zone in the New Law of the Sea. Boston : Martinus Nijhoff Publishers. 1989.
- Brownlie Ian. Principle of Public International Law. Third Edition. (n.p.) : 1979.
- CSCAP Memorandum No.5. Cooperation for Law and Order at Sea. Council for Security Cooperation in the Asia Pacific, 2001.
- David Joseph Attard. The Exclusive Economic Zone in International Law. Oxford : Clarendon, 1987.
- David L. Larson. Major Issues of the Law of the Sea. New Hampshire : The University of New Hampshire, 1979.
- David Wilson and Dick Sherwood. Ocean Governance and Maritime Strategy. (n.p.) : Allen and Unwin, 2000.
- Derek W. Bowett. The Legal Regime of Islands in International law. New York : Ocean Dobbs Ferry, 1979.
- Division for Ocean Affairs and The law of the sea. Office of legal Affairs. U.N. The law of the sea: Exclusive Economic Zone. Legislative History of Article 56, 58 and 59 of the United Nations Convention on the law of the sea. New York, 1992.
- Eric Grove. The Future of Sea Power. Annapolis : Naval Institute Press, 1990.
- Francois N. Bilet. Integrated Maritime Enforcement A Handbook. Centre for Foreign Policy Studies. (n.p.) : Dalhousie University, 1999.
- German A.C. Introduction to Law Enforcement and Criminal Justice. Revised thirty-first printing. Illinois : Charles C Thomas Publishers, 2003.

- Henkin et al. International Law: Case and Materials. (n.p.) : West Publishing Company, 1980.
- Henry Cambell Black. Black's Law Dictionary with Pronunciations. Fifth Edition. (n.p.) : St. Paul Miun Publishing, 1979.
- Henry M. Wrobleski. Introduction to Law Enforcement and Criminal Justice, Sixth Edition, Wadsworth Thomson Learning. (n.p.) : 2000.
- James M. Loy. The United State Coast Guard: A Unique Instrument of US. National Security, 1998.
- Mat Taib Bin Yasin. Force Structure Planning for the Malaysian Maritime Enforcement Agency. Paper prepared for Lima Maritime 2003 Conference, 2003.
- Myron H. Nordquist. United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 a Commentary. Volume IV. Boston : Martinus Nijhoff Publishers, 1991.
- Myres S. McDougal and William T. Burke. The Public Order Of The Oceans A Contemporarily International Law of the Sea. London : Yale University Press, 1962.
- O' Connell D.P. The International Law of the Sea. Volume 2. Oxford : Clarendon Press, 1984.
- Peter Flew welling. Recent Trends in Monitoring, Control and Surveillance Systems for Capture Fisheries. FAO Fisheries Technical Paper 415. Food and Agriculture Organization at the United Nation, 2003.
- R.B. Bilder. "The Emerging Right of Physical Enforcement of Fisheries beyond Territorial Limits." in Fisheries Conflicts in the North Atlantic: Problems of Management and Jurisdiction. Cambridge Massachusetts : Ballinger Publishing, 1974.
- Richard G. Hildreth and Ralph W. Johnson. Ocean and Coastal Law. Englewood Cliffs New Jersey : Prentice Hall, 1983.

Robert C. Reuland. The Customary Right of Hot Pursuit Onto the High Seas: Annotations to Article III of the Law of the Sea convention. Virginia Journal of International Law 33 (1993) : 557-589.

Richard N. Holden. Law Enforcement an Introduction. Englewood Cliffs New Jersey : Prentice Hall, 1992.

Shigeru Oda. "Fisheries under the United Nations Convention on the law of the sea ". American Journal of International Law 77 (1983).

Ted L. Mcdorman. Foreign Fishing and Compliance with coastal State Laws. SEAPOL International Workshop on Challenges to Fishery Policy and Diplomacy in South-East Asia. Rayong (6-9 December 1992) : 55-64.

Ted L. Mcdorman. Port State Enforcement: A comment on Article 218 of the 1982 Law of the Sea Convention. Journal of Maritime Law and Commerce. Vol.28 Number 2 (April 1997) : 305-322.

The Marine Scientific. Research Issue in the Law of the Sea Negotiations SCIENCE. Vol. 197 (July 1977) : 230-232

UNCLOS III official Records. Volume 1, 1974.

United States Agency for International Development. Philippine Coastal Management Guidebook Series No.8 Costal Law Enforcement. Printed in Cebu City, 2001.

William T. Burke. The New International Law of Fisheries Unclose 1982 and Beyond. Oxford : Clarendon Press, 1994.

กฎหมาย พระราชบัญญัติและระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง

กฎกระทรวงฉบับที่ 5 (พ.ศ.2514) ออกตามความในพระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ.2514.

กฎกระทรวงฉบับที่ 12 (พ.ศ.2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ.2514.

ความตกลงสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ฉบับวันที่ 10 ธันวาคม 2525 เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการประชากรสัตว์น้ำชนิดที่ข้ามเขตและอพยพย้ายถิ่นไกล (คำแปล). ฝ่ายกฎหมายและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ. กองประมงต่างประเทศ.

ประกาศกองทัพเรือที่ 7/2514 เรื่องอาณัติสัญญาสำหรับสังกัดผู้ควบคุมเรือ.

ประมวลกฎหมายอาญา.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456.

พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ.2535.

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490.

พระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. 2514.

พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481.

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510.

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปีโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530.

พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482.

พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490.

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535.

ระเบียบสภาวิจัยว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย
พ.ศ.2525.

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (คำแปล). กระทรวงต่างประเทศ.

International Convention for the Prevention of Pollution from Ship 1973 and Protocol
1978.

International Convention on Maritime Search and Rescue. 1979

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายชวลิต ขจรจำนวรรจ์ เกิดวันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2523 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในปีการศึกษา 2543 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย